ſuetudo hodie attendēda eſt. q: vt dicit Augu. xij.
di. c. j. Quiſquis rebus p̄tereuntibus ſtrictius vtit̄
q̄ ſe habeant mores eoruꝫ cum quibꝫ viuit aut in-
temperatus. aut ſuperſtitioſus eſt. quiſquis v̄o ſic
eis vtit̄. vt metas cōſuetudinis bonoꝝ inter q̄s
conuerſat̄. excedat aut aliquid ſignificat dicit glo.
puta infirmitatem et legitimam cām aut flagitio-
ſus eſt. In omnibꝫ aūt talibus nō vſus rerum ſed
libido inculpanda eſt. Quid igit̄ locis. tp̄ibus et p
ſonis conueniat diligenter attendēdum eſt. nec te-
mere flagitia reprehendamus: hec ille. Ante ſi vis
agnoſcere ſi excedis conſidera cōitatem bonoꝝ
inter quos viuis qui ſunt equalis dignitatis. nobi
litatis. diuitiarum abundantie. ꝛ notāter dixi cōi-
tatem bonoꝝ nō alioꝝ. Et ſi ſm̄ eoꝝ conſue
tudinem vteris p̄cioſis. vel multitudine: aut curio
ſitate non iudicabo exceſſum. Niſi occurreret tibi
caſus in quo aliqui ꝓximi eſſent in extrema neceſſi
tate. q: tunc dicas ſm̄ Ambro. in. c. ſicut hij. xlvij.
di. Pluſq̄ ſufficiat ſumptui. ſ. tue neceſſitatis ꝛ fa-
milie violenter obtentum eſt.

7 ¶ Sed nunquid ille qui eſt equalis in diuitijs no-
bilibus poſſit ornare ſe ſm̄ ꝙ cōiter nobiles faciūt
licet ipſe ſit ex infimo genere? R̄n̄. ꝙ ſic. Niſi quo
ad deaurata q̄ de iure conueniunt doctoribꝫ ꝛ mi-
litibꝫ. Nō q: nobilitas hodie nō attribuit̄ ſm̄ vir-
tutē. ſ; ſm̄ pompā ꝛ opinionē. Fallit etiā hoc q̄ ad
cōparationē p̄latoꝝ. dn̄oꝝ. ꝛ officialium qui
bus licet aliquis eſſet ipſis ditior nō liceret ſe orna-
re ſm̄ ꝙ tales p̄lati vel dn̄i vel officiales cōiter faci-
unt. Conclude ergo ꝙ ſi quis vtit̄ ornatu p̄cioſo vl̄
multiplici aut curioſo ſm̄ cōditionē ſtatus p̄n̄tis:
vt cōiter faciunt p̄n̄ti tp̄e boni diuites vel nobiles
ſibi equales nō peccat.

8 ¶ Tercium tp̄s conſiderandum eſt tp̄s futurum
hoc eſt ꝙ cōſideret ſi in tali ornatu poterit ſe tenere
taliter ꝙ in futurum nō habeat cōmittere aliqua
peccata mortalia. Nam ſi eſt neceſſe aliqua morta-
lia cōmittere vt in tali ornatu ſe teneat ſicut illi qui
ꝓpter talia habēt neceſſe in partibꝫ remotis ad ne-
gociandum morari dimiſſis vxoribus ibi propter
eoꝝ imbecillitates multa mortalia committunt
et hmōi. Nam tunc talis ornatus eſt ſup̄fluus ꝛ il
licitus. ſm̄ ergo p̄dicta tria tēpa potes cognoſcere
qn̄ habet ſup̄fluitatem ꝛ q̄uis ſit difficillimum co
gnoſcere qn̄ habeat notabilem ſup̄fluitatem q̄ ſit
peccatum mortale niſi ſm̄ primum tp̄s ꝛ tercium.
Tamen deteſtandi ſunt q: vt in pluribꝫ habēt de
ſup̄fluo. ꝛ ſic de peccato vtpote qui ſūt occaſio mul
toꝝ peccatoꝝ. Nam primo inducunt ad la-
ſciuiam. ſcđo impediunt multa matrimonia. ꝛ ter-
tio p̄bēt materiā inordinate cupiditatis. ideo p̄s.
xxx. Odiſti obſeruantes vanitates ſup̄uacue.

9 ¶ Quintuꝫ ꝙ requirit ornatus vt ſit licitus: eſt vt
non apponat̄ circa eum nimia ſollicitudo. ſm̄ eñ
s. Tho. vbi s̄. Nimia ſollicitudo circa ornatū etiā
ſi nō ſit deordinatio ex parte finis reddit eum illici
tū. Et q̄uis iſta ſollicitudo nimia nō ſit mortalis ni
ſi qn̄ ꝓpter ipſam dimitteret neceſſaria ad ſalutē ni
hilominus ſaltem eſt veniale peccatū.

10 ¶ Sextum ꝙ requirit̄ vt ornatus ſit licitus eſt vt
non ſit ſcādaloſus ꝓtimo dicit Alex. de all. in ſcđa
ſcđe. ꝙ licet ſe ornare p̄cioſis veſtibus ſm̄ nobilita
tem p̄ſone: ꝛ conſuetudinē terre. ꝛ dignitatem offi
cij. ita tn̄ ꝙ abſit libido in voluntate. ꝛ ſcandaluꝫ
in exteriori ope. nec mirū q: Math. xviij. ve homi-
ni illi p̄ quē ſcādalum venit. Aduerte tn̄ ꝙ licet ali
quis ꝓuocet̄ ad cōcupiſcentiam ꝓpter ornatū alte
rius ſi ille qui ornat ſe hoc nō intendit: nec eſt exceſ
ſus in ornatu erit potius ſcandalum paſſiuū ꝛ oc-
caſio accepta. Sed qn̄ eſt in ornatu exceſſus p̄ſerti
incitatiuus ad libidinem vt in mulieribꝫ inuenien
tibus nouas inuentiones ſeu vanitates. et credūt
ꝓbabiliter ꝙ aliqui ꝓuocant̄ ad libidinem nō ex-
cuſant̄ a mortali ſi de hoc nō curant ſed potius vo
lunt portare. Si v̄o nō credūt ꝓbabiliter ꝙ p̄beāt
occaſionem ruine alteri ſic difficillimum eſt deter-
minare de mortali licet aliqualiter excedāt. Veruꝫ
eſt ꝙ periculoſus eſt exceſſus in ornatu ꝓuocatiuo
ad libidinem vt in mulieribꝫ facientibus foꝛas no
uas quas ſingulariter dyabolus ꝓuocat ad ornā-
dum ſe magis q̄ viros: q: magis ſunt efficaces ad
illaqueandum aīas. Et ideo licet nō poſſit ſn̄ia da
ri de mortali ꝓ quanto exceſſu nihilominus ſemp̄
inducen de ſunt ad dimiſſioneꝫ ꝓpter p̄iculū ꝓpter
qđ cōminat̄ eis dn̄s p̄ Iſa. iij. ca. In illa inquit die
ſcꝫ iudicij auferet dn̄s ornamentum calciamento-
rum ꝛ torques. ſ. colaria ꝛ monilia. ꝛ armillas. ſ. or-
namenta brachioꝝ: vt maniche rechamate vel lō
ge. mitra. ſ. macagnones vel lunetas. diſcriminalia
. i. pectines ad pectinādum caput: vel ceruetos. pe
reſileidas. i. ornatus taloꝝ in fine veſtis vt ſunt
caude vel fimbrie. murenulas. i. cathenas paruas
circa collum. olſatoriola inaures gēmas in fronte
pendentes. ꝛ mutatoria. i. diuerſas veſtes ꝛ linthe-
amina vt faciunt romane ſupra veſtes. acus ꝛ ſpe-
cula. ſindones ꝛ camiſſias. vittas. i. bindelos ꝓ ca
pillis colendis ꝛ theriſtra. i. veſtes eſtiuas vt ſunt
iornee. a. eria ꝙ eſt eſtas ꝛ erit ꝓ ſuaui odore fetor:
ꝓ zona funiculus: ꝓ criſpanti crine caluicium: ꝛ ꝓ
faſcia pectorali cilicium: hec ibi. Sis ergo prudens
o cōfeſſor vt nō p̄cipites ſn̄iam vbi nō eſt p̄cipitan
da. ꝛ cautus vt nō relaxes qđ ſemp̄ eſt reſtringen-
dum. q: cum cōiter in ornatu nō ſint cōditiones ſu
pra poſite ſit que ꝯiter in ipſo peccatum. ergo tali
ter ornantes ſe dant operam rei illicite ꝛ ꝓpterea in
iudice imputat̄ eis malum qđ ꝓbabiliter ex eis eue
nit. ſ. laſciuia. facit. c. cum qui. ꝛ. c. q̄tum. l. diſ. ꝛ qđ
no. in. c. ſicut dignum. de homi. ideo deteſtandum
ꝓpter qđ merito ſaluator Luce. xvj. exp̄ſſit ꝙ diues
damnatus induebat̄ purpura ꝛ biſſo.

Ociositas

Ociositas eſt cum quis quiete ne-
ceſſaria ſaluti corporis ac-
cepta vacat ab aliquo ope ſp̄uali vel cor-
porali. ꝛ hec eſt filia accidie. Et qn̄ ſit pec
catum mortale: vide s̄. Accidia. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. Prece
ptum. §. v.

Pactum

Pactum aūt dicit̄ a pactione inde
eſt pacis nomen appella-
tum. ꝛ eſt pactio duoꝝ pluriumue in
idem placitum ſeu cōſenſus. vt dicit tex.
in. l. j. ff. de pac. Et ideo omnis contractus genera-

liter dicit͂ pactum. ſed cum habeat nomen ſpecifi-cum ab ipſo contractu denominatur. vt venditio locatio. cum vero non habet nomen dicit͂ pactum a genere.

1 ¶ Que differentia eſt inter pactum. pollicitationē ꝯuentionē. ſtipulationē. ⁊ ꝓmiſſionē? R. ꝙ pactū eſt cōſenſus duoꝝ vel pluriū ad aliquid faciendū vel dandū verbis expꝛeſſum. ita ꝙ verba ꝓmittant͂ a ꝓmittente. ⁊ ꝓūr a recipiente. Si vͦo verba pre-mittant͂ a recipiente ſic erit ſtipulatio. exemplū da-bis mihi decē? R. dabo. ꝓmittis facere ſic. ⁊ tu rn̄-des. ꝓmitto. inſti. de verbo. oblig. in pꝛin. Pollici-tatio vͦo eſt ſolius offerentis ꝓmiſſio. nec requirit͂ ꝑſentia ꝑſone cui fit pollicitatio. l. j. ⁊ l. pactum. ff. de pollici. Et nota glo. in cle. romani. de iureiur. et glo. in. l. j. C. de iure do. Dicens ꝙ pollicitatio fit ſi-ne interrogatione ꝑcedente. ff. de pollici. l. iij. ꝓmiſ-ſio cōmuniter fit rogatione. de quo dic vt. j̄. Polli-citatio. in pꝛin. Et ꝑt. ꝓmiſſio referri vl' ad pollicita-tionē: vel ad ſtipulationē vel ad nudū pactū. ff. de edi. edic. l. ſciendū. §. dictū a ꝓmiſſo. Cōuentio vͦo eſt nomen magis generale ꝙ̄ pactum. q2 ſcholares in ſcholis. ⁊ fratres in capl'o cōuenire dicunt͂. ff. e. l. j. §. cōuentionis verbum.

2 ¶ Quottuplex eſt pactum? R. duplex aliud veſti-tum aliud nudum.

3 ¶ Sed quomodo dicat͂ pactum veſtitum? R. ꝙ vj. modis. Pꝛimo re. ſecundo verbis. ſcʒ ſtipulan-do. tercio l̄ris. quarto conſenſu. ⁊ de his habes ex-empla s̄. Obligatio. §. iij. quinto coherentia cōtra-ctus: puta vendidi tibi domum cum tali pacto ꝙ ego debeam morari in ipſa domo ꝑ annum quod quidem valet quia veſtit͂ coherentia contractus. ſcʒ venditionis. al's eſſet nudum. ſexto interuentu rei: puta pꝛomiſi tibi aliquid dare vt faceres mihi vel dares aliud. Unde ſtatim cum dedero tibi qđ ꝓmiſi veſtit͂ pactum ex parte mea. ⁊ ideo interuen-tu eius es mihi obligatus ad faciendum quod ꝓ-miſiſti ꝓbant͂ iſta. inſti. de verbo. oblig. Nudum vͦo dicit͂ quando non veſtitum aliquo ꝑdictoꝝ vel non continet cauſam: q2 traditio rei ſine cauſa nullius eſt efficacie. l. nunꝙ̄ nuda traditio. ff. de ac-qui. re. do.

4 ¶ Utrum ex nudo pacto ſiue ex ſola pꝛomiſſione homo obliget͂? R. ꝙ de iure canonico ⁊ in conſciē-tia ſic ſub pena moꝛtalis peccati: vt no. in. c. j. de pa-ctis. ⁊ in. c. iuramenti. xxij. q. v. Quod limito verū ſm collectarium ⁊ ſequit͂ Panoꝛ. in. c. pꝛudentes. de dona. ⁊ in. c. ſi cautio. de fide inſtru. quando ex-pꝛimit͂ cauſa. vt ꝓmitto tibi decem quia vendidi-ſti mihi talem rem vel mutuo cōceſſiſti ⁊ huiuſmo-di. quia ſi fit nudū ſic ꝙ nulla cauſa eſt adiecta nō obligat etiam in conſcientia. Ratio. quia ꝑſumit͂ per erroꝛem pꝛomiſiſſe ⁊ ſic non poteſt allegari ob-ligatio naturalis cum nihil ſit tam contrarium cō-ſenſui ꝙ̄ erroꝛ. xxix. q. j. §. j. ⁊ l. ſi per erroꝛem. ff. de iuriſdi. om. iudi. Aduerte tamen ꝙ ſi quis dicit ꝓ-mitto tibi centum donare ꝙ tunc liberalitas ꝓmiſ-ſionis ꝑſumitur cauſa donandi. et ſic non eſt ſine cauſa. Similiter ſi ꝓmittitur aliquid loco pio quia ꝑſumitur obligaſſe ſe fauoꝛe pie cauſe. nec ꝑſumit͂ ſibi erroꝛ. c. fi. de ſucce. ab inte. Limito etiam ⁊ verū ꝙ ex nudo pacto obligatur. ſcʒ quando nude paci-ſcens habuit animum obligādi ſe. quia ſm cōiter Theologos in. iiij. di. xxxviij. nemo ex quacūꝙ ꝓ-miſſione obligatur: niſi qui habet animum obligā-di ſe. facit. c. l̄rarum. de voto. ⁊ l. obligationum. la. pꝛima. ff. de actio. ⁊ oblig. Alias ſi non habuit ani-mum obligandi nō tenetur ſub pena moꝛtalis pec-cati ad pactum nudum ſeruandū: niſi ſubeſſet cau-ſa que ad hoc obligaret de neceſſitate ꝑcepti: puta. pꝛomiſi patri meo veſtem qui moꝛitur ex frigoꝛe: quia tenetur ꝙ̄uis non habuerit animum obligā-di ſe. Datur tercio limitatio. ſcʒ ſi conditio vel rati-onalis cauſa non aduenit poſtea que ſi a pꝛincipio affuiſſet non pꝛomiſiſſet: quia ſi talis cauſa adueni-ret ⁊ pꝛopterea non impleat nudum pactum non peccaret moꝛtaliter ſm Jo. de noꝛho. in. iiij. diſtin. xxxviij. ⁊ ſm. s. Tho. ſcđa ſcđe. q. ij. qđ bn̄ no. Ad-do ⁊ quartū. ſ. ꝙ ſit honeſtum. licitū. poſſibile ⁊c. de quib9. j̄. dico de pacto veſtito.

¶ Utrum oꝛiatur actio ex nudo pacto? R. Inno. in. c. nouit. de iudi. ⁊ multi alij ꝙ non. ſed ſolum cō-petit officium iudicis imploꝛare. Sed ego credo ꝙ oꝛiatur de iure canonico: vt tenent Hoſti. Jo. an. do. Anto. ⁊ Panoꝛ. cum glo. in. d. c. j. de pactis. et Archi. in. c. quicunꝙ ſuffragio. xij. q. ij. ad minus conditione ex canone ꝑdicti. c. iuramenti. quod in-tellige in caſu quando obligat ad moꝛtale peccatū: al's non. 5

¶ Utrum omne pactum veſtitum obliget? R. ꝙ non. vt not. Panoꝛ. in. c. pactiones. de pactis. Et quando hoc ſit ꝙ non obligat. dic vt dixi s̄. Jura-mentum. v. quia vbi iuramentum nō obligat nec pactum. Item pactum dolo initum nō valet. c. cū vniuerſoꝝ. de re. ꝑmu. Intellige quo ad doloſū. Item ſi ſit alteri captioſum. ff. de reſcin. ven. l. ſi id quod pure. in fi. Item ea que ꝓmittunt͂ ob nimiā reuerentiā alicuius non obligant. l. j. ff. qua. re. ac. non da. item quando pactum continet turpitudi-nem. l. ſi vnus. §. pacta. que turpē cām. ff. de pac. et omne pactum cōtra ius dicit͂ turpe. c. faciat hō. xxxij. q. ij. ſm tn̄ diſtinctionē. de qua in. §. viij. Itē pactum in conuentionib9 innoiatis non obligat ſi ille cum quo contraxit nō implet ex ꝑte ſua contra-ctum: vt. l. naturalis. §. j. ff. de pꝛe. ver. ⁊ l. ex placi-to. C. de re. ꝑmu. Ideo cum quis cōuenit cum ali-quo dare ſibi centum vt nūꝙ̄ petat tale quid talis nunꝙ̄ poterit petere centū q2 nunꝙ̄ pōt implere. q2 ſemꝑ poterit petere. ſecus ſi cōuentio fiat. ꝓmit-to tibi centū ſi remittas mihi fideicōmiſſum. q2 ta-lis poterit petere eo. q2 pōt remiſſionem facere. hec Bar. C. de pac. l. cōuentiones. 6

¶ Utrum pactum initum ꝑ fratres minoꝛes vel ꝑdicatoꝛes. aut alios mēdicātes cum rectoꝛib9 pa-rochialium eccleſiarum ſuꝑ iuribus parochialib9: puta. exhibitione ſacroꝛum. Iure funerandi ⁊ ſilib9 vel ſuꝑ alijs quibuſcūꝙ valeat? R. ꝙ ſi factū eſt ꝑ guardianos vel pꝛioꝛes cum conſenſu ſuoꝝ conuentuū vel locoꝛum valet. licet non interuene-rit licentia ſui generalis aut pꝛincipalis. aut capitu-li. aut ſedis apoſtolice. quo ad fratres minoꝛes. Dū 7

modo al's ſit honeſtū ⁊ licitum. de pactis. c. q̄uis. libro. v.
8 ¶ Utrum pactum iuramento firmatū qḋ in ſe cō
tinet turpidinē. ſ. peccati. vel ē ꝯtra ius valeat? R.
Pa. in. c. pactōes. de pactis. qḋ ſi ꝯtinet turpitudi
nem ex pte vtriuſq꜠. ſ. iurantis ⁊ recipientis nō va
let. xxij. q. iiij. p totum. Silr̄ ſi cōtinet turpitudinē
ſolum ex pte iurantis: vt in regula nō eſt obligato
rium. li. vj. Si vō ſolum cōtinet turpitudinem ex
pte recipiētis. ſic tenet ⁊ obligat. c. debitores. de iu
reiur. Rō. q꞉ iuramentum principaliter dirigit̄ in
deum in quo nulla pōt verſari turpitudo. Si vō
nō eſt firmatū iuramentū an obliget. vide ſ̄. Obli
gatio. § x.
9 ¶ Utrum pactum de nō cedendo bonis ſuis va
leat? R. Pa. in. d. c. pactiones ꝙ ſic: niſi ſit notoria
pauptas. q꞉ tunc illicitum eſt: q꞉ in effectu tunc vi
detur ſe obligare ad carceres qḋ nō pōt cū nemo
ſit dñs membrorū ſuorū.
10 ¶ Utrum pactum factū patri a filia dum nuptui
traderet̄. ꝙ dote contenta nullū ad bona patrimo
nialia habebit recurſum teneat? R. ꝙ nō niſi ſit iu
ramento firmatū. de pactis. c. q̄uis. li. vj.
11 ¶ Utrum pactum qḋ eſt cōtra ſubſtantiā contra
ctus nec cōtinet turpitudinē valeat? R. ꝙ ſi ponē
tur p viam modi viciat̄ ⁊ nō vitiat ſm̄ Fran. de rā
ponibꝫ in repetitōne. l. fi. C. de condi. ob cām. Un̄
pactum qḋ p̄carium duret inuito dño nō valet vt
in. c. p̄carium de p̄cario. ⁊ l. cum p̄cario. ff. de p̄ca.
Silr̄ ſi cōſtituo ꝓcuratorem ⁊ ꝓmitto nō reuoca
re nō valet ita dicit Bar. in. d. l. cum p̄cario. ⁊ An
ge. in. l. ij. ff. de ꝓcu. ⁊ Bald. in. l. ⁊ imppetuum. ff.
de ꝓcu. Et ſi ꝓmiſit ſub pena nō tenet̄ ad penam
reuocando. facit glo. in. c. ij. de cōſue. li. vj. ⁊ Ange.
in conſi. ccxxij. Sed ſi apponat̄ p viam conditōis
non vitiat̄. ſed vitiat. facit. c. fi. de ꝯditi. appo. ⁊ qḋ
no. Bar. in aut. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. Sed con
tra videt̄. l. vbi mortis cā ita donat̄. ff. de donat. cā
mortis. ſolue vt ibi p Bar.
12 ¶ Promitto tibi ter te hoſpitari in domo mea ſtās
p multos annos ꝙ nō venis nunquid petere pote
ris extimationē? R. Jo. an. in addi. ad Spe. de cē
ſi. refert ſuos mgr̄os diſputaſſe ꝙ nō: ⁊ ſic tene licꝫ
videat̄ ꝙ teneat̄. p ti. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega.
13 ¶ Pactum de hereditate viuentis regulariter nō
valet. q꞉ inducit votū captande mortis: vt. l. fi. C.
de pactis. ⁊ ibi p doc. ⁊ p Bal. in lib. de vſibus feu.
de feudo dato. in vice. l. cōmiſſorie. c. ſi quis. ⁊ p ca
noniſtas in. c. venerabilē. de elec. ⁊ Pa. in. c. nulla.
de conceſ. p̄bend. Et ibi ſic diſtinguendo. Dicit ꝙ
aut pactum de futura ſucceſſione fit ad conſeruan
dam legitimā ſucceſſionē ⁊ ſic valet vt inſti. de legi.
agna. ſucce. § fi. q꞉ pactū eſt legi cōſentaneū. Aut
fit ad legitimam ſucceſſionem minuendā ⁊ tūc nō
valet. l. pactum. ff. de pact. Sed ſi iuramēto firmet̄
valebit. in. c. ij. de pac. li. vj. Aut fit ad legitimā ſuc
ceſſionem perdendam ſeu ad tollendam liberam
teſtamenti factionem et ſic non valet: quia contra
bonos mores: vt. l. ſtipulatio hoc modo. ff. de ver
borū obliga. Adeo ꝙ ſm̄ Barto. etiam iuramen
to non firmat̄ per regulam non eſt obligatorium,
de reg. iur. li. vj. vt in. d. l. ſtipulatio no. ⁊ in. l. fi. C.
de pac. Sed ego nō credo. ꝙ licet ſit contra bonos
mores nō tñ naturales ſed ſolum ciuiles. ⁊ ideo fir
mat̄. d. c. ij. de pactis.
¶ Utrum habens parentes magnos quos timet
et volens ꝓuidere aīe ſue reliquit medietatē oīm
bonorum ſuorum pauperibꝫ. ⁊ dicit ſi contingeret 14
me facere aliud teſtm̄ in quo cōſanguineos meos
inſtituerem p qḋ reuocaret̄ pn̄s iudicium ex nunc
tibi. p. notario publico tanq̄ pſone publice ſtipulā
ti ⁊ recipienti ꝓ dictis pauperibꝫ: dono irreuocabi
liter ⁊ inter viuos dictam medietatem bonorū me
orum cōſtituens me ex nunc eam poſſidere p̄cario
noīe facit tandem aliud teſtm̄. Modo querit̄ vtrū
pauperes valeant aliquid habere ex tali donatōe?
R. Bald. vbi ſ̄. ꝙ fuerunt opiniones. vna ꝙ ſic q̄
eſt dñi Dy. ff. de teſtamentis. l. heredes pala. § fi. ⁊
in regula. qḋ ſemel placuit: de reg. iur. li. vj. Alia ꝙ
nō. q꞉ iſte contractus donatōis videt̄ impedire li
beram teſtamenti factionem. ff. de ver. obli. l. ſtipu
latio hoc modo. Sed aduerte ꝙ nos ſumus extra
caſum doctorū. Nam hic interuenit traditio. vn̄
et ſi donatio eſſet infirma et ſine cā tñ dñs volens
transferre dñium. transfert. ff. de condi. ob cām. l.
iij. § ſubtilius. vel q꞉ cā eſt ipſa liberalitas: vt. ff. de
dona. l. hoc iure. Item ipſa pietas: vt. ff. de condit.
indebi. l. cum his. § ſi in ea opinione ſit mulier. et
no. inſti. de obli. que ex quaſi cōtractu. § ex quibuſ
dam ad hec. C. de ſa. ſan. ec. l. fi. volēs ergo ſuſtine
re opinionem Dyni faciat ꝙ ꝓcedat̄ ad traditōis
actum. qui etiam ſub conditione fieri pōt: vt. ff. de
acquir. poſſ. l. qui abſenti. et cautius ſi interueniat
traditio corpalis q꜠ ſi p̄caria. q꞉ p̄carium forte non
valet. Tu cogita ego dimitto te ſine deciſione. hec
Bal. Sed tu tene ꝙ ſi vult vt valeat donec alicui
publice pſone inter viuos ſub tali conditōne ⁊ tra
dat. q꞉ ſic valebit indubitanter.
¶ Utrum cum vir facit teſtm̄ ⁊ legat vxori certū
quid hoc acto ꝙ ſi mutaret teſtm̄ ſiue nō iſta vxor
iure donationis inter viuos. debeat habere certā 15
domum quā ſibi legauerat: ⁊ demū mutauit teſtm̄
nulla facta mentione de dicta donatione. An mu
lier debeat habere dictam domū videt̄ ꝙ non. d. l.
ſtipulatio hoc modo. Contrarium dico. q꞉ iſta do
natio ē pn̄s ⁊ pura. q꞉ dixit. ſiue mutauero ſiue nō
et ideo nō eſt apposita in penam teſtamenti muta
ti. Caue tñ q꞉ niſi interuenerit traditio non confir
mat̄ morte ⁊ ſufficit ꝙ traditio interueniat tpe do
nationis vel poſtea viuo donante. ff. de donat. in
ter vi. ⁊ vx. l. papinianus. al's incipit ſi quis ꝓ vxo
re. ⁊ arg. in. l. ij. C. ſi quis alteri vel ſibi. hec Bald.
vbi ſ̄.
¶ Quō interptant̄ pacta obſcura? R. ꝙ in dubio
contra ea qui eum appoſuit ⁊ potuit aptius decla
rare. ff. de pac. l. veteribus. 16
¶ Pactum legis cōmiſſorie quid eſt? R. in contra
ctu venditionis eſt pactio qua reddit̄ in emptum
ꝙ venditū eſt ſi nō ſeruat̄ qḋ eſt ꝓmiſſum: vt in. l. 17
j. ⁊. ij. ff. de le. cōmiſſoria. ⁊ fit ita vendo tibi fundū
et ſi infra talem diem non ſolueris precium inem
ptum ſit. In pignore aūt fit ſic: niſi luens pignus

infra certum tempus ſit perditum: vel ſit mihi ꝓ
ſoluto.
18 ¶ Utrum generaliter ſit reprobatum? R. ꝙ non:
vt. ff. de le. cõmiſſo. ꝑ totum vbi pꝫ ꝙ valet in con
tractu venditiõis. ſed in pignore generaliter eſt re-
probatũ: vt in. l. fi. C. de pactis pigno. ⁊ in. c. ſigni-
ficante. de pigno. ⁊ ideo ipſo non obſtante pignus
eſt reſtituẽdum. niſi iuraſſet in tali pacto: vt in. d.
c. ſignificante.
19 ¶ Utrum iſtud ſit pactum le. cõmiſſorie pignoro
tibi hanc rem ⁊ ſi nõ luero infra mẽſem nunq̃ poſ
ſim luere? R. Bal. vbi ſ. de vſi. feu. de feudo dato
inuicẽ. l. cõ. ꝙ ſic. lꝫ nõ dicat ꝙ dñium ſit apud cre
ditorẽ iſta eſt glo. no. in. l. vlti. C. de pac. pigno.
20 ¶ Utrum poſſit fieri iſtud pactum cum fideiuſſo
re vicꝫ ſi nõ extraxero te de obligatione ꝙ pignus
qđ ꝓ indẽnitate tibi dedi loco indẽnitatis ſit tuũ.
R. Bal. vbi ſ. glo. dicit hic ꝙ valet. q2 ſpãle eſt in
his qui ꝓ alio ſũt obligati q2 hoc mõ pñt indẽnes
ſeruari: vt. ff. de contrahen. emp. in fi.
21 ¶ Utrum in dote valeat hoc pactũ. Si tibi pecu-
niam nõ reſtituero talem fundum loco ꝑmutatio
nis aſſigno? R. Bald. vbi ſ. videt ꝙ ſic: q2 iſta eſt
quedam ꝑmutatio: vt. ff. de iure doti. l. ita cõſtan-
te. ⁊ l. fi. Item ſpãle videt in dote: vt. ff. de ſolu. l. ca
lipodius.
22 ¶ Utrum valeat iſtud pactũ obligo tibi taleꝫ fun
dum. ꝓ. x. ⁊ ſi nõ ſoluero tibi infra mẽſem habeas
eum emptũ iuſto p̃cio? R. Bald. vbi ſ. ꝙ ſic. ⁊ eſt
mirabile qđ licet nõ ſit collatũ in alicuius arbitriũ
declarandi p̃cium valet. q2 iſtud pactum eſt pars
alterius cõtractus validi. iſte eſt caſus mirabilis.
ff. de pigno. l. ſi fundus. §. fi.
23 ¶ Utrum cum mutuaſti mihi. x. nullo pignore cõ
ſtituo hoc acto ꝙ ſi nõ ſoluero infra menſem talis
domus mea ſit tua ꝓ illis decem valeat tale pactũ
R. qui ſupra ibidẽ ꝙ ſic: q2 nõ eſt pactum pignoris
vt. d. l. fi. ff. de contrahen. emp tio. vbi tex. eſt nota
bilis.
24 ¶ Utrum cum pactum. l. cõmiſſorie eſt appoſitũ
nõ ipſi cõtractui pignoris. ſꝫ diu poſtea valeat? R.
qui. ſ. ibidem ꝙ ſic: vt. ff. de pigno. act. l. titius. vel
vbi interuenit pactũ rogatu debitoris et eius gr̃a:
nõ voragine creditoris. Et dicunt ꝙ ex interuallo
valet ad excipiendum non ad agendum: vt refert
Bar. in. d. l. calipodius.

Palla dicit lineus pannus conſecra-
tus. qui extendit ſup altare. et
ſup quo extendit corpale. ⁊ a quo dꝫ bñ
dici: vide ſ. Benedictio. §. j.

Pallium vt hic ſumit eſt ſpãle orna
mentum archiepõrum in
quo plenitudo officij confert. de auctori
tate. ⁊ vſu. pa. c. niſi ſpãlis.
1 ¶ Qñ debet peti? R. infra tres menſes a tpe conſe
crationis vel confirmationis. ſi ante nõ fuit conſe
cratus aliter põt remoueri. c. qm̃. c. di. nec ante de-
bet ſe archiepm nominare. d. c. niſi. Nec etiaꝫ põt
anteq̃ꝫ habeat ipſum pallium concilium cõuocare
conficere criſma dedicare baſilicas. ordinare cleri-
cos nec epõs conſecrare. c. qđ ſicut. de elec. §. pe.

¶ Utrum archiepꝰ poſſit ſuũ pallium alteri acco 2
modare? R. ꝙ nõ. immo debet cum eo ſepeliri. q2
ꝑſonam eius nõ tranſit. c. ex tuarũ. et. c. ad hoc. de
auctoritate ⁊ vſu. pa.
¶ Utrum ſemp debeat celebrare cum pallio archi 3
epũs? R. ꝙ tam in ſua q̃ in aliena dyoceſi põt abſq3
pallio celebrare vel ſandalijs. In ſua vero dyoceſi
non ſemp debet celebrare cum pallio. ſed tñ in die
bus illis qui in eccleſie ſue priuilegijs ſunt expreſſi
extra eccleſiã nõ debet eo vti vt in ꝓceſſionibꝫ. c. fi.
de auctoritate ⁊ vſu. pa.
¶ A quo debet peti? R. ꝙ a papa. d. c. qm̃. ⁊ etiã a 4
patriarcha. c. antiqua. de priuile.

Papa ſummus eſt inter oẽs. q2 ipſe
ſolus habet plenitudinẽ ptã-
tis: vt pꝫ. ij. q. vj. qui ſe ſcit.
¶ Utrum papa poſſit diſpenſare in oĩ- 1
bus p̃ceptis moralibꝫ legis nature vel diuine? R.
Canoniſte in. c. lr̃as. de reſti. ſpo. ⁊ in. c. ꝓpoſuiſti.
de conceſ. p̃ben. ⁊ in. c. cum ad mõaſterium. de ſta-
tu mo. ⁊ in. c. ꝑ venerabilem. qui filij ſunt le. varie
et confuſe loquunt. nec ex eorum doctrina põt hec
queſtio declarari. Sed vt clare intelligat ſic diſtin-
guo vt colligo ex doctrina Scoti in. iij. di. xxxvij. ⁊
Alex. in. iij. pte. ⁊ Henri. in. v. quol. q. xxix. ⁊ Fran.
in. ij. ſniarum. ꝙ ſunt aliqua de lege nature. ſeu di-
uina tanq̃ pricipia practice nota ex terminis. que
ſunt hec. Finale bonum eſt appetendũ. Malũ in-
tellige moris eſt fugiendum: q2 aut auertit a finali
bono vt eſt cupiditas mortalis. Aut retrahit ab ip
ſo vt eſt cupiditas venialis ⁊ iſta ſunt oĩno indiſpẽ
ſabilia aliqua ſunt de lege nature vt concluſiones
neceſſario ſequẽtes ex principijs p̃dictis vt iſta de-
us eſt diligendus. ⁊ ꝓximus. Et in iſtis nulla põt
cadere diſpẽſatio vñ iſto modo ius naturale dicit
immutabile: vt dꝫ in. c. ius naturale. iiij. di. Rõ eſt
q2 rõ legis que eſt id qđ dicunt p̃dicta duo princi-
pia ab eis non põt ſepari in aliquo caſu. vñ q2 pri-
mum p̃ceptum decalogi ⁊ ſcđm ſunt de hmõi. Ideo
ſimpliciter ſunt indiſpenſabilia. Terciũ vo p̃ceptũ
q̃tum ad cultum deo exhibenduꝫ. aliqñ ſilr eſt de
hmõi. Ideo q̃tum ad hoc eſt indiſpẽſabile licet q̃
ad determinationẽ tpis ſit diſpenſabile: vt pꝫ in.
c. licet. ⁊. c. cõqueſtus. de ferijs. Sunt ⁊ alia de lege
nature nõ tanq̃ꝫ principia. aut cõcluſiones neceſſa
rio a primis principijs deducte ſed q2 ſunt multũ
conſona p̃dictis principijs ⁊ concluſionibꝫ: cuiuſ-
modi ſunt p̃cepta ſcđe tabule ⁊ oĩa moralia data in
lege moyſi ⁊ euangelica. Ex primo enĩ principio et
cõcluſionibꝫ neceſſarijs ſequentibꝫ ex eo non eſt q̃
ad ꝓximũ niſi vnum p̃ceptum. ſ. diliges eum. ſed
q2 ꝓximus fuit mutatus ꝑ peccatum ⁊ factus pro
nus ad malum ideo addita fuerunt plura p̃cepta
tanq̃ꝫ multũ conſona primis principijs ⁊ concluſi-
onibus p̃dictis. Et in iſtis q̃tum ad rõnem ipſoꝝ
non põt cadere diſpenſatio. ſed bene q̃tum ad ob-
ſeruantiam ſanctionũ ſicut et Aug. in li. confeſſio.
ponit exemplum dicens. ꝙ ſicut medicina eſt ars
immutabilis tñ medicus aliqñ mutat p̃cepta lan-
guentibꝫ; ⁊ tñ ratio p̃cepti artis. in ſe eſt immuta-
bilis. vñ ⁊ licet papa nõ poſſit diſpẽſare vniuerſa-

liter in p̃ceptis ſcd̃e tabule. q: vt cōiter. ⁊ in pluribꝫ in eis ineſt rō legis. Tamen ſi occurreret caſus particularis in quo deficeret rō legis ꝓpter cauſas ſpeciales impedientes obſeruationē p̃ceptorum legis et applicatōe ipſorum ad diuerſas materias. Tūc papa poſſet diſpēſare. Aliter vt dicit Ri. in. iiij. di. xxxviij. Non videret̃ deus fuiſſe bonus paterfamilias niſi dimiſiſſet paſtorē ſup gregem ſuū qui poſſet conſulere omnibꝫ occurrentibꝫ ⁊ neceſſario expediendis. Nec etiam poſſet dici ꝙ papa ſit generalis cōmiſſarius dei aſſumptus in plenitudine p̃tātis cuius cōtrarium determinat̃. ij. q. vj. qui ſe ſcit. ⁊. xxiiij. q. j. qd̃cunq3. Et qd̃ dico de p̃ceptis ſecunde tabule idem dic de omnibꝫ p̃ceptis veteris et noui teſtamēti. Unde. d. Archi. floren. in ſumma dicit ſe audiuiſſe a fidedignis ꝙ papa Martinus quintus habita conſultatōne cum multis doctiſſimis viris in ſacra theologia et iure canonico diſpenſauit cum quodā qui acceperat germanam ſuam in vxorem ꝓpter multa mala ⁊ ſcādala q̄ eueniſſent ſi eam dimiſiſſet ⁊ q̄ euitari nō poterāt, niſi ſic diſpenſaret̃. Et idem ego dico de ſimilibꝫ. ar. ij. q. j. c. multi. in fi. ⁊. d. c. qui ſe ſcit. cū ſilibus. Et ſic ſm̃ hanc diſtinctionē intellige ⁊ limita. d. c. lr̃as. et ſilia que vident̃ dicere. ꝙ cōtra legem diuinam et euangelicā aut aplīm non pōt papa diſpenſare: vt in. c. ſunt quidā. xxv. q. j. q: verum eſt vbi rō legis nō ceſſat. Et in p̃dicta opi. cōcurrunt oēs canoniſte. ſi bñ intelligant̃ qñ dicunt ꝙ papa pōt declarare. interp̃tari. ⁊ limitare ac diſtinguere ius diuinū qd̃ nihil aliud eſt dicere. niſi videre. vbi rō ceſſat vl̃ non. vt ſic non diſpenſet vel diſpenſet. ⁊ ſic tene firmiter.

2 Sed quis poterit ſcire qñ rō legis deficit in aliquo caſu? R. ꝙ iſtud aliqñ habemus ex exemplo ipſius dei qui multotiēs diſpēſauit in ſua lege. vñ in ſili caſu poſſumus ⁊ nos cognoſcere. Sed qñ talis diſpenſationis vel ſilis nō habemus exemplū in ſacra ſcriptura. tunc ad ſolum papā ꝑtinet ipſiꝰ declaratio. cui dictū eſt. Quodcunq3 ligaueris ſup terram. in. d. c. qd̃cunq3. qui quidem multa declarauit. vt in materia voti. iuramenti ⁊ hmōi. Et aliqñ etiam ex ipſa noſtra rōne colligimus vt facimꝰ in gladio depoſito quem dicimus nō fore reddendum deponēti effecto furioſo: vt in. c. ne quis. xxij. q. ij. ⁊ ſilibus. Unde firmiter credo ꝙ ſi aliquis petens diſpenſationem in aliquo caſu contra legem dei nō interponat importunitatē munerum vel p̃cum. ſed ſimpliciter ponet ſe in manibꝫ ipſius pape exprimendo caſum ſuū ꝙ deus nō ꝑmittet errare vicariū ſuū in diſpenſando.

3 Utrum papa poſſit diſpenſare in omnibꝫ q̄ ſūt iuris poſitiui? R. ꝙ q̄uis aliqui canoniſte teneāt ꝙ non pōt diſpenſare contra ſtatum vniuerſalem eccleſie: vt in. d. c. ſunt quidā. Item in his in quibꝫ decoloraret̃ ſtatus eccleſie. ꝑ. c. ⁊ ſi illa. j. q. vij. Ego tñ dico ꝙ vniuerſaliter pōt diſpenſare. ſed tñ non eſſet tolerandus ſi diſpēſaret cōtra p̃dicta ſine rōnabili cauſa pur diſpenſatio teneret. ⁊ ſic tenet̃ cōmuniter.

4 Utrum papa poſſit diſpenſare in gradibꝫ conſanguinitatis. nō ſolum ꝓ ut nunc. ſed etiā ꝓ ut ex tunc? R. ſm̃ Jo. an. in. c. ꝑ venerabilem qui fi. ſint le. ꝙ ſi contractum eſt in gradu ꝓhibito diuina lege pōt diſpenſare ꝓ ut nunc. ſed nō ꝓ ut tunc. ſ. vt filij ſint legitimi. qui ante diſpenſationem nati fuerant. Sed in matrimonio humana lege ꝓhibito pōt diſpenſare nedum ꝓ ut nunc. ſed etiā ꝓ ut ex tunc. Quod limito verum quo ad iſtud vltimum niſi ius eſſet queſitum alteri: puta q: patre mortuo ſucceſſerūt iam agnati. vnde licet poſtea legitimaret filium nō excluderet agnatos ſed in iure querēdo valeret. vide Legitimatio. §. j. ⁊. ij.

Utrum poſſit diſpēſare in bigamia. vide ſ. Bigamia. 5

Sed quid de obligatione queſita laico qui ei nō ſubeſt quo ad tp̃alem iuriſditionē? R. Pa. in. c. ij. de voto. ꝙ ſi talis obligatio ſolum contrahit̃ ex fidei p̃ſtatōe. ſic papa p̃t ex cā ab ea abſoluere ⁊ diſpēſare: vt in. c. q̄rto. de iureiurā. Secus aūt ſi aliunde eſſet queſita. q: cum talis obligatio ſit de iure gentium. nō poterit ꝑ papam tolli. Cle. paſtoralis. de re iudi. ⁊ no. Inno. in. c. q̄ in eccleſiarū. de conſti. ⁊ legiſte in. l. fi. C. ſi cōtra ius vel vti. pu. 6

Que ſunt que reſeruant̃ pape? R. ꝙ abſolutio ab excōicatiōe in. xxxix. caſibus. de quibꝫ ſ. Excōicatio. v. Item diſpenſatio in multis. de quibus. ſ. Diſpenſatio ⁊ Irregularitas. Item cauſe grauiores facit. c. j. de iura. calum. ⁊. c. multis. xvij. di. ⁊. c. quot. xxiiij. q. j. ⁊. c. vt debitus. de appel. ⁊ q̄ ſunt vide in. c. ꝙ tranſlationē. de off. leg. in glo. q̄ hic omitto. q: parum ꝑtinent ad cōfeſſores. 7

De eo qui gerit ſe ꝓ papa. nō electus a duabus partibꝫ cardinaliū. ⁊ de obſeruādis in eius electōe habes. ſ. Excōicatio. vij. caſu. ij. ⁊ caſu. xiij. 8

Utrum papa poſſit decidere cōtra aliud ſtatutum in cā fidei ſine cōcilio? R. ꝙ nō. vt in. c. Anaſtaſius. xix. di. q: papa pōt errare in fide. xl. di. ſi papa. ſed nō tota eccleſia. c. a recta. ⁊ ibi bo. glo. xxiiij. q. j. 9

Paraferna

Paraferna dicit̃ a para qd̃ eſt iuxta ⁊ ferna qd̃ eſt dos quaſi iuxta dotem. Unde bona parafernalia dicunt̃ oīa bona vxoris extra dotē vt dicit glo. in Rica. C. de pac. cōuen. Azo. in ſumma. C. de iure do. Bal. in. l. ij. C. de ſen. q̄. ſi. cer. ꝑ̄ti. ⁊ in. l. fi. C. qui po. in pig. ha. ⁊ in. l. ob maritorū. C. ne vx. ꝓ mari. ⁊ in. l. ſi mulier. C. de pac. cōuen. Et de iſtis habes tex. in. l. ſi. ego. §. dotis. ff. de iure do. ⁊ glo. in. c. plerunq3. de dona. inter vi. ⁊ vxo.

Utrum ſtatutū loquens de dote extēdat̃ ad parafernalia bona? R. ꝙ ſic. ſm̃ glo. in. c. ex lr̃is. de pigno. Albe. in. l. vbi adhuc. j. xxij. colūna. C. de iure do. ⁊ in Rica. C. de re. vxo. ac. ⁊ in. l. de quibꝫ. in iiij. coll̃. ff. de legi. 1

Utrum bona parafernalia ſint p̃uilegiata ſicut dotalia quo ad hoc vt bona viri ſint hypothecata ſicut ꝓ dote? R. glo. in. c. ex lr̃is. de pigno. ⁊ glo. in. l. fi. C. de pac. cōuen. ꝙ ſic. Uñ ſi ſpālem ſibi ꝓ his hypothecam a viro exegit illa erit cōtenta. Si aūt nullam exegit habebit hypothecata oīa bona viri ꝓ omnibꝫ p̃ſtatis bonis: vt in. d. l. fi. ⁊ de quibꝫ ha- 2

bet vir adminiſtrationem. De alijs autẽ que vxor penes ſe retinet nõ habet hypothecam in bonis viri. ſm Pa. in. d. c. ex lr̃is. Iſta tñ hypotheca nõ eſt priuilegiata ſed cõis ſm Inno. ⁊ Io. an. in. d. c. ex lr̃is.

3 ¶ Vtrum maritus debeat habere fructus dictorum bonorum parafernaliũ? R. ꝙ non naturales qñ dñium eorum nõ eſt tranſlatũ in virũ ꝙ nunꝙ̃ ꝓſumit̃ tranſlatũ niſi ꝓbet̃: vt no. glo. in. d. l. fi. ſed ſolũ põt habere comodũ bonorũ aliorũ ꝓpter labores in exigẽdo. aduerte hic ꝙ qñ maritꝰ dꝫ habere fructus nihilominus ſi aliquid ſupeſt qḋ nõ ſit cõſumptum dꝫ ꝑtinere ad ipſam vxorem. ꝑ ea q̃ not. in. l. vbi adhuc. C. de iure do. ⁊ in. l. fi. C. de pac. cõuen. ⁊ ibi Bal. dicit Bar. cõſuluiſſe.

4 ¶ Sed nunquid in deferendo in domũ mariti dicta bona. ⁊ ea eidẽ aſſignando tranſeant in dñium mariti? R. ꝙ non, vt in. l. ſi ego. §. dotis. ff. de iure dotis.

5 ¶ Ex q̃ culpa tenet̃ vir ſi male. d. bona adminiſtrat. R. ꝙ de dolo. lata culpa ⁊ leui culpa: vt no. ĩ. d. l. fi.

6 ¶ Sed qua actione repetunt̃? R. ꝙ ſi dñium eorũ tranſtulit in maritũ cõdicet conditione certi: vel ſine cã. vel ob cãm. Si autẽ nõ tranſtulit dñium ad exhibendũ ſi nõ nixus ſit maritus amouere. vel rerum amotarum ſi ſit nixus amouere vt in. d. §. dotis. Vel ſm glo. ibidẽ aget depoſiti. qñ eas cuſtodiendas maritus accepit: vel mandati qñ vxor mandauit cuſtodiã earum marito.

Parentis appellatiõe

non tñ pater ſed ⁊ auus ⁊ proauus. ⁊ deinde oẽs ſuꝑiores continent̃. Sed ⁊ mater ⁊ auia ⁊ proauia. ff. de ver. ſig. l. appellatiõe.

i ¶ Parẽtes quõ tenet̃ alere filios. ⁊ filij pẽtes. hẽs ſ̃. alimẽta. et. ſ̃. Filius. §. xxj. Et quõ tenet̃ ex ꝯctu filiorũ. ſ̃. Obligatio. §. fi. ⁊ ex delicto. ſ̃. Dñs. §. iiij.

Paricida

eſt qui parentem occidit vſq; in infinitũ in linea aſcendentiũ ⁊ deſcendentiũ. Et nõ ſolũ qui occidit. ſed ⁊ oẽs qui ſunt conſcij ad hoc vel operam in aliquo dederunt: vt. l. j. ⁊. iij. ⁊ iiij. ⁊. l. vtrum. ff. de parici.

i ¶ Que pena paricidarũ? R. primo virgis dꝫ cedi. deinde in ſacco corij conſui cum cane: gallo vipera et ſimia. ⁊ ſic iactari in mari. vel flumine. Et ſi flumen vel mare nõ eſt ꝓpe beſtijs ſubijciat̃. l. pe. ff. de parici. ⁊. C. eo. ti.

Parochia

dicit̃ locus in quo degit ppl̃s alicui eccleſie baptiſmali deputatus certis finibꝰ limitatus. Vñ plures eccl̃ie baptiſmales nõ debent eſſe in eiſdẽ limitibꝰ. xvj. q. j. plures baptiſmales. facit. c. j. xiij. q. j. de his q̃ fiũt a pl̃. c. paſtoralis. Aliqñ parochia dꝛ totus ep̃atus. c. j. de rapto. de paro. c. ſuꝑ eo. de offi. archi. c. ij. §. pe. No. Hoſti. ⁊ Bo. in ſumma. eo. ti.

i ¶ In quo conſiſtit ius parochiale? R. ꝙ in ſeptẽ. Primo vt in diebus dñicis ⁊ feſtiuis ppl̃s audiat miſſam in ſua parochiali eccleſia. de quo dic vt. ſ̃. Miſſa. §. lix. Precipit̃ tñ in virtute obedientie et ſub interminatione maledictiõis eterne religioſis omnibꝰ ne dicant aliqua verba. intellige infamatoria vel falſa vt retrahant laicos ab eccleſiarum ſuarum frequentia vel acceſſu. in cle. religioſi. de priui. Scḋo conſiſtit ius parochiale in decimis. xvj. q. ij. in multis. de deci. c. ad apl̃ice. de q̃ ſ̃. Decime. Tercio in oblationibꝰ. x. q. j. qꝛ ſacerdotes. ⁊. c. ſanctorũ ⁊. c. ſe. Quõ aũt obligãt̃ ad oblatões. vide ſ̃. Oblatio. §. j. Quarto in penitentijs accipiẽdis. in. c. oĩs de pe. ⁊ re. vide ſ̃. Confeſſio. iij. Quinto in exhibitione ſacrorum. Sexto in ſepulturis. Septimo in benedictione nubentiũ. de quibꝰ de ſepul. ꝑ totũ. xiij. q. ij. placuit. de ſymonia. c. ſuam. ⁊ vide in ſuis locis. Greg. tñ. ix. in priuilegio qḋ incipit. attendẽtes declarat ꝙ in priuilegijs minoribꝰ cõceſſis. vbi dicit̃ ſaluo iure parochiali. intelligi debere circa oblationes decimas. ⁊ primitias. ſolũ ⁊ nõ in alijs.

¶ Quõ efficit̃ quis de parochia aliqua? R. ꝙ acquiſitione domicilij ibidẽ vt. ſ̃. Domicilium. Itẽ quo ad ſacr̃m confeſſionis. ⁊ eucharиſtie. Efficit̃ etiã cũ quis ꝑ maiorem partem anni: puta ꝑ plus q̃ ꝑ ſex menſes in ea moram facit licet ibidem nõ tranſtulerit domicilium ſm Panor. in. c. oĩs vtriuſq; ⁊c. Et de hoc vide ſ̃. Confeſſio. iij. §. x. ⁊. xj. 2

Partis appellatione

quid contineat̃. vide ſ̃. Fama. §. iiij.

Patientia

eſt ſuas ⁊ ſuorum iniurias ac cetera mala equanimiter ferre. xxiij. q. j. §. j.

i ¶ Vtrum ſemꝑ ſit habẽda? R. ꝙ ſic intus. ſed abextra non qñ non expedit ſaluti ꝓximi. xxiij. q. j. paratus. qꝛ vbi hoſtis non ꝑſonam. ſ; fidem querit ſi ſibi non reſiſtit̃ nõ patientia ſed negligentia eſt. xxiij. q. iij. Maximianus. Et patientia p̃latorum qua vicia nutriunt̃ peſtifera eſt. xxiij. q. iij. iuſtum licet aliqñ tolleret̃ aliquod malũ laudabiliter ꝓpter maius malum euitandum: xxiij. q. iiij. ecce. ⁊. c. ſe. Sed qñ expedit ſaluti ꝓximi ſic etiã eſt habenda abextra ⁊ ſic intellige illud Luce. vj. Si quis ꝑcuſſerit te in vnam maxillam p̃be ei ⁊c. ſm Aug. q̃tum ad p̃parationem animi. ⁊ alteram ſi eius ſaluti expedit dicto. §. j. al̃s nõ ſicut nec xp̃s eam p̃buit in conſpectu pontificis ꝑcuſſus dicto. c. paratus.

Patria

poteſtas eſt de iure ciuili introducta. ⁊ ſoluit̃. Primo cum pater trãſit in poteſtatem alterius: puta efficitur religioſus. Et ideo cum ſit in poteſtate abbatis nõ poterit habere filiũ in poteſtate: vt in. l. arrogator. ff. de adop. facit. c. cum ſcimus. de regula. ⁊ not. in aut. ingreſſi. ⁊ aut. ſi qua mulier. C. de ſa. ſan. eccle. Item ſecundo ſoluit̃ quando filius poſt pubertatem profitet̃ in religione approbata: vt notat glo. in. c. j. xx. q. ij. et glo. in. l. ſi ex cauſa. §. papinianus. ff. de minoribus. ſed ante pubertatem non poteſt ꝓfiteri patre inuito. quia non deſinit patria p̃tãs ꝑ ingreſſum ante pubertatem. ⁊ ideo tenetur patri obedire. immo nec pater poteſt offerre filium impuberem religioni matre cõtradicente. ſm Inno.

et no. Panor. in. c. ij. de regula. quia obediētia qua filius tenetur matri eſt de iure naturali ⁊ diuino. ſꝫ patria poteſtas de iure ciuili. ⁊ ideo in iſtis ſpiritualibus magis conſideratur ratio naturalis q̄ȝ ciuilis. Nec auus ſimiliter patre contradicente eadeȝ rōne.

Patriarcha greca lingua ſummus patrum interp̄tatur. xxj. di. cleros. dicit̄ etiam primas quī idem eſt: vt. lxxxix. diſt. prouincie. ⁊ ſunt quatuor principales. ſcȝ Romanus. Conſtātinopolitanus. Hieroſolomitanus. ⁊ Alexandrinus. Alij q̄ȝ ſunt. Aquilenſis. Bituricenſis. Cantuarienſis. Gradenſis. et Antiocenus; vt no. glo. in. d. cleros.

1 ¶ Quid pñt facere? R. ꝙ crucem ante ſe deferri faciunt. niſi in vrbe ⁊ vbi eſt papa vel eius legatus. Appellat̄ ad eos omiſſis medijs. item ſupplet negligentiam metropolitani ⁊ quedā alia de quib9. ⁊ in. c. antiqua. de priuileg. ⁊. d. c. ꝓuincie. ⁊. ix. q. iij. conqueſtus. ⁊ de offi. ordi. pſīti. li. vj. ⁊ de appel. ſollicitudinem.

Patronus habes ſ. Jus patronatus.

Peccatum eſt in triplici genere. Quoddam dicitur originale. quod nihil aliud eſt niſi carentia iuſticie originalis debite in primo parente accepte ſm Anſel. in lib. de conceptu virginali. Et iſtud eſt omnino inuolūtarium ⁊ in vniuerſali ⁊ in particulari. Solummodo fuit voluntarium voluntate aliena. ſ. ade. Et ꝓpterea poteſt remitti ſine actiōe ⁊ ſine paſſione voluntatis illius in quo eſt. vt ꝑ baptiſmum. de quo in. c. maiores. in. §. hic vō diximus de baptiſmo. Que quidem iuſticia originalis fuit quoddam auxilium diuinum ſupernaturale neceſſarium homini rōne ſue compoſitionis. quia cum ſit compoſitus ex anima ⁊ corpore ex intellectuali ⁊ ſenſuali q̄ quodammodo ſi ſue nature relinquant̄. intellectū aggrauant ⁊ impediunt ne libere ad ſummū contemplatiōis ptingere poſſit. Ideo data fuit ſibi iuſticia originalis ꝑ quam ſi mens hominis ſubderetur deo etiam ei ſubderentur omnes vires inferiores. vt libere in deum poſſet tendere. cuius ſubtractio fuit facta ꝑ peccatum originale. Cuius duplex eſt pena. Vna taxata peccato. ſ. priuatō iuſticie originalis. ⁊ carentia viſionis diuine. Alia eſt pena cōcomitans. ⁊ huiuſmodi ſunt infirmitates. mors. ⁊ alia mala que ſequuntur. ſicut ſi iudex pro peccato imponeret penam eruitionis oculorum ad quam ſequerentur poſtea multa damna. Hec ex Franc. de maio. in. ij. ſententiarum. Quoddam dicitur veniale. ⁊ iſtud aliquando eſt voluntarium voluntate propria ⁊ ſimpliciter. ſicut quando ex deliberatione quis dicit mendacium iocoſum. xxij. q. ij. c. primum. Aliquando vō partim eſt pena ſicut motus inordinati qui oriuntur nobis ex corruptela ꝑuaricationis ade. Partim vō eſt culpa. quia licet non ſit a voluntate propria antecedente oritur tamen a voluntate concomitante ⁊ non ꝓhibente: vel non p̄cauēte cum poſſit ꝓhibere. vel p̄cauere tales motus inordinatos. de iſtis dicit̄. xxv. diſt. §. alias. Et ad remiſſionē eius concurrunt tria. ſ. pena p̄ſens. gratia concomitans. ⁊ meritū antecedens. Quoddam dr̄ mortale qđ quidem eſt voluntarium et in vniuerſali ⁊ in particulari ⁊ ideo non pōt ſine nr̄a actione dimitti: vt in. d. §. hic vō diximus. Et de iſto intelligit̄ illud Augu. lib. primo retracta. c. xij. et li. de vera religione. Peccatum eſt adeo voluntarium. vt ſi nō ſit volūtarium nullo mō ſit peccatū. et. xv. q. j. §. ſed hoc nō generaliter.

¶ Quō poteſt diſcerni peccatum mortale a veniali? R. ꝙ p̄cepta diuine legis naturalis ac humane indicant quid ſit mortale vel veniale. Nam quicquid eſt cōtra ipſa de ſe habet rōnem mortalis peccati: niſi vel rōne ſurreptionis. vel modicitatis: vel rationabilis cauſe quo ad p̄cepta humana vel diſpenſationis ſuperioris excuſet̄. Peccatum vō veniale non eſt contra legem aliquā. ſed ē p̄ter legem q2 nō obſeruat modū rōnis quē lex ſancta intēdit. Hec ex. ij. ſniarum. diſ. xxiij. 1

¶ In quo differt culpa peccati a pena? R. ꝙ culpa ſeu macula eſt quedam relatio ad actum preſentem vel p̄teritum quam diuina voluntas facit illū qui fecit reputans indecentem in eſſe morali. Ex q̄ indecentia relata ad actum p̄teritum vel p̄ſentem naſcitur obligatio ad penam ex determinatiōe voluntatis diuine. Et ideo aliud eſt remittere culpaȝ aliud penam. Quando eñ deus non concipit hominem ſub iſta indecentia tunc remittitur culpa. Quando vō nō concipit̄ ſub obligatione ad penā tunc remittit̄ pena. Ex quo patet ꝙ eſſe morale nō conſiſtit in re extra. ſed in extimatione. Propterea dicit Phs. j. Ethi. ꝙ aliquando filij videntur trahere infelicitatem a parentibus. Et ibidem dicitur ꝙ honor eſt honorantis. q2 honorans agit virtuoſe ⁊ bonum in ſe morale. honoratus autem nihil facit. Similiter iniuria que fit imagini dicit̄ fieri imaginato. de hoc vide Pet. aure. in. iiij. di. xiiij. q. iiij. et ſic licet peccatum nō ſit in eſſe naturali poſt actū ipſius eſt tñ in eſſe morali. ⁊ iō damnat̄ ſi nō delet̄. 2

¶ Peccatum qñ dicit̄ in ſpiritumſanctū? R. ꝙ eſt qñ quis contēdit abijcere vel remouere illud ꝙ electionem peccati poſſet impedire. verbi gratia. Inſtigat̄ quis ad peccatum ⁊ occurrit ei diuina ſeueritas puniēs illud peccatum. ⁊ talis iſtud abijcit ſtudioſe ꝓmittens ſibi impunitatem vt peccet liberius. Et iſtud eſt ꝓprie peccatum in ſpiritumſanctū. et dicit̄ etiam malicia ⁊ blaſphemia in ſpiritumſanctum ⁊ eſt ſpeciale peccatum ⁊ grauiſſimum. Sūt aūt ſex que impediunt peccati electionē que ponūtur in. ij. ſententiarum diſ. xliij. Duo ex parte diuini iudicij. Duo alia ex parte donorum dei. Et duo vltima ex parte peccati. Et ꝓpterea ſunt ſex ſpecies peccati in ſpūſanctuȝ. Prime due ſunt p̄ſumptio qua ſine meritis de miſericordia dei p̄ſumunt ⁊ deſperatio qua deſperant de indulgentia peccatorū. contra duo prima. ſ. contra timorē dei ⁊ ſpem. Secunde due ſunt. ſ. impugnatio veritatis agnite. et inuidētia fraterne gratie. cōtra ſcđa duo. ſ. agnitio-

nem veritatis fidei ⁊ auxiliū interioꝛis gratie quā
etiam in alijs nollet creſcere. ⁊ dolet ſi videt in fra-
tres. Tercie due ſunt. ſ. obſtinatio ⁊ inpnia. cōtra
tercia duo. ſ. cōſiderationē turpitudinis peccati et
breuitatē ipſius delectationis.
4 ¶ Vtrum actus qui ex ſua ſpecie eſt veniale pecca
tum poſſit eſſe moꝛtale: R. ꝙ ſic tripliciter. Pꝛimo
rōne finis cum ↄſtituit̄ in eo: vel inq̄tum refertur
ad moꝛtale peccatū ſicut ad finē: puta cum quis di
cit verbū ocioſum cum tali intentōe ꝙ etiā ſi eſſet
ꝓhibitū de p̄cepto nihilominus diceret: vel dicit
vt ꝓuocet aliquā mulierē ad foꝛnicandū. ⁊ ſic intel
lige illud Aug. xxv. di. §. criminis: nullū peccatuꝫ
adeo veniale. quin fiat criminale dum placet. glo.
ſic. dum placet cōplacētia fruitōis ſeu finis. Scđo
rōne erroneitatis cū ex conſcīa erronea credit moꝛ
tale ⁊ illud cōmittit. xxviij. q. j. oēs. Tercio rōne cō
ſenſus in delectationē. de quo s̄. Cogitatio. hec ex
ſancto Bona. in. iiij. diſ. xvj.
5 ¶ Vtrū oīe peccatū ſit remiſſibile: R. ſm Alex.
de al'. in. iij. pte ſumme tractatu de incarnatōe dei
ꝙ aliqua peccata dicunt̄ irremiſſibilia negatiue q̄
nullo mō remitti poterunt. ſicut ſunt peccata ſolū
angeloꝝ maloꝝ ⁊ hoīm damnatoꝝ. Aliud pctm̄
ab iſtis nō eſt irremiſſibile negatiue. Aliqua pecca
ta ſunt irremiſſibilia pꝛiuatiue. ⁊ ſic oīa peccata ſūt
irremiſſibilia. q: vt dicit Hiero. Pꝛo minimo pec
cato non habent vñ ſatiſfaciant ſil' hoīes vniuerſi.
q: nemo aliquid ex ſe habꝫ quo remittant̄. Tercio
dicunt̄ peccata irremiſſibilia cōtrarie. eo ꝙ contra
rie diſponunt ad gratiā ꝑ quā remitti pñt. ⁊ ſic pec
cata in ſpiīſanctum ꝓꝑie ſunt irremiſſibilia. vt pꝫ
intuenti. nō q: nō poſſint remitti ſed q: contrarie
diſponunt hoīem vt remiſſionē conſequat̄.
6 ¶ Vtrum voluntas ⁊ opus exterius ſit vnū pec-
catum. vide Preceptum. §. xiiij.

PEculium dicit̄ quaſi puſilla pecu
nia ſiue patrimonium
puſillū. ff. de peculio. l. depoſiti. Aliqñ dr̄
omne patrimoniū cuiuſlibet hoīs etiaꝫ
liberi: vt. ff. ad trebel. l. cogi. in pꝛinc. ⁊ multis alijs
modis dr̄ peculium: vt no. glo. in Rica. ff. de pecu-
lio. Sed hic intēdo tractare de peculio qđ filius ac
quirit̄ viuente patre. ⁊ ſub ipſius ptāte exiſtens.
i ¶ Quot ſunt eius ſpēs: R. quatuoꝛ. Pꝛima dr̄ pe-
culium ꝓfecticiū. ſ. qđ ꝓficiſcit̄ ex reb⁹ patris. Vñ
glo. in. l. cum opoꝛtet. C. de bo. q̄ lib. dicit ꝙ lex ca-
pit̄ large vt compꝛehendat omne id qđ occaſione pa
tris obuenit. l. addito. ff. de acqui. heređ. Et iſtud
acquirit̄ patri quo ad ꝓꝑietatem ⁊ vſumfructum.
Sil'r dic de acquiſitis a clerico ex bonis eccleſie vel
eius intuitu ꝙ ſunt eccleſie q̄ ad ꝓꝑietatē ⁊ vſum-
fructum. Et ideo non pōt diſponere niſi vt a iure
conceditur: vt. s̄. Clericus. xiij. Scđm dr̄ aduenticiū
ſcꝫ qđ acquirit̄ ex induſtria vel ex donatione facta
aliunde q̄ꝫ intuitu patris aliter aliunde ꝓuenit ex
euentu vel foꝛtuna ſeu induſtria. Exciperes q̄ ab
impatoꝛe vel auguſta donant̄ q̄ quaſi caſtrenſe iu-
dicant̄. C. de bo. q̄ lib. l. cum multa. Ideꝫ dicit de
donato a rege. q: ſtatutum loquēs de impatoꝛe ge
neraliter intelligit̄ foꝛe ſtatutū de rege particulari-
ter ſm no. per Inno. in. c. ſuper quibuſdā. de ver.
ſigni. ⁊ in iſto aduēticio filiuſfamilias acquirit do-
minium ſiue ꝓꝑietatem. ſed pater habet vſumfru
ctum donec vixerit. Niſi remiſerit vel niſi ab aliq̄
ſibi detur vel relinquat̄ hoc pacto: vt ad patreꝫ nō
ꝑtineat vſuſfructus: vel niſi ſuccedat filius vna cū
patre in hereditate fratris vel ſoꝛoꝛis. Vel niſi quā
do pater noluit aſſentire filio adeunti hereditateꝫ
aliquam. Vel niſi pater commiſerit inceſtas nupti
as. Vel niſi patre minus legitime diuertēte bona
filijs applicentur. Inſti. per quas perſo. no. acqui.
§. ſancitum in glo. Item ſi filius recipit dotem pa
tre non conſentiente nec ſe obligante ſm Barto.
in. l. contra. ff. re. amo. quia in iſtis patri non acqui
ritur vſuſfructus nec quicq̄ꝫ aliud. Sed ſi eū ema-
cipauerit. tercia pars vſuſfructus alioꝝ aduen-
ticioꝝ remanebit apud patrem ſolum: vt in di-
cto. §. ſancitum. ſed ſi pꝛemoꝛiatur filij erit ſpeciali-
ter ⁊ totaliter. nec cōmunicabit cum alijs fratrib⁹.
Si aūt filius p̄moꝛiat̄ anteq̄ꝫ pater. totum erit pa-
tris niſi filios reliquerit. nam tunc filij erunt loco
patris. Vnde dicit tex. in. d. §. ſancitum. Si id qđ
ſuis laboꝛib⁹: vel ꝓſpera foꝛtuna ei acceſſit hoc in
alium ꝑueniet luctuoſum ei fiet.
¶ Tercium dicitur caſtrenſe quod a parentib⁹ co- 3
gnatis aut alijs degenti in milicia donat̄ vel quod
ipſe filiuſfamilias in militia acquiſiuit qđ niſi mili-
taret acquiſiturus nō fuiſſet. naꝫ qđ erat ⁊ ſine mi-
litia acquiſiturus id peculij eius caſtrenſe non eſt.
ff. de caſtren. pecu. l. caſtrenſe cum ibi notatis.
¶ Quartum dicitur quaſi caſtrenſe quod acquiri 4
tur a viris diſertiſſimis patronis cauſarum: viris
deuotiſſimis memoꝛialibus. ſcilicet notarijs ⁊ agē
tibus in rebus: nec non magiſtris ſtudioꝝ libe-
ralium artium. archiatriſq̄ꝫ. id eſt medicis ⁊ omni
bus omnino qui ſalaria vel ſtipendia recipiunt pu
blica. C. de inoffic. teſta. l. cum antiquis. Ex pꝛedi-
ctis patet ꝙ notarij communes non acquirunt in
quaſi caſtrenſe. ſed ſolum notarij cōmunis vel do-
minoꝝ aut officialium qui deberent habere ſa-
larium de publico.
¶ Sed quid de acquiſitis ꝑ clericos. filiofamilias. 5
R. quod res omnes quolibet modo ad eoꝝ do-
minium venientes habebunt ſuas ad ſimilitudi-
nem caſtrenſis peculij. ita ꝙ de ipſis ad libitum di
ſponere poterunt ⁊ teſtari legitima legata filijs vel
parentib⁹: vt in aut. de ſan. epiſ. §. p̄ſbyteros. ⁊ po
nit̄. C. de epiſ. ⁊ cle. aut. p̄ſbyteros. quod limita ve
rum niſi acquirant̄ ex bonis eccleſie vel eius intui
tu: quia tunc nō poterunt diſponere. de quo dicvt
s̄. Clericus. xiij.
¶ Vtrum acquiſitū ꝑ muratoꝛes. aut carpentari 6
os. ⁊ alios laboꝛatoꝛes in rebus cōib⁹ qui etiam
habent ſalariū ex publico ſit quaſi caſtrenſe: R. ꝙ
nō. q: nō ſolum requirit̄ ꝙ id qđ acquirūt ſit ex pu
blico. ſed opoꝛtet ꝙ ſit ex publica cā. vtpꝫta publi-
co officio aduocationis notarij cōis vel officialiuꝫ
et hmōi. aliter nō erit quaſi caſtrenſe. Sali. tamen
in. l. fi. C. de inoffic. teſta. tenet ꝙ ingenierij domi-
noꝝ vel cōis id qđ acquirunt habebunt ꝓ qua
ſi caſtrenſe.

7 ¶ Sed nunquid aduocati qui ex aduocatõne aliquid acquirũt nõ ex publico. ſed a clientulis habebunt ꝑ caſtrenſi? R. ſm Bal. in. d. l. fi. ꝙ ſic. q2 cedit loco publici ſalarij. Ex quo eis hodie nõ ſoluit̃ ex publico. l. fori tui. C. de aduo. diuer. indic. et ibi dicit Bar. ꝙ ſilr̃ erit quaſi caſtrẽſe id qđ acquirũt aſſeſſores ſm glo. ibidẽ. Idem dic ſm Bar. in. l. ſi mulier. ff. de caſtren. pecu. de relictis aduocato pro emendis libꝛis vel equo cauſa eũdi ad officia. ⁊ huiuſmodi.

8 ¶ Utrum donatum filiofamilias militi aduocato. aut aliud officiũ publicũ habenti ſine alia expſſione ſit caſtrenſe vel quaſi? R. ſm Bar. in tractatu de duobꝫ fratribꝫ ꝙ aut donant̃ res neceſſarie militie ſiue apte: vt equus ⁊ arma militi. libꝛi aduocato. tunc in dubio dicet̃ eſſe caſtrenſe vel quaſi a q̃cunq3 donent̃ eiſdem. l. miles p̃cipua. ⁊. l. caſtrenſe ff. de caſtren. pec. Si autẽ donant̃ ea que non ſunt apta ad militiã nõ erit caſtrenſe. etiam ſi expſſe dixerit: vt. l. ſi forte. ff. de caſtren. pecu. ⁊ qđ ibi tenet Dynus. ⁊. C. eo. ti. l. j. Et hoc verum niſi in duobꝫ caſibus. Primus qñ ille qui donat ſoluꝫ ex militia vel aduocatione ⁊ hmõi notus eſt. Scđs caſus eſt qñ talia donata licet nõ ſint apta ad miliciam vel aduocationem. tñ dant̃ expẽſe vt vendant̃ ꝑ emẽdis armis. libꝛis ⁊ hmõi neceſſarijs ad dicta publica officia. Alia vͦo que poſſunt eſſe apta ad miliciã et ad alia. vt ſeruus. tunc ſi ſpãliter ⁊ noĩatim ad ipſa ſint data. ſic erunt quaſi caſtrenſe. Secus ſi ſimpliciter ſine expſſione. q2 nõ erunt caſtrenſia. niſi vt dictum eſt. ſint data a noto ſolũ ex militia. l. ſi militi. ff. de ca. pecu. ⁊ qđ no. Bart. in. d. l. ſi forte.

9 ¶ Quid de donato filiofamilias qui nõ eſt miles. nec in aliquo publico officio cum iſta expſſione qđ ſit ei caſtrenſe vel quaſi? R. ſm Bart. in predicto tractatu. ꝙ licet appoſitio talium verboꝛum nõ valeat: niſi vt ſit aduenticium: vt. d. l. ſi forte. operabitur tñ vt patri nõ acquirat̃ vſuſfructus qđ poteſt facere donans: vt. C. de bo. q3 li. aũt. excipit̃. ⁊ ſic licet viciet̃ expſſum nõ viciat̃ tñ tacitum. l. j. ff. qui. mo. pi. vel hypo. ſol.

10 ¶ Utrum libꝛi empti a patre filio ſuo ſint quaſi caſtrenſe? R. ſm Bart. in. d. tractatu. ⁊ in. l. j. §. nec caſtrenſe. ff. de col. bono. ꝙ aut pater tradidit et ſe donare expſſit. ⁊ tũc ſi filius erat aduocatus acquirit ſibi in quaſi caſtrenſe. l. j. C. de ca. pe. ⁊. l. caſtrenſe. ff. eo. nec pater poterit ſic datum reuocare. l. ſi filius. C. fami. hercíſ. Si vͦo non erat doctoꝛ tẽpe donationis. ſed ſcholaris tunc nõ poteſt dici quaſi caſtrenſe. q2 conditio pſone hoc nõ patit̃. Nam ſcholares non gaudent puilegijs quo magiſtri et doctoꝛes. l. j. in fi. C. de ſtu. libera. Et facit qđ no. in. l. fi. C. de iuriſdi. om. iudi. quod verum intellige. niſi ante moꝛtem patris compleuiſſet ſtudium ſuuꝫ. quia ſic cepit quaſi militare. ⁊ tunc erunt quaſi caſtrenſe. l. ſiue emancipatis filijs. C. de donatio. ⁊. l. donationes. in concubinas. §. pater. ff. eo. Nota tamen ꝙ licet non fuerit doctoꝛ. nec effectus ante moꝛtem pr̃is. ſi pater ei nõ emãcipato libꝛos dedit ſed eos non eſt adeptus niſi poſt emancipationeꝫ ꝙ erunt ſui. quia confirmatuꝛ donatio. dicta. l. ſiue et dicto. §. pater. Idem dic de quocunq3 donato a patre filio emancipato. vel etiam non emancipato ſi modo emancipatus volũtate patris poſſedit ꝙ erit filij. nec pater poſtea poterit reuocare dicta. l. ſiue. Secus ſi poſt emancipationem tenuiſſet donata ante eam contra voluntatem patris. Similiter idem dic ꝙ confirmatur dicta donatio moꝛte etiã ſi non erit ipſe emancipatus. ⁊ ſic poſt moꝛtem patris talia erunt ſua. nec communicabit cum fratribus alijs. l. filie. C. famil̃. hercíſ. ſm opinionem approbatam in gloſa dicta. l. ſiue. Aut pater non tradidit nec expꝛeſſit ſe donare. ⁊ ſic licet emerit nomĩe filij ſui. nihilominus erunt patris ⁊ communicabit eos cum alijs fratribus poſt moꝛtem patris. l. j. in pͥncipio. C. de ca. pecu. requiritur enim traditio vt videat̃ donare. l. ij. C. ſi quis alteri vel ſibi ꝙ ſi neſcitur. an donauerit vel ne. tunc ſm Bald. in additionibus ad pꝛefatum tractatum Barto. ad coniecturas eſt recurrendum. ſm ea que infra dicam in. §. xxij. Aduerte hic ſm Bartolum in autentica. ex teſtamento. C. de coll̃. ꝙ donatum a patre filio emancipato eſt conferendum poſt moꝛtem ⁊ computabitur in eius parte. Sed donatum filio exiſtenti in ſua poteſtate. licet non valeat in vita ipſius patris tamen aſſumit ſibi vim poſt moꝛtem. ⁊ habet vim legati: vt in. l. in donationibus. C. ad. l. falci. ⁊. l. donationes. la pͥma. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Et ſicut legata ⁊ fideicommiſſa nõ conferuntur. l. a patre. C. de coll̃. ſic nec talis donatio. Fallit hoc in tribus caſibus. Primus quando emergitur inequalitas. l. penulti. C. de coll̃. Secũdus quando pater hoc expꝛeſſit. Tercius quãdo dedit vt haberet in peculio. l. ſi donatione. C. de coll̃.

¶ Utrum omne acquiſitum ex pecunia patris a filiofamilias ſit pꝛofecticium? Rñ. ſm Bartolum 11
in predicto tractatu. et in. l. cum opoꝛtet. C. de bonis q3 libe. ꝙ id quod acquirit filiusfamilias ex bonis patris ſiue ſit pecunia. ſiue ſint poſſeſſiones ſibi ab eodem date ſine laboꝛe ⁊ induſtria ſua: puta dando poſſeſſionem alteri colono: vel pecuniam mercatoꝛi. ex qua habuit de lucro tale lucrum erit pꝛofecticium. Sed id quod acquirit ex predictis bonis ex laboꝛe ſuo: vel induſtria: puta laboꝛando agrum predictum: vel negociando de pecunia predicta ſicut lucrum quod fit ex pecunia pꝛo parte attribuitur perſone lucranti. et pꝛo parte pecunie. l. pͥma. C. pꝛo ſocio. et. l. ſi non fuerint. §. pͥmo. ff. eo. ſi tale lucrum erit pꝛo parte que debetur poſſeſſioni vel pecunie erit pꝛofecticium ⁊ pꝛo parte que debetur operi perſone lucrantis erit aduenticium dicta. l. cum opoꝛtet. poſt pͥncipium. vbi patet ꝙ omne lucrum pꝛoueniens ex perſona filij eſt aduẽticium. Nec obſtat. l. ſi ita. §. fi. ff. de vſu. ⁊ habita. et. l. per ſeruum. §. fin. ff. de acquiren. re. dominio quas allegat Speculatoꝛ qui tenet contrarium. q2 loquuntur in ſeruo qui acquirit domino ex opere perſone ſue. Et hoc tene: niſi ex pecunia patris feciſſet vſuram. quia licet gloſa in dicta. l. cum opoꝛtet: teneat contrarium. tamen tu tene cum Bart. ibidẽ ꝙ tale lucrum nõ erit nec pfecticiũ nec aduẽ

ticium.ſed totum reſtituendum.ꝑ ipſum filium.⁊ glo.intellexit qn̄ vſure licite erant de iure ciuili qꝺ hodie nō eſt.c.ſup eo.de vſuris.

12 ¶ Utrum filiuſfamilias qui lucrat̄ vigore ſtatuti ex morte vxoris ſue dotem vel partem debeat eam habere ꝓ aduēticio. R. Bart.in dicto tractatu.ꝙ aut filius ſuſtinet onera matrimonij de lucro ſue ꝑſone.⁊ tunc filio erit aduenticium.Si vō non ipſe ſed pater ſic erit ꝓfecticium.⁊ ſic intellige opi.Dy. in.l.ſi cum dotem.§.nunc tranſgrediamur.ff.ſol. matri.qui tenet ꝙ nō eſt aduenticium ſed cōicabit poſt mortem patris cum alijs fratribꝫ.ꝑ.l.ij.C.famil'.her.Si vō partim pater ⁊ partī filius ſuſtinet tunc ꝓ rata oneris partim erit ꝓfecticiū ⁊ partim aduenticiū.l.ſed ⁊ ſi quis.§.j.ff.de vſufru.⁊.l.ſi ſeruus cōis.§.fi.ff.de ſtip.ſeruo.

13 ¶ Utrum donatum vel relictum ab extraneo filiofamilias ſit aduenticiū. R.ſm Bar.in p̄dicto tractatu:ꝙ aut datum eſt cōtemplatione patris.⁊ ſic erit ꝓfecticiū.Si vō datum eſt contemplatōe filij ſic erit aduenticiū in.l.ſed ſi plures.§.arrogato.ff. de vul.⁊ pu.ſubſti.⁊.l.additio.ff.de acquir.here.⁊ l.ſed ⁊ ſi quid donet̄.ff.de vſufruc.⁊ no.glo.in.d.l. cum oportet.Si aūt nō apparet cuius cōtemplatione ſit datum dep̄hendit̄ ex futuro euentu:puta. qn̄ relinquit̄ filio.vt poſt mortez patris habeat.ſic p̄ſumit̄ ꝙ cōtemplatione filij. Si vō vt tn̄ viuēte patre.ſic p̄ſumit̄ cōtemplatōe patris datum. Siľr ex ope comp̄hendit̄:puta filius faciendo mercantiam acquiſiuit amicitiā cuz aliquo ex qua aliquid ſibi donauit.q: tunc erit ſibi aduēticiū.l.ſociū qui. §.fi.ff.ꝓ ſocio.⁊ ibi eſt caſus exp̄ſſus.q: contēplatione filij. Ideo no.ꝙ oēs leges q̄ dicūt inſpiciendū cuius contemplatōe debent intelligi de cā ꝓxima. d.l.ſocium.qm̄ in damnū acquirentis nō conſideratur cā remota.l.fi.ff.cōiungen.cum emancipat. libe.ſed bn̄ q̄ꝫtum ad comodum.l.ſi forte.ff.de ca. pecu.

14 ¶ Utrum omne acquiſitū ꝑ filiumfamilias ſit p̄ſumendū ex bonis patris in dubio ⁊ ſic ꝓfecticiū. R. Bart.vbi ſ̄.ꝙ aut reſultat ſuſpitio delicti.niſi ſic p̄ſumat̄:puta q: filia p̄ſumet̄ turpiter acquiſiuiſſe q: aliter non potuit habere.⁊ ſic credet̄ ex bonis patris acquiſitum:vt ſuſpitio delicti euitet̄.l.ſi defunctus.C.arbi.tute.⁊.l.quintus.ff.de donat.inter vi.⁊ vxo.⁊.l.etiam ſi vxoris noīe.C.eo.aut ſuſpitio delicti euitat̄.⁊ ſic p̄ſumet̄ ex bonis filij.d.legibus.Aut nec euitat̄ nec orit̄ p̄ſumptio delicti ⁊ ſic recurrendū eſt ad cōiecturas.C.de epi.⁊ cle.aūt.licentia.Et hec oīa ſunt ſeruanda etiam in p̄lato.tutore:vxore.⁊ hmōi.qui circa bona aliorum verſant̄ in conſciā.licet glo.in.d.l.etiam.⁊ in.d.l.cum oportet.aliter dicat.

15 ¶ Utrum donatū filio a patre ſit aduenticiū. R. Bar.vbi ſ̄.ꝙ aut p̄ceſſerunt merita filij q̄ ſi extraneus feciſſet ei donaſſet.ſic donatio tenet a principio ⁊ erit ei aduenticiū:vt tenet glo.C.de inoffi.teſta.aūt.vn̄ ſi parens.Et concor.Iaco.but.Aut nō donat ꝓpter merita ſed vt filio.⁊ ſic eſt ſimplex donatio que non valet.niſi morte confirmet̄.vt ſ̄.patuit.§.x.

¶ Sed ad quid valet dictum peculium aduenticium filio cuz vt dictū eſt vſuſfructus ſit patris.nec de eo p̄t diſponere niſi vt.ī.Religioſus.§.lvj. R. ꝙ valet vt poſt mortē patris nō teneat̄ illud cōicare cum alijs fratribꝫ.ſed erit ſpāliter ſuū.l.fi.C.de colla.Peculium vō ꝓfecticiuz ad nihil valet filio. niſi ad hoc ne publicet̄ in caſu quo alia bona p̄ris publicant̄:vt in.l.ſi finita.§.de vectigalibus.ff.de dam.infec.Et qꝺ ibi no.Bar.poſt mortem tn̄ patris erit cōe cum alijs fratribꝫ. 16

¶ Utrum de peculio caſtrenſi vel quaſi filiuſfamilias poſſit teſtari.⁊ ad libitum diſponere. R.ꝙ ſic ſm oēs doct.q: illud acquirit ſibi ⁊ quo ad dn̄ium et vſumfructum nec illud cōicabit cum fratribus poſt mortem patris.d.l.cum antiquis.C.de inoff. teſt.⁊ multis alijs. 17

¶ Utrum pecunia data filiofamilias a p̄te ꝓ ſtudio ſit ei imputanda poſt mortez patris in p̄te ſua ab alijs fratribꝫ t̄pe diuiſionis. R. Bart.in.d.tractatu ꝙ ſi apud patrē nihil erat qꝺ eſſet filij nō imputabit̄ ei in p̄tem.l.qui pater.ff.fami.her. Si vō apud patrē erat pecunia filij ex caſtrenſi vel q̄ſi peculio.tunc in dubio p̄ſumet̄ ꝙ pater adminiſtratorio noīe egerit id de pecunia ipſius filij.⁊ ſic imputabit̄ ei in partē.facit qꝺ no.in.l.fi.C.de dotis promiſſi. Sed iudicio meo mihi videt̄ ꝙ pater dādo filio ꝓ ſtudio vel filie ꝓ dote ꝙ p̄ſumatur dare de ſuo.q: pietas paterna ad hoc inducit.Secus in extraneo.niſi patris ſubſtantia eſſet tenuis ⁊ filij habundans.q: ſic tenerē cum Bar.al's non. 18

¶ Quid ſi pater dedit pecuniam filio pro emēdis libris ⁊ ipſe luſit.vel in meretricibus expendit. R. ſm Bartolum in autētica.quod locum.C.de colla.ꝙ poſt mortem patris computabitur ei in ſuam partem.argu.d.autentice.ſicut mulieri que paſſa eſt conſumi dotem computabitur ei in partem ſuam. vt in dicta autentica.quod locum. Idem dic de donato pro emancipatione a patre filio ꝙ erit computandum ei tempore diuiſionis ſm Barto. in.l.prima.§.nec caſtrenſe.et in.l.vt liberis.C.de colla. 19

¶ Utrum filius qui incepit ſtudere viuente patre de eius mandato poſſit poſt mortem patris de cōibus bonis perficere ſtudium. R. Bart.in.d.tractatu ꝙ nō.nam factum patris erga filium inciatum eatenus obligat heredez quatenus pater erat obligatus.l.⁊ ſi filium.ff.de mu.⁊ bo.iuncta.l.honores.§.is qui.ff.de decu.⁊.l.ſi filia.§.idem ſcribit ff.famil'.hercis.ꝓpter qꝺ concludit Bald.in addi. ad dictum tractatum.ꝙ ſi vult ꝑficere ſtudium faciat de ſuo:vel ſi vult doctorari ſiľr faciet de ſuo.q: eſt nouus actus.l.ſeruus legatus.§.ſed ſi cum mihi ex teſtamento.ff.de legat.j.nec fratres ei tenent̄ ſi nolunt. 20

¶ Utrum tempore diuiſionis fratrum veniāt expenſe facte a patre vxoris filijſfamilias ⁊ alia ornamenta. R. Baldus vbi ſupra ⁊ Bartolus in.l.in his.ff.ſolu.matri.ꝙ de conſumptis filius non tenetur nec alius frater poſſet dicere.ego ducam meam ⁊ tantundē expendā de cōi.niſi pater aliter cauerit in teſtamēto.l.iij.§.fi.ff.de mu.⁊ bono.et ibi 21

ꝑ glo. ⁊ l. ex parte. §. fi. ff. fami. herciſcun. De extan
tibus autē vt ſunt veſtes. ⁊ alia ornamenta ſi ſunt
neceſſaria ad quotidianum vſum non conferunt
ſed ſunt vxoris. ⁊ a principio tenuit donatio inter
ſocrum ⁊ nurum. l. ex annuo. ff. de dona. inter vi.
et vxo. ⁊ l. ſi dos. cum ſua glo. ff. ad. l. fal. Si ṽo nō
ſunt neceſſaria ad quotidianum vſum. ſed ſunt p̄
cioſa; tunc illa qualia ſunt debent cōferri. l. illud ve
ſtimētum. ff. de pecu. nec poteſt dici ꝙ morte ſit cō
firmata donatio quia non p̄ſumuntur donata. li
cet dicatur maritus veſter donat vobis iſtam co
ronam vel brocatū. ſed ad vſum conceſſa. l. mortis
in fi. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Similiter dic in fa
ctis ꝓ filia. l. cum hic ſtatus. §. oratio. ff. eo. ⁊ ꝓ pre
dictis facit. l. fi. ff. ſolu. ma. ⁊ quod dicit Bart. in. l.
ſi vt certo. ff. commo. Ange. tamen in. l. ſi ex re do
mini. ff. de ſtipul. ſer. per glo. ibi poſitam. determi
nat ꝙ veſtes lugubres date mulieribꝰ efficiunt ip
ſarum. de dote ṽo data filie filij ab auo ipſius quō
nō ſit communicāda. vide ſ. Dos. §. xxj.

22 ¶ Vtrum expenſe facte a patre in peculio filij ad
uenticio ſint cōmunicande inter fratres poſt mor
tem patris? R. ſm Bar. in. d. tractatu. ꝙ aut fue
runt neceſſarie: vel ad perpetuam vtilitatem. ⁊ tūc
filio imputabunt. l. fi. §. fi. C. de bo. q̄ libe. ⁊ l. iube
mus. C. ad trebe. niſi pater feciſſet animo nō repe
tendi. arg. l. ſi in area. ff. de condi. inde. ꝙ ſi de ani
mo neſcitur. tunc ſi ſunt parui ſumptus p̄ſumen
tur donati. l. ſi ſeruum. ff. de donat. inter vi. ⁊ vxo.
Si ſunt magni ſumptus. ita ꝙ excedant fructuū
quantitatem. tunc videtur habuiſſe animum repe
tendi. niſi in cauſa alimentorum vel ſimul expēdiſ
ſet. l. nenſennius. §. preterea. ff. de neg. geſt. Secus
ſi non excederent fructuū quantitatē. quia tunc
videtur donaſſe. argu. dicta. l. fi. §. ſi autem res. C.
de bo. q̄ liber. In impenſis tamen que facit vir in
rebus vxoris gratia fructuum querendorum con
ſeruandorum ⁊ colligendorum ſine vlla diſtinctio
ne ſibi facit. l. fi. ff. de impenſis. Et non repetet ab
vxore vel eius heredibus. In alijs autē ſi ſunt mo
dice non repetuntur. l. omnino. ff. de impēſis. Si
ſunt magne repetet. d. l. omnino. vbi alique etiam
ponuntur exceptiones quas omitto. quia parum
ad nos. Sed in conſcientia ſequere quod dixi. Si
ṽo dicti ſumptus non fuerunt neceſſarij nec ad ꝑ
petuam vtilitatem. ſed ſolū ad fructuum vtilitatē
tunc non ſunt cōmunicandi. quia onera pertinēt
ad eundem patrem ⁊ expenſe. Et etiam idem dicē
dum de eo quod expendit in datijs ⁊ collectis. cū
habeat vſumfructum. l. ſi pendentes. §. ſed ⁊ ſi q̄d
ff. de vſufruc. ⁊ l. neq̄ ſtipendium. ff. de impenſis.
Nec ob. l. vnica. §. ſed nec ob impenſas. C. de re.
vxo. actio. q̄ vir habet dotē ꝓpter onera matrimo
nij. ideo nō debet grauari onere impenſarū. Nec
hoc erit in alio vſufructuario. q̄ ſimpliciter habet
ex alia cā. vt ex contractu vel quaſi. his concordat
Bal. vbi ſ.

23 ¶ Vtrum patre obligante ſe pro delicto filij ſit to
tum computandum in parte dicti filij poſt mortē
patris. an de tota hereditate cum alijs fratribus?
R. Bald. vbi ſ. ꝙ ſi dictus pater hoc fecit natura
li pietate ſic omnes fratres debent pro parte ſua ſu
ſtinere. l. liber captus. C. de captiuis. Sed ſi fecit
ex neceſſitate; puta dictante hoc ſtatuto; vt notat
glo. ſuper Rubrica. C. de decre. decu. tunc naſcit
naturalis obligatio inter patrem ⁊ filium ex tali ge
ſtione negociorum eius que tranſit ad heredes. et
ideo ſoluet de parte ſua ⁊ non de communi. l. igit.
ff. de libe. cā. ⁊ quod notant doc. de eo qui cogitur
ſoluere condemnatōnem alterius. in. l. ij. §. fi. ff. de
ver. obli.

¶ Vtrum patre dante damnum in bonis aduen 24
ticijs filij teneantur fratres emendare de cōmuni.
R. ſm Bald. vbi ſupra. ꝙ aut dilapidatio eſt ſolū
fructuum. ⁊ ſic non tenentur. d. l. cum oportet. Nō
limita verum quando pater habet vſumfructum
in dictis bonis. ſecus quando ille qui legauerat ꝓ
hibuit vſumfructum queri patri quod poteſt fieri
vt tenet glo. in auten. vt liceat matri ⁊ auie. ⁊ autē.
excipitur. C. de bonis q̄ liberis. quia tunc teneren
tur. Si vero dilapidatio concernit rei perpetuam
deteriorationem vel intolerabilem leſionem. ſic eti
am tenent dicta. l. cum oportet. §. ſed cum tacitas

¶ Vtrum debitum contractum poſt mortem pa 25
tris ab vno fratrum ſit ſoluendum de communi?
R. Specu. ti. de iudicijs. ꝙ non niſi cōtractum ſit
ratione cōmunis vtilitatis vel ſocietatis. Simili
ter nec dos debet ſolui de communi niſi ſit verſa in
cōmunem vtilitatem. Idem dic de condemnatio
ne ſoluta ꝑ vnum quod non ſoluetur de cōmuni.
niſi maleficium feciſſet ꝓ cōmuni vtilitate ſcienti
bus ſocijs ⁊ acceptantibus in cōmuni eius vtilita
tem. quia ſic eſſet cōmunis. quia ex quo ſponte ſu
ſceperunt lucrum habebunt ⁊ damnum condem
nationis. Si ṽo ignoranter acceptauerunt lucrū
factum iniuſte. tūc ſocius auferet illud ⁊ ſatiſfaciet
⁊ l. ſi igitur. ff. pro ſocio. ⁊ ſic etiam ipſe ſolus ſoluet
condemnationem etiam ſi eſſent ſocij omnium bo
norum ſm Spec. vbi ſupra. Et licet de iure ex quo
cōmunicauit lucrum illicitum non poſſet illud au
ferre niſi poſt condemnationem. l. quod enim. ff.
ꝓ ſocio. Nihilominus q̄n ſacerdos iniunxit ei vt
ſatiſfaciat illis quos leſit. Intelligit non ſolum lis
cōteſtata ſed etiā ſnia lata. ⁊ ſic p̄ceptum ſacerdotꝭ
eſt ſnia ſm Ho. in. c. fi. de ſepul. Silr militans mi
litet de ſuo. vel maritās filiā. vel tenens filiū in ſtu
dio faciāt de ſuo. niſi aliter ſit cōuentū inter eos. l.
ſi ſocius ꝓ filia. ff. ꝓ ſocio. ⁊ recitat Bald. in. d. l. ſi
patruus. C. cōia vtri. iu.

¶ Vtrum lucrū qd facit vnus fratrū cū pecunia 26
hereditaria mercādo ſit cōicandū cū alijs fratribꝰ
R. ſm Bald. vbi ſ. in. d. l. ſi patruus. ꝙ aut fecit
nomīe cōi ⁊ ſic cōicabit aut fecit nomine ꝓprio ⁊ ſic
non cōicabit. l. titium ⁊ meuium. §. alterum. ff. de
admi. tu. qd verum eſt niſi ſit tutor vel curator alio
rum fratrum. q̄ ſic lucrū quod fecit ex prima mer
cantia empta de pecunia cōi debet eſſe cōe. lꝫ noīe
ſuo fecerit. Aliud autē lucrum qd fecit de pecunia
emptionū iterata ⁊ noīe ſuo erit ſuū ⁊ nō cōicabit.
Idem dic de illo qui negociat de pecunia minoris
aut eccleſie; vt in. l. ſi vt ꝓ ponis. C. de re. ven. Si ṽo
neſcitur cuius nomine fecerit. tunc ſi continuauit

negocium ſolitum cum alio fratre mortuo ſupſtiti
bus filijs fratris indiuiſam ſubſtantiã poſſidenti
bus ſic videt̃ cõi noĩe feciſſe.ar.l.nam et ſeruus.ff.
de neg.geſt.§.ſi viuo.Si vo fecit negociationẽ in
ſolitã ſic pſumet̃ ꝙ noĩe ꝓprio.niſi ex libro rõnum
aliud appareret.concor.Bar.in.d.l.ſi patruus.
27 ¶Quõ in dubio cognoſcet̃ cõtractam ſocietatem
tacite inter fratres vel quoſcunq; alios qui ſil' ſtãt
ita ꝙ oĩa lucra ſint cõicanda? R.ſm Bal.in.d.l.ſi
patruus.ꝙ q̃uis nullus ipſorum negociet̃.põt tñ
ex actibus apparere ſocialis effectus.ſicut eſt inter
nobiles qui nõ faciunt queſtuarias mercãtias: tñ
quecunq; ſalaria:quaſcũq; dotes acquirunt in cõi
cõferunt. vnde nemo põt negare eos eſſe ſociales
actus ex quib; pſumit̃ intentio et voluntas.vt di
cunt Ja.de are.Rizar.⁊ Oldr.eius diſcipuli ad q̃
litatem ergo actuũ eſt recurrendũ.Nam in talib;
pſumit̃ mens qualis ex actibus colligi poteſt.ar.l.
duo fratres.ff.de acqui.here.⁊.l.repͤhendenda. tu
magis eos.C.de inſti.⁊ ſubſtitu.Silr̃ dico ſm eun
dem Bal.vbi s.ꝙ pſumit̃ contracta ſi vnus nego
ciat̃ ⁊ alter quecunq; ſibi eueniũt: puta ex redditu
pbende vel ex dotibus ⁊ hmõi:ponit in cõi: ⁊ ita fa
ciunt hincinde.Item pſumit̃ ſocietas etiã ex acti
bus in vna mercantia vel arte et alter in alia vt in
aduocatis ⁊ tabellionib;.Nam lucrorum cõicatio
ſocietatis eſt cõtractio ſeu inchoatio.Silr̃ dicit idẽ
Bal.vbi s.ꝙ ſi vnus habet curã domus et alius
eſſet aduocatus:vel aliter lucraret̃ ⁊ poneret in do
mum.videt̃ cõtracta ſocietas.Idem dicit.ſi vnus
eſt maior ⁊ alter minor et pupillus habet tutorem
qui cõicat ⁊ ei cõicat̃.Idẽ dicit ꝙ ſi actus ſunt vni
formes ſocietas reſtringit̃ tñ ad queſtus qui veni
unt ex ipſis:ſed in actibus difformib; ⁊ in ſe varieta
tem habentib; pſumit̃ ſocietas generaliter contra
cta:nec cõſidero an vnus plus lucret̃ ⁊ alter min⁹
in hac generali ſocietate:ſed equaliter oĩa ſunt par
cienda.l.ſi ſocius ꝓ filia.ff.ꝓ ſocio.vñ ꝓ clariori in
telligẽtia nota.ꝙ ſocietas tacita vel expſſa aliqñ eſt
oĩm bonorum ⁊ tunc eſt qñ expſſe agit̃ ꝙ ſint ſocij
oĩm bonorum:vt eſt tex.in.l.iij.§.j.ff.ꝓ ſocio.⁊ in
l.cohiri.codez.⁊ iſti tales cõicant oĩa que acquirũt
ex quacunq; cã laborando vel negociando ſiue ex
donatis.ſiue ex legatis.ſiue ex hereditate et hmõi.
Item ſtipendia que dant̃ militibus.l.qui ſtipẽdia
C.de ꝓcura.⁊ ſalaria quecunq; habent̃ ex caſtren
ſi vel quaſi.l.cum duobus.§.idẽ papinianus.al's
eſt lex.ff.ꝓ ſocio.Et in iſto caſu frater tenet̃ marita
re filias alterius fratris niſi aliud expſſe actum ſit.
l.ſi ſocius ꝓ filia.ff.ꝓ ſocio. non tñ tenet̃ cõicare q̃
acquiſiuit illicite neq; tenet̃ ad condemnationem
quaz ꝓ ſua culpa alter ꝓmeruit.Aliqñ contrahit̃
ſocietas generaliter oĩs queſtus vel queſtus et lu
cri.qđ tñ eſt dicere ſicut oĩs queſtus.l.ſed ⁊ ſi addi
ciat̃.ff.eo.de qua loquit̃.d.l.cohiri.cum quinq; le.
ſe.⁊ iſti cõicant oĩa que ꝓueniunt ex opa.i.ſolertia
alterius:ſed nõ donationẽ ſimplicem ſiue cã mor
tis:vel legata.l.hereditatez.nec debita alterius. ni
ſi que fiunt cã queſtus vel ſocietatis.Aliqñ ſunt ſo
cij certe rei.ſ.cõuiuendi.q: viuunt ad vnum panẽ
et vinum vel certe negociatiõis vel lucrorum que
conſequunt̃.licet in diuerſis negociatiõib; vel ope
ribus ex quib; lucrant̃.q̃uis aliqñ alter ponat ope
ram alter pecuniam.aliqñ vtrunq; de quib;.j̃.So
cietas.j.Et ex p̃dictis potes intelligere optime iſtã
materiam.
¶Pone ꝙ duo fratres ruſtici colentes terras vn⁹ 28
habet filios ſcindentes terrã alter nõ.quõ diuidet̃
fructus ꝓuenientes ex cultura? R.ſm Bal.in.d.
l.ſi patruus.ꝙ diuident̃ in capita.q: ſocietas reſpi
cit capita eorũ qui opas ponunt in ſocietate.Iſtud
limita verum quo ad lucrum qđ debet̃ pſone.ſ; q̃
ad lucrum qđ debet̃ bobus vel terre que ſunt cõia
nõ diuidet̃ ꝑ capita ſed in ſtirpes.ſm eundẽ Bal.
in quodã cõſilio.⁊ Bar.in.d.l.ſi patruus.
¶Quid ſi ſint duo fratres quorũ vnus poſuit ope 29
ram alter pecuniã in ſocietatẽ ⁊ caſu oĩa combuſta
ſunt? R.ſm Bal.vbi s.ꝙ ille qui poſuit operã te
net̃ alteri ad medietatẽ capitalis.ꝑ.l.ſi cum duob;
§.ſi inchoanda.ff.ꝓ ſocio.⁊ ita etiam tenet Ja.de
are.in.l.j.C.ꝓ ſocio.glo.in.d.l.ſi patruus tenet cõ
trariũ ſed tu tene qđ dixi.ſocietas.j.§.x.
¶Utrum lucrum vxoris alterius fratris ſit cõicã 30
dum? R.Bal.in.l.ſi vxorẽ.C.de condi.inſer.⁊.d.
Ubal.de ꝑuſio.in.l.cuz duobus.ff.ꝓ ſocio.ꝙ aut
mulier eadem opa facit ſicut hoĩes in laborando.⁊
ſic ipſa debet habere ptem lucri ⁊ diuidet̃ in capita
vt s.dictum eſt de filijs.Aut vxor exercet aliquam
artem vel mercantiam vel eſt obſtetrix vel cirogi
cha.⁊ tunc ſi ponebat omnia lucra in cõi.⁊ ſilr̃ viri
contracta eſt ſocietas.q: mulier cum viro põt con
trahere ſocietatem.ſm eundem Bal.in.d.l.ſi vxo
rem.⁊ ſic lucra erunt cõia.Aut vxor tenebat ſepa
ratum lucrum.vel ex alijs coniecturis patet ꝙ no
lebat contrahere ſocietatem.tunc de operib; com
munibus ⁊ obſequialib; que fiunt a mulieribus in
domo ſm qualitatem pſone.vt facere lectũ.cochi
nam.⁊ hmõi.nõ poteſt lucrum conſequi: q: tenet̃
operari in domo in qua recipit alimenta vt in glo.
l.ſicut.ff.de oper.liber.⁊ Bald.in.l.gaio ſeio.in fi.
ff.de ali.lega.⁊ Ange.in.l.j.C.de legi.here.⁊ in.l.ſi
cum dotem.ff.ſolu.matri.immo ſi deſiſteret a tali
bus obſequialib; operibus ⁊ parue extimationis
ꝓpter faciendã artem pars lucri talis artis deberet
cõicari cum viro ⁊ alijs fratribus ſm iudicium bo
ni viri.Quod limita verum niſi haberet alimenta
iure legati:q: tunc nõ tenet̃ opari in domo dantiũ
talia alimenta.ſm Bal.⁊ Ange.vbi s.Si aũt vl
tra talia obſequialia exercet aliquam artem ⁊ in ip
ſis lucrat̃ poteſt ſibi retinere tanq̃ ꝓpriũ ⁊ nõ co
gitur cõicare.Quod no.ꝓ intelligẽtia eorum que
dico.j̃.vxor.§.ij.Et qđ dixi de vxore idẽ dic de fili
abus alterius fratris:excepto ꝙ acquirent patri.⁊
ſolum illud lucrũ erit eis aduenticium.
¶Utrum fratres qui ſunt ſocij oĩm bonorum ſi 31
vnus eorum habet filias poſſit eas dotare de cõi?
R.Spe.tenet ꝙ nõ.niſi ſit pactum inter eos ꝑ.l.ſi
ſocius ꝓ filia.ff.ꝓ ſocio.Idem tenet Pe.de peru
ſio in.xiiij.li.conſiliorũ ſuorum.Contrarium tenet
Bal.in conſilio qđ incipit factum tale.do.Ubal.
in.d.l.cum duobus arguens ꝓ ⁊ contra finaliter
dicit ꝙ quilibet poteſt adherere cui parti voluerit.

Sed iudicio meo pma opi. videtur verioꝛ qñ nõ ſunt ſocij omniũ bonoꝝ:ſed qñ ſunt ſocij oĩm bonoꝝ vera eſt ſcđa opi. ⁊ ſm hoc cõcoꝛda. p̄dictos. vt s̃.xxvij.§.

32 ¶ Quid ſi vnus fratrũ dotauit filias alterius fratris ſcientis ⁊ patiẽtis: R. ꝙ poterit repetere dotes q꞉ vtiliter geſſit negociũ. Nec obſtat ꝙ extraneus dotando filiã alterius videt̃ donare dando dotem.l.ex moꝛte.C.de pac.cõuen.quia hoc verũ qñ ſolus hoc facit. Secus ſi cũ patre ſimul faceret. et ita conſuluit Bal.in dicto cõſilio.vbi s̃.hoc intellige qñ nõ eſt cõtracta ſocietas omniuꝫ bonoꝝ. vt s̃.patet.

33 ¶ Vtrũ cũ fratres ſtant ſimul poſt moꝛtẽ patris et vnus de fructibꝫ laboꝝ ſuoꝝ.vel de alijs bonis poſuit in domo pꝛo cõmuni victu poſſit repetere illud plus in diuiſione: R.do.Vbal.vbi s̃.ꝙ illi q̃ extant ſunt ſui niſi contracta ſit ſocietas in illis. Si autẽ ſunt cõſumpti tũc ſi inter eos erat cõtracta ſocietas cõuiuendi q꞉ viuebãt ad vnũ panẽ et vinũ tũc nõ habet̃ cõſideratio ad illud plus.quia ſocietas iure cõſumpti intelligunt̃.vt eſt caſus in c.ſi duo fratres de fratribꝫ de nouo bene. inueſti. in vſibus feu.⁊ hoc non rõne fraternitatis vel cohabitationis ſed cõis menſe ſm Bal.in.c.ſi duo. qđ no.quia q̃tidiana in fratribꝫ quoꝝ vnus habꝫ maioꝛẽ familiã altero. Si vͦo ſocietas cõuiuẽdi nõ erat inter eos.puta q꞉ vnus minoꝛ int̃ quos non cõtrahit̃.l.in cõditionibꝫ.§.fi.ff.ꝓ ſocio.vel alter furioſus vel ꝓdigus cui erat interdicta admĩſtratio vel monachus ⁊ ſimiles.⁊ tũc expenſe nõ imputant̃ inter fratres q̃ ſunt facte ꝓ alimentis niſi ꝓteſtetur ꝙ nõ intendit donare.l.neſenius.ff.de neg.geſt.vel niſi q꞉ redditus cões erant ſufficientes ad alimẽta ꝫ cõſeruabat frumentũ vt melius venderet.vel quia naturali charitate nõ tenebat̃ alimentare.ar.l.ſi.ff.de pe.here.ſm Bal.in.l.filie cuius.C.fami.her. Itẽ qñ ille qui fecit impenſas erat pauperioꝛ.vt no.in.l.alimẽta.C.de neg.geſt. ꝑ Iaco.butri.et Bal.q꞉ pma charitas incipit a ſe ipſo.l.p̄ſens.C.de ſerui.⁊ aqua.Et ſic Bal.in.l.ſi paterno.C.de nego.geſt.tenet de ruſticis quoꝛuꝫ vnus multa poſuit in domo ꝓ alimẽtis ꝙ poteſt petere qñ in filijs alimẽtatis nõ erant ope aliq̃les coꝛreſpondentes alimẽtis.quia cõiter ruſtici ſunt paupes quoꝝ oculus ẽ poꝛcellus.vt dicit glo.in.l. illicitas.ff.de offi.p̄ſi.⁊ raro habẽt pecunias.vt dicit Bal.in.l.idẽ.C.locati.Ideo nõ p̄ſumit̃ donare cũ ipſe nõ habeat ſupflua qđ no.

34 ¶ Vtrũ cũ vnus fratrũ ponit lucra ſua ꝓ reparatione cõmunis patrimonij.vel emit boues ꝓ colendis poſſeſſionibꝫ cõmunibꝫ poſſit illud repetere: R.d.Vbal.vbi ſupꝛa.ꝙ ſic expꝛeſſe per tex.in l.ex duobus.ff.de negoci.geſt.⁊ Bal.in.l.filie.C. fami.herci.

35 ¶ Sunt duo fratres vnus legitim⁹ alius ſpurius qui ſocietatẽ cõtrahunt omniũ bonoꝝ in vita patris ipſoꝝ:querit̃ an moꝛiente patre eius hereditas tranſeat etiã ad ſpuriũ: R. Bal.in.l.j.C.ꝓ ſocio.ꝙ ſic nõ vi ſucceſſionis vel relicti ꝫ iure ſocietatis.qđ no.ꝓ cautela.tu q̃ vis ſpuriũ ſuccedere in hereditate cũ legitimo vt facias eos cõtrahere ſocietatẽ inſimul omniũ bonoꝝ.

1 PEcunia aliqñ capit̃ largiſſime ꝓ omni re mundi.j.q.iij. totũ.et in.l.nominis.ff.de ver.ſi.dicit̃ nominis pecunie appellatione rẽ ſignificare ꝓculus ait.vbi glo.rẽ.ſ.omnẽ que ſit vel eẽ poſſit in patrimonio.⁊ ſic rei appellatio latioꝛ ẽ q̃ pecunie.vt in.l.rei.ff.eo.q꞉ res ſacre ⁊ liber hõ qui nõ pñt eſſe in patrimonio ſunt res ⁊ non pecunia Sed ſtricte ⁊ ꝓprie pecunia accipit̃ ꝓ pecunia numerata.xiiij.q.iij.c.j.ij.et.iij.et.ff.de le.j.l.talis ſcriptura.in pn.Secundũ etiaꝫ q̃tuoꝛ magiſtros expoſitoꝛes regule beati Franciſci pecunia accipitur ꝓ omni re q̃ quis vtit̃ ad aliq̃d ꝓ p̄cio dandũ.vñ dicunt ꝙ non licet fratribꝫ minoꝛibꝫ aliq̃ recipe q̃bus vtant̃ ꝓ p̄cio ad aliq̃ emenda.

¶ Sed pone ꝙ aliq̃s vult dare fratri minoꝛi aliquã rẽ qua frat nõ indiget nunq̃d poterit eã recipere vt vendat ⁊ de p̄cio aliã neceſſariã emat: R. ꝙ nõ.q꞉ ſic eſſet recipere pecuniã ꝫ bene põt eã recipere animo nũq̃ eã diſtrahẽdi ipſe ꝫ ꝓcuratoꝛi oꝛdinis aſſignãdi vt ipſe eã vendat vel in neceſſariam cõmutet.q꞉ ſic nunq̃ eſt pecunia que ꝓhibetur in regula recipi q̃diu eſt in manu ei⁹.ꝫ poſtq̃ eſt aſſignata procuratoꝛi.Car.vͦo in cle.exiuit.§. poꝛro.de verbo.ſig.dicit ꝙ hodie denarius et pecunia ꝓ eodẽ accipiũt̃ ⁊ ſic exponit verbũ vel ꝑ.i. in p̄dicta regula minoꝝ.vt ſit ſenſus nõ recipiant denarios.vel.i.pecuniã ꝓhibendo cuiuſcunq̃ generis monetaꝫ.ſed magis placet opinio quatuoꝛ magiſtroꝝ.

¶ Vtrũ mutuãs.x.in auro teneat̃ recipere in argento tñ ipſo inuito vel ĩ diuerſa foꝛma.puta florentinos ꝓ ſeneſibus mutuatis: R. Pa.in.c.qñto.de iureiur.colligẽdo mentẽ Bar.in.l.Paulus ff.de ſolu.Aut mutuauit.x.libꝛas in.iiij.floꝛenis ⁊ tũc ſufficit reſtituere.x.libꝛas etiã in alia moneta q꞉ videt̃ extimatos illos floꝛenos ꝓ decẽ libꝛis vẽdidiſſe ſicut dicim⁹ in dote cũ tradit̃ extimata.l.cũ dotẽ.C.de iure do.⁊ idẽ dic in depoſito.Aut fuit dictũ mutuo vel depono decẽ libꝛas in floꝛenis et piculũ et comodũ ptinet ad debitoꝛẽ ſeu depoſitarium.vñ tenet̃ reſtituere ſm extimationẽ exiſtentem tpe ſolutionis fiende.ar.d.l.cũ dotẽ.Aut fuit ſimpliciter factũ mutuũ.puta mutuo tibi centum floꝛenos ⁊ tũc ſi eſt paſſurus aliqđ damnũ recipiendo in alia foꝛma non tenet̃ recipe.d.l.Paulus. Si vͦo nullum damnũ eſt paſſurus ſic tenet̃ vt in d.l.Paulus.Sed in alia materia nõ tenet̃ recipere.quia mutuũ debet reſtitui in eodẽ genere ⁊ eadem bonitate.vt in.l.cuꝫ quid.ff.ſi cer.pe.⁊ aliud pꝛo alio inuito creditoꝛe ſolui non poteſt.l.ij.ff.ſi cer.pe.Conſuetudo tamen eſt vt ſoluatur in alia materia et ſeruanda eſt.quia videtur actum quod eſt conſuetũ.l.ꝙ ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edili. edic.et conſuluit Oldradus.In depoſito autem conſidera ſi fuit actum vt pecuniam confunderet cum ſua.et idem dic ꝙ de mutuo:aut teneret ſeparatam ⁊ ſic eam reddet et non aliam in foꝛma aut materia. 2

Pedagium dicit a pedibꝰ datur
enī a tranſeuntibus
in locis conſtitutis a pncipe vel ab eo q̄
habet ſup hoc auctoritatē. Guidagiuz
vo dat ꝓ ducatu p terrā alicuius vt ſecurius va-
dat. Salinariū autē datur ꝓ ſale vt. ſ. poſſint eme
re vel vēdere. Hec habent in. c. ſup quibuſdā de
verbo. ſig. in glo. Unde pedagiū idē ſignificat ꝙ
vectigal. vt no. dn̄s Pe. de ancha. in. c. q̄ꝙ. de cen
ſi. li. vj. et ſoluit qn̄q ſolū ꝓ tranſitu pſone vt ferra
rie. Aliqn̄ ꝓ rebus quas quis defert nō vſus ſui
cauſa. Tributū eſt ꝙ pſtat fiſco. ⁊ idē eſt ꝙ cenſus
vel penſio.

1 ¶ Quis pōt imponere pedagia: guidagia: ⁊ ſali-
naria. R. ꝙ pnceps vel rex: aut ille cui a laterāēſi
concilio fuit cōceſſum: vel q̄ ex longa cōſuetudine
de q̄ nō extat memoria in contrariū hoc habet. vt
no. in. d. c. ſup q̄buſdā. al's nō habentes auctorita
tem ab aliquo pfatoruz exigentes ſunt excōicandi
de cenſi. innouamus. ⁊ de iure ciuili ſunt ppetuo
exilio dānādi. C. noua vectiga. inſti. nō po. l. vlti.
Sed hodie exquo ciuitates italie habent merū et
mixtū imperiū obtinuerūt de facto vt imponere
poſſint iſta pedagia. vt nota. Jo. an. ⁊ Pa. in. d. c.
ſup quibuſdā. Alij autē qui de facto imponūt ſeu
impoſita exigunt: niſi habeant auctoritatē ab aliq̄
pdictoꝝ rapinā cōmittūt. Silr nō ſufficit ꝙ vna
ps citat' pſentiat. ſ3 oꝫ ꝙ maior ps pſerti eoꝝ q̄bꝰ
tāgit ſm do. Gaſpar. Calde. in. c. ſi. de ma. ⁊ obe.
facit. l. in ꝯcedēdo. ff. de aq̄ ⁊ plu. ar. Regula. Qđ
oēs tangit. li. vj. ⁊ ſic patet q̄ eſt cauſa efficiens.

2 ¶ Utrū pfata pedagia poſſint imponi ab haben
tibus poteſtatē ſine iuſta cā que pōt dici cā finalis
ſeu formalis. R. ſm Ray. ꝙ nō. ⁊ exigens cōmit-
tit rapinā ſi ſine legitima cā imponit. Et cauſa le-
gitima ⁊ iuſta ſunt publice neceſſitates: q̄s Bar.
in. l. vniuerſi. C. de vecti. appellat ſtipendia. pon-
tes publice. domꝰ. defenſio ſtrate: ⁊ hmōi. facit. c.
ſi q̄s rompetas. xxiiij. q. iij. iūcto. c. innouamꝰ. de
treu. ⁊ pa. ⁊ in. c. puenit. ⁊. c. cuz apl's. de cenſi. et. l.
vectigalia. ff. de publi. ⁊ ibi p doc.

3 ¶ De q̄bus debēt ſolui pedagia. R. ꝙ ſolūmodo
de his q̄ cauſa negociationis vel mercimonij defe
runtur. C. de vecti. l. omniuz. vnde de his q̄ quis
facit portare ꝓ neceſſitate ad vſum ſue vite ⁊ fami
lie nō pōt exigi pedagiū. ⁊ nec valet cōſuetudo in
contrariū ſm Ho. Ber. in. d. c. ſup q̄buſdā. imo
vult lex vniuerſi. C. de vecti. ꝙ decapitetur qui de
rebꝰ ad ꝓpriū vſum vel grā ruris colendi. vel ad ſe
defendendū emptis vel delat' exigit pedagiū. vn̄
in his fraudātes nō peccāt. Sꝫ attēde ꝙ aliqn̄ pe-
dagium dicit etiā collecta q̄ poſſet imponi ſup hu
iuſmodi in ſuos ſubditos ⁊ ſic nō liceret fraudare
qn̄ ex legitima cā imponit: ſ3 forenſes nō tenerent
⁊ hoc dicit cā materialis.

4 ¶ A quibꝰ poſſunt exigi pedagia. R. ꝙ ab omni-
bus exceptis clericis eccleſijs ⁊ alijs eccleſiaſticis p
ſonis ⁊ ſi quis a talibꝰ exigit p ſe vel p interpoſitaz
pſonā ſi eſt pſona ſingularis excōicatus eſt ipſo fa
cto. Si collegiū vel vniuerſitas ciuitatis. caſtri vel
ville ſubijcit interdicto donec reſtituerint extorta

Intellige dūmodo pfati nō cā negociationis defe
rant. hec habent in. c. q̄ꝙ. de cenſi. lib. vj. Et qn̄o
indirecte pn̄t exigi. vide ſ. immunitas. ſ. xxxviij.
cū. iiij. ſ. ſe.

¶ Sed quid de imponentibꝰ noua pedagia ſine 5
auctoritate legitima: vel augmentantes antiq̄. vel
exigentes iniuſta: ſiue ex cauſa efficiēti ſiue ex cau-
ſa finali vel materiali. R. ꝙ raptores ſunt ⁊ tenen
tur ad reſtitutionē eis a quibꝰ extorſerūt vel eoruz
heredibꝰ ſi ſciunt eos vel ſaltem pauperibus ſi eos
ignorant. ⁊ hoc de neceſſitate pcepti. c. ſi res. xiiij.
q. vj. et hodie per ꝓceſſum curie ſunt excōmuni-
cati excōmunicatione papali. vt ſ. Excōmunica-
tio. v. caſu. xx.

¶ Utrū fraudātes pedagia vel guidagia peccent 6
⁊ teneant ad reſtōnē. R. ſm cōiter docto. in. d. c.
innouamus. ⁊ maxime Pa. ꝙ ſic. ſi ſunt legitima
auctoritate impoſita vel ita antiq̄ ꝙ de eius initio
nō extat memoria. etiā ſm Ho. ſi cauſa nō eſt ex-
preſſa a pncipe cū ea cōceſſit imponi poſſe. Et etiā
ſi ille q̄ recipit nō facit id ꝓ quo pſumit ꝙ ſint con
ceſſa. dūmodo nō conſtet ꝙ ꝓpter illud fuerint im
poſita. ⁊ ſic trāſeunt cōiter docto. Sed ego dico ꝙ
vbi imponētes talia pedagia non laborant loco ⁊
tempore ꝓ vniuerſali vtilitate. ſ. viarū pontiū ſal-
uatione pſonarū et reruz iuxta ſuū poſſe ad qđ te-
nentur ſm Archid. in. c. ſi quis rompetas. xxiiij.
q. iij. nō peccant q̄ ea defraudāt: ſine mendacio ta
men ⁊ piurio: nec tenēt ad reſtitutionē. Nec etiaz
credo peccent mortalit frandātes q̄uis pdicti la-
borent in pdictis ꝓ loco ⁊ tpe. Ratio q̄a cōiter ſic
inſtituunt. ſ. ſtatuūꝰ ꝙ q̄libet ſoluat ⁊c. ſub pena
cadendi in cōmiſſum ſi aliter inuentus fuerit. Et
ideo iſtud ſtatutū nō obligat ad mortale. vt ſ. dixi
inobediētia. ſ. j. nec etiā ad penā vt tenet glo. in. c.
fraternitas. xij. q. ij. niſi poſt condēnationē. ſi obij-
cias ꝙ dānificant gabellas emētes ad hoc. R. ꝙ
ſuū damnū: q2 ita ⁊ ſub iſta conditione emunt vt
vigilent al's ſibi imputet. Si vo ſtatutū exquo im
ponuntur eſſet pceptiuū ſic haberet locū qđ com-
muniter tenēt doc. Si aūt nō ſunt legitima aucto-
ritate impoſita: tūc extranei. ſ. q̄ nō ſunt ſubditi ta
libus imponentibꝰ nō peccant: nec in aliquo obli-
gātur. Aduerte tn̄ q2 pedagia nr̄i tpis ſunt cōiter
illicita. Unde niſi ꝓbent legitime ipoſita debemꝰ
pſumere iniuſta. c. q̄ꝙ. de cenſi. lib. vj. ergo anteq̄
ꝓbent eſſe legitima ſtabo in pſumptione iuris. ſ.
ꝙ ſint iniuſta ⁊ ſic nō tenear ſoluere. Et ſic nota ꝙ
noua pedagia ſiue augmētationes factas nullus
pōt exigere: niſi ſit certus: ꝙ ſint impoſita ⁊ ab ha-
bente auctoritatē imponendi ⁊ ex legitima cā exq̄
ius pſumit oia fore iniuſta. Verū ē ꝙ ſubditus q̄
cogeret ad ipſa exigenda excuſaret in dubio ꝓpter
bonū obediētie: ſ3 nō illi q̄ voluntarie ea exigunt.
Nec excuſarē eos a mortali peccato qn̄ de hoc ad
uerterent ſi ea voluntarie exigerēt. Al's hoc nō ad
uertendo. ſ. ꝙ ius pſumat iniuſta niſi q̄tenus pro-
bentur legitima nō peccat mortaliter. ſ3 ad minꝰ te
nebunt ad reſtōnē exactoꝝ ſi poſtea inuenientur
nō fuiſſe legitima. Subditi vo obligāt ſm formā
ſtatuti q2 in eoꝝ piudiciū bene poterunt pedagia

ſimponere. vt no. Pa. in. d. c. innouam⁹. quia po-
tius tunc dr̄ collecta ꝙ̄ pedagiuz. Qd̄ limita verū
qn̄ ꝓpter bonum reipublice fuerūt impoſita aliter
nō obligant̄ niſi q̄ cōſenſerūt vt in regula qd̄ oīs
tangit. li. vj. Itē nec extranei nec ſubditi obligant̄
qn̄ ſuppoſita ex certa cā. ⁊ cōſtat etiā ab habēte po
teſtatē imponēdi. ⁊ ille q̄ exigit ſeu exigere facit nō
implet cām ꝓpter quā ſunt impoſita immo peccat
mortalit̄ ⁊ reſtituere tenet̄. q: cauſa ceſſante ceſſat
effectus. de appel. c. cū ceſſante. ſane intelligēdo. ſ.
loco et tpe debito. quia nō ſemp ſꝫ ꝓ ſemp illud te
netur facere. ꝓ quo eſt pedagiuz impoſitū. Et hec
oīa intellige: niſi in nō ſoluēdo talia pedagia imi-
neret aliqd̄ ſcandalū. q: tūc indiſtincte teneret̄ qli
bet ad ea ſoluēda. Conſulo ergo confeſſoribꝫ ꝙ vi
deant decreta dictoꝝ pedagioꝝ vt poſſint bonuz
iudiciū dare. vtrū ſint obligatoria ad culpā vel ne.
Itē dic ꝙ nimis grauati alijs impoſitionibus vel
qn̄ gabelle ſunt nimis graues ⁊ ſine neceſſitate nec
ad vtilitatē cōis pn̄t fraudare ſine pctō. ſimilit̄ qn̄
imponēs nō hꝫ iuſtū titulū dominij.

7 ¶ Vtꝝ xp̄iani teneant̄ ſoluere pedagia ſaracenis
et alijs infidelibꝫ: R. ſm Ho. ꝙ nō tenent̄ niſi ſo-
lum ad hoc vt ſuſtineant̄ in trāſitu ꝑ eos. ⁊ placet
mihi iſta opi. lꝫ alij ꝯ̄rū teneant ⁊ male. tn̄ q: xp̄ia-
ni nō tenent̄ ad eoꝝ ſtatuta. Limito tn̄ niſi exp̄ſſe
ex pacto voluntarie cōueniſſent cū eis ad ſoluēdū
Nā tūc ſi ipſi ſeruāt fidē xp̄ianis xp̄iani tenet̄ eis
ſeruare. xxij. q. iiij. innocēs. ⁊ xxiij. q. j. noli. his cō-
coꝛ. Archi. in. d. c. ſi q̄s rompetas.

8 ¶ Vtrū exigentes pedagia ſeu exigere faciētes te
neant̄ itinera tenere ſecura: R. Bal. in li. de ꝯſue.
feu. in ti. de his q̄ feu da. poſſunt. in. §. abbatiſſa. ⁊
in ti. de pace iura. fir. §. cōuenticulis. ꝙ ſic. Unde
addit ꝙ ſi fiunt alique robarie in eoꝝ curia: terri-
toꝛio vel diſtrictu ab eis poſſeſſo vbi exigūt peda-
gia a tranſeuntibꝫ tenent̄ aut roboꝛiam reſtituere
aut malefactoꝛem exhibere. l. ne q̄d. ff. de incē. rui.
nau. Et ꝙ teneant̄ ad reſtōnem integrā de ſpolia
tione intelligo verū. qn̄ ex defectu eoꝝ venit nō fa
ciendo qd̄ facere tenent̄. xxiij. q. ij. dn̄s. et. q. v. ad-
miniſtratoꝛes. et. C. de appel. l. ſi appellationē. et
ſequitur Hoſtiē. et Archi. in. d. c. ſi quis rompe-
tas. nō tamen tenet̄ exactuz in pedagio reſtituere
ſm Hoſti.

Pena ſtricte et ꝓpꝛie eſt duntaxat illa
que ē corpoꝛis afflictiua. et ideo
appellatione pene nō venit pena pecu-
niaria vel extra corpus ſm Pa. in. c. int̄
alia. de imu. ec. ⁊ ibi eſt tex. vbi dr̄ cōfugiens ad ec
cleſiam nō debet cōdēnari ad penā. ⁊ tn̄ poſtea di-
cit ꝙ legitime puniēdus vbi eſt glo. puniēdus. ſ.
pecunialiter dūtaxat vel alia pena p̄ter corpoꝛalez
xvij. q. iiij. reū. et. c. id cōſtituimus. Sed large acci
pitur ꝓ omni eo qd̄ minuit de patrimonio vel pri
uat ab aliquo legitimo. Ge. tn̄ in. c. fi. de elec. li. vj.
dicit ꝙ cōſtitutio ꝓpꝛie eſt penalis q̄ ꝓuat iure q̄ſi-
to. vt in. c. ſi religioſus. eo. ti. et li. ⁊ ita pena eſt que
punit ⁊ vindicat qd̄ quiſqꝫ cōmiſit. vt in. ca. pn̄ia.
de pe. di. iij. vide glo. in. c. diſpendia. de reſcrip. eo.
li. Et ideo illa lex eſt penalis ꝓpꝛie que ꝓ vindicta
ledit vel in perſona vel in alio queſito. vt in. d. c.
diſpendia.

¶ Vtrū cū quis petit intereſſe qd̄ paſſus eſt. vel 1
ꝙ reſtituat̄ iniuſte ablatū penā petat: R. ꝙ ſi ille
a quo petit eā habuit rē quā petit. tunc nō eſt pe-
na: nec ex parte actoꝛis: nec ex parte rei. Sed ſi eaz
nō habuit puta quia petit̄ intereſſe tūc ex p̄te rei
eſt pena ſꝫ nō ex parte actoꝛis. Si vō peteretur ꝙ
actoꝛi nō abeſt nec reo aduenit ſic eſt pena ex p̄te
vtriuſqꝫ. Et ideo ſoluz qn̄ eſt pena ex p̄te vtriuſqꝫ
vel ſaltē ex parte actoꝛis habet locū illud qd̄ dicit̄.
ꝙ pena nō eſt ſoluenda in foꝛo anime niſi poſt cō-
demnationē in glo. xij. q. ij. fraternitas. qd̄ no. q̄a
facit ad multa elicitur a Panoꝛ. in. c. finem. de do.
et contu.

¶ Quotuplex eſt pena: R. vj. Prima dicit̄ cano- 2
nica vel legalis que imponit̄ a iure canonico vel a
legibꝫ. de q̄ in. c. ſtatuim⁹ xvj. q. j. Et hec pōt exigi
tā a clericis ꝙ̄ a laicis ſm Pa. in. c. dilecti. de arbi.
facit. c. ſi q̄s cōtumax. ⁊. c. ſeq. xvij. q. iiij. Nā quod
fit lege ꝑmittēte nō ē peccatū. xxiij. q. iiij. q̄ peccat.
l. graccus. C. de adul.

¶ Sed q̄d ſi non petat̄ tenet̄ ne in foꝛo anime illā 3
ſoluere. Reſpō. ꝙ aut imponit̄ ipſo facto ⁊ ſic ſm
Bal. in li. de vſi. feu. in ti. de feudis. ꝙ lꝫ nō ſit ne-
ceſſaria ſn̄ia ad eſſe. eſt tn̄ neceſſaria ad executōnē
eſſe. et ſequit̄ Archi. in. c. felicis. de penis. li. vj. di-
cit ꝙ licet etiā talia bona tranſeant in dominium
fiſci et deſinant eſſe criminoſi. ſicut in bonis here-
tici. et illius q̄ cōmiſit crimen leſe maieſtatis etiaz
ſine ſn̄ia. Tn̄ neceſſaria eſt poſtmodū ſn̄ia que de
claret eū criminoſum anteq̄ excuſſio fiat bonoꝝ
vel alia executio. facit aut̄. de inceſtis nu. §. j. et in
c. qui ſm leges. in fi. de here. lib. vj. facit qd̄ notat
Bal. in. l. iubem⁹. §. iconom⁹. C. de ſac. ſan. eccle.
⁊ Bar. in. l. diuus. la ſecunda. ff. de cuſto. ⁊ exhi.
reo. et Butri. in. l. raptoꝛes. C. de epi. ⁊ cle. vbi vo
lunt ꝙ requirit̄ ꝓceſſus declaratoꝛius ꝑſone ban-
nite anteq̄ deueniat̄ ad excuſſionē bonoꝝ. lꝫ ipſo
iure ſint cōfiſcata. Itē glo. in aut̄. de tabe. §. penul
timo. q̄ vult ꝙ licet tabellio a iure ſit priuatus offi-
cio. tn̄ ſine ſn̄ia hoīs valent inſtra. Et hoc ſequit̄
Pa. in. c. cū non ab homine. de iudi. Sed limitat
verū. niſi factū eſſet notoꝛiū. quia in certis non eſt
opus cōiecturis. Intelligo ita notoꝛium ꝙ nulla
poſſit tergiuerſatione celari. Et ex hoc pꝫ ꝙ in fo-
ro anime non tenet̄ eā ſoluere ante ſententiā. nec
etiā licet ſit notoꝛiū anteq̄ fiāt excuſſio dictoꝝ bo-
noꝝ. q: nō tenet̄ illa exhibere niſi ſibi p̄cipiat̄. vel
ab eo petant̄ cui cōpetunt. Nec quis poſſet ea au
ferre. niſi p̄cedat ſn̄ia declaratoꝛia. vt patet ꝑ ea q̄
dixi ſ. aſaſinus. §. vltimo. Sed hic aduerte ꝙ qn̄
talis pena applicat bona alicui⁹ alicui. puta fiſco
vel alteri ipſo iure. ꝙ licet talis ante ſententiā non
teneat̄ vt dixi dare. tamē nō poterit ea titulo one-
roſo in aliū trāſferre: neqꝫ fruct⁹ etiā talis rei. Rō
q: ſi condēnaret̄ ꝑ ſn̄iam fiſcus vel ille cui fuerant
applicata. vēdicaret ea a q̄cunqꝫ cū fructibꝫ mediȷ̄
tpis. nec teneret̄ reſtituere p̄ciū niſi aliq̄d loco p̄cij
inueniat̄ apud alienantē vel ipm̄ p̄ciū. vt in dicto
§. j. ⁊. c. cū ſm leges. facit. l. ſi cuz dotē. §. vlti. cum

⁊.ſe.ff.ſolu.matri.Et ideo ne ſit cauſa dāni illi⁹ cui
alienat nō poteſt ſm cōſcientiā ⁊ etiā ſine peccato
mortali. niſi alienaſſet ꝑ neceſſitate vite. vt ꝑ co-
medendo ⁊ hmōi. q: ſm Bar.in.l. poſt.ff.de do-
na.talis adminiſtratio bonoꝝ neceſſaria vt eſt ſu-
pradicta nō eſt ꝑfatis interdicta.ꝫ ſolum volunta
ria.allegat.l.res.ff.de ſolu.l. peto.§.ꝑdium.ff. de
lega.ij.et.l. alienationes.ff.fami.her. niſi al's eſſet
ſoluēdo ꝑ dāno dato: vel niſi ei reuelaret conditio
nē rei ita eſſe:ſi mō tale delictū ꝓpter qd ſua bona
ſunt fiſco applicata pōt aliquo mō probari. Sed ſi
eſſet totaliter improbabile poſſet alienare etiaꝫ ti.
oneroſo. Ti.auteꝫ lucratiuo alienare bene poſſet.
Et ſic intellige ⁊ limita Bal. vbi ſ. ⁊ in.d.§. Yco-
nomus. ⁊ Pa.in.d.c.cū nō ab homine.et Jo.an.
in.c.ꝓ humani.de homi.li.vj.in nouella. Si vo
pena nō imponit ipſo facto ꝫ venit imponēda ſic
ſimilit nō tenet ante condēnationē.l. eius q dela-
torem.in pn.ff.de iure fiſci. ⁊ ante cōdēnationē po
teſt diſponere quocunqꝫ vult.q: eius eſt res ſua.lꝫ
poſſit ea puari. Et no.ſm Bar.in.l.fi.ff.de penis
et.l.in honorarijs.ff.de ac. ⁊ obli.ꝙ hec pena in iu
dicio nō pōt exigi poſt ānū ꝫ ſolū infra ānū poſtꝙ
qs eaꝫ incurrit. Et hoc intellige qn̄ eſt mere pena
tā ex pte actoris ſeu cui applicat.ꝙ ex pte rei. ⁊ ſm
hec tene glo.in.d.c.fraternitas. ⁊ iſtud ſerua lꝫ ali-
qui aliter ſentiant ⁊ male.

4 ¶ Vtrū ad incurrendū penā que ipſo facto impo
nitur negatiue requirat monitio: R. Inno.in.c.
extirpande.de ꝑben.ꝙ nō incurrit ante monitio-
nem. Pa.ibidē tenet ꝙ nō requirit ꝫ ipſo facto in-
currit. Eſt glo.in.l.j.C.de his quib⁹ vt indi.ꝑ q
Bar.in.l.in conditione.ff.ad ſileia.cōcludit ꝙ pe
na appoſita nō vindicanti mortē defuncti ipſo fa-
cto incurrit quo facultatē habuit vindicandi ⁊ nō
vindicauit. Eſt etiaꝫ glo.in cle.j. de here. ⁊ bonus
tex.in.c.cupientes.poſt pncipiū.de elec.lib.vj. Sꝫ
tu cōcorda ꝙ opi. Inno.quā etiaꝫ tenet Jo.an.in
c.licet.de elec.li.vj. ⁊ multi alij.eſt vera qn̄ ius nō
ꝑfigit terminū. Opi. vo Pa. ⁊ Bar.intelligit vbi
ius ꝑfigit terminū.q: tūc termin⁹ interpellat ꝑ ho
mine.c.potuit.de locato. ⁊ ſic cōcordat Ge.in.d.c.
licet. Sed vbi ius imponit penā affirmatiue ipſo
facto ſic nō requirit monitio. Et nota ꝙ tūc dicit
imponi pena negatiue qn̄ ponit cōtra omittentē
ſiue non facientē qd facere tenet. Affirmatiue vo
ponit qn̄ infligit cōmittenti ſeu facienti aliqd ꝙ
nō eſt faciendū.qd bene nota.

5 ¶ Vtrū pena impoſita a iure in vno videat poſi-
ta in alio qn̄ illa duo in iure equiparant: R.ꝙ ſic
ꝑ tex.cum glo.in.c.ſi poſtꝙ.in fi.de elec.li.vj.facit
glo.in.c.j.de poſtu.pla.q dicit ꝙ diſpoſitio etiā pe
nalis cōcepta in electione ꝓcedit etiā in poſtulati-
one.q: ꝑ poſtulationē ꝑuenit ad electionē.l.oratō
ff.de ſpon.ſequit hoc Pa.in.c.de multa.de ꝑben.
⁊ in.c.fi.de mutu.peti. Sꝫ ego in fauorabilib⁹ ha-
beo ꝑ indubitato ꝙ diſpoſitio cōcepta in vno ex-
tendat ad aliud qn̄ equiparat.ꝑ aut.itē ſi qs libe-
ros.C.de naturalib⁹ lib. vbi ꝑſonū filiū naturalē
in aliquo legitimo documēto appellās ſimpliciter
filiū naturalē legitimaſſe videt oēs alios filios na-
turales q confratres ſunt:q: habent eandē condi
tionē. Sed q ad penā eſt glo.ſingularis in ſūma
in cle.j.de conſang. ⁊ affi.q dicit ꝙ pena appoſita
ꝯhentib⁹ matrimoniū nō extendit ad ꝯtrahentē
ſponſalia.vn̄ dic ꝙ qn̄ aliq duo in iure ſunt parifi-
cata cōiter. ⁊ eſt eadē rō exꝑſſa.tūc ſtatutū in vno
extendit ad aliud etiā in penalib⁹.ꝫ qn̄ nō ſunt cō
muniter parificata ꝫ ſolū in aliquib⁹ caſib⁹ tūc nō
extendit. Similit licet rō ſit eadē tn̄ nō extenditur
pena ꝫ ſolū ꝓhibitio niſi rō ſit exꝑſſa q: tunc exten
detur etiā quo ad penam. vt ſ. dixi lex.§.vj. Et ſic
intellige glo.ſupradictas ⁊ limita ⁊ glo.in cle. vni-
ca.de officio vicarij. Et glo.in.c.cōſtitutionē.de re
gula.li.vj.et glo.in regula q a iure.de re.iur. li.vj.
et ſic concorda.

¶ Vtrū pena q imponit ipſo iure habeat locū in 6
eo q ꝑuenit ad actū ꝓpinquū delicto: R. ſm Pa.
in.c.j.de eo q mitti.in poſ.ꝙ nō niſi ꝑfecerit actuꝫ
licet alit ſit puniēdus arbitrio iudicis. qd ꝓbatur
in.c.cū in cunctis.de electio.iūcto.c.ꝑpetuo.eo.ti.
li.vj. ⁊ ibi glo. Secus de pena q venit imponēda
ꝑ decretū iudicis.q a ſic punit ac ſi ꝑfeciſſet ex q ꝑ-
uenit ad actū ꝓpinquū. vt in.l.ſi qs nō dicā rape-
re.C.de epi.et cle.et.l.is qui cū telo.C.de ſiccarijs
Hoc tn̄ nō haberet locū in penis ꝑ ſtatutū impo
ſitis.q: verba ſtatuti exigūt actuꝫ ꝑfectū. Ita no.
Bar.in.d.l.is q cū telo. ⁊ ideo nō ſufficeret incho
aſſe. Aduerte tn̄ ſm Pa.in.c. Raynald⁹.de teſta.
ꝙ incurrit pena poſita cōtrauenientib⁹ alicui facto
ex ſola cōuentione de facto qꝫqꝫ nō habuerit iuris
effectū. vt pꝫ in.d.c. Raynaldus. ⁊ etiā ſi cōtradi-
cit de iure.l.nuda.C.de ꝯben. ⁊ co.ſtipula. Item
no. Bar. in.l.qcunqꝫ.C.de ſer.fugi. ꝙ vbicunqꝫ
de pena capitali vel corporali loqmur ſubintelligi
tur dolus.ff.de in litē iur.l.ij. ⁊ in.l.in actionib⁹.et
inſti.de ſuſpec.tuto.§.ſuſpect⁹. Secus in pecu-
niarijs penis. vt.C.de noxa.act.l.ſi ſerui. Item te
net Sali.in.l.penul.C.ad.l.cor.d ſicca. Idē Bal.
in.l.data opa.C.q accuſa.nō po. Idē Pau.de ca.
in.l.j.C.vbi ſena.vel cla.facit glo.in.l.qd ergo.§.
ex cōpromiſſo.ff.de his qui no.infa. ⁊ glo.in.l.et ſi
ſeuior.C.ex quib⁹ cauſis infa.irroga. Et ibi Bal.
dicit ꝙ cōmittens ꝑ laſciuiā.puta currendo equū
homicidiū nō debet occidi.licet ſtatutum dicat ꝙ
homicida decapitet.

¶ Vtrū ſufficiat ad obſeruantiā legis ſoluere pe- 7
nam ſolū qn̄ ꝓhibet ſub pena: R. vt ſ.inobedien
tia.§.j. Et illud ſerua in cōſcīa.in foro autē cōten-
tioſo ſufficit.facit glo.in.c.dilecti.de arbi. ⁊ in aut.
de iudicib⁹.§.q: vo vbi pꝫ ꝙ pena ſoluta q erat in
cōpromiſſo nō pōt peti vt ſtetur ſnīe niſi addatur
vt ſoluta pena ſtetur arbitrio.ff.de tranſac.l.penl.
et.C.eo.l.cū ꝓponas.

¶ Scda pena dr cōſuetudinaria de q in.c.dilect⁹. 8
de offi.ordi.ꝫ hodie non eſt in vſu:ꝫ ſi eſſet in aliq
loco poſſet exigi etiā a religioſis vt ibidē.

¶ Tercia pena dicit cōtumacie. Hec de iure ciui- 9
li petebatur vt in.l.ij.ff.de colla.bo.et.C.de modo
multa.l.illuſtris.ꝫ de iure canonico non pōt peti
a pte niſi quantū eſt intereſſe ſuū.c.j.de dolo. ⁊ cō-
tu. vel niſi petatur ad ſatiſfactionē iniurie. vt in.c.

olim. de iniurijs. Iudex tñ ſi hʒ poteſtatē mulctādi ſicut hʒ ordinarius. vt in. l. ij. in fi. ff. de iudi. bene poterit exigere.

10 ¶ Quarta pena dr̃ iudicialis. ⁊ hec põt peti ſicut cū q̇s obligauit ſe ſub pena. x. ad ꝓbanduʒ aliq̇d in. c. cū dilectus. de elec. ʒ hec nõ petit̃ a clericis ⁊ a religioſis niſi ꝓ intereſſe ſuo.

11 ¶ Quinta pena ē arbitralis. ⁊ hec petit̃ ab eo qui nõ ſeruat arbitriū. c. dilecti. de arbi. ⁊ hoc põt peti a q̇cūq̃. vt in. d. c. dilecti. ⁊ ibi glo.

12 ¶ Sexta pena dr̃ cõuentionalis quā ptes ex̃ iudiciū inter ſe īponūt. ⁊ peti põt q̄ntū īteſſe. l. ꝑdia. ff. de ac. empti. ⁊ vēdi. ſm Ho. ⁊ do. Anto. in. d. c. dilecti. Sed ſm Inno. in. c. ſuā. de penis. ⁊ Pa. in d. c. dilecti. põt etiā peti ſi excedat īteſſe: niſi ſit in fraudē poſita: ʒ nõ credo a clericis vel religioſis: ſecus a laicis et p̄ſumit̃ in fraudē vſuraruʒ poſita qñ ſimplicit̃ eſt poſita ſuꝑ ꝓmiſſione q̄ntitatis. vt in. l. cū allegas. C. de vſuris. et ibi ꝑ doc. et in. l. iulianus. §. ideʒ Papinian⁹. ff. de ac. empti. ⁊ vēdi. et Bar. in. l. rogaſti. §. j. ff. ſi cer. pe. ⁊ canoniſte in d. c. dilecti. Secus eſſet ſi apponeret̃ ſuꝑ facto. vt in dictis iuribꝫ. Similiter nõ p̄ſumeret̃ in fraudē qñ ꝓmittit̃ quātitas ⁊ poſtea factū. ⁊ vltima pena ſm do. Anto. in. d. c. dilecti. et allegat Butri. in. l. cū filius. ff. de cõdi. ⁊ demõ. et Bar. in. d. §. j. et eā ſequor niſi cõtrahēs eſſet vſurari⁹: ꝗuis Io. an. in addi. ad Spe. teneat ꝙ p̄ſumit̃ in fraudem et allegat Dy. in. d. l. cū filius. Et vt intelligas pono tibi exemplū. ꝓmitto tibi ſoluere centuʒ. ⁊ niſi dedero dabo tibi. x. ꝓ pena. ſic p̄ſumit̃ in fraudeʒ quia ſuꝑ quantitate. Aliud exemplū. ꝓmitto tibi facere domū: portare ligna et niſi fecero ſoluaʒ penam. ſic nõ p̄ſumit̃ in fraudē. q̇a ē ſuꝑ facto. Aliō exemplū. ꝓmitto tibi centū in tali termino ⁊ ꝓmitto venire ad iudicē et recipe p̄ceptū de ſoluēdo vel dando pignora. ⁊ ſi nõ fecero ꝓmitto tibi ſoluere penā. ſic nõ p̄ſumit̃. q: licet ſit ꝑmo q̄ntitas. tamē poſt eſt factū et vltimo pena.

13 ¶ Vtrū ille q̇ ex impotētia nõ facit ad qȯ obligat̃ ſub pena euadat? R. ꝙ ſi loquimur de pena iuris vel ſtatutoꝝ: ſic eſt clarū ꝙ nõ incurrit̃. Idem dic de ſnīa iudicis generalit̃ imponētis penā puta excõicationis ſm Fede. conſilio. dcccxiij. et ſequitur Pa. in. c. P. et. G. de offi. deleg. quia verba generalia debent intelligi ciuili mõ. ar. l. ſicut. ff. de fui. et in. l. ratū. et in. l. qȯ dicimus. ff. de ſolu. Si autē ſpālit̃er imponit penā. puta niſi cõpareas tali die excõmunico te. tūc ſm Pa. in. c. cū ſuꝑ cā. de teſti. co. ſi ex ſnīa aperte cõſtat ꝙ iudex voluerit eum ligare: ſiue poſſet vel nõ. ſic cū ſnīa ſit nulla cū contineat intolerabilē errorē non ligat. c. ꝑ tuas. de ſen. excõ. ſimilit̃ nõ ligat ſi apparet ꝙ nõ voluit ligare impotentē. puta q: dicit ſi contēpſeris vel ſi diſtuleris cõparere ⁊c̃. q: non potens nec contēnit nec differt. vt dicit glo. in. c. ꝗ ſit de elect. libro. vj. Si v̄o nõ poteſt ꝑpendi mēs iudicis ſic quo ad deuʒ nõ ligat: ʒ quo ad eccleſiā et nos. ⁊ ſic intellige glo. in. d. c. vnico. iiij. q. v. et in. d. c. cū ſuꝑ cā. ʒ tñ ꝓbato impedimēto nulla indiget abſolutōe ſm Ho. et Spe. et placet etiā ſm Pa. in. d. c. cum ſuꝑ cā. ſi eſſet ſnīa pape. q̇a debemus p̄ſumere ꝙ noluerit eū ligare. ar. c. vt noſtruʒ. vt eccleſiaſtica beneficia et ſic non eſſet irregularis licet celebraſſet qȯ bene nota. Si auteʒ loq̄mur de alijs penis ſic certū ē ꝙ in foro anime peti nõ pñt ſm Sco. in. iiij. diſt. xv. q. ij. niſi q̄ntū intereſſe īportat. facit. c. ſignificante de pigno. et. c. ij. de cõſti. et. c. ex lr̃is. de in integ. reſtitu. Et ad. l. incendiū. C. ſi cer. pe. que vult vt incendiū nõ liberet qñ q̄ntitas eſt in obligatione. q: tuʒ obligatio fit in genere. vt. ff. ad. l. fal. l. in rõne. §. diligent̃. totū genus perire nõ põt? R. ꝙ qñ cõſiſtit in genere obligatio. veꝝ ē ꝙ obligatio ex impotentia nõ extinguit̃. lʒ liberet a pena. ꝓpterea dicit Ang. in. l. reſcriptū. in pñ. ff. de pac. ꝙ etiā ſi teneamus ꝙ fiſcus habeat tacitā hypotecā in maleficijs ꝯ delinquentē non tñ p̄feret̃ creditoribꝫ imo creditores p̄ferunt̃ ei allegat tex. cum ſua glo. in. l. vnica. C. de penis fiſca. Rõ quia talis tractat de lucro captando. et creditores de dāno vitando. facit. l. fi. §. licentia. C. de iure delib. et. l. vnica. C. de impo. lu. deſcrip. et. l. fi. C. de codi. qȯ nota bene ꝓ exigentibꝫ penā vltra intereſſe ſnū ab illis q̇ ſunt nõ ſoluēdo. q: tenent̃ reſtituere eā creditoribꝫ.

¶ Quid ſi obligatus ſub certa pena ad aliq̇d faciendum vel dandū ꝓ parte īpleuit et ꝓ parte non ex culpa ſua? R. Pa. in. c. ſuā. de penis. ꝙ ſi obligatio eſt diuidua nõ cõmittit penā niſi pro parte nõ ſoluta. Si v̄o eſt indiuidua ſic ſoluet totā penā etiā de iure canonico. Et qñ dicat̃ obligatio diuidua eſt qñ ſolutio ptis ꝑ ſe valet quo ad partē tantum q̄ntū totū ad ſe totū. Indiuidua v̄o dicit̃ qñ nõ valet illa ps ꝑ ſe. Exemplū ꝓmitto tibi ſcribere bibliā et decretū ſic ſi ſcripſi ſolū bibliā nõ ſoluā penā in totū: quia obligatio eſt diuidua q: biblia ꝑ ſe valet ſm totū ſuum. ſecus ſi ꝓmiſiſſet ſcribere bibliā et ſcripſi q̄tuor quinternos certe nõ valet ꝓ biblia. et ideo obligatio erit indiuidua q: ad nihil ꝑ ſe valere pñt ſine alijs. de hoc plene nota in. l. ſtipulationes nõ diuidunt̃. ff. de verbo. obliga. ⁊ in d. c. ſuā. vbi addit glo. hec vera quo ad penā q̇ cõmittit̃ in nõ dando vel nõ faciendo. Secus qñ q̇s debet recipere. puta legatū vel hereditatē ſi ſic fecerit vel ſoluerit. q: niſi totū faciet nõ habebit. vt in. l. menius. et. l. cui fund⁹. ff. de cõdi. et demõ. de q̇ vide plene in. l. ſi ſeruus. ff. ſi q̇s cautio. 14

¶ Vtrū ſtatuta ſint licita q̇ ſolū imponunt pecuniariā penā ꝓ homicidio: adulterio et hmõi? R. Ho. et ſequit̃ Pa. in. c. ij. de delic. pue. ꝙ nõ: quia homines exponunt̃ venales ad delinquendū. q̇a multi bene timēt cruciatus q̇ nõ timent penā pecuniariā. vt habeant ſuū intentuʒ. ar. l. in ſeruoꝝ. et in. l. aut facta. ff. de penis. et in aut̃. de manda. pñ. §. oportet. 15

¶ Vtrū ꝓmittens ſub certa pena hr̃e ratū cõmittat penam ꝯueniens de facto? R. ſm Bar. in. l. id qȯ pauperibꝫ. C. de epi. et cle. ꝙ nõ. Secus ſi promiſiſſet hr̃e ratū et firmuʒ. q: ratū refert̃ ad ius. et firmū ad factū. vt in glo. d. l. 16

¶ Vtrū tp̄us p̄fixū in odium negligentis currat ignorāti. vel legitime impedito? R. ſm Pa. in. c. q: diuerſitatē. de cõceſ. p̄ben. ꝙ nõ. Secus quādo 17

ꝓhigit̃ in odiũ alterius vel fauoꝛẽ. vt pʒ in.l.gene-
ro.ff.de his q̃ no.infa. vbi tp̃s anni currit mulie-
ri ignoꝛãti moꝛtẽ mariti.⁊ vide glo.in.c.ſtatutum
de p̃ben.li.vj.Et no.Spe.de edic.inſtru. vbi di-
cit ꝙ lʒ executoꝛ teſtamenti nõ potuerit exeq̃ infra
annũ nihilominꝰ executio deuoluit̃ ad ep̃m.ar.l.
nulli.C.de epi.⁊ cle.et.c.nos quidẽ.de teſta. rõ q꞉
ẽſt in fauoꝛẽ defuncti.

18 ¶ Vtrũ iudex poſſit augere vel minuere penã le-
gis vel ſtatutoꝝ. R.ſm Mo.in.c.in archiep̃atu.
de rapto.ꝙ ſi ꝓcedit extraoꝛdinarie ſic põt.l.q̃d ergo
ff.de his q.no.infa.Si vo ꝓcedit oꝛdinarie ſic nõ
põt iudex delegatꝰ.vt no.in.c.de cauſis.de officio
dele. Iudex vo oꝛdinarius põt ex cã mitigare.vt
no.Bar.in.d.l.quid ergo.⁊ ſeq̃tur Pa.in.c.ij.de
emptio.⁊ vẽdi.facit.c.at ſi clerici.de iudi.Ber.vo
in.d.c.de cauſis.⁊ de accuſationibus in.c.ſup his
dicit hoc verũ qñ põt diſpenſare ſup crimine. al's
nõ põt minuere etiã ex cã. Nota tñ ꝙ qñ q̃s plu-
ribus legibꝫ ꝑ eodẽ delicto diuerſis penis põt pu-
niri ſi ab aliq̃ iudice imponit̃ ei minoꝛ. nõ poterit
aliq̃ mõ puniri alia pena.vt in.l.q̃ de crimine.C.
de accuſati.⁊ ibi Ange.⁊ Sali.in.d.l.q̃ de crimine
Vñ tenet Tho.xxij.q.lxvij.ꝙ ſi dimittit penã in
caſu q̃ nõ põt tenet̃ ad reſtõnẽ cõitati vel accuſa-
toꝛi ſi intererat eius vt puniret̃. Si vo auxit tenet̃
reo꞉cũ quo concoꝛ. Hoſti.⁊ Ray.

19 ¶ Vtrũ exigentes penã maioꝛẽ q̃ ſit dãnũ illatũ
excuſent̃. R.ſm Rodoñ.ꝙ ſi ſm cõſuetudinẽ le-
gitimã ⁊ iudiciũ regis exigũt excuſant̃ etiã ꝑſone
eccl'iaſtice qñ ſubeſt cã ⁊ oꝛdo iuris ſeruat̃꞉nec ẽ coꝛ-
rupta intẽtio. vt.ſ.hoc faciãt ꝓpt̃ auariciã.ſʒ ꝓpter
iuſticiã. Tutiꝰ tñ eſſʒ pauperibꝫ erogare illõ plus.

20 ¶ Vtrũ pena appoſita ſup ꝯtu nullo vel qui nõ
tenuit vel ip̃o iure vel ꝑ ſniam iudicis reuocatꝰ eſt
ſit ſoluẽda. R.Inno.in.c.ij.de p̃carijs.ꝙ nõ.q̃a
vbi p̃ncipale nõ ẽ nec acceſſoꝛiũ.c.int̃ dilectos.§.
ceterũ.de fi.inſtru.c.ſi diligẽti.de fo.cõpe.c.q̃relã.
ne p̃la.vices ſuas.

21 ¶ Cui dʒ applicari pena. R.ꝙ pena iuris ⁊ ſtatu-
toꝝ regularit̃ applicat̃ fiſco.qñ introducit accuſa-
tionẽ.l.multaꝝ.C.de mõ multa. Sed qñ intro-
ducit actionez applicat̃ parti.l.iij.ff.de ſepul.vio.
Silr̃ qñ loquit̃ ſimplr̃ videt̃ introducere actionẽ
ar.d.l.iij. De alijs aũt penis tenet Goff.ꝙ ſi cõtin-
git dãnũ vel iniuria alicuiꝰ illi applicabit̃.de pe.c.
ij.Si vo nõ reſpiciat dãnũ alteriꝰ ſic applicabitur
vel parti ſi eſt ꝯuentionalis vel iudici vel fiſco ſm
ꝙ de ea eſt ſtatutũ.

22 ¶ Vtrũ pena ĩpoſita ſimplr̃ ſine p̃finitione tp̃is
ſit ꝑpetua. R.Pa.in.c.ex l'ris.de ꝯſti.ꝙ pena im-
poſita propter crimen ſine cauſe cognitione꞉puta
ꝓpter interlocutoꝛiã iudicis intelligit̃ tempoꝛalis꞉ et
durat ſolũ durãte eiꝰ officio vt puta interdicit officiũ
vel exercitiũ alicui.tex.no.ſm cõem ĩtellectũ in.l.
fina.ff.de pe. Idẽ no.Inno.in.c.ꝙ trãſlatõnẽ.de
officio lega.qð limita in pena ſucceſſiua.q꞉ momẽ-
tanea pena eſt ꝑpetua.puta multauit in pecunia
aut in coꝛpoꝛe ⁊ hmõi.facit.l.illicitas.in fine.ff.de
officio p̃ſi.Si vo fuit ĩpoſita cũ cauſe cognitõne.⁊
delictũ merebat̃ erit ꝑpetua. Secus ſi delictũ non
merebat̃.ar.optimũ.i.l.ſi p̃ſes.ff.ð pe.⁊ fuit dictũ
Oldra.qð ſequunt̃ cõiter doc.in.d.c.ex l'ris.

¶ Vtrũ pena extendat̃ ex̃ territoꝛiũ ĩp̃m ĩponẽtis 23
R.Pa.in.ca.poſtulaſti.de fo.cõpe.ꝙ aut reſpicit
ꝑſonã ſicut ĩfamia.excõicatio. interdictũ.⁊ hmõi.
⁊ ſic cũ ſint affectiue ꝑſone poꝛrigũt effectũ ſuũ ex̃
territoꝛiũ etiã q꞉ ſequunt̃ eũ.ſicut lepꝛa lepꝛoſum.
l.ex ea.ff.de poſtulã.ꝓpt̃ qð dicit Bar.in.l.q̃ vlti-
mo.ff.de pe.ꝙ ſemel condẽnatus ad moꝛtẽ q̃uis
effugiat.nihilominꝰ remanet ſuus pene vbicũq꞉
fuerit.⁊ ideo non poterit facere teſtũ nec ꝯhere et
ſilia.facit.d.l.q̃ vltio.⁊ in aut. hodie.C.de dona.
int̃ vir.⁊ vxo. Aut reſpicit certũ locũ.puta ne va-
dat ad talem locũ.vel vt moꝛet̃ in tali loco.⁊ ſic nõ
poꝛrigit̃ ex̃ territoꝛiũ.niſi ꝑ q̃ndã ꝯñnã.puta quia
deteẽtus in tali loco.interdictus ẽ etiã ei locus origi-
nis.q̃uis ſit ex̃ territoꝛiũ.de q̃ dic vt in.l.relegato-
rum.§.j.et.§.interdicere.ff.de interdictis. Per quã.l.
dicit Bar.ꝙ non põt ciuitas ĩponere ſuo ciui vt
moꝛet̃ in tali loco nõ ſubdito.nec etiã põt interdi-
cere ne vadat ad talẽ locũ nõ ſubditũ ⁊ hoc qñ fit
in penã illius ꝯ quẽ fert̃ ſnĩa. Secus ſi fit ſtatutuʒ
ne ſubditi vadãt ad talẽ locũ nõ ſubditũ ꝓpt̃ como-
ditatẽ ciuitatis.vel in odiũ eoꝝ ad q̃s iret q꞉ valet
facit.l.fi.ff.de decre.ab oꝛ.fa. Aut r̃ſpicit certã artẽ
puta ꝙ nõ exerceat talẽ artẽ ⁊ ſic nõ poꝛrigit̃ ex̃ ter-
ritoꝛiũ vt eſt bonꝰ tex.in.d.l.ex ea.ꝑ quã dic̃ Bar.
in.l.cũctos populos.C.de ſũ.tri.ꝙ ſtatutũ ꝯtinẽs
ꝓhibitionẽ odioſam nõ poꝛrigit̃ in dubio ex̃ terri-
toꝛiũ. Et iðo dicit ꝙ filia q̃ ex ſtatuto nõ ſuccedit.
cũ tale ſtatutũ ſit odioſum.l. maximũ viciũ.C.de
libe.p̃te.ꝙ nihilominꝰ põt ſuccedere in bonis ali-
bi ſitis. Et ſimiliter puto ꝙ ſnĩa ꝑuans aliquem
beneficijs ſuis in dubio intelligetur de beneficijs
que hʒ in territoꝛio diſponẽtis. Aut reſpicit bona.
puta q꞉ publicat ea.⁊ tũc ſi fit de iure cõi.ſic poꝛri-
gitur ad bona ſita ex̃ territoꝛiũ.⁊ remanẽt ibi tãq̃
vacãtia.ſʒ occupant̃ ꝑ iudicẽ territoꝛij.ar.l.a diuo
pio.§.j.ff.de re iudi.⁊.l.cũ vnus.ff.de bo.aucto.
iudi.poſ.Si vo fit de iure ſpeciali.tunc dic vt no.
Bar.in dicta.l.cunctos populos.et quod no.Io-
an.in.c.cũ ſecundũ.de here.li.vj.vbi cõcludit̃ ꝙ
pena nõ extendit̃ vltra territoꝛiũ.

¶ Vtrũ q̃s poſſit puniri in loco domicilij de deli- 24
cto alibi cõmiſſo. R.Pa.in.c.lʒ.de fo.cõpe.ꝙ ſic
niſi req̃rat̃ remiſſio ꝑ iudicez delicti quã dʒ facere
ſi delictũ eſt atrox.al's nõ ſi nõ vult.

¶ Vtrũ mãdans delictuʒ fieri in alio loco debeat 25
puniri vbi mãdauit.vel vbi cõmiſſũ eſt. R.Pa.ĩ
d.c.licet.ꝙ cõis cõcluſio Bar.⁊ alioꝝ eſt in.l.ſi vt
ꝓponit̃.ff.de fideiuſ.ꝙ vbi delictũ factũ eſt.q꞉ ibi
deſtinatꝰ ẽ effectꝰ delicti.facit ex̃. paſtoꝛalis.de re
iudi. Idẽ dicas in teſte falſo q̃ dʒ puniri ꝑ iudicez
ad quẽ eius atteſtatio trãſmittit̃.ſi ſciebat illuc de-
bere trãſmitti. Põt tñ puniri in loco vbi delĩq̃t.⁊
locus erit ꝯuentioni ſi ambo iudices cõcurrãt. ſic
de illo q̃ de loco exẽpto mittẽs ſagittã.vulnerauit
aliũ in loco nõ exempto vt in.c.j.de p̃ſumptis.⁊ qð
ibi no. Sic ſilr̃ ille q̃ delĩq̃t in cõfinibꝫ.q꞉ veꝝ ẽ di-
cere in cuiuſlibet territoꝛio delĩq̃ſſe.arg.l.arboꝛ.ff.
cõi diuid. Secus ſi ignoꝛabat illuc atteſtationem

trāſmitti.qꝛ tunc dꝫ puniri vbi deliq̄t. vbi agit̄ de
pena falſi.facit.l.exigere dotē.ff.de iudi.vbi atten
ditur locus ad quē deſtinat̄ effect⁹ m̄rimonij. Idē
dic de notorio q̄ facit falſum inſtr̄m.
26 ¶Quid de officialib⁹ deputatis q̄ nō accuſant q̄s
inueniūt de nocte.⁊ hmōi: Rꝫ.ꝙ peccant mortalit̄
ſi ſe obligauerūt ad accuſandū vel pacto vel iura-
mento. Si vō nō ſe obligauerūt n̄ peccāt nō accu
ſando.niſi faciāt in fauēdo malis cōmittēdis. Et
ſi q̄d acceperūt ꝓ nō accuſando tenent̄ illud reſti-
tuere vel fiſco.vel illi cui pena erat applicāda. Et
vltra etiā vſqꝫ ad cōplementū pene exacte ſi accu-
ſaſſent.ſm doctrinā Tho.xxij.q.lxvij.vt pꝫ ſ̄.§.
xviij.in fi. Fallit hoc in criminalib⁹.vbi eſſet infli-
genda pena corporalis.qꝛ ſi deſiſterent ex ꝯpaſſio-
ne etiā ſi aliq̄d acciperent ꝓ nō accuſando lꝫ tur-
piter acciperent nō tn̄ tenerent̄ illud reſtituere de
neceſſitate.

PEnitentia eſt virtus q̄ cōmiſſa mala cū emēdatōis
ꝓpoſito plangim⁹.⁊ odim⁹.⁊ plangēda
vlterius cōmittere nolum⁹ magiſter in
iiij.ſen.di.xiiij.et eſt vnū de ſacris noue legis.quo
bene diſpoſitis ſemꝑ peccata remittunt̄.de ſū.tri.
c.j.§.ſacramentū.
1 ¶Penitētia.v.modis dr̄.ꝑma dr̄ ſolēnis q̄ impo
nitur ſm illū modū.de q̄ in.c.in capite.l.diſt. quā
omitto cū hodie nō ſit in vſu.
2 ¶Scḋa dr̄ publica q̄ fit in faciē eccleſie⁊ publice ⁊
differt a ſolēni. Tum in mō.qꝛ in iſta n̄ ſeruat̄ ille
modus de q̄ in.d.c.in capite. Tū etiā qꝛ iſta pt̄ im
poni a ſimplici cōfeſſore.ſm Guil. Duran. Hoſt.
et Io.an.c.penitētes.l.di.⁊.xxx.di.ſi q̄s p̄ſbyter.
de pe.et re.q̄ſitum. Nec ob.c.accedentib⁹.de exce.
p̄la.vbi rep̄hendunt̄ abbates.q̄ publicaꝫ pniam
imponebāt.qꝛ ibi accipit̄ publica ꝓ ſolēni q̄ ſoluꝫ
imponit̄ ab ep̄o.et hoc veꝝ niſi aliud habeat con-
ſuetudo. Itē et.iij.differt.qꝛ iſta publica iterat̄ ſo-
lennis vō nō poteſt.
3 ¶Sed q̄ro qn̄ dꝫ iponi pnia ſolēnis vel publica:
Rꝫ. Pa.in.c.q̄ſitū.de pe.et re.ꝙ ꝓ delicto graui et
ſcandalizāti totā vrbē debēt iponi ſolēnis.d.c.i ca
pite. Si vō ē graue et publicū ſꝫ nō ſcādalizoſum.
tūc iponet̄ pnia publica ſꝫ n̄ ſolēnis.vt no.in.d.c.
q̄ſitū.et in.c.j.de pe.et re. Si aūt ſit graue ſꝫ occul-
tum:tūc nec ſolēnis nec publica dꝫ iponi. Et ideo
reprobat cōſuetudinē illoꝝ q̄ mulierib⁹ ꝓ extītiōe
pueroꝝ q̄s penes ſe habebāt in lecto imponūt pu
blicā pniam.et vide eū in.d.c.j.et in.c.ſtatuimus.
de male.et in.c.fi.de hi.q̄ fi.occi.
4 ¶Quib⁹ pōt iponi: Rꝫ.ꝙ nec clericis nec religio-
ſis.nec etiā laicis inſignib⁹ dꝫ iponi.ar.d.c.in ca-
pite. Et hoc veꝝ niſi clericus ſit depoſitus.l.di.cō
firmandum.
5 ¶Quis eſt effect⁹ pnie ſolēnis: Rꝫ.ꝙ laicus poſt
eā nō pōt ad ordines ꝓmoueri.l.di.illud.nec cle-
ricus ad ſupiores.vt dr̄ ibidē:pōt tn̄ ep̄s diſpenſa
re in ordinib⁹ minorib⁹ nō aūt ad ſacros.l.di.pla-
cuit. Itē nō dꝫ m̄rimoniū ꝯhere.put ſi ꝯhit tenet
Iuuenis tn̄ nō ꝓhibet̄ ꝯhere. Itē nec miliciā aſſu
mere.xxxiij.q.ij.§.de penitentib⁹,et,c,antiq.cum
alijs.c. Itē nec laicalē habitū deferre.l.di.c.vltio.
Itē dꝫ viuere ſm regulā eccleſiaſticā.de pe.diſ.v.
cōtrariū.et.c.ſe. Itē cōueniēdus ē ſub eccleſiaſtico
iudice.xj.q.j.aliud de pe.di.j.aliud. Itē fit īfamis
nō rōne pnie.ſꝫ rōne criminis publicati. qḋ verū
intellige qn̄ ꝑ ſn̄iam iudicis imponit̄. Secus ſi ex
deuotione quis publicā pniam facit ſm Io.de
officio Archip̄.c.ij.
¶Tercia pnia dr̄ ꝑuata. et dicit Sco.in.iiij.diſt. 6
xiiij.q.j.circa fi.q.ꝙ de vi vocabuli penitē idē eſt ꝙ
penā tenere. Hec aūt nō tn̄ importat paſſionem
pene vt inherenti.ſꝫ etiā actōnē volentis reſpectu
pene. Vn̄ pnia actualis ē punitio voluntaria vel
voluntas punitōis.⁊ in hac ē cōſiderare. Primo
velle ꝑpeccatum punire ſeu vindicare. Scḋo ſe pec
caſſe nolle ſiue peccatū deteſtari. Tercio punitio-
nem iā inflictā velle libere acceptare. Quarto pe-
nam inflictā patient̄ ferre. In quolibꝫ hoꝝ actuū
ſaluat̄ ꝓprietas vocabuli hui⁹ penitere et in ipſis
ꝓprie cōſiſtit eius ſignificatū.
¶De quib⁹ peccatꝭ dꝫ hō penitere: Rꝫ. ſm cōiter 7
theologos.ꝙ de omnib⁹ peccatis mortalib⁹ actua
liter cōmiſſis.ſiue aū baptiſmū ſiue poſt. De veni
alibus vō lꝫ ſit expediēs.nō tn̄ eſt neceſſaria ad ſa-
lutē in hoc mūdo.niſi in duob⁹ caſib⁹. Primo rōe
dubij.vtrum.ſ.mortale vel veniale ne ꝑiculo ſe ex-
ponat. Scḋo rōne ꝑiculi qn̄ hꝫ aliquā affectionē
venialē quā niſi rep̄mat dubitat ne trahat euꝫ ad
mortale ſm.S.Bona.in.iiij.di.xvj.q.ij.ar.ij.
¶Vtꝝ requirat̄ ſingularit̄ de quolibet: Rꝫ.ꝙ ſic 8
de cognitis.ſ.cū de illis ſpāliter cogitat et tenetur
ſpāliter de quolibet cogitare vt peniteat ſi adſit op
portunitas ꝓportionata fragilitati humane.aliter
nō remittunt̄ de lege cōi. De incognitꝭ vō ſi igno-
rantia eſt inuincibilis vel excuſabilis nō tenet̄ ni-
ſi in generali penitere.ſi vō eſt craſſa vel inexcuſa-
bilis:ſic tenet̄ in ſpāli penitere.qꝛ tenet̄ dare ope-
ram vt ea cognoſcat et peniteat.hec ex Ri.in.iiij.
di.xvj.ar.iiij.q.ij.
¶Vtrum poſſit agi pnia de vno peccato mortali 9
ſine alio: Rꝫ.ꝙ nō.qꝛ aut deus totū remittit aut ni
hil et ideo oportꝫ peniteat de omīb⁹.tex.ē in.§.itē
de pe.di.iij.cōcor. Ric.in.iiij.di.xv.ar.j.q.vj. Di-
ſtinguo tn̄ ſic.qꝛ aut loq̄mur de pnia ꝓut ꝑ eā re-
mittit̄ culpa et recōciliat̄ hō deo.et ſic cū radix ſa-
tiſfactionis ſit vna.ſ.charitas q̄ ſecū nō cōpatitur
pctm̄ mortale. Iḋo ē veꝝ ꝙ nō poteſt fieri niſi de
omnib⁹ fiat. Aut loq̄mur de pnia ꝓut directe re-
ſpicit ſatiſfactionē tp̄alis pene debite ꝓ pctīs iam
dimiſſis quo ad culpā.et ſic bene pōt fieri de vno
peccato ſine alio.
¶Que ſunt ꝑtes pnie: Rꝫ.tres.cōtritio.cōfeſſio ⁊ 10
ſatiſfactio.
¶Quarta dr̄ pnia.ſ.illa q̄ a ſacerdote ꝓ peccatis 11
cōfeſſis imponit̄.de iſta vide ſ̄.cōfeſſio.vj.⁊ infra
ſatiſfactio.
¶Quinta pnia dr̄ illa de q̄ dr̄ ꝙ regularit̄ ꝓ q̄libꝫ 12
pctō mortali dꝫ iponi ſeptēnis.xxxiij.q.ij.hoc ip̄m
et quō debeat intelligi Pa.declarat in.c.accepiſti.
de ſpon.duoꝝ ꝙ dꝫ in iſto tp̄e ſemel bis vel ter ie-
iunare in ebdomada.ſm diſcretionē ⁊ iudiciū ſa-

cerdotis. ꝛ facit [illegible] no. in. d. c. hoc ipm. Et ſic intellige oīa iura q̄ pr[illegible] imponūt p̱ numeꝝ dieꝝ ſeu annoꝝ nō ſpecificādo modū in. c. accuſaſti. de accu. vr̄ velle idē Pa. ꝙ cū [illegible] ſolēnes ſint. ij. iiij. et. vj. vt in. c. penul. xj. q. iij. ꝙ ſacerdos dꝫ imponere. vt his diebꝫ ſingulis ebdomadis ieiunet ꝛ ſic ſatiſfactū eſt. ꝛ hoc veꝝ niſi ex cā aliud diſpoſuerit ſacerdos. vt in. c. deꝰ q̄. de pe. ꝛ re. ꝛ in. c. quē penitet de pe. di. ij. Vn̄ cū hodie ſint arbitrarie. dicit Ho. ꝙ dꝫ ſacerdos in pnīa iponēda attēdere q̇d expediat ad ſalutē peccatoꝝ. etiā ſolū imponēdo vnū pater noſter. facit. c. alligant. xxvj. q. vij. ſequit̄ Pa. in. d. c. deus q̇. vbi bonus tex. ꝛ de hoc vide Confeſſio. vj.

13 ¶ Vtrū ſacerdos poſſit diſpēſare in pena debita eā dimittēdo. R. Pa. in. c. ſicut dignū. de homi. ꝙ ſic. vt eſt pulcer tex. de pe. di. j. quē penitet. Et ideo bonū ē vt ſacerdos in ipoſitōe pnīe diſpēſet cū cōfitente circa reſiduū pene. ſi maioꝛ eſſet imponēda vide ad hoc s̄. indulgētia. §. v.

14 ¶ Vtrum pnīa facta in peccato mortali ſit valida an ſit iterāda? R. ꝙ fuit diuerſa opi. Ri. in quol. j. q. x. tꝫ ꝙ ſatiſfacit p̱cepto ꝯfeſſoꝝ. nec tenet̄ reiterare. ſed non ſatiſfacit pene debite in purgatorio. Alij diſtinguūt ꝙ pnīe ex q̇bꝫ manet aliq̇s effectꝰ poſt ſatiſfactōis actū nō ſunt iterāde: ſicut eſt ieiuniū: elemoſyna: ꝛ hmōi. alie aūt q̄ nō relinquūt aliquē effectū oꝫ iterare. vt ſunt, orōes ꝛ hmōi. Sco. vo in. iiij. di. xv. q. j. circa fi. q. dicit ꝙ q̄ vere ſemel penitet ꝛ recipit pnīam condignā impoſitā ſibi ab eccleſia claue nō errāte q̄ntūcūq; poſtea recidiuet nō tenebit̄ ꝓ illis peccatis ꝓ quibꝫ illā pnīam recepit: niſi ad illā pnīam ſibi ipoſitā. ꝛ ſi illā implet in charitate nō tm̄ ſoluit penā ſꝫ meret̄ grām. Si aūt impleat ex̄ charitatē voluntarie ſoluit penā ſꝫ non meret̄ grāz. Si vo illa pena ab eo exigat ex̄ charitatem pena quidē ſoluit̄. lꝫ ipe non ſoluat. pma q̇dē eſt ſatiſfactio ſimplicit̄. q2 placās ꝛ recōciliās. ſcōa eſt ſatiſfactio. q2 voluntaria redditio ſꝫ nō ſimplr̄ q2 nec placās nec recōciliās. Tercio eſt ſatiſpaſſio vltra quā nō exigit̄ vlterioꝛ pena. Ex q̄ concludit ꝙ nō eſt neceſſe talē pnīam iterare: ſꝫ ſolū de pctō poſtea cōmiſſo ponit exēplū de eo q̄ cōmiſit crimē ꝓ quo p̄ciſe meret̄ manus abſciſionē: vn̄ ſi iſti inuito abſcindatur manus ſatiſpatitur ꝛ ſatiſfit regi ſufficient̄: nec ſm̄ iuſticiā coget̄ ad vlterioꝛē penā: ꝙuis nō recipiat in grām ꝛ amicitiā: ſic multomagis vbi q̇s ſibi eā infligit. Vn̄ ſi talis ꝓpter nouū mortale poſtea, cōmiſſum dānaret̄: anteq̄ totā penitentiā impleuiſſet nō puniret̄ eternalit̄. ſꝫ ſolum pena correſpondēte illi pnīe q̄ nō fuit hic expleta ꝛ tpaliter. q2 ex q̄ p̱ iuſticiā punitiuā ipoſita eſt ſemel pena tpalis hic, ꝓ pctō de q̄ vere penituit nunq̄ ei debet̄ niſi pena tpalis ꝛ illa ſoluta nulla debet̄ alia ꝓ illis peccatꝭ. ſꝫ tm̄ ꝓ alijs. Pa. vo in. c. qō quidē de pe. ꝛ re. et Archi. de pe. di. iij. §. vlti. tenēt ꝙ nō valet ſꝫ eſt iterāda ſimplicit̄. Sꝫ ego teneo cū Sco. cuiꝰ opi. videt̄ aperte tenere glo. ſingularis in. d. c. ꝙ quidā. vbi dicit ꝙ licet nō valeat talis q̄ ad vitā eternā. tm̄ valet ei q2 ſentiet fructū eius. cuꝫ de alio crimine pnīam egerit. de pe. di. iij. §. vlti. vbi etiā glo. tꝫ ꝙ nō tenet̄ talē pnīam reiterare. ꝛ has glo. cōiter ſequunt̄ doc. ꝛ cū eis trāſeūt. lꝫ Archi. dicat cōiter tenere contrariū ꝛ male.

¶ Vtrū pnīa in articulo mortis dilata valeat. R. 15
ſm̄ oēs ꝙ ſic p̱ dicta Ezech. xviij. In q̄cunq; hora cōuerſus fuerit peccatoꝛ ꝛc. Sed hora mortis cadit ſub illo ſigno q̄cunq;. ergo ꝛc. ſꝫ aduerte ꝙ eſt valde periculoſum vſq; ad illud tp̄s expectare. Et ꝓpterea dicit Aug. de pe. di. vij. in. c. nullus quem ſero penitet. oꝫ non ſolū deū timere iudicē. ſꝫ iuſtū diligere nō tm̄ penā timeat ſꝫ anxiet̄ ꝓ gloria. debꝫ eñ de crimine dolere ꝛ de oīm eiꝰ p̄dicta varietate hec ille. Sed cū hec cōiter nō adſint penitēti in extremis: tū quia p̄ncipalit̄ vt plurimū conuertunt̄ tales timore mortis ꝛ inferni: pꝫ q2 niſi mors iminneret nō cōuerteret̄. ꝛ ideo deficit pmū neceſſariū ſcꝫ ꝙ nō cōuertit̄. q2 diligit deū iuſtū. Itē nec conuertit̄ p̄ncipalit̄ ꝓpter gloriā. ſꝫ ꝓpter penā euitandam pꝫ ſi de pena nō timeret p̱ſeueraret in malis vt prius. Itē cōiter deficit terciū. q2 cuꝫ ſit q̄ſi extra ſe ex infirmitate nō pōt dolere de ſingulis peccatꝭ ſicut tenet̄ nec cōfiteri. Et ideo credo veriſſimum dictū Iero. in tranſitu vix inquit de centuꝫ milia hominū: quoꝝ mala fuit vita in morte diuinā indulgentiā obtinebit vnꝰ. hec ille. de materia pnīe. vide s̄. cōfeſſio. vj.

P

PErcuſſio duplex eſt. ſ. tpalis que fit maloꝛ inutili ſermone cū. ſ. indiſcretꝰ p̄latus inutili ſm̄one p̱cutit corda īfirmoꝝ. ꝛ hec ſp̱ de ſe ē mala ꝛ pctm̄ mortale: niſi aliq̄ circūſtantia excuſet̄. vt xlv. di. c. vlti. Alia ē p̱cuſſio corporalis q̄ fit corporali manu vel flagello: vel ſimili verberādo. et hec ſi fit ex malicia vel odio ē pctm̄ mortale: niſi eſſet in modico ꝛ leui: pꝫ hoc. in. c. j. xlv. di. iuncto. c. epīs ibidē. ꝛ in. c. j. de clerico p̱cuſſore. q2 ſi ē clericus dꝫ deponi ꝙ nō fieret: niſi eſſet mortale pctm̄. Si vo fiat ex charitate ꝛ cā correctōis ꝛ moderate ſic licita ē ꝛ meritoria in oībꝫ ptātē habētibꝫ in ſubditos ſuos. xlv. di. cū beatꝰ. ita tm̄ ꝙ matrē pietas patrē vo diſciplina ſubditis p̄latū exhibeat. vt. xlv. diſt. diſciplina.

¶ Vtrū clerici poſſint verberari? R. ꝙ epīs nemi- 1
nē dꝫ verberare ꝓprijs manibꝫ. lxxxvj. di. nō liceat Alij vo p̄lati pñt clericos in minoribꝫ ordinibus ꝓ leuibꝫ etiā culpis verberare. xlv. di. §. ſalomon. dūmodo fiat p̱ eū ad quē p̱tinet. de ſen. excō. c. cuꝫ voluntate. §. vlti. In ſacris vo exiſtentes verberari nō debent: niſi in maioribꝫ criminibꝫ. xxxv. diſ. c. ante omnia. ꝛ. d. c. cū beatus. alioquin eſſent excōmunicati. ar. a cōtrario ſenſu in. d. c. cum volūtate. in. §. ſi qui vo. ꝛ de hoc s̄. excōicatio. v. caſu. j. et quō pñt hoc p̱ alios clericos facere. nō p̱ laicos: et ibi ponunt̄ multi caſus in quibꝫ pōt p̱cuti ſine excōmunicatione.

¶ Vtruꝫ religioſi ſimiliter poſſint verberari? R. 2
ꝙ ſic a ſuis p̄latis. etiā ꝓ leuibꝫ culpis. c. rep̄henſibilis. de appel. ꝛ de accu. c. q̄liter et q̄n. in fi. Similiter pñt p̱ alios regulares vel clericos ſeculares: non per laicos: niſi q̄n ſunt incorrigibiles. vt s̄. in. d. caſu pmo.

PEregrinus dicit̃ ꝓprie q̃ cã deuotionis alienas viſitare vadit eccleſias: aut ſanctoꝝ reliquias. vt nota. in. c. romipetas. xxiiij. q. iij. Et tales ſunt ſub ꝓtectione eccleſie. de treu. et pa. c. innouamus. Et q̃ tales reb ſuis ſpoliat dꝫ excõicari: vt in. d. c. ſi q̃s romipetas. ⁊ duo. lo. c. ſe. Hodie vͦ p̱ ꝓceſſum curie ſunt excõicati ipſo facto. ⁊ a papa ſolũ abſoluunt̃ q̃ romipetas ſpoliãt. Itẽ no. ꝙ accedẽtes ad ſedẽ aplicã interim cũ reb ſuis ſub aplica ꝓtectõne cõſiſtũt. ex̃ de pegrinis. c. vnico. Vñ iſtud ẽ vltimũ refugiũ illoꝝ q̃ grauant̃ ab aliq̃ delegato. vt arripiãt iter ad ſedẽ aplicã: q: ſuſpendũt eius iuriſditionẽ. vt in. d. c. vnico.

1 ¶ Quid fiendũ de reb eoꝝ ſi moriunt̃ in via? R. Ho. ꝙ q̃cunq; aĩo retinendi accipit eas vel aliq̃d eoꝝ mortalit̃ peccat. q: ſunt reſtituẽde heredibus eoꝝ ſi pñt ſciri: vel pauperib erogãde ſi ignorant̃ vel ſi forte nõ inuenitur q̃ eas deferat ad heredes nec ſperat̃ in breui inueniri. Nec valꝫ ſm Hoſti. cõſuetudo vel ſtatutũ in cõtrariũ.

2 ¶ Peregrinus clericus q̃s dicat̃ vide s̃. ordo. iij. §. xvj.

3 ¶ Quõ dꝫ admitti? R. ꝙ oꝫ habeat lr̃as cõmẽdaticias ſeu teſtimoniales vel pape vel ſui epi. et ſic põt admitti: ſi mõ ſigillum ꝓprij epi ſit notũ. ar. de pben. cũ ſecundũ. ⁊ de ceſſi. ſopite. Si vͦ nõ ſit notum oꝫ ſit ſigillũ q̃nq; epoꝝ. de cle. pe. c. j. Et ſi nullum p̃ſatoꝝ eſſet notum: tũc vbi põt p̃iudiciũ magnum generari nõ credit̃ etiã ſi centũ haberet ſm Inno. in. c. tua. eo. ti. Sed vbi nullũ p̃iudiciũ põt euenire: puta vult celebrare in ſecreto ex deuotõne ſic admittit̃ etiã ſi nullã faciat fidem ſm Ho. in. c. tue. eo. ti.

4 ¶ Quid ſi dicat ſe lr̃as amiſiſſe? R. ſi ꝓbat p̱ duos teſtes amiſſionẽ et non tenorẽ earũ. ⁊ ꝙ ſine vicio fuerũt admittit̃ de p̃ule. c. cũ olim. in fi. no. Ber. in. c. j. eo. ti.

5 ¶ Vtrũ recipiens ad ordines pegrinũ ſine licẽtia ſui p̃lati incurrat aliquã penã. dic vt s̃. irregularitas. §. xxxij.

PEriculum vbi ẽ ibi et lucrũ collocari dꝫ. l. fi. §. ſꝫ cũ in ſecundam. C. de fur. et. C. de ca. tol. l. vnica. §. pro ſecundo. ff. de re. iur. l. ſm naturã.

PEriurium ſm Hoſ. ⁊ Goff. dr̃ quadruplex. Primo mõ falſa iuratio. ⁊ ſic põt eſſe triplr̃. Primo q: eſt falſitas ex p̃te iurati: ſicut cum q̃s iurat falſum qꝺ credit eſſe veꝝ. ⁊ ſi debita diligentia ẽ adhibita nullũ eſt pctm̃. xxij. q. ij. homĩes Si vͦ nõ eſt adhibita oĩs: ſꝫ tñ aliq̃: ſic eſt peccatũ veniale. Si vͦ ꝓueniat ex ignorãtia craſſa vel ſupina iuris vel facti eſt pctm̃ mortale ſm Ray. alle. xxij. q. v. q̃ piurat. cõcor. Jo. an. poſt Tancre. in. c. tua nos. de iureiurã. ⁊ Car. in cle. j. de iureiur. Itẽ excuſat a pctõ mortali in piurio ꝓbabilis error ſm Panor. in. c. tua nos. de iureiurã. puta cũ q̃s credens habere rõnabilẽ cãm appellãdi appellat. licꝫ p̃us iurauerit ñ appellare. ar. c. ſacro. de ſen. exco. et. c. quintauallis. de iureiuran. Scðo falſa iuratõ eſt ex p̃te iurantis tm̃. vt cũ quis iurat veꝝ credẽs eſſe falſum qꝺ iurat. Tercio ex p̃te vtriuſq;. ſ. cum quis iurat falſum ſciens eſſe falſum. Et iſtis duobus modis ſi fiat iocoſe eſt pctm̃ veniale ſm Goff. xxij. q. ij. ꝙ ait. ⁊. c. vltimo. ſm vͦ theologos ẽ peccatum mortale ꝓpter irreuerentiaꝫ dei. Poſſet tñ dici ꝙ mendaciũ iocoſum nõ ſit ꝓprie mendaciuꝫ vt in. d. c. ꝙ ait. Ideo poſſet teneri opinio Goff. ꝙ nõ peccat mortalit̃: quia nõ ꝓprie piurat. Sꝫ opi. theologoꝝ eſt tutior. multomagis peccat ſi fiat serioſe. xxij. q. ij. homines. Qꝺ tñ ſic limitat ſanctus Bona. et Ricar. in. iij. di. ix. ſi deliberat de dicto cõfirmando et iuramẽto p̱ qꝺ eſt cõfirmandũ. Secus eſſet ſi deliberaret de dicto: ſꝫ nõ de iuramẽto quia ſic nõ peccat mortaliter. licet ſit veniale graue Similiter eſt peccatũ veniale qñ de neutro deliberat: ſꝫ totũ ꝓfert ex ſurreptione: niſi q̃s deliberare poſſet. ⁊ tamẽ contẽneret. quia ſic mortaliter peccarent: etiã ex ſurreptione ꝓpter contemptũ. Datur etiã alia limitatio ſm Pe. aureo. ea. di. Si iuramẽtum fit p̱ ea p̱ que homĩes conſueuerũt iurare: qñ volunt veritatẽ infallibilẽ aſſumere in teſtimoniũ dicti ſui vltimatũ. Secus eſſet ſi aſſumeret̃ ſignuꝫ qꝺ nõ eſt ad tale teſtimoniuꝫ inſtitutũ. ⁊ ſine animo iurandi intellige qñ piurat p̱ deũ ſicut cõmuniter iuratur. quia ſic nõ eſſet peccatũ mortale ſm eum: quod no. quia facit ꝓ iſtis mulierib que iurant p̱ meã fideꝫ in veritate p̱ iſtũ ignẽ et hmõi. vt nõ peccẽt mortalit̃ cũ piurant. q: nec iurare intendunt: nec quib iurat̃ accipiunt ꝓ iuramento.

¶ Scðo mõ dicit̃ piuriũ iuramẽti tranſgreſſio. et ſi iuratio fuit ſup̱ re mala. vt nõ ire ad eccleſiã ⁊ ſimilia. ſic peccauit mortalit̃ iurãdo. ⁊ tenet̃ de p̃cepto facere oppoſitũ. xxij. q. iiij. c. j. ij. iij. et. iiij. Qꝺ limito de re mala de pctõ mortali: ſecus de veniali. de q̃ dic vt s̃. iuramentũ. v. §. ij. Si vͦ fuit ſup̱ re ſuperogationis. ſic ſimilit̃ peccauit mortalit̃ iurando. Sꝫ nõ tenet̃ facere oppoſitũ. q: nõ tenetur intrare religionẽ q̃ iurauit nõ intrare: nõ tñ tenet̃ iuramentũ ſeruare. hec Aureo. Si aũt iuramẽtũ ꝓmiſſoriũ erat licitũ ⁊ obligatoriũ ſic peccat mortalit̃ piurando. ſ. nõ ſeruãdo qꝺ iuramẽto ꝓmiſit. Fallit hoc in. xxvij. caſib in quib nõ obligat. de q̃b vide s̃. iuramentũ. v. 1

¶ Tercio mõ dr̃ piuriũ indiſcreta iuratio. ſ. cũ q̃s iurauit ſine iudicio diſcretõis ꝯſiderãdo qꝺ iuret. et vtrũ ſit veꝝ vel ſeruabile. ⁊ ſic ſm Gof. eſt pctm̃ veniale. xxv. di. §. crimĩs. in fi. Ber. vͦ in. c. tua. de iureiur. dicit ꝙ ſi fiat cũ deliberatione ſic eſt peccatũ mortale. de iureiur. ſicut ex lr̃is. Si vͦ iocoſe ⁊ incaute. ſic eſt pctm̃ veniale. xxv. di. §. al̃s ea demum. ⁊ cũ Ber. cõcor. S. Bo. Ric. et Theologi in. iij. di. xxxix. 2

Quarto mõ dicit̃ piuriũ affirmatio dubitationis vt cũ quis illud de q̃ dubitat aſſerit cũ certitudĩe efficaci iuramẽto cõfirmata. ⁊ ſic peccat mortaliter ſm Aureo. Secus ſi aſſereret illud humano mõ ſicut põt ſciri in talib. ſicut rñdit ordinãdis q̃ntũ ꝑmittit humana fragilitas. q: nõ eſſet mortale ſm eundẽ Aureo. 3

4 ¶ Quid de illo q̄ iurat ꝑ verbū credo. cū tñ in veritate nō ſic credat. R. ꝙ q̄ ad deū ꝑiurus ē ⁊ peccat mortalit. ſʒ q̄ ad foꝝ cōtentioſū nō. etiā ſi ꝓbaretur poſtea ꝯrauʒ eius ꝙ iurauit. vt no. Pa. in. c. ex lr̄is. de iureiur. ⁊ facit. c. cū ipoſitionibꝫ. de iureiuran. li. vj. Rō q̄a nemo pōt dare teſtimoniū de cōſcia alteri⁹. niſi ipſe cui⁹ eſt et deus.

5 ¶ Utrū credēs cōuenire iuramēto q̄ tñ nō facit. exēplū nō credebā ſatiſfactū creditori cui iuraueram. cū tñ foret ſatiſfactū peccet mortalit. R. ꝙ ſic ſm no. ꝑ Pa. in. c. quanto. de iureiur.

6 ¶ Utrū oīs ꝑiurus ſit infamis. R. Pa. in. c. teſtimoniū. de teſti. ſm leges diſtinguit. Aut q̄s iurauit de p̄terito vel de p̄ſenti. ⁊ ſic nō efficit̄ infamis ipſo iure. lʒ falſū iurauerit. ꝑ. l. j. ij. et vlti. ff. de crimine ſtellio. ⁊ ſic intellige. c. cū dilectus. in fi. de or. cog. Si tñ ꝯdēnaret̄ efficeret̄ infamis. nō tñ rōne iuramenti q̄ʒ falſitatis. Si vō iurauit de futuro et nō ſeruauit. tūc ſi iurauit ſibi vel deo nō efficit̄ infamis. Secus ſi iurauit ei cū quo cōtraxit cōtrauenīēdo iuramēto vel pactioni. q̄ꝛ ſic efficit̄ infamis ⁊ ſic intellige. l. ſi q̄s maioꝛ. C. de tranſac. ⁊ hoc voluit in effectu glo. ⁊ Bar. in. l. lucius. ff. de his qui no. infa. Sentit Jo. de ligna. in. d. c. teſtimoniū. et Archi. in. c. auctoritatē. xv. q. vj. ⁊ in. c. ꝑuuli. xxij. q. v. et placet etiā de iure canonico cū non reperiā contrariū.

7 ¶ Utrū vis vel metus excuſet a pctō mortali ꝑiurium. R. ꝙ in iuramēto aſſertorio cōiter tenet̄ ꝙ non. c. ſacris. qō metus cā. q̄ꝛ nullus pōt abſolute cogi ad iuramentū falſū. Sʒ in iuramēto ꝓmiſſorio fuit diuerſitas Tho. xxij. q. iij. ar. j. ⁊ Ri. vbi ſ̄. ar. ij. q. iij. et multi. Alij tenēt ꝙ peccat mortaliter ſi nō ſeruat. Ad. c. verū. de iureiur. R. ꝙ loquit̄ in iudicio foꝛi. Pe. Aureo. vbi ſ̄. tenet ꝙ peccat veniāliter. et hoc ſequit̄ Jo. an. ⁊ multi alij ⁊ placet. et vide ſ̄. iuramentū. v. §. ix. cū duobꝫ ſeq.

8 ¶ Qō eſt grauī⁹ ꝑiuriū vel homicidiū. R. quidā dicūt ꝙ ꝑiuriū eſt grauī⁹ pctm̄. q̄ꝛ eſt ꝯ rōnis ordinem directe ⁊ imediate reſpicientē deū. ⁊ homicidium ꝯ ordinē reſpicientē ꝓximū. Alij ꝯ vt Ric. vbi ſ̄. q. iiij. ar. j. ꝙ nō ſit grauius. Rō q̄ꝛ homicidiū directe ꝯrıat̄ actui et virtuti digniori. ſ. charitati reſpectu act⁹ ſecūdarij. ſ. diligēs ꝓximū. Periurium aūt directe eſt ꝯ actū v̄tutis latrie. ſʒ charitas eſt nobilioꝛ q̄ʒ latria. q̄ꝛ nobilius ē ꝓximū diligere q̄ʒ verū ex cauſa legitima iurare. ergo ē grauī⁹ homicidiū q̄ʒ ꝑiuriū. ⁊ magis placet. ⁊ ꝑmā rōnē dico negandā ſimpliciter. q̄ꝛ ſic ſequeret̄ ꝙ laborans in feſto grauius peccaret q̄ʒ homicida. qō non eſt verū. Uerꝫ eſt ꝙ ꝑiuriū eſt grauiſſimū poſt homicidiū. Ideo imponit̄ pn̄ia ꝙ ieiunet. xl. dies in pane ⁊ aq̄. et. vij. ſequētes ānos peniteat. ⁊ nunq̄ ſit ſine pn̄ia. vj. q. j. quicunq̄ʒ. et. xxij. q. v. ſi quis ſe ꝑiurauerit.

9 ¶ Utrū ſit grauius ꝑiuriū adulterio. R. Ricar. vbi ſ̄. ar. ij. ꝙ ſic. Rō quia peccatū dr̄ grauius ꝙ corrūpit ordinē digṅioꝛē. Certū eſt autē ꝙ ille ordo eſt dignioꝛ q̄ dꝫ eſſe hoīs ad deū immediate et directe. ꝙ ille qui debet eſſe ad deū et ad ꝓximum mediante ꝓximo. ꝑmus autē ordo corrumpit̄ per periuriū. ſcōs ꝑ adulteriū. nec ꝑfectius corrumpit̄ ſcōs ꝑ adulteriū q̄ʒ ꝑmus ꝑ periuriū. Adulteriuʒ nō eſt ꝓpinquius maxime iniurie q̄ poſſit eſſe ꝯtra deū imo ecōuerſo. ꝑiuriū eſt ꝓpinquius blaſphemie. que eſt contra deū ex odio eius q̄ʒ adulteriuʒ homicidio.

¶ Utrū peccet etiā ꝑſona ꝑuata q̄ exigit iuramētum de eo ꝙ neſcit. ſed dubitat de veritate. R. ſm Aug. q̄ꝛ hoc ex humana infirmitate ꝓcedit ꝙ nō peccat. Sed ſi ſcit veritatē ⁊ cogit iurare quem ſcit falſum iuraturū peccat mortalit. xxij. q. ij. q̄ exigit qō intellige vt ſ̄. iuramentū. iij. §. xj. 10

¶ Utrū clericus nulla ſocietate coactus veniens cōtra ꝓꝑā ꝓmiſſionē vallatā fidei interpoſitione ſit ꝑuandus ſuo beneficio. R. tenent Jo. Ber. et Hoſti. in. c. querelā. ne p̄lati vices ſuas. Pa. in. c. querelā. de iureiurā. ꝙ debet ꝑuari quia ſic eſt ꝑiurus qui fide interpoſita ꝓmiſſum frangit ſicut qui ꝑiurat. ⁊ cum ꝑiurus ſit ꝑuandus beneficio ⁊ deponēdus ab ordine. vt ꝓbat̄ in. c. cū non ab homine. de iudi. ſic et frangēs ꝓmiſſum fidei interpoſitione vallatū Archi. in. c. iuramenti. xxij. q. v. tenet ꝙ nō. quia nō eſt ita graue peccatū cōtrauenire ꝓmiſſioni tali ſicut iuramēto. ⁊ cum Archi. eſt do. Anto. et magis placet cū nō inueniat̄ talis pena expreſſa ſicut ꝯ ꝑiuros. Et q̄ dr̄ia ſit inter fidei interpoſitionē ⁊ iuramētū. vide iuramētū. j. §. vj. 11

¶ Utrū collatio facta de benefico eccleſiaſtico ꝑiuro ſit nulla ipō iure. R. Pa. in. d. c. q̄relā. de iureiur. ꝙ ſic. de re. iur. infamibꝫ. li. vj. 12

¶ An autē ꝑiurus cū ſit infamis ꝑdat ipō iure beneficiū. vide ſ̄. infamia. §. ix. 13

Permiſſio

Permiſſio quot modis accipitur vide infra Uſura. ij. § xiiij.

Permutatio

Permutatio eſt vnius rei certe pro altera re certa vicaria p̄ſtatio. C. de re. ꝑmu. l. j. in glo. Et nota ꝙ ꝑmutatio nō inuenit̄ niſi in genere ⁊ ſic adaptat̄ cōtractibꝫ noīatis ⁊ innominatis ſm qō no. j. R. eo. ti. ff. et. C. vnde qn̄ datur vna ſpēs ꝓ altera ſic eſt cōtractus innoīatus. ⁊ nō ꝑmutatio in ſpē. pro hoc tex. in. l. naturalis. §. j. ff. de preſcrip. verbis. Glo. tñ et Bal. in. l. j. C. eo. dicunt ꝙ imo inuenit̄ permutatō in ſpecie. ſ. qn̄ dat̄ ſpēs certa ꝓ ſpecie alia certa. puta iſte liber valens centū pro illa poſſeſſione eiuſdē precij. Sed quando datur genus ꝓ genere vel ꝓ ſpecie. vel ſpēs ꝓ genere. tūc eſt cōtractus innoīatus. nō ꝑmutatio in ſpecie. ⁊ ſic intelligunt. d. l. naturalis. ⁊ ē verius q̄ʒ primū.

¶ Quō cōtrahit̄ ꝑmutatio. R. rerū interuentu. nō ex ſolo pacto quia ex ſola cōuentōne ꝑmutationis nulla re hincinde ſecuta neutri cōpetit aliqua actio. C. eo. l. ex placito. q̄ꝛ eſt nudū pactuʒ. vt no. glo. in. d. l. j. 1

¶ Utrū ſtatutum loquens de emptione habeat locū in ꝑmutatione. R. ꝙ in ſtatutis iuris cōmunis. appellatione venditionis venit ꝑmutatio ſm Nicol. de neapol. in. l. j. §. ſi quis in fraudem. ff. ſi quid in fraud. patro. et Guil. de cuneo. in. l. de 2

quibꝫ.ff.de le.dicit ꝙ oĩa q̃ de iure ꝯmuni loquũt
in vẽditione habent locũ in ꝑmutatione facit.c.j.
de his q̃ fi.a p̃la.in verbo vẽdere vel ꝑmutare. In
ſtatutis ṽo municipalibꝫ.tũc ſi eſt odioſum nõ hꝫ
locũ. Si ṽo eſt fauorabile.ſic habebit locũ ⁊ ſic cõ-
cor.iura q̃ videnť diuerſa ⁊ doc.

3 ¶ Vtrũ ꝑmutatio beneficioꝝ poſſit fieri ſine au-
ctoritate ſupioꝛis? R. ꝙ nõ.d.c.queſituꝫ.de excel.
p̃la.c.ſicut vnire.de cenſi.ꝓhibem⁹.de p̃ben.ma-
ioꝛibus.⁊ q̃ ꝓpria temeritate hãc ꝑmutationẽ fece-
rint puandi ſunt.eo.ti.cũ olim. Fallit hoc qñ agiť
ſolũ de ꝓprietate.puta cũ duo epĩ litigant ſuꝑ aliq̃
eccleſia quã vnus dicit debere eſſe ſibi ſubiectã al-
ter poſſidẽs negat.ſic poterit fieri ꝑmutatõ ꝙ vn⁹
habeat vnã eccleſiã ſibi ſubiectã alter alterã. Sec⁹
ſi agereť.vt talis in tali beneficio reciperet.vel in-
utiliter.q2 nõ põt ſine auctĕ ſupioꝛis.

4 ¶ Vtrũ clerici poſſint inire tractatũ de ꝑmutatio
ne p̃bendaꝝ vel dignitatũ et alioꝝ eccleſiaſticoꝛuꝫ
beneficioꝝ? R. ꝙ ꝯuentionẽ int̃ ſe facere nõ pñt.
vt in.d.c.queſitũ. Tractatũ autẽ inire pñt.dũmõ
ꝓmiſſionẽ vel pactionẽ nõ faciãt.⁊ de hoc habes
tex.cũ glo.in cle.j.in verbo volentibꝫ.eo.ti.⁊ tenet
Jo.an.in addi.ad ſpe.in. R.eo.⁊ in.c.j.eo.ti.li.vj.
et Pa.in.d.c.queſitũ. Rõ quia tractat⁹ non inclu
dit deliberatũ cõſenſum.c.fi.de his q̃ fi.a ma.pte
ca.⁊ ideo pñt tractare ſꝫ nõ cõcludere ſꝫ ſupponere
ſe diſpoſitioni ſupioꝛis ad quẽ ptinet talis collatio
Inno.tñ in.d.c.queſitũ.tenet ꝙ p̃bende eiuſdem
eccleſie et eiuſdẽ q̃litatis pñt etiã ꝑmutare ſine au-
ctoritate ſupioꝛis.lꝫ contrariũ teneant Ho.⁊ Jo.
de lig.in.c.fi.eo.ti.qḋ eſt tutius.licꝫ Inno.opinio
poſſit teneri poſt factũ ſm Jo.de Imola. Multi
tñ docto.tenẽt ꝙ nec etiã tractatũ in ꝑmutatione
beneficioꝝ pñt habere.ſꝫ mihi nõ placet tũ q2 epũs
aut alius p̃latus ad quẽ ſpectat nõ põt dictã ꝑmu
tationẽ facere ſine eis quoꝝ ſunt ſm do.Anto.in
c.j.eo.niſi ex neceſſitate vel ex cã ſm glo.in.c.j.de
re.eccle.nõ alie.que tñ nõ ſm aſſertionẽ epĩ crede-
tur ſm Guil.in cle.j.de electi.ſꝫ oportet ꝓbeť.⁊ ſic
pꝫ ꝙ oportet eos p̃us tractare.aliter eſſent beſtie.
tum etiã quia niſi p̃us tractarẽt nunꝗ̃ cõuenirẽt
ante p̃latũ ꝓ ꝑmutatione fienda.

5 ¶ Vtrũ auctoritas ptineat ad epũm de ꝑmutatio-
ne ſuoꝝ inferioꝝ? R. ꝙ nõ.niſi ad ipm ptineat col
latio vel inſtitutio illoꝝ beneficioꝝ ſꝫ ptinet ad eũ
ad quẽ collatio vl' inſtitõ ptinet.ar.c.ad hoc.§.fi.de
officõ. Archi.⁊ in.c.ſuꝑ eo.in fi.de offi.dele. Si ṽo
ad vnũ ptinet electio.puta ad canonicos ⁊ ad aliũ
cõfirmatio neceſſario requiriť cõſenſus eoꝝ q̃ ha-
bent eligere ſm Jo.an.ar.d.c.ad hoc. Si autẽ epũs
ꝑmutet cũ capitulo requiriť auctoritas Archiepi.
c.j.de re.ec.nõ alie.cũ ṽo ꝑmutare vult cum alijs
ſufficit cõſenſus capituli ſui ſm Hoſ. Qñ ṽo pti-
net ad ſuperiorẽ ⁊ ad capitulũ collatio.ſic requiriť
cõſenſus vtriuſq3 nec põt capitulũ ꝑ ſe niſi qñ ſe-
des vacat.de ma.et obe.c.his q̃.⁊.c.cuꝫ olim.et.c.
vnico.de ma.et obe.li.vj.

6 ¶ Vtrũ poſſit dari pecunia ꝓ recompenſatione
maioꝛis beneficij cõmutati ſine ſymonia? R. Pa.
in.c.ad q̃ões.eo.ti.ꝙ ſic.ſi pecunia deť in recom
penſatione ꝓuentuũ tꝑaliũ nõ ſpũaliũ.quia ſi oc-
caſione ſpũaliũ iuriũ de quibꝫ plus hꝫ vna eccleſia
q̃ꝫ alia pecunia tribuať ſymonia erit.puta q2 habꝫ
maioꝛes auctoritates in adminiſtratione ſpũaliuꝫ
et hmõi. Et ideo cõclude ꝙ tria requirunť.vt lici-
ta ſit ꝑmutatio beneficioꝝ eccleſiaſticoꝛuꝫ. Primo
ꝙ nõ paciſcanť.ſꝫ ſolũ habeant tractatũ ptes. Se-
cundo ꝙ nõ fiat ſine auctoritate ſupioꝛis ꝑmuta-
tio. Tercio ꝙ aliq̃d tꝑale nõ detur ꝓ recõpenſatio
ne ſpũalis.puta maioꝛis autoritatis vel admĩſtra-
tionis ſpũalis ⁊ hmõi exiſtẽtis in alio beneficio in
quo fit ꝑmutatio.

¶ Vtrũ habẽtes expectatiuas pape poſſint ꝑmu- 7
tare? R. Pa.in.c.cũ olim.eo.ti.ꝙ non.q2 ſunt gr̃e
ꝑſonales.⁊ nõ excedunt ꝑſonã cui conceduntť.c.ſi
cui.de p̃ben.li.vj.

¶ Vtrũ tales habentes expectatiuas ad p̃ma va- 8
cantia poſſint impedire ꝑmutationẽ? R. ꝙ nõ.c.
licet.eo.li.vj.imo ſi talia beneficia cõferanť alijs q̃ꝫ
ipſis ꝑmutare volentibus non valet ipſo iure.cle.
vnica.eo.ti.

¶ Vtrũ mãcipia eccleſie poſſint ꝑmutari cũ man- 9
cipijs p̃uatoꝝ? R. ꝙ ñ niſi ad hoc vt libera fiãt.c.
mãcipia eo.qḋ eſt verꝫ ſm Ho.niſi vbi expediret
eccleſie,cũ donari poſſint.qḋ eſt fortius.xij.q.ij.ec-
cleſia.⁊ qñ fit ꝑmutatio oportet denť duo alij ea.
q.c.epũs qui mãcipia.

¶ Vtrum ſerui fugitiui ꝑmutari poſſint? R. ſm 10
Inno.in.c.mãcipia.ꝙ ſic.⁊ diſtrahi.c.iniuſtũ.eo.
ti.qḋ verũ eſt patefacto vicio emptori ſm Ber.et
poſtq̃ꝫ redierũt.ſꝫ in fuga dũ ſunt vendi vel ꝑmu-
tari nõ pñt. C.ad.l.faui.de pla.l.in fuga.

¶ Vtꝝ ꝑmutatões q̃ fiunt a mercatoꝛibꝫ de lana 11
ad pannũ ⁊ hmõi liceant. R. ꝙ ſic.dũmodo fraus
et dolus nõ interueniãt.⁊ ea q̃ dicta ſunt in.c.em-
ptio.§.vij. Item ꝙ nõ fiat ad dãnũ tercij.ſicut fit
qñ dat pãnos textoꝛibꝫ ꝓ mercede laboꝛis.ſi inde
grauetť laboꝛatoꝛ illicitũ eſt.⁊ reſtituere teneretť.ni-
ſi a p̃ncipio ſic cõueniſſent.vel ſic eſſet cõſuetudo
dãni tñ de panno.

PErplexitas eſt dubiũ.de quo dic vt ſ̃.dubiũ.

PErtinax ſm Iſido.li.ethimologiarũ dr̃ q̃ẽ impudenť
tenens q̃ſi oĩno tenax.q2 in ſuo ꝓpoſito
q̃ſi ad victoriã ꝑſeuerat plus q̃ꝫ oꝫ.ne vi-
deatur min⁹ ſapiens q̃ꝫ alij.et opponiť ꝑſeuerãtie
ſm Tulliũ in Rethoꝛica ſua.q2 ꝑſeuerãs q̃ntũ oꝫ
ſtat ptinax plus q̃ꝫ oꝫ.mollis ṽo minus q̃ꝫ oꝫ.vñ ſi
q̃s firmat ſe in ſua ſñia.ꝙ etiã ſi eccl'ia determinaret
cõtrariũ.vel in eo ꝙ ptinet ad fidẽ.vel bonos mo-
res.tenet oppoſitũ eius qḋ dr̃ a doctoꝛibꝫ moꝛtali-
ter peccat.et ſapit hereſim.di.viij.qui cõtenta.al's
niſi ꝑ accidens rõne ſcandali ptinacia nõ eſt pctm̃
moꝛtale.

PErſeuerantia ſm Tullium in Rethoꝛica
ſua eſt in rõne bene cõſiderata ſtabilis ⁊
ꝑpetua manſio.ſine ipſa nihil valet ve-
lociter currere.de pe.di.iij.incaſſum ⁊ ꝓpterea lau
datur.vij.q.j.ſuggeſtũ.

PErſona miſerabilis q̄ dicat̄. vide ſupra miſerabilis.

PErſonatus. vide ſ̄.dignitas. in pn̄.

PIetas accipit̄ aliqñ ꝓ culto diuino. Unde pietas idem eſt ꝙ religio latine. grece aūt latria ſeu theoſebia. vnde ꝓprie pietas eſt theoſebia.i. cultus dei interior. qui ꝓprie ꝑtinet ad ſeruitutes theologicas. Religio vͦ eſt latria que pertinet ad ſeruiturē diuinā exteriorē. iſtud elicitur ab Aug. x. de ciuitate dei.c.iiij. Aliqñ vͦ accipitur pro miſericordia. māſuetudine et clementia. de quo vide ſ̄. miſericordia. ⁊ ſic dicit quandā releuationem indigentie ꝓximi et compaſſionē in eius calamitate. ⁊ ſic accipit̄ ꝑma Thimo.iiij. pietas ad omnia valet Sup quo Ambro. pietatē ſequens in q̄t. ſi lubricū carnis patiat̄ vapulabit ꝫ non peribit. quia ꝑ hoc ꝙ aliq̄s pietatis operibꝫ vacans in peccato mortali ſe diſponit ad gratiā vt nō facile ꝑmittat̄ in perditionem ire. et de iſta dicit̄.xxij.q.ij.ſi q̄libet.xlj. diſt.§.j.

PIgnus dicit̄ a pugno vnde ꝓprie dicit̄ pignus res mobilis tradita de pugno ſeu manu ad pugnū ſeu manū.ff.de ver.ſi.l.plebs.§.pign⁹ Et differt ab hypotheca in noīe et re. quia hypotheca eſt obligatio rei immobilis. inſti. de actio. et ob.§.inter pignus. Unde pignus dicit̄ cū trāſit in creditorē. hypotheca vͦ cū nō tranſit. Sed q̄ntum ad actionē nō differūt inter ſe. quia ꝓ vtraqꝫ pignoraticia datur debitori. hypotecaria creditori d.§.inter pignus. Unde dicit̄ hypoteca ab ypos ꝙ eſt ſub et teſis ꝙ eſt poſitio quaſi res ſuppoſita obligationi. Differt etiā ſꝫm grāmaticos pignus pignoris. et pignus pigneris. vnde Greciſmus. Pignora natoꝝ dicunt̄ pignera rerū. licet hoc nō ſeruetur.

1 ¶Que res poſſunt pignori obligari? R. ꝙ q̄cūqꝫ vendi poſſunt. ⁊ que vendi nō poſſunt. non pūt pignori dari.ff. que res pigno. da. po.l.j.§.cū rem Quedā tñ vendi pūt. que nō poſſunt pignori dari. vt ſunt aliena que vendi poſſunt.ff.de contra. emp.l.rem alienā. ꝫ pignori non poſſunt dari niſi noſtra. C. que res pigno. da. po.l.qui filios. Intellige ꝙ res aliena poteſt vendi ſi eſt immobilis. q̄a ſi mobilis eſt ſi cōtractat inuito dño eam. furtū cōmittit vendens nec valet venditio ſi venditor et emptor ſciunt. nec emptio contrahit̄.l.ſi in emptione.ff.de contrah.emp. Ratio diuerſitatis ponit̄ in glo. d.l.rem alienā. ⁊ ibi vide. Itē generalis obligatio bonoꝝ eccleſie pōt fieri ꝓ obſeruatione cōtractus a clericis. ꝫ nō ſpālis ſine ſolennitate. de q̄ ſupra alienatio. Ita no. Panor. in.c. nullus p̄ſbyt de pigno. Itē poſſunt pignori dari res p̄ſentes et future. vt fructus pendentes. partus ancillarū. fetus pecoꝝ ⁊ ea q̄ naſcunt̄.ff.de pigno.l.et q̄ nōdū et qui res ſuas obligat de p̄ſentibꝫ ⁊ futuris intelligitur. q̄uis nō exp̄mat̄.l.vlti. C. que res pigno. da. po. Sed tñ videt̄ exceptū omne illud qd̄ obligaturus ſpālit̄ nō erat vt veſtes. ſuppellectilia. et mancipia. q̄ in vſu habebat ⁊ ſimilia.l.j. C. que res pigno. ob. po. ⁊.l.obligatione. et.l.deniqꝫ.ff.de pigno. Si vͦ quis dicat mobilia ⁊ immobilia ⁊ ſe mouentia nō veniunt actiones nec noīa debitoꝝ C. de pac. pign.l.j. Itē pignorari poſſunt res corporales ⁊ incorporales et noīa debitoꝝ.ff.de pign. l.cū cōuenit. Item ſeruitutes ꝑſonales. vt vſus et vſuſfructus.ff.eo.l.ſi is.§.vſumfructū. Itē ſeruitutes p̄diales et ruſtice. vt q̄diu pecunia nō ſoluetur nō licet ipſis vti. ⁊ ſi infra certū tēpus non fuerit ſoluta liceat vendere.l.ꝫ an vie.ff.eo. Item comoditas ſeruitutū predioꝝ vrbanoꝝ ſicut in ruſticis hoc cōtinget. vt.ſ.liceat creditori ire ⁊ agere. d.l.ꝫ an vie. iura aūt nō vt.d.l.ſi is.§.vlti.

¶Que res ꝓhibet̄ pignori obligari? R. ꝙ homines liberi etiā ꝓ debito.c.ij.eo. de quo dicet ſupra obſes. Itē nec eccleſie in aut̄. de alie. ⁊ emphi.§.ij. quoniā. Itē monumenta.l.iij. C. que res pig. ob. po. Itē ſacra vaſa veſtimēta libri vel alia ornamēta eccl'iaſtica.l.ſancim⁹. C. de ſa. ſan. ec.l.j.ff. q̄ res pig. ob. po. et.c.j.eo. niſi neceſſitate. vt ē redēptio captiuoꝝ ⁊ ꝓ pauperibꝫ alendis ⁊ hmōi. vt no. in d.c.j. et.xij.q.ij.aurū. 2

¶Quot modis ꝯtrahit̄ pignus? R. ꝙ duobꝫ modis.ſ.tacite ⁊ exp̄ſſe. Tacite cōtrahit̄ ⁊ ſunt obligata oīa bona vndecim ꝑſonaꝝ. Primo adminiſtratoris bonoꝝ ipi eccleſie. ar.xvj.q.ij.illud tenet glo. et Pan. in.c.ex lr̄is. de pigno. Scd̄o viri reſpectu dotis vxori ſue. vide ſ̄. dos.§.xj. ⁊ etiā ꝓ parafernalibus ⁊ donāt ꝓpter nuptias. vt ſ̄. dos.§.xij. et paraferna.§.ij. Tercio illius q̄ dotem ꝓmiſit. de iſtis duobꝫ habet̄. C. de rei vxo. act.l.vnica. ⁊.d.c. ex literis. Quarto cōtrahentis cum fiſco ipſi fiſco. C. in quibꝫ cau. pig. ta. ꝯ.l.j. et.ij. Quinto tutoris pupillo ⁊ curatoris minori. C. in quibꝫ ca. pi. ta. ꝯ. l.ſi mater. et.l.fi. C. de legi. tute. Sexto cōductoris omnia bona inuecta ſeu illata in ruſtico p̄dio dño ſciente ꝓ penſione debita. In vrbano vͦ non diſtinguitur an ſciat vel ignoret quia tacite obligantur.ff.de pigno.l.ſi horreū. ⁊.l.hoc iure. et. C. in q̄bus ca. pi. ta. ꝯ.l.ſancimus. Septimo patris tacite obligant̄ filijs pro bonis aduēticijs ⁊ p̄cijs coꝝ C. de bonis q̄ lib.l.cū oportet. Octauo matris cōuolantis ad ſecundas nuptias filijs p̄oris matrimonij ꝓ reſtitutione eoꝝ que a p̄mo viro lucrata fuit. C. de ſecun. nup.l.hac edictali.§.penul. ⁊. C. in quibꝫ ca. pi. ta. ꝯ.l.ſi mater. Nono defuncti pro legatis ⁊ fideicōmiſſis. C. cōmunia de leg.l.j. Decimo p̄mipillari fiſco. C. qui. mo. pi. ta. cōtra.l. ſatis. Undecimo bona cōductoris vectigaliū fiſco. l.ſemp.§.conductores.ff.de iur. immunita. Duodecimo cōtrahitur hypoteca in naui ei q̄ dedit ad eam reficiendā vel armandā.l.interdū.ff.q̄. poti. in pigno. ha. Secus ſi dediſſet ad emendū eam qꝫ nō haberet hypotecā in ea. Idem dic de eo q̄ mutuauit ad miliciā emendā ꝙ hꝫ in ea tacitā hypotecam ſꝫm Ho. in ſumma. 3

¶Que pacta ꝓhibent̄ in pignore? R. ꝙ oīe pactum turpe impoſſibile illicitū. Itē pactū legis cōmiſſorie ꝙ eſt pactū quo debitor obligat ſe inſolutum dare pignus.ff.de ſolu.l.calopodius. Itē qū 4

cõuenit ne pignus redimat in ꝑpetuum. vel ante diẽ ſibi ꝑfixam.ar.c.precariũ.de ꝑca. Itẽ quando fit pactũ ne liceat creditori pignus vendere poſt interpellationẽ debitoris.l.ſi creditor.§.vlti.ff.de diſtra.pigno.⁊ de iſtis dĩ in.c.ſignificante.co.ti.

5 ¶ Quid ſi fiat pactũ vt die ꝑfixa nõ ſoluente debitore creditor ex tunc rem habeat in feudum? R.ꝙ nõ valet.qꝛ fieret fraus legi.vt in conſti. Feder.de feudo.da.inui.l.cõmiſſo.c.j.⁊ de his pactis.vide ſ. Pactum.§.xvij.cum ſequentibꝫ.

6 ¶ Utrum pactũ ꝙ amiſſio pignoris quocũqꝫ caſu liberet debitorẽ valeat? R.ꝙ ſic.C.de pigno.ac.l. que fortuitis.

7 ¶ Quid pt facere creditor de pignore.an poſſit vẽdere? R.ꝙ aut cõuenit expſſe vt poſſet vendere.⁊ ſic debet primo denũciare debitori.⁊ poſtea ſm formam conuentã poterit vendere aliter nõ. Aut cõuenit ꝙ nõ venderet.⁊ tunc dꝫ ter debitori denunciare vt ſoluat.⁊ inter vnam denunciationẽ ⁊ aliã debet eſſe tridnũ.ff.de pig.ac.l.ſi cõuenit de diſtrahen.in glo.ꝙ ſi nõ ſoluerit poterit vendere.al's vẽdendo ſine trina monitõe teneret furti. Si vo nulla fuit facta mentio de vendendo vel nõ vendẽdo tunc dꝫ ſemel nunciare vt ſoluat.⁊ poſtea elapſo biennio vendere poterit.hec ꝓbant in.d.l.ſi cõuenit de diſtrahen.

8 ¶ Sed quid ſi creditor vendito pignore bona fide minus accepit ꝙ̃ ſit debitũ ſuũ? R.ꝙ reſiduũ repetet a debitore. Si vo plus debito vendidit tenet illud plus reſtituere debitori.C.de iure do.l.vlti.

9 ¶ Utrum pignus poſſit ꝑ creditorẽ alteri pignorari? R.ꝙ ſic.vt eſt text.in.l.j.C.ſi pignus pignoda.ſit. Et lꝫ Spe.dicat non licere vltra tres vices. Tenet tñ ⁊ verius Ange.in.d.l.j.ꝙ etiã ꝑ mille vices.qꝛ ius queſitũ a creditore in pignore eſt reale et eſt tranſitoriũ de ꝑſona ad ꝑſonã in mille manus. et ſic cõcludit tex.d.l.j.in verbo tamdiu eſſe ⁊c.

10 ¶ Quid ſi alius cui res pignorata fuit alteri vendidit qui forte abſentauit ſe qđ remediũ dabit primo debitori ad cõſequendũ rem ſuã? R.Spe. dicit ꝙ aget contra primũ creditorẽ ſed primus creditor liberabit cedẽdo ſibi actionẽ cõtra eum cui legitime pignorauit.⁊ ſic alius reſpectu tercij ⁊c.

11 ¶ Utrum poſſit pignorari vſurarijs noſtri tẽpis qui habent ex priuilegio ꝙ poſt annum lucrant pignus? R.ꝙ ſic.⁊ ſi ꝑdet damnũ erit debitoris.qꝛ qđ fit lege ꝑmittente nõ meret penã.l.gracus.C. de adulte.⁊ ideo cum lex ꝑmittat pignus pignori obligari ſibi imputet debitor. Qđ tñ limito verum ſi modo nõ pignorauit niſi ꝓ quãtitate ſibi debita qꝛ ꝓ plus nõ lꝫ in aliquo caſu. Item ſi hoc fecit ꝓ neceſſitate vel vtilitate ſua.qꝛ ꝓ alio reſpectu nõ lꝫ ſub vſuris accipe. Itẽ tercio ſi hoc notificauit debitori iſtis nõ cõcurrentibꝫ nõ liceret.

12 ¶ Utrum creditor teneat fructus pignoris cõputare in ſortẽ? R.ꝙ tam fructus quos ꝑcepit ꝙ̃ q̃s ꝑcipere potuiſſet ⁊ ex ſua negligentia nõ ꝑcepit tenet cõputare in ſortem.⁊ qđ plus ſupeſt reſtituere debitori.ita tenet glo.in.c.cũ contra.co.ti.⁊ ſequit Pa.ibidem.⁊ Jo.an.in.c.j.⁊.ij.de vſuris. Ho.in ſumma tenet oppoſitũ quo ad ꝑcipiendos.ſ.ꝙ nõ teneat:niſi fuerit in dolo vel lata culpa:vtputa.qꝛ erat ſolita locari vel erat qui querebat eam conducere.hoc idem ſequit.do.Anto. Sed mihi magis placet opi.Calde.qui tenet ꝙ ſi ſorti eſt ſatiſfactũ tenet etiam de ꝑcipiẽdis.qꝛ eſt male fidei poſſeſſor in nõ reſtituendo rem. Si vo ſorti nondũ eſt ſatiſfactum ſic nõ tenet de ꝑcipiendis.qđ intelligo verum niſi ſit in dolo vel lata culpa. Et ſic tene ⁊ limita ⁊ cõcor.l.j.⁊.ij.C.de pigno.ac.⁊ do.

¶ Sed quero quam penſionẽ ſoluet ꝓ domo pignorata creditor? R.Spe.tenet ꝙ ſolum ad illam ꝗtitatem quã idem creditor ꝑſtitiſſet.l.in ſumma.§.frumẽto.ff.de cõdi.indebi. Sed Pa.in.d.c.cum cõtra.diſtinguit ꝙ ſi fuit ſimplr pignorata tunc tenet ad eam penſionẽ que cõiter inuenit a quocunqꝫ alio. Si vo fuit actum vt ſolum illa ſoluat q̃ ſibi placet ſic eſſet verũ dictum Spe.ꝗuis durum.ſed ego limito verũ iſto ſcđo caſu in modico.ſed in aliquo notabili nõ credo verum aliter eſſet via aperiendi aditum vſurarijs et iniquitati. Nec ob.§.in frumento.qꝛ loquit qñ indebite ꝑ errorem limitatio fuit facta. qꝛ tunc nõ obligat creditor niſi inꝗ̃tum fuit factus locupletior.qđ bñ no.qꝛ pauci aduertunt. 13

¶ Utrum liceat pignore vti? R.Pa.in.c.j.de depoſito ꝙ ſi pacto interueniente eo vtit vſuram cõmittit ſi comoditas quam conſequit ex vſu eſt extimabilis ꝑcio.c.j.de vſuris.⁊.d.c.cum contra.⁊ tenet reſtituere. Si vo nõ interuenit voluntas dñi ⁊ ꝯtra eius voluntatẽ vtit eo furtum cõmittit.l.ſi pignore.in prin.ff.de furtis.niſi veriſilr crederet dominum ꝑmiſſurum:vt no.in.c.dudum.de elec.et inſti.de obli.que ex delict.naſcun.§.placuit. Attñ ſemꝑ fructus ſeu extimatio vſus eſt cõputanda in ſortẽ.niſi ſit talis res cuius vſus inter amicos gratis ſolet concedi. 14

¶ Utrum creditor repetet expenſas quas fecit in pignore? R.ꝙ ſi bona fide eas fecit poterit repetere:niſi ſint immoderate.l.ſi ſeruos.ff.de pign.ac.et ar.in.l.in fundo.ff.de rei ven. Ber.tñ in.c.j.de vſuris.intelligit ꝙ repetet expẽſas neceſſarias nõ voluntarias. Sed tu dic ꝙ etiã vtiles dũmodo nõ nimis magnas:vt no.glo.in.l.creditor.C.de pigno.ac.tex.eſt in.d.l.ſi ſeruos. 15

¶ Quid ſi res pignorata perijt aut deteriorat? R.ꝙ tenet de dolo lata culpa ⁊ leui.⁊ no.glo.in.l.ſi creditor.C.de pigno.ac.tex.eſt inſti.quibꝫ mo.re contra.obli.§.fi.ff.de pig.ac.l.ſi cum venderet.in fi. 16

¶ Utrum remittens pignus.vel bidellus reſtituens librum ſocio conſueto vel famulo illius cuius eſt teneat ſi talis cui dedit infideliter egit? R.Pa.in.c.fi.de fur.ꝙ nõ.ar.in.l.eum qui.⁊ in.l.argentũ ff.como.facit.c.ſignificante.eo.ti.⁊ ſequit Bar.in l.ſi quis vxori.§.apud labeonem.ff.de fur. Idẽ dicit ſi eum aſſignauit alicui deferenti aliqđ ſignũ illius cuius erat.⁊ facit.d.c.ſignificante.cum ibi not. nõ eſt tñ credendũ de facili tali ſigno.ar.c.j.⁊.ij.de fide inſtru. 17

¶ Quãtum durat pignus? R.donec facta fuerit tota ſolutio debiti vſqꝫ ad minimũ quadrantẽ.l.ꝙ̃diu.C.de diſtra.pigno. 18

19 ¶ Vtrum poſſit creditoꝛ ꝑſcribere pignus? R. ꝙ nō nullo tꝑe. l. pignoꝛi rem acceptā. ff. de vſucapionibus.

PIgricia eſt quedā tarditas ad exequendū bonū. Toꝛpoꝛ vo eſt remiſſio in executōe boni q̄ qn̄ ſit moꝛtale peccatū. pꝫ ſ̄. Accidia. §. j.

PIrata dr̄ quilibet qui in mari aut in fluminibꝫ depdat: vt no. in aut. nauigia. C. de furtis. Et tales ſūt excōicati excōicatōe papali ꝑ pceſſum curie cū oībꝫ receptatoꝛibꝫ eoꝝ ꝛ dātibꝫ eius auxiliū conſiliū vel fauoꝛē. Ita etiā no. Jo. an. ꝛ do. Anto. in. c. excōicationi. de raptoꝛibꝫ ꝙ ter in anno ab oꝛe ſummi pontificis excōicant.

PLacere velle hoībꝫ vtrū ſit pctm̄? R. ſm Tho. xxij. q. cxv. ꝙ aut q̄s q̄rit placere ꝓpter charitatē nutriendā: vel vt in eis ſpūaliter ꝓficiat: vl vt ꝓuocent ad bonū: ꝛ in his q̄ ſunt bona. vt cātare in eccleſia hoꝛas vel laudes diuinas ꝛ hmōi: ꝛ ſic laudabile eſt. Aut q̄rit placere ꝓpter inanē gloꝛiam vel ꝓpter lucrū: vel in malis. ꝛ ſic tale pctm̄ eſt quale eſt illud ꝓpter qd̄ placere cupit. de quibꝫ pſ̄. De⁹ diſſipabit oſſa eoꝝ q̄ hoībꝫ placēt. ꝛ ad Gal. j. Si hoībꝫ placerē xp̄i ſeruus nō eſſem. Intellige qn̄ eſt moꝛtale illud ꝓpter qd̄ vel in q̄ cupit placere: puta. ſi ꝓpter vanā gloꝛiā ſic eſt moꝛtale pctm̄ talis cōplacētia qn̄ talis vana gloꝛia eſt moꝛtalis. vel ſi querit talis cōplacētia ꝑ opa peccati moꝛtalis: ſic erit moꝛtale peccatū al's veniale.

POllicitatō eſt ſolius ꝓmittentis ſpōſio: vt qn̄ ꝓmiſſio fit de aliq̄ alicui. ꝛ illius ꝯſenſus cui fit ꝓmiſſio nō extat acceptās: vl qꝛ erat abſ̄s vn̄ pollicitatio differt a pacto: qꝛ pollicitatio ē vni⁹ tm̄: pactū vo duoꝝ ad min⁹. Pollicitatio vo tunc trāſit in pactū qn̄ ꝑ nūciū vel lr̄as mittit ꝛ acceptat qꝛ ibi eſt duoꝝ conſenſus. l. pactū. ff. de pollici. vn̄ polliceri dicimur qn̄ nullo p̄cedēte rogamine aliq̄ ꝓmittimus. Promittere vo eſt ꝓpꝛie p̄cedēte rogatiōe. vn̄ ꝛ pollicitatio differt a nudo pacto: no. glo. in cle. romani. de iureiur. ꝛ Pa. in. c. cū iuramento de homici.

1 ¶ Vtrū ex pollicitatōe q̄s obliget? R. ꝙ non. niſi qn̄ pollicet. ciuitati. vniuerſitati. clero. eccleſie: vel paupibꝫ alicui⁹ loci: ꝛ cū cā: puta ad honoꝛē dei: vl ſitem. Si vo fit alijs a p̄dictis ſine cū cā ſiue nō. vl p̄dictis ſine cā nō obligat: niſi cepint aliq̄d p̄textu ꝓmiſſiōis. ff. de pollici. l. j. §. j. facit glo. in. c. ſcim⁹. xij. q. j. q̄ dicit ꝙ ex pollicitatiōe facta deo pōt quis cōueniri. facit. c. ex pte. de cenſibus.

POllutio nocturna aliqn̄ ꝯtingit ex p̄cedēte cogitatōe carnalium. qn̄ꝫ ex ſuꝑfluitate cibi ꝛ pot⁹. qn̄ꝫ ex demonū illuſiōe. ꝛ ſm ꝙ cā ē pctm̄ ita extimāda ē.

1 ¶ Vtrū neceſſario īpediat celebrationē vel eucha riſtie ſumptōeꝫ: dic vt ſ̄. Eucharistia. iij. §. xix.

2 ¶ Vtrū nocturna pollutio q̄ incipit in ſomno ꝛ ꝑficit in vigilia ſit pctm̄? R. ſ. Tho. in. iiij. diſt. ix. ꝙ nō. qꝛ nō reputat euigilaſſe q̄uſqꝫ recuꝑauerit vſū aut vſum. poſſet tm̄ ꝯtingere in ipſa vigilatōne plenaria pctm̄. ſ. ſi pollutio placeat ꝓpter delectationē q̄ quidē ꝯplacētia ſi ſit ex ſurreptōe eſt pctm̄ veniale. Si vo ſit cū ꝯſēſu deliberatiuo ꝛ p̄cipue cū appetitu futuri: ſic erit pctm̄ moꝛtale. Si aūt placeat: vt eſt exoneratio nature nō credit pctm̄. ꝛ eodē mō dico ꝑ p̄dicta ꝙ appetere pollutioneꝫ in ſomnis ſine omī delectatōe ꝓpter alleuiationē nature nō ē peccatū. ſꝫ dare operā vtendo calidis vel alio mō eſſet moꝛtale pctm̄. Si ꝓpter hoc facit. Secus ſi faceret ꝓpter guloſitatē dubitādo nihilomin⁹ de ea. qꝛ ſic eſſet veniale peccatū.

¶ Vtruꝫ oīs pollutio in vigilia ſit pctm̄ moꝛtale? 3
R. ꝙ nō. Aliqn̄ em̄ eſt ſine pctō: ſicut in patiētibꝫ fluxū ſeminis: aliqn̄ cū pctō veniali qn̄ p̄ter voluntatē ꝛ ꝓpoſitū ꝓuenit ex aliquo tm̄ pctō veniali. puta cogitatōe nō moroſa aut auditiōe. peccatum vo moꝛtale ſemꝑ eſt qn̄ voluntarie ꝓcurat ex quacūqꝫ cā. aut qn̄ ꝓuenit ex cogitatōe locutōe vel tactu moroſo. de quo habes ſ̄. Cogitatio. §. ij.

POꝛtio canonica. vide. ſ̄. Canonica poꝛtio.

POſſeſſoꝛ bone fidei et male quis dicat. habes Reſtitutio in lr̄a poſſeſſoꝛ.

POſtulatio eſt q̄dā gr̄e petitio ſuperioꝛi facta de ꝓmouēdo aliquē ad p̄latiōnē ad quā de iure cōi ꝓpter defectū aliquē vel aliud impedimentū eligi nō p̄t ſeu ꝓmoueri. aliter ſi poſtulet ille q̄ p̄t eligi nihil fit. ꝛ ecōtrario ſm Pa. in Rica. de poſtula. p̄la. ꝛ intellige de defectu vel impedimento q̄ nō eſt pctm̄ in eo: puta qꝛ nō hꝫ etatē. vel eſt illegitimus: vel alteri ep̄atui ſeu p̄latiōi obligat⁹ ꝛ hmōi. Fallit in mutilato de coꝛpe vicia. c. expoſuiſtis. ꝛ in bigamo ꝛ irregulari. qꝛ tales inhabiles nō p̄nt poſtulari. ſilr̄ criminoſus nō pōt poſtulari: vt in. c. j. ꝛ. ij. de poſtu. p̄la.

¶ A quo debet poſtulari. ab eo qui pōt diſpenſare 1
in tali defectu vel impedimento.

¶ Quis pōt poſtulare? R. Mo. ꝙ qui pōt eligere 2
c. bone. el. ij. ꝛ ꝑ totū eo. ti. ꝛ de elec. innotuit. ꝛ debent ſic ꝯcludere vt papa dignet p̄bere aſſenſuꝫ ꝙ talis tranſlatio fiat.

¶ Quot voces requirunt? R. ꝙ ad min⁹ due par 3
tes oīm ſm Mo. de elec. c. ſcriptū. §. fi. aliter nō facit iniuriā ſuꝑioꝛ ſi nō admittit. d. c. bone. al'. ſic. ff. de aqua plu. ar. l. j. §. pe. Pa. tm̄ in. d. c. bone. el. j. tenet cum Hoſ. ꝙ ſufficit maioꝛ ps vocum.

¶ Quis effectus poſtulatōis? R. Pa. in. c. j. de po 4
ſtula. ꝙ poſtulat⁹ admiſſa poſtulatiōe ꝯſequit ius ac ſi fuiſſet electus ꝛ ꝯfirmatus. vn̄ nō indiget alia ꝯfirmatōne: vt in. c. ij. de poſtula. Intellige qn̄ poſtulat ab eo q̄ pōt ſuꝑ oī impedimēto poſtulati diſpēſare. ꝛ hoc dr̄ ſolēnis poſtulatio. ſꝫ poſtulatio nō ſolennis hec nō opat. Vn̄ lꝫ canonici poſtulēt ab abbate monachū in ep̄m ꝛ abbas ꝯcedat nihilominus optet denuo eligat ꝛ ꝯfirmet: ꝛ ī iſta nō optet ſeruare formā. c. qꝛ ꝓpter. de elec. ſꝫ bn̄ in prima ſolēni: vt no. Pa. in. d. c. qꝛ ꝓpter. ꝛ de hac ptranſeo qꝛ hodie parū: vel nihil valꝫ ꝛ peſſime ꝓpter ambitōꝫ

5 ¶ Eſt ⁊ poſtulatio idē ꝙ aduocatio. de qua ſ. Aduocare.

Poſthumus quinqꝫ modis dr̄. primo natus poſt mortē pr̄is. ſcd̄o poſt teſtm̄ añ mortē: vt ff. de iniuſto ruptoqꝫ teſtō. l. ij. tercio arrogatus filius. q̄rto poſt mortē aui. qui incipit nepos in ſui pr̄is ptāte eſſe vt poſthumus. quito nepos auo moriēte filio pr̄e hoc no. glo. C. de poſtu. in rrica.

Prebenda ꝓprie conſiſtit in fructuū pceptōe. Canonica vō a iure alicuius qui in canonicū receptus eſt ad qd̄ ius poſtea ptinet p̄benda. ⁊ ſtallus in choro ⁊ locus in caplo. de hoc hēs de ꝯſti. cū M. de inſti. c. j. ⁊ p Inno. in. c. relatū. ⁊. c. dilectus. de p̄ben. ⁊ in. c. olim. de ver. ſig.

1 ¶ Qui pn̄t habere p̄bendas. vide ſ. Beneficium §. xiiij. de mgr̄is vide Magiſter.

2 ¶ Vtrum valeat ꝓmiſſio de p̄benda vacatura: R. Inno. ꝙ nō. de p̄bē. c. relatū. dicit tn̄ glo. ibidez ꝙ pōt cōmitti canonico iam recepto.

3 ¶ Vtrū p̄benda ſit q̄d ſpūale: R. ꝙ partim ſic: et partim nō.

Precarium dr̄ qd̄ pcib⁹ petenti vtēdū cōcedit tamdiu ꝙ diu is q̄ ꝯceſſit patit: vt in. c. vl. e. l. j. ff. e. ⁊ eſt ꝯtus gratuitus ſilis alijs gratuitis. ſꝫ in multis differt a donatōne q̄ nō reuocat regulr̄. differt ⁊ a comodato. q: in comodato dꝫ eſſe vſus cert⁹ ⁊ tp̄s ſaltē tacite determinatū. vn̄ ſi vnū iſtoꝝ deficit erit p̄cariū nō comodatū. Si ei ꝯceſſi tibi librū vt illū trāſcriberes erit comodatū q: ad certuꝫ vſū ⁊ tp̄s tacite determinat. ſ. quātū comode tranſcribi pt. l. interdū. et. l. ꝯtinu⁹. §. cū ita. ff. de v̄. ob. et nō pt reuocari añ vſū ꝯpletū: vt in. c. j. de comodato. Precariū aūt pt reuocari ad placitū etiā ſi interueniſſet pactū de nō reuocādo: vt in. c. fi. eo. niſi fuiſſet appoſitū p viā ꝯditōis. q: ſic viciat ꝯtū. facit. c. fi. de ꝯdi. appoſitis. ⁊ qd̄ no. Bart. in aut. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. Rō ſm Bart. in. l. in comodato. ff. como. q: nō eſt ꝯceſſū ad certū vſū. Hoc limito vez niſi vellet reuocare ſine cā ⁊ cū magno dāno alteri⁹. q: obſtaret ſibi exceptio doli cū nō poſſit negari q̄n p̄cariū ſit bn̄ficiū. ꝙ beniuola actō. ⁊ iō nō dꝫ q̄s aduerſari i bn̄ficio ꝯceſſo. ſic dicim⁹ i mutuo ꝯceſſo viatori q̄ ip̄m detinuit poſtmodū. q: eū penituit: vt no. Joh. an. in ꝓemio decretaliū. Itē differt q: in p̄cario venit ſolū dolus ⁊ lata culpa. ſꝫ in comodato venit leuiſſima: vt in. l. q̄ſitū. §. ⁊ illud. ff. de p̄cario. ⁊. l. ꝯtus. ff. de iureiur. ⁊ ibi reddit rō diuerſitatis. Hec elicio a Cy. in. l. ij. C. comoda. ⁊ Bar. in. d. l. in comodato. ⁊ Jo. an. in. c. vnico. de como. ⁊ Pa. i. c. fi. de p̄ca. ⁊ idē in. d. c. vnico dic ꝙ etiā p̄cariū pōt ꝯcedi ad certū vſum ⁊ diſtinguet a comodato p nomē p̄cariū: puta cum dicit: ꝯcedo librum ad tranſcribendū p̄cario noīe.

1 ¶ Quot modis ſoluit p̄cariū: R. ꝙ primo volūtate eius q̄ ꝯceſſit. l. j. ff. eo. ſcd̄o morte ei⁹ cui ꝯceſſuz fuerat. c. fi. eo. q: eſt ꝯceſſio ꝑſonalis q̄ extinguit cū ꝑſona. vt i regula ꝓuilegiū. d̄ re. iur. li. vj. tercio alienatione rei p̄cario ꝯceſſe ſi is cui eſt alienata a primo dn̄o velit reuocare. d. c. fi. quarto finito tp̄e ad qd̄ res fuerat ꝯceſſa. l. cum p̄cario. ff. eo.

¶ Sed nunq̄d reuocat morte ꝯcedētis: R. Pan. in. c. p̄cariū eo. ꝙ nō. ⁊ ibi text. Ex q̄ infert vnū notabile ꝙ vbi act⁹ validitatis pēdet ex volūtate alterius nō reuocat p illi⁹ mortē. iō q: p̄ſumit q̄s in ea volūtate ꝑſeuerare in q̄ q̄s decedit. c. maiores. de baptizato. ⁊ iō lꝫ p̄or clauſtralis poſſit reuocari ad libitū abbatis: vt in. c. cū ad mōaſteriū. de ſta. mo. nō reuocat tn̄ p mortē ipſi⁹ abbatis. intellige ſi ab abbate cū caplo fuit p̄poſit⁹: vt ſ. ep̄s. §. ix. ꝓ hoc facit. c. fi. ne ſede va. ſecus ſi eſſet ꝯceſſū vſqꝫ ad bn̄placitū ſuū. q: p mortez reuocat. c. ſi gratioſe. de reſcrip. li. vj. vide Bar. in. l. ſi cēteſimis. ff. de ver. ſig. 2

¶ In quib⁹ reb⁹ ꝯſiſtit p̄cariū: R. ꝙ in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ ⁊ in corꝑalib⁹. Nā ſeruitus p̄cario pōt ꝯcedi. ff. eo. l. ij. §. vlt. ⁊. l. iij. ⁊. iiij. j. R. i re ꝓpria ꝯſtituere nō pōt. d. l. iiij. §. itē ſi rē. qd̄ verū eſt q̄tū ad dn̄ium ⁊ ꝓprietatem. ſꝫ bn̄ q̄tum ad vſum poſſeſſiōis ſeu detentōis. l. certe. §. pe. ff. eo. 3

Precaria feminini generis pe. ꝓducta ⁊ p̄carie ſm Pa. in. c. j. eo. dicit ꝙ nō dr̄nt int ſe. ſꝫ bn̄ differūt a p̄cario. q: p̄caria dr̄ ꝯtus ad p̄ces alicui⁹ vl aliq̄z initus vſqꝫ ad certū tp̄s ſm ꝙ ptes ꝯuenert nec añ illud tp̄s pōt reuocari. vel dr̄ p̄caria ad p̄ces aliq̄z facta donatio vſqꝫ ad mortē accipiētis. xij. q. ij. p̄carie. ⁊ in glo. d. c. j. ⁊ dicit Bar. in aut. ingreſſi C. de ſa. ſan. ec. ⁊ in. l. ſi finita. ff. de dam. infec. ꝙ in oib⁹. ⁊ p oia p̄caria ē eiuſdē nature cū ꝯtu emphitheotico. ⁊ idē voluit in. l. j. C. de iure emphi. ē glo. x. q. ij. p̄carie. ꝙ ſequit naturā emphitheoſis. ꝓ hoc bon⁹ tex. in aut. de nō aliena. §. lex itaqꝫ. vbi pꝫ ꝙ ꝯtus nouus inuentus a ꝯſuetudine. ex q̄ reſultat idē effectus q̄ reſultat ex aliq̄ ꝯtu inuēto a lege cēſeat eiuſdē nature. Et hoc intelligo verū vbi nō fit grat́ ſꝫ aliq̄d ſoluit. differt nihilomin⁹ q: renouat de q̄nquēnio in q̄nquenniū nō emphi. Vn̄ no. ꝙ p̄caria fit aliq̄n etiā nō gratis. ſicut q̄n ſup ſolo eccleſie fit aliqd̄ edificiū ⁊ ſoluit annuatim aliq̄d. Fit etiā q̄n aliq̄s dat alicui eccleſie poſſeſſionē vnaꝫ. et recipit ab eccleſia duplū aut triplū vtendū toto tp̄e vite ſue. ⁊ no. in. d. c. p̄carie. x. q. ij. Fit etiā q̄n clerico vel laico dat aliq̄d vtendū toto tp̄e vite ſue. Aliqui volūt ꝙ p̄caria ⁊ p̄carie in hoc differāt. q: p̄caria eſt ſolū vſqꝫ ad mortē illi⁹ cui ꝯcedit: vel etiā citra. Precarie vō aliq̄n durat poſt mortē. ⁊ optet ꝙ de q̄nquēnio in q̄nquēniū renouet. ſꝫ p̄caria nō.

¶ Vtrum p̄caria poſſit fieri ſede vacāte ſiue eccleſia: R. ꝙ non. x. q. ij. p̄carie. 1

¶ Vtrum cuilibet poſſit fieri: R. ꝙ nō iconomo vel eius ꝯſanguineo. x. q. ij. hoc ius. 2

¶ Vtrū requirat ſolennitas in p̄caria ſicut in alienatōe rei eccleſie: R. ꝙ in renouatōe certū eſt ꝙ nō requirit: vt not. Abbas in. c. j. eo. ⁊ dicit ꝙ p̄latus ſolus ſine ꝯſenſu capli pōt eā facere. facit text. in. l. pupilloꝝ. §. j. ff. de reb⁹ eoꝝ. ⁊ qd̄ no. Bar. in aut. hoc ius. C. de ſa. ſan. ec. In cōceſſione vō credo ꝙ requirat ſi eſt talis rei: vel tanti tp̄is q̄ alienari non poſſit niſi cū debita ſolēnitate. vt pꝫ ex dictis. tum 3

q̃ non pōt reuocari ante tp̄s conuentum.
4 ¶ Vtrum requirat̃ neceſſario ꝙ renouet̃ de quin quēnio in quinquēniū: R̃. ꝙ ſic. ⁊ cadit a iure ſuo poſt quinquenniū ſi nō renouat. vt dicit glo. in. d. c. j. ⁊ hoc verū in rebus eccleſiaſticis: in laicalibꝫ vō credo ꝙ ſm ↄſuetudinem dꝫ renouari. q̃ p̄ſumit̃ actum qd̄ eſt conſuetum. l. ſemꝑ in ſtipulationibꝫ. ff. de iureiuran.
5 ¶ Vtrum habēs rem p̄cario noīe: vel ſicut preca ria poſſit eam p̄ſcribere: R̃. glo. xvj. q. iij. c. Clerici ꝙ regulariter nō pōt niſi ex magna longinquitate tp̄is dn̄s obliuiſcat̃ de poſſeſſione taliter ꝙ neſciat vbi ſita ſit qd̄ poſſet habere locum ſi poſſidens eſſꝫ in bona fide: aliter non.

Preceptum eſt iuſſio vel impe rium faciendi ali quid vel nō faciendi. Quō diſtinguitur R̃. dupliciter. ſ. ꝑ affirmatiuū et negati uum. Affirmatiuū ſtricto vocabulo dr̄ p̄ceptum ⁊ obligat ꝓ ſemꝑ. ſ. ꝓ loco ⁊ tp̄e debito ſed nō ad ſꝑ .i. ad omne tp̄s. vn̄ filius non tenet̃ ſemꝑ ad hono randū patrē in omni tēpe. q̃ hoc eſt impoſſibile: ſꝫ ſolū cū opportunitas occurrit ⁊ tp̄s requirit. Ne gatiuū aūt p̄ceptū ꝓprie dr̄ ꝓhibitio q̄ obligat pro ſemꝑ ⁊ ad ſemꝑ: q̃ teneor ſemꝑ ⁊ omni tp̄e nō me chari. no. hoc Arch. in. c. ſi peccauerit. ij. q. j. ⁊ Pa. in. c. nouit. de iudi. ⁊ theo. in. iij. ſen. diſ. xxxvij.
1 ¶ Quot ſūt genera p̄ceptorū legis diuine veteris. R̃. ꝙ tria. Quedā ſunt moralia qui ſūt de dictami ne legis nature: vt ſunt p̄cepta decalogi. Quedam ſunt figuralia ſeu myſtica q̄ aliud ſignificāt p̄ter id qd̄ lr̄a ſonat. Horum alia ſunt ſacralia: ſicut illa. d̄ quibꝫ rō reddi pōt: quare ad lr̄am ſic p̄cepta fuerūt vt de circūciſione ⁊ de obſeruatōe ſabbati. Alia ce rimonialia: ſicut illa de quibꝫ rō reddi non pōt. q̃ ſic precepta fuerint ad lr̄am: vt illud. Non arabis cum boue ⁊ aſino: ⁊ illud. Non facies veſtem de la na ⁊ lino ⁊ hmōi. ⁊ de iſtis not. in glo. in §. his ita rn̄det. vj. di. Quedam ſunt iudicialia vt illa que in deciſione cauſarū ſunt determinata: vt Exo. xxj. ⁊ ſunt determinatōes iuſticie inter hoīes ſeruande. et hodie figuralia tam ſacralia ꝙ̄ cerimonialia non tm̄ nō ſunt ſeruanda ſed etiā ſunt peccatum mor tale poſt xp̄m ipſa ſeruantibꝫ vt talia. Precepta vō iudicialia ſunt mortua. q̃ nō obligant: niſi ille qui habet ptāte̅m ſtatuere obſeruanda. q̃ tunc nō ob ligarēt vt iudicialia legis antique: ſed vt ius cano nicum vel ciuile: aut municipale in quo p̄cipiunt̃. ſm Sco. in. iiij. di. xij. q. v. ⁊ Pa. in. c. j. de homici. facit tex. in. l. j. C. de vet. iu. enu. vbi dr̄. oīa merito faciamus noſtra. q̃ ex nobis oīs impartit̃ auctori tas. ⁊. c. ſi aplīce. de p̄ben. li. vj. Moralia aūt prece pta oīa cōprehendunt̃ in. x. p̄ceptis decalogi. q̄ po nunt̃ Exo. xx.
2 ¶ Quō ordinant̃ p̄cepta decalogi moralia: R̃. ſm cōiorem modum qui habet̃ ab Aug. ſuꝑ Exo. ſ. vt primum p̄ceptum ſit. Non habebis deos alienos corā me: ⁊ nō facies tibi ſculptile nec oēm ſiſitudi nem. Scd̄m nō aſſumes nomen dei tui inuanum Tercium. Memento vt diē ſabbati ſanctifices. et hec ad primā tabulā dicunt̃ ꝑtinere primū p̄ceptū ſcd̄e tabule eſt. Honora patrē tuū et matrē tuam. Scd̄m nō occides. Terciū nō mechaberis. Quar tum nō furtū facies. Quintū nō loqueris cōtra ꝓ ximū tuū falſum teſtimoniū. Sextū nō cōcupiſces domū ꝓximi tui: nō ſeruū: nō ancillā: nō bouē: nō aſinū: nec oīa q̄ illius ſunt. Septimū nō deſidera bis vxorē eius. mgr̄ tn̄ in. iij. diſ. xxxvij. ponit. vij. pro. ſex.
¶ Circa primū p̄ceptuꝫ notandū ꝙ tria ꝓhibent̃ 3
nobis. Primo oēs ꝓphane pactiōes demonū: ſiue fiant ꝑ incantatōes verborū: ſiue ꝑ inſcriptōes ca racterū vł imaginū: ſiue ꝑ imolatōes ſacrificiorum Et hoc vel ad ludificationē ſenſuū vt faciūt hyſtri ones: vel ad tranſmutationē naturarū: vt fecerūt magi pharaonis vel ad inueſtigationē futurorum cōtingentiū: ſeu occultorū: ſicut faciunt diuini: oīa ꝓhibēt̃ ſub pena mortalis pc̄ti. q̃ in his attribuit̃ creature qd̄ debet̃ creatori. ⁊ nō peccat̃ mortalr̄ ↄtra iſtud. Non hēbis deos alienos corā me. Exo. xx. Et ꝓhibent̃ oēs falſe ⁊ ſuꝑſtitioſe inuentōes erro rum vel obſeruantiarū ↄtra fidē ⁊ bonos mores cū dicit. Non facies tibi ſculptile. Hmōi aūt errores et ſuꝑſtitōes ꝓcedūt: aut ex improbo auſu inueſti gatōis ꝓhibite: aut ꝑuerſo intellectu ſacre ſcriptu re: aut ex inordinato affectu carnalitatis humane. de quibꝫ Hiere. Stultus factus eſt omis hō a ſcia ſua: ↄfuſus eſt artifex in ſculptili ſuo: vana ſūt opa eorū ⁊ riſu digna. ⁊ in tp̄e viſitatiōis ꝑibunt. vn̄ ſꝑ eſt mortale pc̄tm̄ niſi in caſu: vt hēs ſ. Hereticus. in. princ. ⁊ in caſu. vt hēs. ı̄. Suꝑſtitio. §. j. Tercio ꝓhibent̃ oēs ꝑuerſe app̄ciatōes creaturarū. cū dr̄. nec oēm ſiſitudinē ⁊c̄. Dis aūt ꝑuerſa appreciatio creaturarū ꝓcedit aut ex ſubtilitate: aut ex cupidi tate: aut ex delectatōe. Primo mō eſt idolatria ſuꝑ borū. Scd̄o mō auarorū. Tercio mō luxurioſorū: Vn̄ Hiero. ꝙ quis plus venerat̃ et amat hoc illi deus eſt. ⁊ iō ſuꝑbus colit ſiſitudinē celeſtiū. q̃ di ligit ſuꝑ oēs p̄ferri. Cupidus vō colit ſiſitudinem terreſtrium. q̃ ſuꝑ oīa cupit ditari. Laſciuus autē ſiſitudinē aquatiliū. q̃ ſuꝑ oīa cupit delectari ⁊ fle ctit̃ in delitijs ſicut aqua. ad Phil. iij. quorū deus venter eſt. Quō aūt ſuꝑbia. auaricia. ⁊ luxuria. ſūt peccata mortalia habes in titulis ſuis.
¶ Circa ſcd̄m p̄ceptum nō. ꝙ nomen dei tripłr aſ 4
ſumit̃. Primo ad efficiēdū: vt in ſacris: ſicut in ba ptiſmo: cū dr̄. Ego te baptizo ⁊c̄. ad ꝓmittendum vt cū quis iurat vouet vel ꝓmittit aliquid deo vel ſanctis. Tercio ad exprimendū: vt cū quis loquit̃ cum iuramēto: ſiłr multipłr aſſumit̃ inuanū. Pri mo ꝑ ſacri fruſtrationē. ſicut cū quis nō credit: vt hereticus: vel gratiā ſacri deſerit ⁊ hmōi. qd̄ ſemꝑ mortale pc̄tm̄ eſt. Scd̄o ꝑ voti fractionem ⁊ hoc fit tripłr. Primo ꝑ tardationē implēdi. Scd̄o ꝑ ↄtra riam voluntateꝫ ſeu fractionē voti. Tercio ꝑ apo ſtaſiam. ⁊ quō ſit mortale. hēs. ı̄. Votū. iij. ⁊ Apo ſtaſia in prin. cū duobꝫ. §. ſe. Tercio aſſumit̃ nomē dei inuanū ꝑ hoīs blaſphemi locutionem. vide ſ. Blaſphemia. Quarto aſſumit̃ inuanū in p̄dicati one q̄ fit vana intentōe. de quo vide ſ. Honor. §. vij. ⁊. ı̄. Vanagloria. §. j. Quinto in oīone q̄ eſt ſi ne vlla cordis affectiōe. de q̄ dic vt ſ. Ora. §. x. De

xꝑto in cõuerſatõe ſeu opatiõe: in qua forma ſancti
tatis aſſumit tñ in exteriori ope nõ ꝓ deo: ſʒ ſolũ ꝓ
humano fauore. de q̃ vide Simulatio ⁊ vanaglia
§.j. Septĩo ꝑ iuramẽti ꝑuerſionẽ. ⁊ hoc duplr̃. aut
iurãdo ꝑuerſe. aut nõ ſeruãdo. de q̃ vide Iuramẽ
tum ꝑ totũ: ⁊ ꝑiuriũ ꝑ totũ. Octauo ꝑ vſurpatiõʒ
adiurãdo quẽ nõ dʒ. de q̃ vide Adiuratio. §.iiij.

5 ¶ Circa terciũ p̃ceptũ nõ ſm Orige. ꝙ factũ dr̃ ſe
patim ab vſu cõi ad cultũ dei. preceptũ ergo de ſan
ctificãdo ſabbato eſt vt cor a curis ſupfluis ſepet̃ ⁊
diuĩo cultui mãcipet̃. ⁊ hoc eſt vacare deo. Hoc aũt
fit triplr̃. Primo generalr̃. ſ. dum nos a vicijs ſepa
mus. ⁊ intentõʒ nr̃am ad ſabbatũ. i. requiẽ eterni
tatis hẽmus. Scdo ſpalr̃ duʒ. ſ. tpibꝫ ſtatutis ⁊ ad
hoc deputatis nos etiã a licitis ſepãtes opibꝫ deo
orãdo: ⁊ meditãdo vacamus. ⁊ hoc ẽ ſctificatio ſab
bati. Tercio ſpãliſſime ſicut eſt in viris pfectis ꝯtẽ
platiuis qui ab oibꝫ mũdanis ſe ſepãt. vt deo fami
liariter intẽdant. pma ſctificatio eſt neceſſaria. ſcda
debita, tercia pfecta. Aduertẽdũ eſt etiã ꝙ vacatio
ad deũ ẽ duplex. alia in hitu: ⁊ hec nõ recipit taxa
tionẽ tpis q̃tũ ad eos q̃ ſunt in charitate qꝛ offert
deo in hitu totũ tpˢ vite ſue. quãtũ vo ad ſuiẽtes
deo ex timore pene hʒ taxationẽ tpis. Alia ẽ vaca
tio in actu q̃ etiã recipit taxationẽ tpis. qꝛ nõ ſp hõ
mortalis pt deo vacare actualr̃. ⁊ ex hoc pʒ q̃d vult
pma clauſula hꝰ p̃cepti. ſ. Memẽto vt diẽ ſabbati
ſctifices. Addit̃ ſcda clauſula in q̃ p̃cipit̃ opari de
terminato tpe ꝯ̃ ocioſitatẽ cũ ſubdit̃ ſex diebꝫ opa
beris: ⁊ facies oĩa opa tua. Pro q̃ ſciẽdũ ꝙ triplex
eſt labor. pmus eſt debitus. ⁊ iſte eſt duplex. ſ. vnꝰ
excludẽs ociũ aĩe inimicũ. et ad hũc tenent̃ oẽs. qꝛ
q̃libet tenet̃ ſe exercere in aliq̃ vtili rõne cuiꝰ exclu
dat a ſe tẽptatõis ingreſſum. ſm illud Eccl̃. xxxiij.
Mitte illũ in opationẽ ne vacet ⁊c̃. Alius introdu
cens fructũ. ⁊ iſte eſt triplex. vnus p̃latorũ de cura
ſubditoꝝ. de q̃ prime Thimo. v. Alius actiuoꝝ cir
ca ſpũalia. vt eſt labor p̃dicatoꝝ ⁊ p̃ſbyteroꝝ mini
ſtrantiũ ſpũalia ſeu ſacra. Alius eſt ꝯtẽplatiuoꝝ in
quibꝫ ⁊ ſi quieſcat corpus a ſtrepitu mũdi tñ mẽs
inuigilat ſollicitãdo deo placere ⁊ alijs gratiã impe
trare. Vñ p̃dictis laboribꝫ laborãtes pñt viuere d̃
elemoſyna. qꝛ ꝓ illis a quibꝫ accipiũt vtiliter labo
rant. ſcds labor eſt ꝯceſſus. ſ. hoim mũdi circa occu
patões tpaliũ vt hẽant vñ viuant ſm ſtatũ coꝝ ⁊
alijs ſubueniãt. de q̃ ad Ephe. iiij. magis aũt labo
ret opando manibꝫ ⁊c̃. Et ad hunc tenent̃ fortes
corpe ne cogant̃ viuere ocioſe de bonis q̃ debentur
alijs. tercius eſt labor ꝓhibitus. ſ. curioſitatis ⁊ cu
piditatis q̃ extinguit ſpũalẽ quietẽ deo. Sequitur
tercia clauſula ĩ hoc p̃cepto in q̃ interdicit opatiõʒ
in ſabbato. cũ dr̃. Septima aũt die ſabbatũ dñi dei
tui eſt. Non facies in eo oẽ opus: tu ⁊ filij tui: ⁊ ſer
ui tui: ⁊ ancille tue. ⁊ aduena q̃ eſt intra portas tu
as. Vñ ad lr̃am p̃cipit̃: vt hõ vacet a corpalibꝫ opi
bus q̃ vacationẽ ad deũ impediunt in ſolẽnitatibꝫ
vt eſt negociatio ⁊ hmõi opa ſeruilia. Scias igit̃ ꝙ
opus ſeruile dr̃ a ſeruitute. Vñ vt meliꝰ intelligas
aduerte ꝙ eſt triplex ſeruitus. pma eſt ſeruitus dei
et hec nõ ꝓhibet̃. vñ glo. Num. xxviij. dicit ꝙ fa
bri ⁊ hmõi artifices ociant̃ in die ſabbati. Lector aũt
diuine ſcripture nõ deſiſtit ab ope ſuo: nec tñ cõta
minat̃ ſabbatũ. ſcda ſeruitus eſt peccati Ioh. viij.
Qui facit pctm̃ ſeruꝰ ⁊c̃. et hec ꝓhibet̃ intelligẽdo
de mortali nõ de veniali. vñ peccans mortalr̃ facit
ꝯ̃ iſtud p̃ceptũ. nõ tñ ſortit̃ ſpẽm ex hoc niſi moue
ret̃ ad pctm̃ vt p̃uaricaret̃ iſtud p̃ceptum. qꝛ vt di
cit Phs. v. Ethi. c. iiij. Si quis luxuriet̃: vt lucret̃
auarus eſt. ſi aũt vt delectet̃ luxurioſus eſt tñ circũ
ſtantia q̃ ſpãli ꝓhibitõne ꝓhibet̃. Et iõ duplex eſt
pctm̃ rõne reatus. ſm Alex. de ales. Tercia ſeruitꝰ
eſt qua hõ ſeruit hõi. vñ opa corpalia in tantũ di
cunt̃ ſeruilia inq̃tum ꝓprie ꝑtinent ad ſeruientes.
Inq̃tum aũt ſunt cõia ſeruis ⁊ liberis nõ dicunt̃
ſeruilia. ⁊ iõ opus corpale ꝑtinens ad ſalutem ꝓprij
am: ſiue ꝓximi: ſiue ad euitandũ damnũ imminẽs
exterioris rei nõ eſt ꝯ̃ obſeruantiã ſabbati: vt patet
Ioh. vij. et Math. xij. ⁊ in. c. licet. et. c. cõqueſtus.
de ferijs. xxiij. q. viij. ſi nulla de con. di. j. ſicut non
alij. qꝛ hec p̃cipiunt̃ omnibꝫ. Prouerb. xxiiij. Erue
eos q̃ ducunt̃ ad mortẽ. Deut. xxij. Non videbis
bouẽ aut ouẽ fratris tui errantẽ ⁊c̃. Et iõ non per
tinet ſolũ ſeruis. ſed etiã liberis. et de hoc vide vel
dic vt. ſ̃. Ferie. §. ix. ⁊ ſequentibꝫ,

¶ Sed quare magis p̃cipit̃ obſeruatio ſabbati q̃ꝫ 6
aliarũ ſolennitatũ: R. qꝛ cũ oẽs ſolẽnitates veteris
legis ſint inſtitute in ꝯmemorationẽ alicuiꝰ bñficij
diuini vel p̃teriti cõmemorati: vel futuri p̃figurati
Ideo magis ſabbatũ p̃cipit̃. qꝛ bñficiũ creatõis in
hoc ꝯmemorat̃ qđ eſt p̃cipuũ inter p̃terita. cum dr̃
Exo. xx. Sex diebꝫ fecit celum ⁊c̃. Silr̃ bñficium p̃
figurale p̃cipuũ ⁊ finale. ſ. quies mentis in deo: vel
in pñti ꝑ gratiã: vel in futuro ꝑ gloriã: q̃ beneficia
oĩa ꝯplectunt̃. Non ſic aũt alie q̃ ſolum ꝓpter par
ticularia beneficia cõmemorant̃: vt paſcha ꝓpter li
berationẽ de egypto ⁊ figurã xp̃i.

¶ Vtrum cõuenienter ſit mutatũ in dñicã: R. ꝙ 7
ſic. qꝛ ſabbatũ figurabat quietẽ dñi in ſepulcro die
vij. ⁊ requiẽ ſanctoꝝ futurã in celo ꝑ xp̃i meritũ in
vij. etate. ⁊ iõ adueniente veritate debuit ceſſare fi
gura. Itẽ debuit ceſſare ꝓpter excluſionem erroris
ne forſitan q̃s crederet ꝙ obligatio ad cerimonias
veteris legis maneret. ſicut pʒ de conſe. di. iij. c. per
uenit. vñ ꝯueniẽter debuit in aliuʒ diẽ mutari: nec
alius fuit q̃ magis ꝯueniret q̃ꝫ primus: tum ꝓpter
beneficiũ creatõis celi ⁊ terre ⁊ reſurrectõnis xp̃i: ⁊
multis alijs de quibꝫ dr̃ di. lxxv. ꝙ die dñico. de cõ
ſe. di. iij. ſabbato. ⁊. c. ieiunia.

¶ Circa quartũ ſciendũ ẽ ꝙ ꝓprie ⁊ ꝑ ſe honorari 8
p̃cipit̃ in hoc p̃cepto hõ q̃ eſt principiũ in eſſe nat̃e
ſicut eſt pr̃ ⁊ mr̃ carnalis. ⁊ hõ q̃ eſt p̃ncipiũ in eſſe
gr̃e ꝓpter miniſteriũ: ſicut eſt p̃latus ſpũalis. ⁊ cõſi
ſtit iſte honor in reuerẽtia ⁊ ſuſtentatione: vt dicit
glo. ad Ephe. vj. Reuerentia vo conſiſtit in tribꝫ.
ſcʒ in affectu. ſ. timẽdo pñs offenſam ex amore. Le
uitici. xix. Vnuſquiſq; patrẽ ⁊ matrẽ timeat. In ef
fectu. ſ. obediendo ad Ephe. vj. Filij obedite paren
tibus in ſigno. ſ. aſſurgendo ⁊ hmõi. Suſtentatio
vo conſiſtit in ſolatio verboꝝ: in ſeruitio operũ: et
in exhibitõe neceſſarioꝝ. In iſto etiã precepto ſm
theologos intelligit̃ mãdari quicq̃d ꝑtinet ad red
dendũ debitum cuicunq; ꝑſone ſicut ſecundarius

icludit i pricipali. ⁊ de hᵒ p̄cepto vide ſ. filiꝰ. §. xxx.

9 ¶ Circa. v. p̄ceptū aduerte ꝙ hoc p̄cepto explicite ꝓhibet̃ homicidiū. Implicite v̄o oīs motus ire. ſicut mõſtrat dñs Mat. v. In hoc ḡ p̄cepto ꝓhibet̃ oīs leſio q̄ fit in ꝑſona ꝓximi. et iō peccat mortal̕r quiſq̄s eū occidit. truncat. mutilat. verberat. ledit notabiliter: vel animū deliberatū ledēdi habet: niſi in caſibꝫ a lege cõceſſis. de quibꝫ. ſ. Homicidiū. j. ⁊. iij. ⁊. ſ. Percutere. ⁊. ſ. Defenſio. Idē dic de incarceratõe. de q̄. ſ. Carcer. §. iij. ꝓhibet̃ duellū. de quo. ſ. Duellū. Itē torneamentū. de q̄. ĩ. Torneamentū. Itē bellū. de quo. ſ. Bellū. Item Alex. de al̕. in. iij. ꝑte ſumme. in expoſitõne huius p̄cepti dicit. Nota ꝙ interp̄tatiue in hoc p̄cepto ꝓhibet̃ occiſio ſpūalis qua quis eſt alteri occaſio ruine in peccato mortali ⁊ ſpūalis mortis. ſicut ꝑſuaſio mali. et factū minus rectū p̄bens occaſionē alteri ruine. vl̕ ꝙ moriat̃ in ↄſcia ꝓpria: vt ꝑ odiū. vel in aliena: vt ꝑ detractionē. de quo dic vt. ſ. Detractio ſcandalū odium. ⁊ alijs locis ſuis.

10 ¶ Circa. vj. p̄ceptuꝫ nota ꝙ lꝫ mechari idem ſit ꝙ adulterari: ⁊ ſic videat̃ ſolū adulteriuꝫ ꝓhiberi: tñ ſm Aug. in hoc p̄cepto ꝓhibetur omnis illicitus coitus et illorum membrorū omnis illicitus vſus xxxij. q. iiij. Meretrices. Oīs aūt illicitus vſus determinat̃ p. viij. ſp̄ias. ſ. p fornicationē. de q̄. ſ. Fornicatio. ꝑ meretriciū qđ fit duobꝫ modis. ſ. per vagam infectationem libidinis ⁊ mulierū ſolutarū. ⁊ ſic differt a fornicatõe q̄ eſt cum certa ⁊ vna ſola ꝑſona. Itē meretriciū eſt ſolutarū mulierū venalis ⁊ publicus cõcubitus. d. c. meretrices ꝑ adulterium de q̄. ſ. Adulteriū ꝑ ſtuprū. vide. ĩ. Stuprū ꝑ ſacrilegū ↄcubitū q̄ eſt inordinatus ↄcubitus. in q̄ cõtinentia deo ſacrata ledit̃ ſiue violat̃. ſacrata dico ꝑ ordinē ſacrū aut religionē: ſeu votū ꝑtinētie. ꝑ inceſtum q̄ eſt inordinatus coitus q̄ vinculū ↄſanguinitatis vel affinitatis vel paternitatis violat̃. Per pctīn ſodomiticū qđ eſt inordinatus coitus q̄ naturalis vſus in illū ꝑuertit̃ q̄ eſt ↄ nām. et. viij. ꝑ libidinoſū coitū ↄiugalē. de q̄. ſ. Debitū. Prefatarū ſp̄iarum. vij. p̄me ſꝑ ſūt pctīn mortale. viij. v̄o aliqñ ſic. aliqñ nõ. vt. ſ. Debitū ꝑꝫ. et. ſ. Luxuria.

11 ¶ Circa. vij. p̄ceptū. nota ꝙ furtū dr̃ tripl̕r. ſ. ꝓprie de quo. ſ. Furtū in prin. ⁊ cõiter. ⁊ ſic eſt oīs illicita vſurpatio rei aliene ſm Aug. in. li. q. Exodi. xxij. ⁊ ſic ↄp̄hendit rapinā vſurā ⁊ oēm illicitā vſurpationem rerum alienarū: vt in. d. c. meretrices. Interp̄tatiue v̄o dr̃ oīs illicita poſſeſſio rerum. Et totum hoc ꝓhibet̃ in p̄fato p̄cepto. et iō habētes ſuꝑflua reſpectu ſtatus ſui ⁊ familie ſi nõ ſubueniunt indigentibꝫ ꝓ loco ⁊ tp̄e mortal̕r peccāt: multo magis ſi indigentes ſunt in extrema neceſſitate. et de hoc habes. ſ. Elemoſyna. §. j. Itē cõmittunt furtū prelati qui res eccleſie dant meretricibꝫ cõſanguineis potentibꝫ nõ indigētibꝫ ⁊ hmõi. Sil̕r indebite ſeruando. Item cõmittunt furtū qui res accipiūt ab eis qui alienare non pñt et hmõi. de hoc habes. ſ. Furtum. rapina. vſura. reſtitutio ⁊c̃.

12 ¶ Circa. viij. no. ſm Alex. in. iij. ꝑte ſum. de iſto p̄cepto ꝙ ꝓhibet̃ in hoc p̄cepto omne genus mēdacij. qđ eſt pctīn mortale: nõ aūt illud qđ eſt veniale et hoc large. ꝫ ſtricte ſolū mendaciū in iudicio. prohibet̃ etiā falſitas apte dicentis ⁊ taciturnitas veritatis. Qñ aūt peccet mortal̕r quis mentiēdo: vide ſ. Mendaciū: vel tacendo veritatē. habes. ſ. Confeſſio. j. §. vij. et. ĩ. Teſtis. §. xxvj.

¶ Circa. ix. ⁊. x. p̄ceptū. vbi no. ſm Alex. in expoſitione horum p̄ceptorum ꝙ tripl̕r põt cõcupiſcētia ſumi. Vno mõ ꝓ appetitu vegetabili. ⁊ talis concupiſcētia ꝓut eſt inordinata eſt a fomite mouente. i. a corruptione originalis culpe. Alio mõ põt dici appetitus ſenſibilis. ⁊ hoc ꝓut eſt inordinata a mouēte ſenſualitate cū fomite. Tercio mõ ↄcupīa eſt appetitus rõnalis. ⁊ ſic eſt a liberi arbitrij volūtate ↄcupīa. primo mõ eſt in ſuggeſtiõe. ſcđo in delectatione. tercio in ↄſenſu. ꝑ hec ergo p̄cepta nõ ꝓhibetur motus primus ⁊ ſcđs ↄcupīe. qui cõſiſtit infra limites ſenſualitatis. ſed ex ꝓhibitione huius p̄cepti ꝓhibet̃ ↄſenſus voluntatis in opus vel delectationem. ⁊ hoc ſub pena mortalis peccati. 13

¶ Vtrum mala voluntas ⁊ opus ſint duo peccata? R. ſm Alex. vbi. ſ. ꝙ qñ volūtas ⁊ opus exterius cõſiderat̃ in radice. ſ. libidine ⁊ in tentatõe ſunt idē pctīn formaliter. Intellige ſi ſunt ↄiūcta. vt cā ⁊ effectus. Si v̄o cõſiderat̃ volūtas in ſe et opus in ſe: ſic ſunt diuerſa pctā. q̈ alie ſunt circūſtantie boni debite actui exteriori q̄ volūtati. q̈ diuerſificant̃ modus. locus. et tp̄s. ⁊ quedā alie. lꝫ circūſtantia finis ſit eadē. Si ergo vt dicit Augu. pctīn eſt actus incidēs ex defectu boni. alius aūt defectus eſt hinc alius inde. ergo ſm hoc aliud pctīn intellige materialiter. Sil̕r eſſet aliud qñ ſunt ſm aliud et aliud tp̄s. ita ꝙ intermedio cadat aliquid aliud. q̈ diuerſe auerſiones. et ſic formaliter diuerſa peccata. 14

¶ Quare magis ꝓhibet̃ ſeorſum volūtas ⁊ opus in mechia ⁊ furto q̄ꝫ in alijs? R. Alex. vbi. ſ. q̈ delectatio mechie et vtilitas diuitiarum ſunt ꝓpter ſe appetibilia inq̄tum habent rõnem delectabilis vl̕ vtilis. et iō debent in eis ꝓhiberi opus et ↄcupīa. Sed homicidiū ⁊ falſitas habent in ſe horribilia. ⁊ ſm ſe ita ſunt. ergo ſufficit eorū ꝓhibitio. 15

¶ Quare magis ꝓhibent̃ in ſpāli auaricia et luxuria q̄ꝫ alia peccata mortalia? R. q̈ ꝓpter improbitatem libidinis citius ꝓgrediunt̃ in opus exterius. nihilominus alia capitalia ꝓhibent̃ implicite. Suꝑbia ꝓhibet̃ in adoratione dei ⁊ honorificatõe primi. Inuidia ⁊ ira in ꝓhibitõe homicidij. Accidia in ſanctificatõe ſabbati. Auaricia in ꝓhibitõe furti. Luxuria ⁊ Gula ⁊ delectatio inordinata carnalis ſibiinuicem cõiuncta ꝓhibent̃ in ꝓhibitõe mechie et adulterij. 16

¶ Quot ſunt genera p̄ceptorum euāgelicorū? R. ſm Aſten. li. j. ti. xliij. ꝙ quedā ſunt ſpālia reſpectu ꝑſonarum p̄ſidentiū: vt illa q̄ ſpāliter dant̃ ap̄lis. Math. x. q̄ omitto. Quedam ſunt generalia reſpectu oīm. de quibꝫ Math. vj. et. vij. et Luc. vj. q̄ ſic ordinant̃ ab euangeliſta. primū ꝓhibet iram: cum dr̃. audiſtis q̈ dictū eſt antiquis. Non occides. et de hoc hēs. ſ. Homicidiū et Ira. Scđm p̄cipit reconciliationē reſpectu eius quē leſimus: cū dr̃. Si offers munus ⁊c̃. vade corꝑaliter ſi ſit p̄ñs: vel ſpūaliter ſi ſit abſens. ſcꝫ motu cordis reconciliari fratri 17

tuo veniā petendo et ſatiſfaciēdo ei: vel ſi te leſit ꝓ
pter qḋ eum odis vade odiū cordis ſigni ⁊ opis di
mittendo: et hec duo ordināt iraſcibilē. Tercium
ꝓhibꝫ volūtatē mechādi. ibi q̇ viderit mulierē ⁊c.
de quo. ſ. Cogitatio. Quartū pcipit declinationē
occaſionis mechie. ibi ſi oculus tuus ſcandalizat.
Ubi no. ꝙ in oculo vel manu cōſideraꝛ viciū ſiue
actus vicioſus: ⁊ iſte eſt abſcindēdus cōſideraꝛ eti
am membrū: ⁊ iſtud cum ſit bonū eſt diligendum
Idem dicendū de quocūqꝫ ꝓximo. Quintū ꝓhi/
bet ſepationē coniugij excepta cā fornicatōnis. ibi
qui dimiſerit vxorē. hec aūt tria ordinant cōcupiſci
bilem. Sextū cum ſequentibꝫ quatuor ordināt rō/
nalē. ⁊ eſt illud quo dr: dico vobis nō iurare oīno
de quo Iuramentū. Septimū pcipit pacientiā re
ſpectu leſionis corpis. ibi ſi quis te pcuſſit in maxil
lam ⁊c. Itē reſpectu ablatōis rerum. ibi ſi voluerit
tunicā ⁊c. da ei ⁊c. Itē reſpectu angarie operū: ibi.
et quicūqꝫ angariauerit te. hec aūt intelliguntꝛ ſm
Aug. quo ad animi ꝑparationē: vt. ſ. nolit ꝓpter ta
lia illata pacē cordis ꝑ odium amittere. aliter conſi
lium eſt. Octauū eſt pceptū erogationis: ibi omni
petenti te tribue. de q̄ Elemoſyna. §. j. Nonū eſt p
ceptum dilectiōis inimicorū. vide. ſ. Diligere. §. j.
Decimū regulat intentionem: cum ſequentibꝫ. et
eſt ꝓhibitiuū oblique intentōnis. ibi attendite ne
iuſticiā ⁊c. vide Intentio. Undecimū remouet in
ordinatā affectionē tpaliū. ibi nolite ſolliciti. vide
ſ. Auaricia. Duodecimū ꝓhibet temerariū iudi/
cium. ibi nolite iudicare. vide Iudicare. Terciūde
cimum pcipit debitā cautelā. ibi attēdite a falſis ꝓ
phetis. Quartūdecimū adducit in auxiliū gratie
petende. ibi: petite. vide Oratio. §. x. Quintūdeci/
mum pcipit equitatē legis nature. ibi quecūqꝫ vul
tis vt faciā vobis ⁊c. ſ. neceſſario. aliter cōſilium eſt
Sextūdecimum tanqꝫ impletiuū imponit conatū
ad dei amorē: cū dr. intrate ꝑ anguſtā portā. ſ. cha
ritatem. ſm glo. ibidē. vide. ſ. Charitas.

18 ¶ Sunt et alia pcepta ab eccleſia indita generalr
oēs ligantia q̄ ſunt. primum de celebratiōe feſtorū
ſcōm de auditione miſſe. terciū de ieiunio in qua/
drageſima et alijs vigilijs. quartū de confeſſione.
quintū de cōione. ſextū de decimis. ſeptimū de vi/
tandis excōicatis. Multa ſunt alia q̄ tangunt ſpā
les ꝑſonas: de quibus hr̄ in diuerſis capl'is huius
ſumme, vt facilius inueniaꝛ.

PRedicare quis pōt? R. vt colli
go ex Car. in cle. du
dum. de ſepul. primo papa pōt. xix. diſt.
in memoriā. ⁊ quilibet cui ipſe cōmittit.
de offi. dele. c. fi. Commiſſarij vo eius alteri ſubde
legare non pn̄t. d. c. fi. ⁊ epi etiā in alienis dyoceſibꝫ
niſi ꝓhibeanꝛ ab epis dyoceſis. xxj. diſ. in nouo. et
quilibet dyaconus cui ipſi cōmittunt pn̄t in eorū
dyoceſi: ſed non extra. xvj. q. vij. nullus oīno. Ter
cio oēs plati eccleſiaſtici ſi ſunt dyacones pn̄t ſuis
ſubditis pdicare. ſed nō alijs. niſi ab epo approba
tis aut priuilegiatis vt de here. excōicamus. cl. j. §.
ſane clerici. quarto ſm aliqs quilibet clericus. qḋ li
mito verum vt ſit dyaconus ⁊ nō ꝓhibitus ſpāli/
ter. xix. diſt. ſm. et ibi no. glo. et Inno. ⁊ Hoſti. de
here. in. d. c. excōicamus. quinto minores ⁊ pdica/
tores ab eorum platis licētiati. d. cle. dudum. Nū
ſi pdicare volunt infra ſepta monaſterij ipſorū vel
in locis alijs eorū lꝫ ſint longe a domibꝫ eorū. dum
modo ſint ad eorū vſum pn̄t ſine aliqua licētia ſm
Lau. et Zenze. in. d. cle. dudū. Silr qn̄ volunt pre
dicare in plateis cōibus: nec pn̄t ꝓhiberi in prefa/
tis locis. niſi hora qua plati. i. habētes iuriſditionē
qſi epalem: vt no. Car. ⁊ glo. in. d. cle. dudum. pdi
cant ſolenniter. i. publice pplo generaliter. vel faci/
unt corā ſe ſolenniter pdicari.

¶ Sed nunquid vicarius epi ſilr hoc poterit? R. 1
Car. ibidē ꝙ ſic. ſi ipſe vult pdicare. vt epi vicarius
ſecus ſi vt alius platus: vel vellet corā ſe pdicari fa
cere. qr in hoc nō repſentat ꝑſonā epi. ⁊ ſic nō tenē
tur ceſſare pfati fratres.

¶ Quid ſi talis habens quaſi iuriſditionē epalem 2
vellet occupare totā horā matutinalem? R. Car.
vbi. ſ. ꝙ nō pōt. ⁊ Lau. ibidē dicit ꝙ dꝫ partiri illa
hora matutinalis. maxīe ſi dicti fratres nō habent
aliā horā cōpetentē. ar. c. mandata. de ꝑſump.

¶ Quid ſi volunt pdicare in plateis pꝛiuatis aut ec 3
cleſijs aliorū? R. Car. ibidē ꝙ nō pn̄t ſine licentia
eorum quorū ſunt. ſed de eorū licentia pn̄t etiā illa
hora qua plati pfati pdicāt. excipiunꝛ ſolū eorū lo/
ca ⁊ publice platee ī quibꝫ illa hora pdicare nō pn̄t

¶ Utrū laici poſſint pdicare? R. Pa. in. c. ſicut in 4
vna. de here. ꝙ nō. alās peccant mortaliter.

¶ Utrum tpe interdicti poſſit pdicari? R. Card. 5
glo. ⁊ Pa. in. d. cle. dudū ꝙ ſic. ⁊ quilibet admittiꝛ.
de con. di. j. c. eps nullum.

¶ Sed quam ſciam debet habere predicator? R. 6
Alex. in. iij. parte ſum. ꝙ triplex eſt actus docendi.
primus ſimpliciter exhortando. ⁊ iſte eſt omniū. ⁊
iſtis ſufficit ſcire mandata ⁊ credēda. ſcōs eſt pdicā
di. et iſte eſt eorum qui habent ex officio. et iſtis eſt
neceſſe ſcire exponere credēda ⁊ mādata. ſm illud
prime Pe. iij. parati omni poſcenti reddere rōnē
tercius cathedrā tenendi. ⁊ iſtis eſt neceſſe ſcire oīa
que ptinent ad eorum doctrinam.

¶ Quā ꝯſciam dꝫ hr̄e pdicator? R. Alex. vbi. ſ. ꝙ 7
ſimplr̄ exiſtēs in petō: ſiue occulto: ſiue manifeſto do
cens et pdicās ſi nō ſtudeat dolere de petō ſimplr
dr contēnere et iō peccare. Et ego credo mortalr ſi
eſt in mortali. iuxta illud pſ. Propterea deus de/
ſtruet ⁊c. facit. l. di. quid eſt hoc. ⁊. c. cū exaudiero. ⁊
xxxv. di. c. ſexto die. in fi. ⁊. xl. di. multi Tho. in. iiij
tenet ꝙ ſi docet ſacrā ſcripturā ex officio platōis ꝙ
peccat mortalr ſi eſt in mortali: ſiue occulto: ſiue ma
nifeſto. ſꝫ ſi docet ſicut mgr̄. ſic ſi eſt in petō occulto
nō peccat mortalr. facit ꝓ hoc ſ. Correctio. j. §. iiij.

¶ Utrum teneaꝛ pdicator facere que pdicat? R. 8
Alex. vbi. ſ. ꝙ ſic. quicquid aſſerit faciēdum de ne
ceſſitate ſalutis. nō aūt qḋ pdicat faciendū de pfe/
ctione religionis.

¶ Quid ſi pdicet ꝓpter honorem, vide, ſ. Honor. 9
§. vij.

¶ Predicatores ſacris lr̄is ſemp debēt inſiſtere ne 1
tunc querāt diſcere cū ex officio alios debeāt doce/
re. xxxvj. diſt. §. ecce ꝓpterea noīe doctorū veniunt
pdicatores ⁊ plati. glo. in. c. vnico. de ſum. tri. li. vj.

i ¶Circa q̄ docēda debēt inſiſtere. R. ꝙ circa. p̄mo
credenda. ſicut articulos fidei. ſcd̄o faciēda ⁊ ſeruā
da. ſicut p̄cepta. tercio fugienda. ſicut pctā. q̄rto ti
menda. ſicut mors eterna. quinto appetenda. ſicut
gloria: ⁊ vt p̄dicatō eoꝝ fructificet. etiā prius debēt
orare: vt dicit glo. Geñ. xxiiij.

PReces an inducāt ſymoniā. vide
Symonia. v. §. iiij.

PRecedētia deteriant ſeq̄ntia.
xxxij. q. vij. aplš.

PReciosum eſt oē rarū. lxxxiij.
di. legimus.

Precipitatio eſt vitāda. l. di. pon
deret. Eſt aūt p̄cipi
tatio qñ quis p̄trāſitis gradib⁹ regule di
uine vel hūane rōnis p īpetū voluntatis vel paſſio
nis fert̄ i p̄cipitiū. ⁊ ſi hoc facit ꝯtēnēs et repudiās
diua documēta erit pctm̄ mortale. Sil'r qñ lȝ nō cō
tēnat diua documēta. tñ ē cū detrimēto eoꝝ q̄ ſūt
de neceſſitate ſalutis ſic etiā erit pctm̄ mortale: vel
circūſtātia q̄ reꝑit̄ i oī pctō mortali. Vñ dr̄ iniq̄tas
oīa p̄cipitat. al's erit veniale pctm̄. ⁊ q: luxuria ma
xime abſorbet rōȝ. io p̄cipitatio ponit̄ ei⁹ filia.

Predia vrbana vel ruſtica qñ dicunt̄
vide Seruitus in prin.

p

Predo dr̄ q̄druplr̄. primo q̄ iniuſte ali
os predat̄: ſicut q̄ ſpoliat viato
res et iſte eſt excōicatus. xxiij. q. iij. ſi q̄s
romipetas cū duob⁹. c. ſe. ſcd̄o dr̄ q̄ tollit
a pſonis vltra ſtipendia ſibi taxata. xxiij. q. j. milita
re. ⁊ tales ſūt raptores. ⁊ ſic predo ꝯtinet̄ ſub rapto
re ſicut ſpēs ſub genere. xxiij. q. v. nō ſane in fi. ⁊ ſic
dȝ puniri pena raptoꝝ. tercio ſm̄ Gof. ⁊ Ho. dr̄ p̄
latus qui vt ſeruiciū īpēdat legato vel alij plus exi
git a ſubditis q̄ ſoluat. de imu. eccl'. q: pleriq̄. q̄rto
dr̄ predo ſm̄ Ho. Iudex qui iurgiū alienū depu
tat predā ſuā: aut officialis indebite pecuniā accipi
ens. l. oēs. C. ad. l. iul. repe.

i ¶Quo precepto ꝓhibet̄ p̄da? R. furti noīe. xxxij.
q. iiij. meretrices.

2 ¶Cui dȝ dari p̄da i bello acq̄ſita. R. d̄ iure p̄ncipi
xxiij. q. v. dicat. ſȝ tu dic lati⁹. vt s̄. Bellum in p̄nc.

Prefacio nulla dȝ dici in miſſa: niſi
illa de qua ſ. c. meminim⁹
de cōſe. di. ij. ⁊ in. c. ſanctoꝝ. in fi. vij. diſ.
vide s̄. Miſſa. §. xxx.

Prelatus large dr̄ oīs hñs curā aīa
rū ſm̄ Inn. in. c. firmiter.
de ſum. tri. ⁊ in. c. qñ. vt li. nō ꝯte. ſtricte
v̄o dicunt̄ ſolū hñtes iuriſditōeȝ. vt ꝓbat̄ in c. de
cernimus. de iudi. iuncta glo. in cle. dudū. d̄ ſepul.
vbi ponit̄ p̄latus et rector ſeꝑatim. d. Car. in cle. j.
de elec. cū glo. ibidē. ⁊ Laur. dicit ꝙ noīe p̄lati ꝯp̄re
hēdit̄ q̄libet admiſtrator hñs ꝑpetuū offm̄ etiā ſi
ſit talis q̄ ad nutū ſupioris poſſit amoueri. all'at de
ſup. negli. p̄. c. j. ad fi. xvj. q. j. de p̄ñtiū. addit Pau.
ibidē quocūq̄ noīe cēſeat̄. de ver. ſig. ꝗuis cle. j. de
reſcri. ⁊ qd̄ ibi no. ⁊ ex glo. p̄fata dicit Car. obtinuiſ
ſe ꝙ miniſter ⁊ cuſtos minoꝝ ⁊ ꝓuincialis p̄dica
toꝝ ſunt p̄lati: ⁊ ꝙ p̄ñt eſſe ꝓcuratores. q: cle. j. de
ꝓcu. loquit̄ de religioſo nō p̄elato. ⁊ ꝙ etiā poſſūt

eſſe delegati pape: vt s̄. Delegatus. §. iij.
¶Vtrū oīs prelatus ſit iudex ordinarius. R. glo. 1
in. c. ij. de iudi. ꝙ ſic.
¶Vtrꝝ negligētia prelati ſit pctm̄? R. glo. in. c. ea 2
q̄. de offi. archi. ꝙ ſic ⁊ mortale. qñ eſt in omiſſione
neceſſarioꝝ ad ſuū officiū. vt viſitatōis correctōis
et hmōi. ⁊ ſm̄ Hoſ. et Ber. in. d. c. ea q̄ tenent̄ nō
ſolū de dolo ⁊ lata. ſȝ etiā leui culpa de dāno eccleſi
aſticaꝝ rerum ergo fortius aīarum.
¶Vtrū p̄latus teneat̄ oīa agere cū ꝯſilio capl'i ſui 3
R. Pa. in. c. nouit. de his q̄ fi. a pre. ꝙ negocia mi
nora pōt ſine ꝯſilio. vt no. doc. in. d. c. nouit. ⁊ In
no. in. c. fi. de ma. ⁊ obe. ⁊. l. ij. C. de iura. calū. Naȝ
rectores ex offō iniuncto explicāt hec minora vt in
d. l. ij. facit. c. edoceri. de reſcri. Negocia v̄o ardua
cā rōnabili exiſtente quā bonus vir arbitrabit̄ pōt
ſine conſilio capituli. al's non.
¶Vtrū teneat̄ dicere culpā ſuā ſubdito qñ exceſ 4
ſit in corrigendo? R. c. qñ. lxxxvj. diſt. ꝙ nō intelli
ge niſi a ꝓpoſito hoc faceret: vt s̄. Correctio. j. §. ij.
¶Vtrū p̄latio ſit appetēda? R. ꝙ nō. nec deſidia 5
fugiēda. xvj. q. j. nos aūt. viij. q. j. olim. ⁊ trib⁹. c. ſe.
xl. di. multi. vñ appetens eā efficit̄ indignus. j. q. j.
principatus. ⁊ peccat mortalr̄ ſi deliberate appetit
vt preſit. vide s̄. Ambitio. ⁊ s̄. Ep̄s. §. ij.
¶Vtrū p̄lat⁹ poſſit fugere. vide s̄. Ep̄s. §. xxiiij. 6
¶De quib⁹ ſp̄aliter ſunt interrogādi p̄lati? R. s̄. 7
Interrogationes circa prelatos.

Prescriptio eſt quoddā ius ex tp̄e
ꝯgruēs auctate legū
vim capiens: penā negligentib⁹ inferēs
et litib⁹ finē imponēs. ⁊ ſilr̄ diffinit̄ vſucapio: ⁊ ali
qñ vnū cōprehēdit reliquū. ſȝ ꝓprie differūt. q: vſu
capio eſt in reb⁹ mobilib⁹ ⁊ ſe mouentib⁹. p̄ſcriptio
v̄o in immobilib⁹ ⁊ iurib⁹ incorꝑalib⁹. vt inſtit. de
vſuca. ⁊ lon. tem. p̄. j. R. Iuris tñ cōſultus ita diffi
nit. Vſucapio eſt acquiſitio dñij p continuationē
poſſeſſiōis tp̄is ſpacio lege diffiniti. in. l. ij. ff. d̄ vſu
ca. hoc Pa. no. in Rica. extra eo. ti.
¶Que requirunt̄ in p̄ſcriptōe ſm̄ ius canonicū ⁊ 1
ꝯſciam? R. ꝙ quatuor. primū bona fides. ſ. ꝙ is q̄
poſſidet rem quā poſſidet credat eſſe ſuā vel credat
tradentē eſſe dñm: vel hr̄e ius diſtrahendi. lȝ in fa
cto erret. ff. de ver. ſig. l. bone fidei. Hoc limito ve
rum in p̄ſcriptōe vbi requirit̄ aliq̄s actus poſitiu⁹
ſecus vbi nullū factū requirit̄: vt in p̄ſcriptōe liber
tatis ꝯ ſeruitutē ruſticā. q: lȝ sciā me tibi debere ſer
uitutē eundi. tñ ego poſſum p̄ſcribere libertatē. ex
q̄ ego nihil facio ꝙ ſit pctm̄. hoc tenet Bar. in. l. ſe
quit̄. §. ſi viā. ff. de vſuca. et Pa. in. c. fi. de p̄ſ. Ideȝ
dic d̄ p̄ſcriptōe actōis pſonalis mere penalis. vt in
rapina reſpectu quadrupli q̄ eſt vſq̄ ad annū poſt
annum ſimpli. inſti. de vi bo. rap. in princi. vt. j. §.
xlij. ⁊ idem dic de ſilibus.
¶Sed q̄d ſi erret in iure? R. ꝙ nō p̄ſcribet. l. ij. §. 2
ſi a pupillo. ff. ꝓ empto. ⁊. l. nunq̄. la. ij. ff. de vſuca.
ſecus ſi errabat in facto. ar. l. qd̄ vulgo. ff. ꝓ empto.
et ꝓpterea dicit Inno. in. c. ſi diligenti. eo. ꝙ poſſi
dens contra ius nō p̄ſumit̄ bone fidei: niſi ſit poſ
ſeſſio longi tp̄is: vl' ꝓbabilib⁹ rōnib⁹ fuerit acquiſi
ta. facit. c. cum eccleſia ſutrina. de cā poſ. ⁊ ꝓp. Ex

quo ptz ꝙ ſi ius in quo errauit erat dubiū ꝙ error excuſaret in ꝑſcribēdo. ⁊ facit tex. in. c. cū dilectus. et ibi Pa. de cōſue. qđ no. Itē tenet Io. in. c. cura de iure pa. ꝙ error mixtus. ſ. iuris ⁊ facti non tollit bonā fidē. dat exemplū in donatōe facta vxori qua vir nō eſt effectus pauperior ꝙ mulier credit valere: q: vſucapiet. l. ſi vir vxori. ff. de dona. Bar. tñ in. l. ſi fur. ff. de vſuca. ⁊ in. l. ſed ⁊ ſi. §. ſcire. ff. de pe. here. ⁊ refert Pa. in. c. grauis. de reſti. ſpol. diſtinguit et dīt ꝙ quedā ſunt iura q̄ ꝓhibent aliquos actus et faciēs cōtra etiā ex errore non ꝑſumit in bona fide. ⁊ ſic intellige glo. in. d. l. ſi fur. q̄ dicit ꝙ error iuris impedit vſucapionē. qđ etiā limito: niſi eſſet tale ius obſcurū ⁊ dubiū. Quedā ſunt iura non ꝓhibentia ſed actui nō aſſiſtētia: vtputa teſtm̄ nō ſolēne nō approbat a iure vt valeat. ⁊ circa talia errās non ꝑſumit in mala fide. d. §. ſcire.

3 Quid de illo qui tpe ꝑſcriptōnis habuit ↄſciam leſam poſtea incipit hēre nō leſā. R. Pa. in. c. fi. eo. cū. d. Anto. ꝙ ſi ex legitiā cā hūit leſam interrupta eſt ꝑſcriptio. ⁊ ſic incipiet ꝑſcriptio poſtꝗ̄ ↄſciam leſam reformauit ꝑ legitiā iudicia. ar. eorū q̄ no. in. c. de q̄rta eo. ⁊ in. d. c. cura. Si vō fuit leſa ex leui iudicio. quā tñ reformauit ex alijs legitimis iudicijs. ſic nō fuit interrupta. Pa. tñ inclinat ꝙ oīno interrūpat ⁊ incipiat ꝑſcriptio de nouo tpe reformatiōis. ſed verior eſt prima opi. niſi ↄſciā ſe firmaſſet: ꝗ̄uis ex leui iudicio ꝙ res erat aliena.

4 Vtrū dubitās an res ſit ſua vel ne. ⁊ hñs iuſtā cām dubitandi ꝑſcribat? R. ſm. d. Anto. in. d. c. fi. ꝙ nō. q: iura requirūt nedū ꝙ nō ſit in mala fide. ſed ꝙ ſit in bona fide: ⁊ iō lʒ nō ſit in mala fide non eſt tñ in bona. qđ tñ limita: niſi dubitatio eſſet momentanea ⁊ vacillās: ſicut nō eſt hereticus qui dubitat: ſed nō fixe ⁊ deliberate. c. j. de here. q: ſic non impediret. Et hec opi. in foro aīe eſt verior quo ad vſucapionē rei: ſʒ reſpectu fructuū lucrandorū ſufficit malā fidē abeſſe. ⁊ ꝗ̄uis Pa. ⁊ cōis opi. ⁊ glo. in. d. c. fi. teneant ꝙ dubitatio etiam firma nō impedit ꝑſcriptionē etiā q̄ ad rem. facit ꝓ ipſis. l. qui ſcit. §. bone fidei. ff. de vſufru. ſʒ hoc verū q̄ ad forū contētioſum tene: nō quo ad conſciam.

5 Secōm qđ requirit in ꝑſcriptōne eſt iuſtus titulus. c. ſi diligēti. extra eo. ⁊ dr̄ hic titulus cā poſſidēdi. vt donatio. venditio ⁊ hmōi. Exigit ergo cā vera nō legitima ſm Gof. vñ titulus erroneus ꝑſtat cām ꝑſcribēdi. ff. ꝓ ſocio. l. fi. Et ꝓpterea dicit glo. in. d. c. ſi diligēti. ꝙ ꝓ tāto dr̄ titulus iuſtus. q: dat cām ꝑſcribēdi. lʒ in veritate non ſit iuſtus. q: tunc non eēt preſcriptio neceſſaria. Et iō minus iuſtus titulus dat cām ꝑſcribendi. ſi mō adſit bona fides vt credat titulū ſufficere ⁊ eſſe iuſtū. ⁊ hoc verū ꝙ requirit titulus qñ aliquis iure cōi poſſidere non pōt. vt laicus decimas. Ideo requirit titulus. al's eſt ſemꝑ in mala fide. Sed vbi res pñt de iure cōi poſſideri. ſic nō requirit titulus. Et ꝙ nō requirat titulus tenēt cōiter doct. ſed Pa. in. d. c. de quarta eo. limitat verū. Primo qñ ꝑſcriptio nō eſt contra ius cōe. ꝑ. c. j. eo. tit. li. vj. facit. l. quēadmodū. C. de agri. cen. ⁊ co. Scđo qñ non eſt in vſufructu ꝑſcribendo. q: licet ſit ius incorporale. l. j. in fi. ff. ad. l. falci. et quedā ſeruitus in rebus alienis. l. j. ff. de vſufru. tñ requirit titulus in eo ꝑſcribendo. al's nō preſcriberet ſpacio. x. vel. xx. annorum. vt ꝓbat in. l. fi. C. de preſcri. lon. temp. vñ dicit glo. in. l. corruptionē. C. de vſufru. ꝙ ſi etiā vſuſfructus cōſiſtit in re mobili. tñ actio ꝑſonalis ad ipſam nō tollit triennio: ⁊ idem videt dicendū in acquiſitiōe. Dico tñ ꝙ fructus qui capiunt ex agro alieno bona fide vſucapiunt triennio. tex. eſt no. in. l. ſequitur. §. fructus. ff. de vſuca. ⁊ ibi ꝑ Bar. q: ibi non agit de ꝑſcribēdo iure. Et ideo cum dr̄ ꝙ tenet reſtituere fructus extantes in. c. grauis. de reſti. ſpol. Intellige niſi poſſeſſor ꝑ triennium ⁊ bona fide poſſideret. Tercio limitat qñ non agit de ſeruitute ꝑ quam ꝑſona obligat vel aſtringit ad aliqđ ſeruitiū. q: cum ſit quid graue neceſſario requirit in tali iure preſcribendo titulus. ⁊ ſic poteſt intelligi. l. cum de in rem verſo ff. de vſuris. ⁊ no. Dy. in regula poſſeſſor. de regu. iur. li. vj.

Tercium qđ requirit eſt continuatio poſſeſſionis: ꝙ res ſit poſſeſſa continue vſqȝ in finem ꝑſcriptionis ſine interruptione. c. illud. extra eo. de reg. iur. regula ſine poſſeſſione. li. vj. Et ꝙ poſſideat vt ꝓprium. q: qui alieno noīe poſſidet vt coloni. ⁊ qui ꝑcario ⁊ hmōi. non ꝓprie poſſident. ſed hi quorum nomīe poſſident. c. cum veniſſent. de reſtit. ſpol. ⁊ in glo. c. clerici. xvj. q. iij. Si tñ interrupta poſſeſſione qñ poſſeſſor recuperat eſt bone fidei ſic ꝑſcriberet ea interruptione non obſtante. l. fi. C. de ꝑſcri. xxx. an. 6

Vtrum poſſeſſio ciuilis. i. ꝙ ſit talis ꝑſona que poſſit legitime de iure cōi poſſidere neceſſario req̄rat ad preſcriptionē? R. ꝙ ad vſumfructū preſcribendum non. ſed ſufficit naturalis ſeu corporalis poſſeſſio. l. fi. ff. de acqui. poſ. no. Pa. in. c. ad audientiam. eo. tit. In alijs aūt vbi preſcriptio inducit ad acquiſitionem rei vel iuris. tunc requirit ciuilis poſſeſſio. ⁊ ſic intellige text. ⁊ glo. in. c. cām. eo. tit. et ideo naturalis nō ſufficit. de quo plene ꝑ Dy. in regula ſine poſſeſſione. li. vj. Vbi vō ꝑſcriptio inducit ad extinguendū ſolūmodo ius alterius ⁊ ad defenſionē cōtra ius alteri cōgruens. tunc tali defendenti nō eſt neceſſaria vera poſſeſſio vel q̄ſi. al's ſequeret ꝙ nō ꝑſcriberent actiōes ꝑſonales cōtra id qđ hr̄ in. l. ij. C. de ↄſti. pecu. ⁊ in. l. ſicut. C. de pre. xxx. an. q: nemo vere eam poſſidet. niſi is cui vere ↄpetit. vt no. Inno. in. c. in lr̄is. de reſti. ſpo. hec eſt notabilis diſtinctio. Cal. in. c. cū non liceat. eo. Aduerte hic ꝙ poſſidēs bona fide ⁊ vēdēs ſub ↄditōe nō interrūpit poſſeſſionē. Vñ ſi deficiēte ↄditōne venditio reſoluat priora tpa cū poſterioribꝰ ↄtinuare poterit. ſm Pa. in. c. illud aūt. eo. ti. 7

Vtrū poſſeſſio lōgiſſimi tpis: de cuiꝰ initio nō ē memoria hēat vim tituli? R. ſm Io. an. in. c. ij. de prebē. li. vj. ꝙ ſic. qñ capacitas dat in exercēte. al's nō. vñ laicus ꝗ̄tūcunqȝ exercuerit actū ſpūalē vel aliꝰ ordis nūꝗ̄ tñ ꝑ illū ꝑſcribere. Et no. ꝙ fama ꝑbet iuſtā cām credendi: vt no. in. c. inquiſitōi. de ſent. ex. ⁊. c. cum contingat. de reſcrip. ⁊ ꝑ Bart. in. l. ij. C. ſi ſer. vel lib. ⁊ in. l. celſus. ff. de vſucap. Et ſi fama erat ꝙ res fuit legata: vel ꝙ tale fiebat ꝑ pri- 8

uilegium pape qđ fuit ꝓditum tpe guerre: ꝛ hmōi
ſic curret pſcriptio vt no.in.l.ꝙ vulgo.ff.ꝓ empto
q: ſic facit titulū ſicut in illo cuius ꝓcurator dixe-
rat ſe emiſſe.ꝛ ſic credebat.
9 ¶Quartū qđ requirit̄ eſt ꝙ res non ſit vicioſa: vt
poſſit pſcribi: ꝛ dr̄ vicioſa ſi ſit furtiua aut vi poſſeſ
ſa: vt inſti.de vſuca.§.qđ aūt. Et ſubdit tex.ꝙ nec
vllus ali⁹ q̄uis ab eis bona fide emerit. vel ex alia
cā accepit vſucapiendi ius habet. Et aduerte ꝙ in
re mobili opoꝛtet iuſtus titulus interueniat a prin
cipio.aliter nunq̄ pſcribit̄.q: ſine titulo contra vo
luntatē dn̄i ꝯtractās furtū cōmittit.ꝛ ſic furtiua ē.
ſecus eſt ī re īmobili. q: q̄uis mala fides fuerit in
pꝛimo.pōt tn̄ ꝑ alios pſcribi ex eoꝝ bona fide. Et
iđ nunq̄ res mobilis in ꝯſcia pōt teneri q̄ntūcunq̄
ꝑ longū tps ſit poſſeſſa ꝛ bona fide: niſi qui habuit
eam a pꝛincipio habuerit cum titulo.ꝓpterea dicit
tex.in.d.§.qđ aūt. Vn̄ in reb⁹ mobilib⁹ non facile
ꝓcedit: vt bonefide poſſeſſoꝛi vſucapio competat
Qđ no.q: ſepe venit in pꝛactica. Limita tn̄ ſm ꝙ
ī.dico.§.xliiij.
10 ¶Quero vtrū oēs alie res q̄ nō ſūt vicioſe poſſint
pſcribi: R.ꝙ regl'r oīs res.omne ius.oīs actio pre
ſcribi pt.c.ad aures.e.ti.ſ3 h3 multas exceptōes.q:
ſunt multa q̄ pſcribi nō pn̄t: vt.ī.§.xij.cum ſe.
11 ¶Sed q̄ requirunt̄ ad pſcribendū iura ſeu ſerui-
tutes q̄ hn̄t cām ꝯtinuā vel q̄ſi: R.ꝙ requirūt̄.v.
Primū bona fides.ſ.ꝙ vſus fuerit eo aīo ꝙ vſus
fuerit iure ſuo: ꝛ ꝙ potuerit etiā aduerſario cōtra-
dicente.ſecus ſi cā amicitie.q: nunq̄ pſcribet.l.fi.ꝛ
ibi no.ff.quēad.ſerui.amit.ꝛ le.qui iure familiarita
tis.ff.de acqui.poſ. Scđm tps debitū vt.ī.patebit
Tercium ꝙ vſus fuerit ſciēte aduerſario.l.ij.C.đ
ſerui.ꝛ ibi glo.ꝛ doc.ꝛ etiā patiēte.l.q̄tiens.la.ij.ff.
de ſerui.q: ſcia ꝛ patientia in iurib⁹ incoꝛpalib⁹ ad
uerſarij cōſtituit q̄ſi poſſeſſionē. ꝛ iđ ſine ipſa non
poſſet pſcribi: niſi ſit tps longiſſimū.ſ.xxx.annoꝝ
vel.xl.an.ſm Pau.de caſtro.in.l.ij.C.de ſerui. Itē
niſi habuiſſet pſcribens titulū ab aliquo tercio qui
eam vt dn̄s illius fundi ꝯceſſit. q: ſic ignoꝛāte dn̄o
pōt pſcribi: vt not.Cy.Petrū tenere in.l.ij.pdicta
Qđ no.ꝓ limitatōe illius ꝙ in coꝛpalib⁹ nō eſt da
re quaſi poſſeſſionē ſine ſcia ꝛ patienta aduerſarij:
q: pauci aduertūt.vt in paſcuis aque ductus iuriſ
ditionib⁹ piſcādi. Et nō ſm Inno.ꝙ iſtud tps in-
cipit currere ex quo quis cepit illo vti nō vi: nec clā
nec pcario ſciēte illo cui ſit pindiciū ꝛ nō cōtradicē
te. Quartū in negatiuis: puta altius nō tollēdi re-
quirit̄ ꝓhibitio.no.glo.in.l.qui luminib⁹.ff.de ſer
ui.vr.p.ꝛ ꝓhibitio d3 eſſe ex pte ptēdētis ſeruitutē
Quintū ꝙ ſit dn̄s fundi cui⁹ ſeruitus eſt acquirē-
da.qđ no.
12 ¶Que ſunt q̄ pſcribi non pn̄t: R.xvj.pꝛimo ꝯtra
pctā de iure canonico ꝛ ī foꝛo aīe īmo diuturnitas
auget.c.cū haberet.de eo qui du.quā pol.ꝑ adul.ꝛ
c.nō ſatis.ꝛ cū in eccleſie.de ſymonia. De iure ciui-
li.vo ſi pctīn eſt momētaneū.tunc lapſus tpis alle-
uiat penā in.l.ſi diuturno tpe.ff.de pe.ꝛ q̄nq̄ ex to
to tollit. Vn̄ cōiter doc.ꝛ ſequit̄ Pa.in.c.cū habe-
ret.dicunt ꝙ aduerſus qđlibet crimen regulariter
ꝓcedit pſcriptio.x.an.vt poſt lapſum quis neque-
at accuſari.ꝛ in.l.adulter.ff.de adul.dr̄ ꝙ poſt quī
quenniū nō pōt quis accuſare adulteriū niſi in du
obus caſib⁹.vide glo.d.l.adulter.
¶Scđo ꝯ obedientiā viſitationē ꝛ ꝓcurationē q̄ 13
debet̄ rōne viſitatōis.c.cū non liceat eo.cū ſilib⁹.
¶Tercio eccleſie loca religioſa: necnō ius decime 14
pꝛimitie vel oblatōis: ꝛ oīa alia iura ſpūalia nō pn̄t
pſcribi a laicis.q: illa poſſidere nō pn̄t vt in.c.cām
eo.etiā ſi mille anni tranſierūt vt ſ.dixi ſm Io.an.
in.c.ij.de pben.li.vj. Ab eis aūt a quib⁹ poſſideri
pn̄t bn̄ pſcribunt̄: vt in.c.ad aures.eo.
¶Quarto annexa ſpūalib⁹.vt ius patro.ſil'r pſcri 15
bi non poſſunt a laicis.dicit tn̄ Pan.in.d.c.ad au
res.ꝙ papa poſſet concedere pꝛiuilegium laicis vt
poſſiderēt ſpūalia aliq̄.q: pt dare ptātem eis excōi
candi.ꝛ ſic tunc pſcribere poſſent q̄ poſſidere pn̄t.
Limita iſtud ad laicos ſeculares: q: laici cōuerſi l3
non debeant tn̄ poſſunt tractare ſpūalia cum cleri
cis ꝛ pſcribere.vide tex.iūcta glo.in.c.ex eo.de cle.
li.vj.
¶Quinto nō pt pſcribi limes vel qđ adheret limi 16
tib⁹ epatuū ꝓuinciarū vel parochiarū.xvj.q.iij.
licet inter de parocħ.ſup eo.rōne termini confun-
dant̄ ꝓuinciarū vel parochiarū.
¶Sexto liber hō ꝓ ſeruo poſſeſſus nō pōt pſcribi 17
xvj.q.iij.§.pōt.
¶Septio publice functōes agroꝝ.i.pēſiones nō 18
pn̄t a colono pſcribi: nec fundus quē colit.d.§.pt
C.de pſcrip.xxx.vel.xl.an.l.male agit̄.
¶Octauo via publica non pōt pſcribi ex non vſu 19
ppl'i.l.viam.ff.de via publica.
¶Nono aqueductus ad publicū vſum ciuitatis 20
et alia iura ciuitatis ad publicū vſum deſtinata p-
ſcribi non pn̄t.C.de aqueductu.l.diligēter.
¶Decimo reſeruata pꝛincipi in ſignū ſubiectiōis: 21
vt tributū ꝛ ſilīa pſcribi non pn̄t: vt.l.cōpit ſereni-
tas noſtra.C.de pſcri.xxx.an.facit qđ no.in.c.cū
non liceat eo.
¶Undecimo res quā lex vel canon alienari ꝓhi- 22
bibet nō pſcribit̄.ſic tn̄ diſtingue ſm Pan.in.d.c.
cum nō liceat.ꝙ aut lex ꝓhibet alienationē.q: ei⁹
rei nō eſt ꝯmerciū: nec pōt poſſeſſio haberi: vt in re
bus ſacris: ꝛ ſic nō valet pſcriptio. Aut ꝓhibet ali
enationē ſimpl'r fauoꝛe ipſius rei. Exemplū in fun
do dotali.ꝛ ſic pſcriptio non pōt inchoari.l.ſi fun-
dum.ff.de fun.dota.glo.ꝛ Bar.in.l.ij.C.de vſu-
ca.ꝓ emptoꝛe. Sed ſi erat inchoata anteq̄ talis eſ-
ſet dotalis fundus ꝛ hmōi.ſup qua ſe fundat ius.
tunc nō impedit̄ vſucapio.tex.eſt in.d.l.ſi fundū.
Idem dicendū qn̄ res puenit ad pſonā pꝛiuilegia
tam ꝯ quā non poſſet pſcribi: vt no.Ioh.an.in.c.
vnico.de iure pa.li.vj. Aut lex ꝓhibet alienatiōē3
non ſimpl'r.ſ3 ſine certa ſolēnitate.vt in reb⁹ mino
rum ꝛ eccleſie.tunc data bona fide: ꝛ excluſo erroꝛe
iuris ꝓcedit pſcriptō ſi h3 comitātia alia: puta emi
a minoꝛe quē credebā maioꝛē. vel rem a plato.ſed
putabam capl'm conſenſiſſe.ꝛ hmōi. Secus ſi erra
bam in iure credēs ꝙ platus ſine capl'o poſſet.vel
minoꝛ ſine decreto.ꝛ ſic intellige glo.in.c.ij.de his
q̄ fi.a pla.ꝛ tex.iuncta glo.in.c.j.de re.ec.non alie.
libro.vj.

23 ¶Quid ſi eſt ꝓhibita alienatio ꝑ defunctū. R. idē
dicendū ſicut de ꝓhibita a lege. ſ. ꝙ vſucapio non
pōt. tex. eſt in. d. l. ij. ⁊ ibi glo. ⁊ Bar. Et hec intelli-
ge qn̄ p̄dicta ꝓhibitio fit ex cā ꝑ teſtatorē: ſine cā ei
nō valet: vt legit̄ ⁊ no. in. l. filius. §. diu. ff. de le. j. ⁊
ibi ꝑ Bar. plene.

24 ¶Vtrum ſilr̄ ſit dicendū qn̄ res ꝑ pactū ꝓhibita
eſt alienari: puta cum res eſt obligata: et obligans
appoſuit pactū: vt illa res interim nō alienet̄ ⁊ im-
pedit̄ dn̄ij tranſlatio: vt in. l. ſi creditor. §. vlti. ff. de
diſtra. pigno. R. ꝙ ſic. q: nō currit p̄ſcriptio vt no.
Bart. in. l. vbi lex. ff. de vſuca. Pa. tn̄ in. d. c. cū nō
liceat. tenet ꝙ currat p̄ſcriptio ⁊ credo verius ſi ali
us a p̄dictis contrahentib⁹ p̄ſcribat.

25 ¶Duodecimo res q̄ tenet̄ p̄cario noīe. q: nō ipſe
ſed dn̄s poſſidet. l. certe. §. is qui rogauit. ff. de p̄ca
rio. Idē de colono ea. rōe. l. male agit̄. C. de p̄ſcrip.
xxx. an. Idē de eo qui poſſidet noīe alieno. ea. rōne
c. cum veniſſent. de reſti. ſpo. Idem de pignore qđ
non pōt p̄ſcribi a creditore ⁊ vſufructuario. q: cen
ſent̄ in mala fide. Dicit tn̄ Pa. in. d. c. cū nō liceat.
licet colonus ⁊ tenens p̄cario noīe: et qui poſſidet
alieno noīe nō poſſint ipſi p̄ſcribere tales res: tn̄ ſi
colonus vendit alteri: ⁊ qui emit bona fide p̄ſcribit
ſed dn̄s petit reſtitutionem in integrum. ſi ignora-
uit ex clauſula generali. l. j. ff. ex q̄. ca. ma. ſm̄ Spe.
eo. ti. ⁊ placet ꝑ ea q̄ infra dicā. licet Bar. in. l. cum
ſolus. ff. de vſuca. aliter ſentiat.

26 ¶Terciodecimo res empta a ꝓdigo vl' luxurioſo
aut luſore alienante. Diſtinguit tn̄ Pa. in. c. ſi dili-
gēti eo. ꝙ aut talibus eſt interdicta adminiſtratio:
et ſic nō valet contractus: nec infert̄ vſucapiēdi cō
ditio: vt. l. qui fundum. §. qui ſciens. ff. ꝓ empto.
aut nō eſt interdicta adminiſtratio bonorum: ⁊ tūc
aut ignorabat ꝙ in malum vſum volebat cōſume
re. ⁊ ſic pōt vſucapere. quia eſt bone fidei: vt in. l. ſi
quis cum ſciret. ff. ꝓ empto. Si v̄o ſciebat ꝙ in ma
lum vſum volebat expendere p̄cium: ſic nō valet
vſucapere: vt in. d. l. ſi quis cum ſciret. ⁊ eſt tex. no.
in. l. ſi v̄o nō remunerandi cā. §. ſi adoleſcēs: luxu-
rioſus mandat tibi vt ꝓ meretrice fideiubeas. idē
q; tu ſciens mandatum ſuſceperis nō habebis mā
dati actionem. qđ ſilē eſt quaſi ꝑdituro pecuniam
ſciens credideris. Sed ⁊ ſi vlterius directe manda
uerim tibi vt meretrici pecuniā credas non obliga
bit̄ mandati quaſi aduerſus bone fidei mandatū
ſit hic tex. ff. mandati. nec ob. l. affectionis. ff. de do
na. q: ego intelligo ante factum nō valere in iſta le-
ge. valeret poſt factum fornicatōnis. ſoluendo hāc
deciſionem poſuit Bar. in. d. l. ſi quis cum ſciret. ⁊
ſm̄ hanc limitarem ego. l. fi. ff. de alea. vbi valet cō
tractus venditōis factus alteri a colluſore. ſ. verū
qn̄ non putabat p̄ciū in ludo velle conſumere. al's
talis emptor nō poterit p̄ſcribere. Multo minus
valet contractus factus in ludo cum colluſore. vn̄
nec tenet venditio. nec tenet̄ emptor de euictione
cum ſimul delinquant. l. fi. §. j. ff. qua. re. ac. nō da.
Et ꝑ conſequens cū ſit in mala fide: ⁊ contractus
ſit ꝓhibitus a iure nō poterit p̄ſcribere. quod not.
bene.

27 ¶Quartodecimo res ignorantis non pōt p̄ſcribi
ita tenet do. Pet. de peruſio tractatu de canonica
portione epi. c. ij. allegat. l. cum ſex. ff. de edil'. edict.
cum concor. in glo. ibidē. Vnde cōcludit ꝙ qn̄ q̄s
ignorat habitu ⁊ actu ius ſibi cōpetere: puta q: ig-
norat legatū ſibi factū: ex quo reſultat ſibi ius agen
di. ⁊ ſic nō currit p̄ſcriptio. Item qn̄ quis ignorat
actu ſed nō habitu ſic etiā nō currit: puta collator
ſcit ſe habere ius conferendi bn̄ficiū ſed ignorat fa
ctum. ex q̄ reſultat ſibi ius agendi. ſ. actū vacatiōis
et ſic nō currit p̄ſcriptio. c. q: diuerſitatē. de cōceſ. p̄
ben. c. lr̄as. de ſup. negli. p̄. Pa. v̄o in. d. c. vigilāti.
dicit ꝙ cōtra ignorantē ⁊ abſentē currit p̄ſcriptio:
niſi ignorās vel abſens poſſideat ciuiliter. q: tunc
nō currit p̄ſcriptio: vt in. l. male agit̄. C. de p̄ſcrip.
xl. an. Ex quo infert ꝙ ſi me abſente aut ignorante
ingredit̄ quis poſſeſſionē meā nō incipit tunc pre-
ſcriptio: licet fuerit ingreſſus bona fide. q: ꝑ hunc
ingreſſum nō ꝑdo poſſeſſionē vt in. l. ſi id qđ. ff. de
acqui. poſ. ſed anteꝙ̄ incipiat p̄ſcribere. oportet pri
us ꝑdam poſſeſſionē: puta q: ſciens alium ingreſ-
ſum ſuſpicer me poſſe repelli vt in. d. l. ſi id qđ. ⁊ ab
eo tp̄e incipit currere p̄ſcriptio: ⁊ nō prius: vt not.
Dy. in regula ſine poſſeſſione. lib. vj. ⁊ ſentit glo. et
apertius Bar. in. l. j. C. de ſer. fugi. Addit tn̄ ꝙ vbi
ignorans nō poſſidet. licet currat p̄ſcriptio: tn̄ ſi ig
norantia fuit ex iuſta cā vel ꝓbabilis ꝙ tunc ſub-
uenit̄. ar. c. cum illorum. de ſen. ex. ⁊ hec ſubuentio
erit ꝙ reſtituet̄ in integrum. vt voluit Bar. in. l. j.
§. ſi quis aūt. ff. de actu itinereq; pri. facit gl. in. l. j.
C. de pa. po. ⁊ tex. optimus. in. l. ante pen̄. ff. de ac-
qui. here. ſed magis mihi placet opi. Pet. Vbi tn̄
ignorantia non eſt craſſa vel ſupina. Incorporalia
v̄o non pn̄t quaſi poſſideri: niſi ſciente eo qui poſſi
det prius. Et data eius ignorātia non pn̄t p̄ſcribi.
l. ij. C. de ſeru. ⁊ aqua. not. Innoc. in. c. bone. el. ij.
de poſtu. p̄lat.

¶Quintodecimo res excōicati. vt dicit Pa. in. c. 28
j. eo. q: cum ſit impeditus a lege nō debet cōtra eū
currere p̄ſcriptio. l. fi. in fi. C. de anna. excep. Qđ li-
mito verū in eo qui nō eſt in mora petende abſolu
tionis. Secus ſi eſſet in mora. q: tunc impedimen
tum orit̄ ex culpa ſua. ⁊ iō curreret.

¶Sextodecimo res furtiue vel vi poſſeſſe: nec etiā 29
ea q̄ ex ipſis naſcunt̄: vt inſtit. de vſuca. §. furtiue.
de quo dic vt. j. §. xliiij.

¶Que ſunt tp̄a in quib⁹ p̄ſcriptio nō currit ꝫ dor 30
mit: R. Pa. in. c. ex trāſmiſſa eo. ꝙ. ix. tp̄a. Primū
tp̄s hoſtilitatis: ⁊ vbi ius non reddit̄: ſed hoc limi
tat. Inno. in. d. c. qn̄ ꝓpter guerram ⁊ hmōi actor
agere voluit. ſed non potuit. quia non erat qui ius
redderet. l. ſed ſi ꝑ pretorem. §. ſi ferie. ff. ex qui. ca.
ma. ⁊ propter hoc dicit Barto. in. l. de etate. ff. ad
trebel. ꝙ citatus tempore peſtis habet iuſtam cau-
ſam nō comparendi. allegat. c. ad ſupplicationem.
de renun. facit glo. in. c. ſi v̄o. de iureiur. Et ideo di
cit idem Bar. in. l. naturaliter. ff. de vſuca. ꝙ tem-
pore peſtilentie nō currit p̄ſcriptio. vbi quis fugit
ex tali timore: aut certe erit iuſta cauſa petēdi reſti-
tutionē in integrū ex clauſula generali. et idem dic
de omni alia iuſta cā q̄ impedit ne quis rem ſuā pe
tat. l. qđ quidē. ff. ex qui. cau. ma. Scđm tp̄s eſt qn̄

eccleſia nullum habet p̄latum ſeu habet inutilē ad
agēdum: vtputa. qꝛ eſt excōicatus ſuſpēſus vel ca
ptiuus. c. qꝛ diuerſitatē. de conceſſ. p̄ben. xvj. q. iij.
c. j. de elec. qꝛ diligētia. Aut eſt dilapidatoꝛ: aut ma
le alienans p̄latus: vt in. c. ſi ſacerdotes. xvj. q. iij. ⁊
qd̄ no. in. c. j. de in inte. reſti. li. vj. Nam toto tp̄e p̄
lati male alienantis nō currit. Terciū tp̄s qn̄ quis
de iure impedit̄ agere ſicut filiuſfa. vt. l. j. in fi. C. d̄
anna. excep. ⁊ in vxore viuente marito reſpectu re
rum dotaliū. l. in rebus. C. de iure dotis. Item in
pupillo durante etate pupillari. l. ſicut vltra medi
um. C. de p̄ſcrip. xxx. an. Quartū tp̄s eſt ſciſmatis
quo ad eccleſiam romanā: vt in. c. cum nobis. e. ti.
Quintum tp̄s conditōis: qꝛ res ſub conditōe non
p̄ſcribit̄. l. cum notiſſimi. §. ſed illud. C. de p̄ſcrip.
xxx. annoꝝ. qꝛ nulla currit mora. Sextum tp̄us fe
riarum repentinarū. qꝛ p̄cauen non pn̄t: vt di in.
d. §. ſi ferie. Quidam tn̄ dicunt ꝙ currit: ſed indul
get̄ reſtitutio. Septimum tp̄s abſentie reipublice
cā. Limitat tn̄ Inno. iſtud cum p̄cedenti qn̄ p̄ſcri
ptio fuit cōpleta tp̄e feriarum: aut abſentie: vel pa
rum poſt. ſecus ſi poſt magnū tp̄s. qꝛ tunc nō dat̄
reſtitutio. facit. l. ab hoſtibꝫ. §. ſed qd̄ ſimpliciter. ff.
ex qui. ca. ma. ⁊ ſatis placet licet alij teneāt indiſtin
cte nō currere. Octauum tp̄s eſt furie vel ꝓdigali
tatis. ſm̄ Jo. an. in addi. ad Spe. eo. tit. Nonū eſt
iacentis hereditatis. ⁊ nō ſtat p̄ heredeꝫ quin eam
capiat. ſed aliquo mō eſt impeditus ſm̄ Pan. in. c.
de quarta. de p̄ſcrip. ſed. d. Anto. ibidē tenet ꝙ cur
rit: ſed reſtituet̄ ex generali clauſula.
31 ¶ Sed quero an in p̄fatis caſibꝫ ita domiat ⁊ im
pediat̄ p̄ſcriptio ꝙ nō ſit opus petere reſtitutionē
R. diuerſa fuit opi. legiſtarū in. l. ſenatus. ff. de off.
p̄ſi. ⁊ canoniſtarum in. c. ex tranſmiſſa. eo. ſed mihi
placet opi. Inno. ꝙ impedit̄ ipſo iure: nec eſt neceſ
ſarium petere reſtitutionē: niſi ſolum in tp̄e abſen
tie ⁊ feriarum pōt dici cum ſili rōne tp̄s ꝓdigalita
tis etiā. ⁊ ſic illa tp̄a ſubducunt̄ de medio p̄ſcriptio
nis. rō ſua quare nō currit eſt qꝛ p̄ſcriptio eſt odio
ſa. vt pꝫ ex eo qd̄ legit̄ et no. in. c. vigilanti eo. ergo
nō eſt laxanda.
32 ¶ Quantum tp̄s requirit̄ in p̄ſcriptione: R. ꝙ di
uerſimode ſm̄ ꝙ a diuerſis ⁊ contra diuerſa fit p̄
ſcriptio.
33 ¶ Contra eccleſiam romanam nō currit minoꝛ ꝙ̄
centenaria. intellige in his que ſpectant principalr̄
nō ſecundario ad ipſam. ſm̄ glo. in. c. ad audientiā
eo. Unde dic ꝙ generaliter oīa que immediate ꝑ
tinent ad diſpoſitionē pape gaudent priuilegio. vt
eſt eccleſia lateranenſis. ⁊ res ipſius ⁊ exemptio cō
tra quā non currit minoꝛ p̄ſcriptio ꝙ̄ centenaria.
Ita tenet Jo. an. in regula ſcienti. li. vj. in mercu. ⁊
qd̄ no. Pau. in cle. frequens. de exceſ. p̄lat. ⁊ Pau.
in. d. c. ad audientiā. Fallit hoc in caſu. c. ij. §. j. eo.
li. vj. vbi catholici p̄ſcribunt contra eccleſiā roma
nam bona hereticoꝝ qui ignorabant̄ in vita ꝙ eſ
ſent heretici. ſi p̄. xl. annos bona fide ea poſſederūt
nec in iſto caſu poterit romana eccleſia petere reſti
tutionē. vt in. d. c. ij. pꝫ. vbi ꝓhibet oēm moleſtiam
poſt p̄ſcriptionem.
34 ¶ Contra eccleſiā inferiorem a romana. ſiue fiat p̄
ſcriptio a priuato vel ab alia eccleſia. ſi eſt in immo
bilibus. vel iuribus habentibꝫ continuā cām ſic re
quirit̄ quadragenaria annoꝝ p̄ſcriptio: vt in. c. de
quarta. eo. et in. c. j. eo. li. vj. nec requirit̄ titulus in
hac quadragenaria p̄ſcriptione. ſed ſufficit bona fi
des. niſi ſit contra ius cōe. qꝛ ſic requirit̄ titulus ve
rus vel putatiue verus. c. ſi diligenti. eo. tit. Si vo
eſt in mobilibꝫ. ſic ſm̄ Pa. in. c. cum dilecta. de con
fir. vti. vel inuti. nō habet locū vſucapio triēnalis
contra eccleſiam romanā. ſed cōtra alias eccleſias.
credo ꝙ habeat locum. niſi in rebus q̄ alienari nō
pn̄t ſine debita ſolennitate. de quibꝫ s. Alienatio.
§. v. ⁊ quatuoꝛ. §. ſequētibꝫ. Et ꝙ p̄ſcribat. habes
in aut. quas actiones poſita. xvj. q. iij. §. fi.
¶ Quid ſi laicus habet rem cōem cum eccleſia ⁊ in 35
diuiſibilem: R. Pan. in. d. c. de quarta. ꝙ requirit̄
quadragenaria p̄ſcriptio ꝓpter eccleſiā. ar. l. ſi cōem
ff. quēadmodū ſerui. ami. Jo. an. in. c. vnico. de iu
re pa. in nouella. dicit ꝙ vbi ius eccleſie pōt rema
nere illeſum p̄ſcriptio cōis contra laicum ſufficere
quod no. in. c. ad audientiam. eo. ⁊. xvj. q. iiij. nolu
mus.
¶ Sed nūquid requirit̄ quadragenaria in re q̄ de 36
uenit ad eccleſiam q̄ cum eſſet laici incepit ab aliq̄
p̄ſcribi: R. Pa. in. d. c. de q̄rta. cōioꝛ ⁊ verioꝛ opi.
eſt ꝙ nō. ſed ꝓ p̄terito vtet̄ priuilegio priuati et ꝓ
futuro tp̄e priuilegio ſuo. ar. in. l. fiſcus. la. j. ff. de iu
re fiſci. ⁊ ideo ſi contra priuatū pn̄tem currerūt. v.
anni anteꝙ̄ venirēt ad eccleſiā ſufficiet̄ poſtea. xx.
poſtꝙ̄ venit ad eccleſiā. Et idē dic in ſilibus priui
legiatis facit aut̄. ſi quis. C. de p̄ſcrip. lon. tempo. ⁊
ſic in iſto caſu mutat p̄ſcriptionem.
¶ Utrum p̄ſcriptōes iudiciales currāt contra ec 37
cleſiam: R. Pa. in. c. fi. de in inte. reſti. ꝙ ſic. vt ſūt
ꝙ poſt decenniū nō appellet̄ ⁊ hmōi: ſed reſtituit̄
ſicut ⁊ minoꝛ iure ſpāli vt in. d. c. fi. ⁊. l. j. C. ſi ſepius
in inte. reſti. fue. po. ⁊ ibi ſequit̄ Bar.
¶ Utrum res patrimoniales clericoꝝ gaudeant 38
iſto priuilegio quadragenario: R. ꝙ nō. ſed p̄ſcri
bunt̄ cōi ſpacio: ſicut alie laicorum. tenet glo. in. c.
poſſeſſiones. xvj. q. iiij. ⁊ in. c. ꝙ̄ꝗ. de cenſi. li. vj. et
Spe. in ti. de reſti. in integ. tenet ꝙ nō pōt reſtitu
tionem petere ſi fuit leſus in talibus bonis: ſicut fa
cit in leſione in rebus eccleſie. ⁊ iura q̄ dicunt ꝙ bo
na clericorum gaudent eodē priuilegio ſicut bona
eccleſie. dicit ꝙ intelligunt̄ quo ad defenſionem. al
legat. c. eccleſiarū ſeruos. xij. q. ij. facit qd̄ dicit Pe.
et Abbas in. c. cum ſit. de fo. cōpe. ꝙ. ſ. raptores p̄
fatorum bonorum nō conueniunt̄ coram iudice ec
cleſiaſtico. qꝛ priuilegium nō debet extendi: niſi in
caſibus iure exp̄ſſis. ⁊ idem cōcludit. d. Anto. niſi
ſit eadē oīno rō cum exp̄ſſis a iure. qd̄ nota.
¶ Quid de legatis ad pias cās: R. ꝙ ſolūmō ha 39
bebit locū p̄ſcriptio. xl. annoꝝ ſm̄ glo. no. in autē.
de eccle. ti. §. ꝓ tp̄alibus. ⁊ in. c. fi. xvj. q. iij.
¶ Contra hoſpitalia ⁊ alia pia loca requirit̄. xl. an 40
norum ſicut cōtra eccleſiam. vt eſt text. no. in. l. oīa
priuilegia. C. de epi. ⁊ cle. no. Jo. an. in. c. ij. de reſt.
in integ. li. vj.
¶ Contra principem diſtinguit Pa. in. c. cum no 41
bis eo. ti. ſic. aut ſunt bona reſeruata principi in ſi

gnum ſingularis priuilegij vel dominij: vt legiti-
mare ſpurios: creare notarios: exigere vectigalia ⁊
pedagia ⁊ hmõi. ⁊ ſic reqrit̃ ſcia pncipis ⁊ tm̃ tp̃s.
de cuius initio memoria hoim nõ exiſtat. vt ē tex. in. c.
ſup qbuſdã. de v. ſi. ⁊ p Bar. in. l. cunctos ppl'os
C. de ſum. tri. ⁊. l. ſi publican⁹. ff. de publi. ⁊. l. j. ff.
de aqua plu. ar. Aut ſunt bona parit poſſedibilia
et ſi iſta ſunt pncipi incorporata requirit̃ ſpacium
xl. an. vt in. d. l. cõperit ſerenitas nr̃a. ⁊ ſic ꝓcedit
glo. in. §. fiſci. Inſti. de vſuca. Si v̊o nõ ſunt incor-
porata. ſʒ dũtaxat delata tanq̃ʒ vacantia: ſeu ex cã
publicata. ⁊ tũc in bonis delatis ꝓpter vectigal nõ
ſolutum ſufficit tp̃s. v. ãnoꝝ. vt. l. ij. C. de aposta.
In alijs v̊o ſi p̄ceſſit denũciatio ſufficit tp̃s. iiij. an-
noꝝ. vt. l. intra. iiij. ff. de diuer. ⁊ tem. p̄ſcri. Si v̊o
denũciatio nõ interuenit: ⁊ ſic ſi habuit bonã fidē
tm̃ requirit̃ tp̃s. xx. ãnoꝝ. l. in omnibꝫ. ff. de diuer.
et tē. p̄ſcri. Si aũt vltra bonã fidē habuit titulum
ſic ſufficit tp̃s. x. ãnoꝝ. ſic loquit̃. l. q̃uis. ff. de vſu-
ca. et no. Bar. in. d. l. in omnibꝫ. Contra q̃ſcunq̃ʒ
alios a p̄dictis diſtinguo. Aut ſum⁹ in actionibꝫ
ꝑſonalibꝫ. ⁊ ſic requirit̃ ſpaciũ. xxx. ãnoꝝ. Qd̃ limi-
tat Pa. in. c. in cã. de cã poſ. ⁊ ꝓpri. verũ qñ concur-
rit ſola patiētia. ſecus ſi cum patiētia interueniſſet
aliud. vt eſt tex. in. l. ꝓcula. ff. de proba. vbi ex taci-
turnitate longi tp̄is p̄ſumit̃ dimiſſum fideicõmiſ-
ſum debitũ: ſi ſepius de alijs habita rõne nõ ſit ha-
bita de fideicõmiſſo mētio. Aut ſumus in rebus
ĩmobilibꝫ. ⁊ ſic ſi poſſidet cũ titulo requirit̃ ſpaciũ
x. ãnoꝝ inter p̄ſentes cõtinue. ⁊ p. xx. inter abſen-
tes. et. l. fi. C. de p̄ſcri. lon. tē. Si v̊o ptim fuit pñs
ptim abſens duplicabit̃ tp̃s abſentie ſolũ aute. q̄
ſi qs qbuſdã. C. de p̄ſcrip. lõ. tē. ſine titulo. p. xxx.
ãnos cũ bona fide ⁊ reliqs p̄ſcribit̃. vt in. c. ſancto-
rum. eo. ti. xvj. q. iij. §. põt. et. l. ſi quis emptionis.
C. de p̄ſcri. xxx. an. Aut ſum⁹ in ſeruitutibꝫ. ⁊ tũc
ſi habet cãm cõtinuã vel q̃ſi regularit̃ p̄ſcribit̃ lon-
go tpe. ſ. x. ãnoꝝ inter pñtes. et. xx. int̃ abſentes ſi-
cut ĩmobilia. tex. eſt in. l. fi. C. de p̄ſcri. lon. tē. et in
l. ij. C. de ſerui. ⁊ ibi glo. ⁊ doc. hoc no. Si v̊o ſerui-
tus hʒ cãm diſcontinuã. tũc regularit̃ nõ p̄ſcribit̃
vt eſt tex. in. d. l. ſeruitutes. ⁊ ibi p doc. Fallit p̄mo
qñ qs vſus eſt tanto tpe cui⁹ ꝯrij memoria nõ ex-
iſtit. l. hoc iure. §. ductus aq̄. ff. de aq̄ q̄ti. ⁊ eſtiua:
no. glo. et doc. in. d. l. ſeruitutes. ⁊ tp̃s centũ ãnoꝝ
eſt tp̃s de cui⁹ initio nõ extat memoria. vt tenʒ do.
Anto. in. c. veniēs de teſti. ⁊ Car. in. c. ſi diligenti.
de p̄ſcrip. Itē ſcd̃o qñ habuit ti. cõceſſionis a dño
q2 p̄ſcribet in. x. ãnis int̃ pñtes et. xx. int̃ abſentes.
ita nota glo. in. d. l. ſeruitutes. Similiter et tercio
p̄ſcribit̃ qñ habuit veꝝ titulũ a tercio. q2 p. x. inter
pñtes. et. xx. int̃ abſentes p tex. in. l. fi. in fi. ff. de p̄-
ſcrip. lon. tē. ſm Pau. de caſtro in. d. l. ſeruitutes.
Aduerte q̄ ē dĩa int̃ p̄ſcribēdo ruſticanã ⁊ vrbanã
ſeruitutē. q2 ruſticana ꝑdit̃ p nõ vſum. ſʒ vrbana
nõ nſi alius ſimul vſucapiat libertatē. puta habeo
feneſtras q̄s licet obſtruã nõ ꝑdo ius. ſʒ ſi alius p
idē tp̃s altius eleuauit murũ ſuũ ſic amitto. hec ꝓ-
bant̃ in. l. hec aũt iura. ff. de ſerui. vrba. p̄di. Quid
autē ſit ſeruitus vrbana ⁊ ruſticana: vide ſeruitus
in pn. Et nota q̄ tũc ſeruit⁹ dicat̃ hr̃e cãm cõtinuã

vel ꝑpetuã qñ eſt in vſu actualiter ⁊ potentialit̃
vt ſeruit⁹ aque ductus. ⁊ ſeruit⁹ altius nõ tollendi
⁊ ſimiles. Rõ q2 licet a pncipio requirat̃ factũ ho-
minis: nõ tm̃ ſemp. q2 poſtq̃ʒ aq̄ eſt deriuata in ca-
nale facto nature ꝯtinuat̃. et p ſeipſam ſemp fluit
⁊ in ſeruitute tigni iniuncti vel oneris ferendi: q̄
poſtq̃ʒ ſemel eſt imiſſum cõtinuat̃. Aliqñ v̊o dicit̃
hr̃e cãm q̃ſi ꝯtinuã vel q̃ſi ꝑpetuã: qñ ꝑpetuo ſeu
ꝯtinuo potentialit̃ ſʒ nõ actualiter eſt in vſu. vt eſt
ſeruit⁹ ſtillicidij vel duct⁹ aque ex celo cadētis. Rõ
q2 licet nõ ſemp exerceat̃ actu tm̃ apta nata ſemper
exerceri ſine facto hoĩs: q2 cũ pluit ſtillicidiũ eſt ſp
aptũ recipere aquã ſine facto hoĩs poſtq̄ ſtillici-
dium eſt. Aliqñ ſeruit⁹ dr̃ hr̃e cãm diſcõtinuaʒ qñ
nõ eſt ſemp in vſu actualit̃ nec potentialiter. ſʒ ne-
ceſſario reqrit factũ hoĩs qd̃ nõ põt eſſe ꝯtinuum
vt eſt ſeruit⁹ itineris: vie ⁊ ſimiliũ. hec no. p glo. et
doc. in. l. ſeruitutes. la. ij. ff. de ſerui. et in. l. foramē.
ff. de ſerui. vr. p̄. Aduerte hic q2 in ſuitute q̄ amit-
titur p nõ vſum ſi hʒ ſolũ interualla dieꝝ vel no-
ctium tm̃. vel breuioris ſpacij p̄ſcribit̃ p. x. annos
inter pñtes et. xx. int̃ abſentes. Si aũt habeat in-
teruallа ãnoꝝ vel menſiũ reqrit̃ tp̃s duplicatũ q̄
ad pñtes vʒ. xx. ãnoꝝ. ſʒ quo ad abſentes aliqui te-
nent ſimilit̃. ſ. q̄. xl. Sed credo q̄ nõ duplicat̃ ſm
Jo. glo. in. l. fi. C. d̃ ſeruitu. quē ſequũt̃ cõiter glo.
Accur. Bar. et Bal. ⁊ doc. ibidē. et Inno. in. d. c.
de q̃rta. q2 pro vltima opi. hic poſita q̄ eſt ſua int̃
glo. no. in. l. q̄ filiũ. §. ſabinus. ff. ad treb. vbi dr̃ q̄
vltima opi. in dubio eſt tenēda. Itē. d. duplicatio
nõ hʒ locuʒ in p̄ſcriptione. xxx. vel. xl. ãnoꝝ. nec in
p̄ſtatione ãnua. vt vult glo. in. l. cũ notiſſimi. §. fi.
C. de preſcrip. xxx. an. ⁊ dr̃ hr̃e interualla dieꝝ vel
noctiuʒ qñ alternis diebꝫ. vel die ſeu nocte mihi lʒ
et tibi altero die ⁊c̃. Tēpus v̊o ãnoꝝ vel mēſiũ qñ
de quinquēnio in quinquēniũ: vel de ãno quoli-
bet vna die vel pluribꝫ licet ducere aquã. Aut ſu-
mus in ſuitute q̄ debet̃ a re ꝑſone. vt vſuſfructus
vſus: iuriſditio ⁊ hmõi: q̄ licet reqrant factũ hoĩs
tm̃ nõ dicunt̃ hr̃e cãm diſcõtinuã. q2 aĩo poſſideri
pñt q̄ ꝯtinuus ē. lʒ actus hoĩs ſit diſcõtinuus: nõ
ſic in ſeruitute. q̄ a re rei debet̃: cũ res animũ non
habeat. Iſte ſuitutes ſʒ q̄ debent̃ a re ꝑſone longo
tpe p̄ſcribunt̃ cũ titulo tm̃ v̊o. q2 hʒ ſilitudinē cuʒ
dñio qd̃ longo tpe nõ p̄ſcribit̃ ſine titulo. vt eſt ca-
ſus in. l. vltima in fi. C. de p̄ſcri. lon. tēp. Et intel-
lige de titulo habito a nõ dño. q2 ſi a dño nõ oʒ p̄-
ſcribere. Aut ſum⁹ in ſeruitute ꝑſonali q̄ ꝑſone a ꝑ-
ſona debet̃. ⁊ ſic p̄ſcribit̃ aliqñ quinquennio: qñ. ſ.
pi tpe mortis geſſit ſe ꝓ libero nõ in fuga nec lati-
tans: ſʒ in bona fide: ſic poſt q̄nquēniũ elapſuʒ in
q̄ nõ eſt paſſus fili⁹ ꝯtrouerſiã ſtatus efficit̃ liber.
no. Pa. in. c. licet. de coniugio ſeruo. In ꝑſona v̊o
ꝓpria reqrit̃ tp̃s. xx. ãnoꝝ cũ bona fide: nec reqrit̃
titulus fauore libertatis. vt in. l. ij. C. de p̄ſcri. lon.
tē. al's ſuitus oĩs ꝑſonalis cũ ſit ꝯtinua. ꝓpter ani-
mũ qui nõ põt eſſe in ſuitute reali ſine titulo req-
rit tp̃s longiſſimũ. ſ. xxx. annoꝝ. vt nõ. Cy. in. l. ij.
C. de ſui. ⁊ aq̄. cũ titulo v̊o p. x. int̃ pñtes ⁊c̃. Aut
ſum⁹ in debitis legatis aut ſtipulationibꝫ. ⁊ ſic ſm
Bar. in. l. cũ notiſſimi. C. de p̄ſcrip. xxx. an. ſi obli-

gatio ſit de p̄nti. licet exactio ſit dilata in diez. ſicut cũ teſtõr legat centũ alicui: ita ꝙ tradant̄ ſibi decẽ omni ãno ſolũ. ſic vnica p̄ſcriptione tollet̄ ꝛ p ſpaciũ illud q̄ alie res. ar. l. ſenatus. §. fi. ff. de dona. cauſa mor. et. c. de q̄rta co. ti. vbi vnica p̄ſcriptõne q̄dragenaria tollit q̄rta debita ep̄o q̄ cõiter ſoluit̄ omni ãno. q: obligatio ẽ de p̄nti orta. lʒ exactio ſit dilata. Si v̄o obligatio ſit in diẽ. vt in legato ſimplr̄ facto vt ãnuatim det̄ aliq̄d. q: tot ſunt legata q̄t annue p̄ſtationes. d. l. ſenat⁹ in fi. ꝛ ſic nõ currit p̄ſcriptio niſi a die extantis obligatõis. ꝛ ſic oʒ tot ſint preſcriptões q̄t legata. Sʒ aduerte ꝙ ſi heres teſtõris ſcit ſe teneri: vt cõiter p̄ſumit̄. vt no. in. l. qui rome §. duo fratres. ff. de verbo. ob. nullo tp̄e põt p̄ſcribere ſm Pe. de puſio tractatu de canonica portione ep̄i. q: hʒ malã fidẽ. Jdẽ dic de q̄cunqʒ debitore. vt no. Ange. in. l. q̄ ſequit̄. §. ſi viã. ff. de vſuca. ꝛ dicit ꝙ hoc cõiter tenet̄ ꝯ Bar. etiã ſi ſtatuto caueatur vt preſcriberet. ꝛ hoc ſequit̄ Jo. an. in. c. ij. de excep. li. vj. Ho. in. c. p tuas de dona. ꝛ Car. in c. vigilanti eo. ti. ꝛ eſt glo. no. in aut̄. vt eccleſia romana centũ an. ha. p̄. que dicit ꝙ tale ſtatutũ eſſet iniquũ p̄ſidiũ. ꝛ ſequit̄ Bal. in. c. ſi q̄s p. xxx. ſi de feu. fue. cõtro. vbi dicit ꝙ p̄ſcribẽs ſcient̄ debitum ſemp poterit denũciari. ſecus eſſet ſi ignorabat ꝓbabiliter: ſic p̄ſcriberet etiã q̄ ad cõſciam. vt voluit Jnno. in. c. cura de iure pa. ꝛ in. c. quia pleriqʒ de imu. ec. Pa. tñ in. c. fi. de p̄ſcrip. diſtinguit ꝙ aut debitor nõ tenebat̄ offerre ita ꝙ ceſſando a ſolutione nõ fuit in culpa: ꝛ ſic p̄ſcribet. q: nõ eſt in mala fide eo ꝙ potuit cogitare qð voluit donare vel relaxare. ꝛ qñ tenet̄ offerre vide bonuʒ tex. cũ glo. in. l. itẽ illa. ff. de ꝯſti. pecu. ꝛ plenius p Bar. ꝛ me. s. Obligatio. §. viij. Si aũt tenebat̄ offerre. ſic nõ p̄ſcribet q: eſt in mala fide. Aut ſum⁹ in actionibꝫ et exceptionibꝫ: ꝛ cũ varie ſint vario mõ p̄ſcribũt̄. puta exceptio de nõ numerata pecunia p⁹ bieniũ nõ põt opponi. l. in ꝯtribus. C. de nõ nu. pecu. repetitio debitoꝝ in alea non p̄ſcribit̄ niſi p. l. ãnos. vt in. l. alearũ ludos. ff. de aleato. ꝛ hmõi. q̄ multe ſunt q̄ ſm Pa. in. c. cũ cã. de emp. ꝛ ven. etiã currunt ꝯ eccleſiã ſm ſpaciũ decretuʒ a iure ciuili a q̄ ſunt inuente. nec expectat̄ ſpaciũ. xl. ãnoꝝ. Aduerte etiã ſm Bar. in. l. ſi ab hoſtibꝫ. C. in q̄bus ca. in inte. re. non eſt ne. ꝙ actiones p̄torie rei pſecutorie ſunt ꝑpetue. niſi dent̄ ꝯ ius ciuile. puta reddibitoria. q: dat̄ ꝯ contractũ validũ de iure ciuili. iõ finit̄ ãno. Secus ſi ꝯ ꝯtrũ inualidũ de iure ciuili. q: ſic eſt ꝑpetua. qð no. Jtẽ diſtingue q: ſi actio eſt data in penã ſolũ ſic p̄ſcribit̄ etiã ſciente debitore etiã in ꝯſcia. q: in penalibꝫ nõ tenent̄ in ꝯſcia. xij. q. ij. fraternitas in glo. Si v̄o data nõ eſt in penã: ſʒ in ſatiſfactionem leſi. vt actio q̄nto minoris ꝛ hmõi. ſic data ſcĩa debitoris nõ p̄ſcribit̄ in cõſcia q̄n teneat̄ ſatiſfacere leſo. xiiij. q. vj. ſi res. Aut ſum⁹ in rebus mobilibꝫ: ꝛ ſic currit vſucapio. ꝛ quid req̄rit vide Vſucapio. §. ij. ꝛ. iij. Aduerte tñ ꝙ ꝯ minores nõ currit vſucapio. vt no. in. l. fi. C. in q̄bus ca. reſti. in inte. nõ eſt neceſſaria.

43 ¶ Sed q̄d dicemus de fundo dotali q̄ iã inceperat p̄ſcribi anteq̄ƺ daret̄ in dote: R. ꝙ p̄ſcriptio nihilominus curret lʒ non potuerit inchoari poſtq̄ƺ eſt factus dotalis. ſecus erit de pupillo alteri ſuccedenti ꝯ quem nõ currit p̄ſcriptio durãte pupillari etate: lʒ antea fuiſſet incepta: ſʒ differt̄ vſqʒ poſt pupillarẽ etatẽ. l. fi. C. de ãnua p̄ſcriptione.

¶ Vtrũ ſucceſſor ſingularis inuaſoris p̄ſcribat p x. ãnos inter p̄ntes. et. xx. int̄ abſentes: R. Pa. in c. nihil eo. ti. ꝙ nõ q̄ntũcunqʒ habeat bonã fidem ꝑpter viciũ reale qð ſequit̄ quelibet poſſeſſorẽ. l. vi cia. C. de acq̄. poſſ. ſed oʒ currat ſpaciũ. xxx. vel. xl. ãnoꝝ. ꝛ ſic bene p̄ſcribit etiã in rebꝫ inuaſis vt no. inſti. de vſuca. §. furtiue. Succeſſor v̄o vniuerſal' non p̄ſcribit de iure ciuili ſi defunct⁹ habuit malã fidẽ etiã ſine violentia. q: cenſet̄ eadẽ pſona cũ defuncto. in aut̄. de iureiur. a mo. p̄ſti. Dy. tñ in regula poſſeſſor. ꝛ glo. in regula q̄ in ius. li. vj. et glo. in c. de q̄rta. eo. ti. ꝛ alia glo. in. c. tua de iure pa. tenet ꝙ de equitate canonica ſi eſt bone fidei poſſeſſor ꝛ in pſonã ſuam inchoat p̄ſcriptionẽ p̄ſcribet. Sed Pa. poſt do. Anto. in. c. ſi diligenti tenẽt ꝙ nõ preſcribit. ꝛ melius q: cũ non habeam⁹ ius canonicũ ꝯ ius ciuile exp̄ſſum in hoc: nõ debem⁹ ab eo recedere. ꝛ iura que allegant loquunt̄ de ſingulari ſucceſſore nõ de vniuerſali. Aduerte tñ hic ꝙ lʒ mala fides defuncti noceat heredi: nõ tñ nocet emptori ab herede ſm Bar. in. l. poſt pluribus in fi. ff. de vſuca. et. d. Fran. de aretio. in. d. c. ſi diligenti. 44

¶ Vtꝝ diu ſoluẽs indebitũ teneat̄ poſtea cognoſcens indebitũ: R. ꝙ nõ q̄ntũcunqʒ tp̄s defluxerit: ſʒ põt deſiſtere a ſolutõe de cetero. l. litibus. C. de agri. cen. ꝛ co. li. xj. c. ꝑuenit de cẽſi. xvj. q. iij. q̄a clerici. eſt glo. x. q. iij. et. q. ij. 45

¶ Quõ interrũpit̄ p̄ſcriptio: R. ꝙ duobꝫ modis .ſ. naturalit̄ ſicut qñ deficit vnũ de ſubſtantialibꝫ p̄ſcriptionis. vt ſi ꝑdit poſſeſſionẽ ꝛ hmõi. Ciuilit̄ v̄o ꝑdit̄ diuerſimode: de quo ad foꝝ cõtentioſum de quo vide Pa. in. c. illud aũt. eo. ti. ſʒ q̄ ad ꝯſciaʒ q̄litercũqʒ q̄s conſtituat̄ in mala fide ante cõpletã p̄ſcriptionẽ vel vſucapionẽ q̄cunqʒ hoc fiat ſemꝑ interrumpit̄. et hoc tene. 46

¶ Vtrũ tutus p̄ſcriptione teneat̄ in foro aĩe reſtituere rem p̄ſcriptã cũ cognoſcit rẽ fuiſſe alienam: 47 R. Pa. in. c. vigilãti eo. ti. ꝙ nõ ex multis rõnibꝫ. Sed melior eſt quã ponit in. c. fi. eo. ti. q̄a qð iure poſſidet̄: iuſte poſſidet̄: ꝛ ſi iuſte bene. ergo nõ alienum: ſʒ ſuũ. ergo nõ peccat nõ reſtituendo. xiiij. q. iiij. q̄d dicã. ꝛ hanc opi. tenet glo. in. d. c. vigilanti. Jo. Vincẽ. Tancre. Goffre. Ho. Jo. an. in regula poſſeſſor. li. vj. in mercurialibꝫ. et Jnno. in. c. fi. eo. ti. Hugo in. c. ſi virgo. xxxiiij. q. ij. Jo. Sco. in iiij. di. xv. do. Anto. in. d. c. vigilanti. dicit ſe diſputaſſe ꝙ quo ad foꝝ anime tenet̄. Rõ quia cã p̄ſcribendi nõ eſt oĩno ſufficiẽs quo ad equitatẽ. Quo v̄o ad foꝝ cõtentioſum dicit nõ teneri. Alij autem indiſtincte tenent ꝙ tenetur. Sed ego teneo opi. Pa. ꝙ nõ teneat̄: niſi forte ita eſſet ſcrupuloſus ꝙ nõ poſſet deponere cõſciam q̄n teneat̄. q: ſic teneretur. xj. q. iij. cui eſt illata. Nec obſtat rõ domini Anto. de p̄ſcriptione ꝯ eũ qui nõ poteſt imputari de negligentia. quia habet remediũ petendo reſtitutionẽ ex clauſula generali quã ſi petet in conſcia

erit reſtituēdus. ſi vͦo nō petet nō tenebit̄ reſtituere ꝑ nota. ꝑ Inno. in. c. quia plerīqꝫ. de immu. eccle. Itē q꞉ pſcriptio de iure canonico nō ſolū eſt in odiū negligētis. ſꝫ etiā ꝓpter bonū et equū. xvj. q. iij. §. pōt. Unde ſicut dicit Bal. in. c. ſi qs ꝑ. xxx. ſi de feu. cōtrouer. fue. ꝙ ſtatutū laicoꝝ denegās audientiā in foro ſeculari ꝓpter equū ſeu bonū publicum valet in ꝯſcia. nec hꝫ locū denūciatio in iudicio eccleſiaſtico. puta ſi ſtatuto cauet̄ ꝙ nō ſoluēs gabellā iuſtā nō audiat̄. vel inſtr̄m qͦd nō reperit̄ regiſtratū in li. cōis pſumit̄ falſū. Idē dicit Bar. in extrauaganti ad repmendū in v̄. denūciationē de veleiano et macedoniano ꝙ nō valet denūciatio in foro eccleſiaſtico. q꞉ dat̄ eis maxīa eq̄tate naturali. ſic a fortiori nō habebit locū in pſcriptiōe que tā a iure ciuili q̄ canonico ꝓpt̄ bonū publicū ē inuenta ꝛ cū maxīa eq̄tate. ꝛ idͦ veriſſimā crede etiā in ꝯſcia opi. Pa. et ſeq̄ntiū eū.

48 ¶ Sed q̄ro qͦd remediuꝫ poterit hr̄e ille ꝯ quē eſt ꝯpleta pſcriptio ꝛ cui nulla p̄t iputari negligentia R. ꝙ ſi aliq̄ legitimo ipedimēto fuit detētus cōit̄ tenēt doct. ꝙ petere poterit reſtōnē in integꝝ vſqꝫ ad q̄tuor ānos ſequētes: q̄ incipiunt a die ſcientie poſt ceſſationē impedimēti legitimi. rō q꞉ iſtud q̄driennīuꝫ non currit ignorāti. vt in. c. j. de reſti. in inte. li. vj. In v̄bo ſi q̄s negligent̄ omiſerit. Ignorans eñ non negligit. vt ꝓbat̄ in. c. ij. iuncto. c. q꞉ diuerſitatē de ꝯce. p̄ben. Et hanc opi. tenet Joan. de ligna. poſt Zenze. in cle. vna de in inte. reſti. et Pa. in. c. auditis. de reſti. in inte. et placet mihi vt ſapiat naturā eius in cuiꝰ loco ſurrogat̄. ar. c. eccleſia. vt lite pen. q꞉ iſtud q̄driennīū ſuccedit loco anni vtilis. q̄ olim ꝯpetebat. vt in. l. fi. C. de tempo. ꝛ in inte. reſti. ꝛ ideo a ꝑncipio erit vtilis lꝫ poſtea ſit continuus.

49 ¶ Utrū eccleſia petat reſtitutionē in integꝝ poſt ꝯpletā pſcriptionē: R. cōiter tenet̄ ꝙ ſic in. c. j. e. ꝛ glo. in. c. j. de reſti. in inte. vſqꝫ ad q̄tuor annos. vt ſ. dixi de ipedimēto legitimo. et ad. c. ſanctoꝝ. dico ꝙ eſt veꝝ ꝙ nō dat̄ q̄n eccleſia pſcribit ꝯ eccleſiam. vt ibi. Similit̄ ſi velles tenere ſm̄ aliquoruꝫ opinioneꝫ ꝙ currit ſemꝑ pſcriptio in caſibꝰ quibꝰ dixi dormire. dic ꝙ dabit̄ illis ſimil̄r reſtitutio vſqꝫ ad quadriennīū.

50 ¶ Sed poſſet dicere aliq̄s ad q̄d valet pſcriptio ſi talis ꝯ quē pſcribit pōt petere reſtōnē: R. ꝙ valet ad hoc q̄ ad foꝝ ꝯſcie ſm̄ Inno. in. c. q꞉ plerīqꝫ de imu. ec. ꝙ nō tenent̄ eā reſtituere niſi petat̄. ꝛ ſi non petit̄. ſ. tp̄s debitū iam amplius non tenebit̄ etiā ſi petat̄. qͦd nota.

51 ¶ Utrū negligēs poſſit agere ꝯ illū q̄ rē ſuā alienauit poſtq̄ ille cui fuit alienata vſu cepit rem ſibi alienatā: R. ꝙ ſic q꞉ talis alienator tenet̄ ſibi ex delicto et ſua negligētia nō fecit ceſſare delictū illius de quo vide quod no. Bar. in. l. iij. ff. de alie. iudi. mutā. cauſa facta.

Preſumptio ꝑmo erga aliquid aliud a ſe ē triplex. Prima eſt iuris tm̄ q̄ eſt q̄n ius ſuꝑ dubio et veriſimili pſumit aliq̄d. Scd̄a eſt iuris et de iure: q̄ eſt q̄n ius ſuꝑ aliquo preſumit ꝛ vltra diſponit ita eſſe nec poſſe ꝯtrarium ꝓbari. et de iſtis habes i glo. in. c. is q̄ de ſpon. et differt iſta pſumptio ſcd̄a a fictōne iuris. q꞉ pſumptio eſt ſuꝑ facto dubio in q̄ ius vadit ꝑ ꝯiecturas pſumendo ita eſſe ꝛ diſponēdo ꝙ vult ita eſſe et nō poſſe ꝓbari ꝯtrariū. Fictio vͦo ē ſuꝑ certo vno mō ꝯſiſtente qͦd tm̄ alit̄ a iure eſſe fingit. puta certa eſt lex ꝙ mulier nō eſt ſtipulata dotē ſibi reddi. tm̄ fingit ſtipulationē interueniſſe. l. vnica. in ꝑin. C. de re. vxo. act. Idē in arrogato q̄ ſemꝑ fingit̄ ſtipulatus. iiij. ꝑtē de bonis arrogatoris ſi emancipet̄. l. ſi arrogator. C. de adop. et hāc d̄r iam no. glo. in. d. l. vnica. in. §. accedit. et ſic ꝯ fictionē iuris non pōt ꝓbari. q꞉ lex oīno intēdit ꝯtra veritatē fingere. glo. eſt in. l. a diuo pio. §. ſi pignora. ff. d̄ re iudi. ſꝫ pſumptio iuris et de iure aliq̄n admittit ꝓbationē. vt no. in. d. c. is q̄ fidem de ſpon. ꝛ in aut. ſꝫ iā neceſſe. C. de dona. ante nupt. Tercia eſt hoīs et hec eſt triplex. Prima violēta. vt cū inuenit̄ ſolus cū ſola in loco ſuſpecto. puta lecto et hmōi. de q̄ in. c. lr̄is. et. c. ſe. de pſump. xxxij. q. j. dixit dn̄s. ꝛ hec valet ad ꝓbandū oīa excepto crimine maxīe graui. facit. ca. lr̄as. de pſump. vbi ex vehemēti pſumptōe nō punitur q̄s de crimine. q꞉ in crimine debēt eſſe ꝓbationes lumīe clariores. C. de ꝓba. l. fi. v. q. vj. epiphaniū. vñ ex iſta iudicās ꝓximū ſuū in aīo ſolū aliqͦd delictū cōmiſiſſe nō peccat. q꞉ lꝫ ex tali iudicare. vt ptꝫ in. d. c. lr̄is. ꝛ tenet Nico. de lira ſuper Math. vij. c. et Alex. de al̄. ſcd̄a ſcd̄e. Scd̄a eſt ꝓbabilis q̄ inſurgit ex aliquibꝰ ſuſpitionibꝰ ꝓbabilibus. et hec facit ſemiplenā ꝓbationē. et ſi q̄s infamatus ſit inducit purgationē de pur. ca. c. ſi q̄s de gradu. et aliq̄n cū vno teſte vel iuramēto facit plenam ꝓbationē de pſump. illud ꝛ in hac debemus aſpicere actū ſm̄ ſuā exiſtentiā et naturā. vt in. c. lr̄as. et. c. tercio loco eo. ti. nō ſm̄ accidētalia. ꝛ idͦ male dicit glo. in. c. abſit. xj. q. iij. dū dicit ꝙ vidēs clericū oſculantē mulierē debꝫ pſumere ꝙ benedicat eā. Nā factū ꝯtra legē nō dꝫ pſumi niſi malū. ar. c. j. eo. et. l. naꝫ ludus noxius. ff. ad. l. aqui. ſicut eſt talis actus cū etiā clericus ꝓhibeat̄ ſolus cum muliere fabulari. lxxxj. diſtin. Clericus. Et ex iſta poſſumꝰ iudicare ſine pctō malū qͦd videmꝰ: ſꝫ iudicare aliud qͦd nō videmꝰ cuiꝰ iſta ē pſumptio ē mortale pctm̄ ſi ꝑueniat ad firmā aſſertionē cū ꝑtinatia ſm̄ Alex. vbi ſ. veniale vͦo ſi ſtat in ſola ſuſpitione. et hec ē tutior opinio q̄ꝫq̄ꝫ glo. in. d. c. lr̄is et. d. c. ſi q̄s de gradu videat̄ tenere fore licitū etiā iudicare ex hac ſuſpitōe. Alia ē temeraria q̄ ſurgit ex malis hoīb꜄ vel ex cauſis leuibus vel vbi actus pōt eque referri ad bonū ſicut ad malū. et de hac loquit̄. c. eſtote. de re. iur. ꝙ debemꝰ interp̄tari in meliorē partē. Unde nota ſm̄ Nico. et Alex. vbi ſupra ꝙ ex talibꝰ leuibꝰ ſignis dubitare de bonitate fratris eſt pctm̄ veniale q̄a ꝓcedit ex humana fragilitate. nec d̄r iudiciū ꝓprie ſꝫ ſuſpitio. ſꝫ ex talibus firmiter tenere in aīo ꝙ frater ſit malus malo pctī mortalis ſic eſt pctm̄ mortale. et hoc ꝓprie d̄r iudiciū qͦd eſt ꝯtra charitatē fraternā. Secus ſi iudicaret de peccato veniali q꞉ eſſet veniale. Si vͦo ex talibꝰ ꝓcedit ad punitionē multo fortius ē mor

tale.et de talibus intelligit̃ illud. Nolite iudicare. ſcʒ ex leuib⁹ ſignis. Vñ hec p̃ſumptio hoīs dicit̃ firmatio cõceptus mẽtis ab hoīe facta ex aliquib⁹ cõiecturis collectis: ⁊ differt ab opinione vel ſuſpitione: q: opinio vel ſuſpitio nõ firmat cõceptũ vt notat Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiur.vt no. Pa.in.c.fi.de iureiuran.

PReſumptio.ij.

erga ſeipſm ſm ꝙ accipitur a theologis.in.iij.diſ.xxvj.marie ⁊ Ricar.eſt duplex. Vna q̃ orit̃ ex ꝓpria virtute ꝑ quã qs audet in opa excedentia ꝓpriã virtutẽ.ſicut cũ qs ponit ſe ad audiendũ cõfeſſiones cũ ignorãs ſit ad medendũ cũ neſciat ad cõſulẽdũ et hmõi.vñ ſi ex hoc põt ſequi aliqḋ ꝑiculũ aīe vel corporis.vel notabile dãnũ eſt mortale pctm̃. Secus ſi qḋ ꝑuũ malũ q: eſſet veniale. Itẽ cũ qs ponit ſe ad iudicandũ quos nõ.põt.vt laicus clericũ vel ad faciẽdũ officiũ ad qḋ nõ ẽ ordinat⁹ ⁊ hmõi. cõiter eſt mortalis p̃ſumptio. ⁊ hec eſt ſpẽs ſupbie et opponit̃ magnanimitati vt dicit phs.iiij.ethicoꝝ.et orit̃ ex vana gloria. Vñ Grego.xxxj.mora. ponit p̃ſumptionẽ nouitatũ filiã vanegloriae. Alia eſt p̃ſumptio q̃ eſt pctm̃ in ſpm̃ſanctuʒ q̃ opponit̃ virtuti ſpei ⁊ hec directe orit̃ ex ſupbia.ſm Ricar. in.iij.di.xxvj.q.vj.ar.j.q̃ quis talẽ ſe exiſtimet.qḋ de⁹ eũ etiã peccantẽ nõ excludet a ſua gr̃a.vel non puniet. ⁊ ſic ꝑuipendit diuinã iuſticiã ⁊ hec ẽ grauius pctm̃ ꝙ pma. Sʒ grauius iſta ẽ deſpatio.et de iſtis vide s̃.peccatũ.§.iij.

PRimas

quis ſit.lxxxix.di.§.j.⁊ vide patriarcha.

PRimicia

ſm Alex.i.iij.pte ſumme eſt ps pma frugũ domino offerenda.

Vtrũ ſit de p̃cepto: R.ſm Alex.ꝙ ſic in duob⁹ caſib⁹.pmus qñ eſt ꝯſuetudo.ſcḋs qñ eccleſie miniſtri indigẽt ⁊ ipſas petũt. Intelligo de miniſtris illius eccleſie cui debet̃.al's ſunt de conſilio.ſunt enĩ de iure naturali ⁊ diuino. ⁊ de p̃cepto iudiciali ſicut et decime.et ſm diſtinctioneʒ.vt s̃. decima.§.ij.

2 Cui debet̃: R.ꝙ eccl'ie parochiali.ar.c.doctos et.c.moderamine.xvj.q.j.

3 Quota ps ꝓ pmicia dʒ dari: R.ꝙ q̃dã dicunt ꝙ ad min⁹ de.lx.vnũ. Alij dicũt ꝙ in fetib⁹ ſemp pmogenitũ.in alijs aridis et liq̃dis de.xl.vnũ ad plus vel ad min⁹ de.lx. Sʒ placet mihi magł opi. Inno.in.c.j.de decimis.ꝙ exq̃ nõ inuenit̃ exp̃ſſũ in iure canonico relinquit̃ in optiõe dantis vt det q̃ntũ vult.niſi cõſuetudo regionis aliud inducat. et hoc tene.

PRinceps

in ſpũalib⁹ dicit̃ papa. In tpalibus vo impator reges etiã ciuitatẽ hñt loco pncipis.vt no.glo.⁊ Cy.i.l.fi.C.de p̃ſcri.lõ. tpis.⁊ Bar.in.l.hoſtes.ff.de captiuis. ⁊ ideo ſicut ſcia pncipis ſupplet defectũ cuiuſlibet ſolẽnitatis vt dicit Bal.i.l.null⁹.C.ad.l.iul.ma. ⁊ qḋ no. Inno.in.c.cũ oporteat.de ac.ſic ſi fiat aliq̃d de licẽtia aut ꝯſcia regẽtis ciuitatẽ.qḋ veꝝ credo in tpalib⁹ nõ aũt in omnib⁹ ſpũalibus.

Vtꝝ pnceps poſſit alicui auferre rẽ ſuã et darẽ alteri: R.cõiter tenet̃ ꝙ nõ ſine cã. vide.ix.q.iij.ꝑ pncipalẽ.et.C.ſi ꝯ ius.vel pu.vtilitatẽ. 1

Vtrũ pnceps obliget̃ ex ꝯctu ſuo. R.ſunt opiniones in.l.digna vox.C.de legib⁹.Bal.tñ de vſibus feudoꝝ in Rica de nã feudi.tʒ ꝙ ſic.vñ dicit ꝙ ſi pnceps inueſtiuit aliquẽ de baronia vł caſtro ꝙ nõ põt eũ ꝑuare ſine culpa nec ſucceſſores i imperio vel regno vt ex̃ de iudi. Nouit: nec obſtat ꝙ hʒ plenitudinẽ ptãtis q: de⁹ ſubiecit ei leges ſʒ nõ ꝯctus ex q̃bus obligatus eſt. 2

PRiuilegium

ꝓprie eſt qñ aliq̃d cõcedit̃ ꝯ iura: ⁊ ſic dr̃ q̃ſi ꝑuata lex.vt pʒ.iij.di.puilegia. Si vo aliq̃d concedat̃ qḋ ſit p̃ter ius cõe.ſic ꝓprie dr̃ bñficiũ ⁊ nõ puilegiũ hoc nõ. Pa.in.c.olim.de ver.ſig.

Quot ſunt ſpẽs puilegioꝝ: R.q̃nq3.qḋdã reale.vt illud qḋ eccleſie dignitati ciuitati vel alicui loco vel aliquib⁹ ꝑſonis rõe loci vel alicu⁹ rei ꝯcedit̃ ex̃.e.c.cũ olim.⁊.c.ſe. ⁊ tale ẽ ꝑpetuũ q: adheret rei niſi forte res perimat̃.xxv.q.ij.c.j.et ꝑ totũ vel niſi reuocet̃ ex cã.c.recolẽtes.§.j.de ſta.mo. Quoddã ſingularit̃ ꝑſonale.vt illud qḋ alicui vel aliq̃b⁹ ꝑſonis concedit̃ certis ⁊ ꝓprijs noibus exp̃ſſis de officio.le.volentes. ⁊ tale nõ egredit̃ ꝑſonã cui conceditur niſi hoc exp̃mat̃.de cõceſ.p̃.c.cõſtitut⁹: et ſi cõcedit̃ obtẽtu dignitatis nõ vtit̃ eo ſi aliã dignitatẽ adipiſcat̃.c.bone.§.fi.de poſtu.p̃la. Quoddã eſt cõiter ꝑſonale qḋ concedit̃ ꝑſonis non exp̃ſſis ꝓprijs noib⁹ ſicut de puilegio minoꝝ.xxv.ãnoꝝ ff.de mino.l.j.ꝑ totũ. Quoddã ſingularit̃ ꝑſonale eſt ⁊ cõiter corporale vt illud qḋ alicui collegio vel vniuerſitati cõcedit̃ ſic ꝙ q̃libet ſingularit̃ de illa vniuerſitate ſe poſſit iuuare.de ſen.exco.c.ꝯtingit hmõi ſunt puilegia cõceſſa fratrib⁹ minorib⁹ ⁊ p̃dicatorib⁹. Quoddã tñ cõiter corporale vt illud q̃ ſolũ cõitas nõ ſingularis põt ſe iuuare. ſicut dicit̃ xij.q.ij.q̃ manumittit̃. ⁊ ideo puilegia talia dicũt̃ corporalia.q: cũ collegio pereunt ſicut corpus cui inherent. 1

Quis põt ꝯcedere puilegiũ: R.ꝙ papa in ſpiritualib⁹. ⁊ impator in tpalib⁹ regularit̃ ꝯcedit etiaʒ impator puilegia eccleſijs ⁊ clericis.de imu.ec.per totũ. Silr̃ papa etiã in tpalib⁹.vt no.in.c.ꝑ venerabilẽ.q̃ fi.ſint le. Iteʒ eps et ſuꝑiores cũ volũtate ſuoꝝ capituloꝝ codẽ.cũ olim.el.ij.ſm Goff. ⁊ breuiter dicas q̃ põt facẽ ꝯſtõnẽ põt puilegiũ concedere reſpectu ſue cõſtitutionis vel rei ad ſe ꝑtinentis ſm Hoſti. 2

Quõ eſt interp̃tandũ puilegiũ: R.ꝙ puilegiũ ꝓprie qḋ eſt ꝯ ius dʒ ſtricte interp̃tari.vt min⁹ deroget iuri cõi q̃ʒ poſſit.vt.c.cuʒ dilectus.de cõſue. vnde puilegiũ quo diſpenſat̃ aliq̃s illegitimus vt poſſit ad ordines ꝓmoueri intelliget̃ de minorib⁹ tm̃.vt s̃.ordo.iij.§.xv.imo ſi nõ exp̃mit̃ cã quare cõcedit aut nõ fit ex certa ſcia vel motu ꝓprio non p̃ſumitur de voluntate pncipis.l.j.C.de peti.bo. imo ꝑ importunitatẽ obtentũ vt.l.j.C.de fundis limitrofis.Bal.in.c.lʒ cãm.de pba.vult ꝙ ponat̃ 3

ſimul ex certa ſcia ⁊ motu ꝓprio. Idē dic in reſcri-
pto qḋ tollit ius tercij. Idē in ꝑuilegio ad benefi-
cia. vt in. c. ꝗuis. de ꝑben. li. vj. Et hec limita niſi
ꝯſuetudo aliť interꝑteť. vt no. in. c. qḋ dilectio. de
ꝯſan. et affi. Itē niſi verba aliud exꝑmāt. q͛ nō re-
cedimus ab ipſoꝝ ꝓpria ſignificatōe. niſi de mente
aliť cōſtet ita no. in. c. olim. et in. c. in his. de ṽbo.
ſig. Aduerte hic ſm Pa. in. c. cū ad hec. de cle. non
reſi. ꝙ ſi ꝑuilegiū enormiť ledit eccleſiaȝ nō valet.
niſi fiat mentio de hac enormi leſione q͛ in dubio
nō ꝑſumiť ꝑnceps cōcedere aliq̇d cū graui diſpē-
dio alteri⁹. l. q̇tiens. C. de ꝑci. ipe. offe. et in. c. ſug-
geſtū. de deci. et in. l. ij. §. ſi q̇s a ꝑncipe. ff. ne quid
in loco pu. ergo taciturnitas īducit ſurreptionē. c.
poſtulaſti. de reſcrip. Vn̄ ꝑuilegiū īmunitatis ab
oneribꝫ ꝑſonalibꝫ cōceſſum alicui a ꝑncipe nō li-
berat eū ab alijs oneribꝫ q̇ pōt breuiť et leuiť expe
dire. caſus in. l. decurio fortunā. C. de decu. Si vō
accipiam⁹ ꝑuilegiū largo mō. ſ. ꝓ oīm ꝯceſſione q̇
eſt ꝑter ius. ſic dico ꝙ latiſſime ꝑuilegiaȝ ꝑncipis
eſt interꝑtandū in ꝑiudiciū ipſius ꝯcedentis ȝ in
ꝑiudicium alioꝝ dȝ ſtricte interꝑtari. c. q͛ circa. de
ꝑui. in vi. glo. et ꝑ Inno. in. c. olim. de ver. ſigni. ſi
etiā ſit ꝯceſſuȝ cā pietatis. vt no. Pa. in. c. cū dicat
de ec. edi. In dubio tn̄ dȝ poti⁹ interꝑtari vt aliq̇d
valeat. c. abbate. de ver. ſig. et. l. q̇tiens. ff. de ver.
ob. niſi ꝑiudicet iuri diuino vel libertati ſpūs. vt
notat Pa. in. c. lȝ. de regula.
4 ¶ Sed q̇d dicem⁹ de ꝑuilegio ſeu gr̄a cōceſſa ꝑſo-
ne cū ſimplr̄ loquiť. R. ꝙ intelligeť ſm cōditionē
ꝑſone. l. ſi q̇s filio. §. irritū. ff. de iniuſto teſtō. c. pla
cuit. et. c. ſic viue. xvj. q. j. et. l. plenū. §. ij. ff. de vſu.
et habi. vn̄ dicit. Bal. in. l. ex militari. ff. de teſta.
mili. ꝙ ꝑuilegiū ꝯceſſum epō de celebrādo tpe in-
terdicti videť cōceſſum vt poſſit celebrare in pon-
tificalibꝫ ſm qualitatē ſuā.
5 ¶ Quō amittiť ꝑuilegiū. R. v. modis. ꝑmo vni-
co actu ꝯtrio directe ſi fiat ab eo q̇ hȝ ptātē renun-
ciandi ꝑuilegio. de ꝯſti. c. cum acceſſiſſent. Limita
iſtud niſi ꝑuilegiū eſſet ad nō faciendū. q͛ nō ꝑdiť
vnico actu ȝ requiriť tp̄s. xl. ānoꝝ in eccleſiaſticis
vt no. glo. et doc. in. d. c. cū acceſſiſſent. ij. ꝑdiť ſpa-
cio annoꝝ. x. qn̄ datū ē ad aliq̇d faciendū. ſi ꝑuile-
giatus eo non vtiť. l. j. ff. de nundinis. qḋ limitat
Pa. in. d. c. cū acceſſiſſent. veꝝ qn̄ nō cōferť ecclie.
al's ſecus: et maxime hoc locū hȝ qn̄ nō faciens ꝑ-
mittit facere actum ꝯtriū. l. hec aūt iura. ff. de ſerui.
vrb. ꝑ. iij. ꝑdiť ꝑ ſcḋm ꝑuilegiū faciēs mētionē de
ꝑoꝛ. vel ſi nō facit mētionē ſi ꝑmū erat generale. ⁊
ij. ſpāle. xxv. q. ij. ꝑ totū. de ꝑſcri. veniēs. ⁊ ibi vide
q͛ longā hȝ caudā. iiij. ꝑ renunciationē ꝓpriā de q̇
dic. vt. j. renunciatio. v. ꝑ reuocationē cōdentis
vide alios modos amittendi. in. c. ſuggeſtum. de
deci. per doc.
6 ¶ Qualiter ꝑuilegiū ſit exhibendū. R. ꝙ a locoꝝ
ordinarijs req̇ſitis. in loco congruo et ſecuro: aut
aliq̇bus viris prudētibꝫ et oīm ſuſpitōe carentibꝫ
deputatis ꝑ ordinarios: ad hoc teneť ꝑuilegiatus
exhibere integraliť et clauſulā. de q̇ ꝯtrouerſia eſt
tranſcriptā. c. cū ꝑſone. c. ti. li. vj.
7 ¶ Vtꝝ ꝑuilegiati ſoci⁹ gaudeat eodē ꝑuilegio.
R. Pa. in. c. ꝗ ſit. de iudi. ꝙ ſic. qn̄ ꝑuilegiū eſſȝ
inutile ꝑuilegiato ſi ſocij nō gauderent al's nō fa
cit. c. licet. de ꝑu. li. vj.
¶ Vtꝝ īpetrantes lr̄as familiaritatis a cardinali 8
bus gaudeāt ꝑuilegio familiariū. R. Pa. in. c. cū
dilectus. de cle. nō reſi. ꝙ nō debent in aliq̇ gaude
re. facit. c. fi. de ver. ſig. li. vj.
¶ Vtꝝ ꝑuilegiat⁹ ex aliq̇ et nō vtēs eo gaudeat 9
ꝑuilegio. vide ſ. ar. §. iij.

Probatio

Probatio alia euidētiſſima que fit ꝑ ꝑuilegia vel in-
ſtrumēta indubitata ſicut in illis loq̇tur
tex. in. c. pia. de excep. li. vj. Alia euidēs
et clara q̇ fit per teſtes vel facti euidentiā. de coha.
cle. et mu. tua. et. ij. q. j. ſcelus. et in. c. iij. et ibi glo.
Alia min⁹ euidēs q̇ fit ꝑ cōiecturas. c. afferte. de ꝑ
ſump. Sūt etiā v̓ſus ponētes nouē modos ꝓba-
tionū. ſ. Aſpect⁹. ſculptū. teſtis. notoria. ſcriptum.
Iurans. ꝯfeſſus. ꝑſumptio. fama ꝓbabunt.
¶ Vtꝝ in criminibꝫ poſſit ꝓcedi ꝑ veriſilēs pre- 1
ſumptōes. R. ꝙ nō. ȝ debent eſſe luce clariores. l.
ſciant cūcti. C. de ꝓba. poſita. ij. q. viij. c. j. et. v. q.
vj. epiphaniū. Fallit in crimine ſimonie. c. ſicut de
ſymo. et hereť. c. cōtumacia. de here. li. vj. et in. l. j.
C. de hereticis.
¶ Vtꝝ equoca inducāt ꝓbationē. R. ꝙ non. q͛ 2
hoc non ꝓbat eſſe ꝙ ab hoc ꝯtingit abeſſe. c. ij. de
trāſla. ꝑla. et in. l. neq͛ natales. C. de ꝓba. facit qḋ
no. Pa. in. c. illud quoq͛. de ꝑſūp. vbi datio anuli
qn̄q͛ ſignat inueſtiturā. vt in. c. ex ore. ď his q̇ fi. a
ma. ꝑte ca. qn̄q͛ dationeȝ libertat⁹. l. ij. C. de iure.
aur. anulo. qn̄q͛ ꝯctū mr̄imonij in. c. femine. xxx.
q. v. qn̄q͛ eſt ſignū dignitatis. vt in. ca. clerici offā.
de vi. ⁊ ho. cle. et iḋo arguere ad vnā ſolū nō valet
facit qḋ no. idem Pa. in. c. fi. de cā poſ. et ꝓprie. vbi
dicit ꝙ cēſus ſolutio nō facit ꝓbationē ſubiectōis
vt in. c. recepim⁹. de ꝑui. aliqn̄ ſic vt in. c. oīs aīa
de cenſi. et hoc ſm ſubiectā materiā.

Procurator

Procurator quis dicať. vide
ſ. Iconomus.
¶ Vtꝝ ꝓcurator q̇ vadens ꝓ facto dn̄i 1
incidit in latrones et fuit vulnerat⁹ ſpo
liatus ⁊ hmōi. ſit a dn̄o in aliquo releuandus. R.
Pa. in. c. cū ꝓ cā de ꝓcu. ꝙ nō de neceſſitate videť
tex. in. l. inť cās. §. nō oīa. ff. mādati. q͛ hec ſunt ex
trinſeca a mādato et īputanda caſui fortuito. Se-
cus in ſocijs q͛ vnus īputat alteri dāna q̇ occaſio-
ne ſocietatis cōtingūt. l. cū duobꝫ. §. q̇dā ſagariā.
ff. ꝓ ſocio. ȝ ſolū expēſas q̇s fecit eundo ⁊ redeun-
do et ſtando ꝓ cā: etiā ſi a prin. nihil dictū ſit de ex
penſis. et etiā q̇ntūcunq͛ voluntarie aſſumpſerit
mādatū. Si aūt principalr̄ iret aut ſtaret ꝓ nego-
cijs ſuis nō pōt petere niſi qḋ expendit ꝓ cā. ȝ de
hoc vide ſ. mandatū. §. v.
¶ Vtꝝ adminiſtrator eccleſie poſſit inſtituere ꝓ- 2
curatorē. R. ꝙ ſic. c. petitio de ꝓcura. lȝ nō ſit dn̄s
vt in. c. ij. de dona. ꝗuis regulariť a ſolo dn̄o poſ-
ſit inſtitui.

Proditio

Proditio eſt filia auaricie de q̇
habes interrogatōes
circa auariciā.

PRodigalitas Utrū ſit pctm̄ R. ꝙ ſic. cum mediū liberalitatis corrūpat. Eſt tn̄ minus pctm̄ q̄ auaricia ſm phm̄. iiij. ethicoꝝ. qꝛ magis elongat a liberalitate cui magis ptinet dare in q̄ excedit ꝓdigus q̄ recipe vel retinere in q̄ excedit auarus.

PRofeſſio tacita quō fit vide ſ. nouicius. §. ij.

¶ Que reqrunt ad ꝓfeſſionē expſſam? R. ſex. Primo ꝙ ꝓfitens ꝯpleuerit. xiiij annū ſi maſculus. vel. xij. ſi mulier. vt in. c. j. de regula. li. vj. Fallit in caſu de q̄ ſ. nouici⁹. §. ij. Scd̄o ꝙ ꝓfeſſio fiat ei q̄ pōt religioni incorporare vel de licētia ei⁹ ſm Inno. ⁊ Pa. in. c. porrectū. d̄ regula. Et ſic ꝓfeſſio facta ꝑ ſe ſolū aut ī manu epi nō ſolennizat votū ſm. d. An. in. d. c. porrectuꝫ ita ꝙ ſi mr̄imoniū ꝯtraheret teneret niſi reciperet noīe alic⁹ incorporare valētis qꝛ valeret poſt ratificatōnē nō autē an̄ ⁊ ſic nō teneret mr̄imoniū. Secus ſi nō reciperet noīe eius. qꝛ ratificare nō poſſet Ge. in. d. c. ꝯſtōnē de regula. li. vj. ſꝫ cū Lappo ꝙ ſi ꝓfeſſio fit in manib⁹ alicui⁹ habētis admīſtratiōnē religioſam obligat religioni in genere ſaltē nō in ſpē niſi recipiat ab eo q̄ pōt incorporare illi qd̄ crede verum ſi talis hn̄s admīſtrationē pōt illā religioneꝫ in q̄ hꝫ admīſtrationē obligare tali quē recipit alr̄ nō. vt pꝫ ꝑ ea q̄ dixi ſ. nouicius. §. xiiij. Tercio ꝙ fiat alicui religioni approbate. c. vnico de voto. li. vj. etiā ſi fieret ī domo ꝓpria in manu p̄lati tꝫ. d. c. porrectū. iiij. ꝙ p̄latus reqrat ꝯſilium capituli ſui. alr̄ nō valet ſm Io. an. in q̄dam apoſtilla in. c. ad apoſtolicā de regula. ⁊ ſequit Pa. ibidē. Sꝫ verꝰ ē ꝙ nō tenet ſeq̄ ſm Io. an. ⁊ cōiter doc. ⁊ niſi requirat ꝯſiliū ꝙ actus ſit nullus pꝫ in. c. nouit iūcta gl. de his q̄ fi. a p̄la. vn̄ vacāte monaſterio nō pōt aliq̄s recipi. vt in ſimili dicim⁹ de collatione ſpectāte ad epm̄. vt in. c. vnico ne ſede vacā. li. vj. iuncto. c. fina. de regul. li. vj. qd̄ verꝰ credo: niſi hr̄et abbas vel p̄latus ex ꝯſuetudine vel ꝑuilegio ꝙ ipſe ſoluꝫ reciperet. Secus eſt de iure qꝛ creatio monachoꝝ de iure ꝑtinet ad abbatē et ꝯuentū. vt in. c. ea noſcitur. de his q̄ fi. a p̄la. Et ido vacāte monaſterio nō poterit ꝯuētus recipere ſꝫ p̄lato viuēte. nec p̄latus ſine ꝯſilio ꝯuentus. nec ꝯuētus ſine p̄lato poterit aliquē recipere. vt no. in. d. c. fina. Quinto ꝙ fiat ſimplr̄ de trib⁹ votꝭ. ſ. obediētie caſtitate ⁊ paupertate ꝙ ſi nollet ꝓfiteri niſi obedientiā ſolū et q̄ ad alia nō teneri nō eſſet ꝓfeſſus ꝓprie. ſi expſſe hic deducit in pactū. qꝛ remota pte ſubſtātiali act⁹ remouet totū. vt in. c. tua. de ſpō. ſꝫ p̄dicta tria ſunt ſubſtātialia ꝓfeſſioni religionis. c. cū ad monaſteriū. de ſta. mo. Si vō expſſe nō deducit in pactuꝫ valet ꝓfeſſio de vno voto obediētie ſolum. dūmō addat ꝓmitto obediētiā ſm talē regulā. ⁊ ſic itellige Inno. in. d. c. cū ad monaſteriuꝫ. In reliq̄s vō licet nō ſeruet forma tradita puta in regula monachoꝝ in ꝓfitēdo tn̄ tꝫ ꝓfeſſio ꝑ q̄cunqꝫ v̄ba fiat. qꝛ defect⁹ forme nō ſubālis nō dꝫ viciare actum ſicut diximꝰ in excōicatōne. c. ſacro de ſen. exco. Ita no. Pa. in. d. c. porrectū. Sexto reqrit ꝙ votū fiat vni religioni. qꝛ vt refert do. Anto. in. c. rurſus. q̄ cle. vel vo. doc. bononiēſes ꝯſuluerūt ꝙ ſi q̄s fecit ꝓfeſſionē certe regule puta. in ordine minoꝝ q̄ tn̄ ꝓfeſſio nō valet puta: qꝛ an̄ ān̄ū ꝓbatōis lꝫ n̄ poſſit redire ad ſeculū tn̄ ſi ꝯhit mr̄imoniū tenebit. rō qꝛ nō eſt facta vni de religionib⁹ approbatis vt reqritur in. c. vnico. de voto. li. vj. qꝛ cū non valeat q̄ ad frēs minores nō eſt factū vni ſꝫ in genere remāſit votū de ꝓfitēdo vnā. d. c. nō ſolū. de regula. lib. vj. ergo nō dirimet. Sed nūq̄d ſine pctō mortali poterit cōtrahē talis? R. ſm Lap. Abba. ⁊ recitat Ge. in. d. c. non ſolū ꝙ ſi ꝓfitens intendit illā ſolū ⁊ nō aliā ſic nō peccat mortalr̄. rō qꝛ iſte nō ꝓfitet regulā minoꝝ qꝛ nō valet nec aliā qꝛ nō intendit ergo votū nullū. Si vō ꝓfitens indifferent intenderet ſi nō iſti ſaltē illi tunc peccāt mortalr̄. Et licꝫ Ge. i. d. c. nō ſolū velit ꝙ etiā dimittat mr̄imoniū poſt ꝯtcū ex q̄ ꝓfeſſionē fecit intendēs ſe obligare ſaltē alteri: tn̄ ego n̄ teneo ſꝫ dico cū Lappo ⁊ Cal. vt ipſe eos recitat. ꝙ expſſe ꝓfeſſus in ordine mendicantiū. j. annū nō obligat taliter q̄n teneat matrimoniū ſi ꝯhat. lꝫ peccet mortalr̄ q̄ñ intendebat ſi nō illi ſaltē alteri ſe obligare vt dictū eſt qd̄ no. et vide ad hoc. ſ. nouicius. §. xiiij.

¶ Utrū femina ꝓfitens religionē maſculoꝝ ī manib⁹ ipſoꝝ efficiat religioſa lꝫ nō ingrediat monaſteriū ſꝫ remaneat in domo ſua? R. Pa. in. c. inſinuante. q̄ cle. vel vo. ꝙ ſic etiā ſi nō ſuſcepit hītuꝫ dūmō expſſe ſit ꝓfeſſa. vt in. d. c. porrectū. ⁊ idem dic de maſculo ꝙ ex cā pōt ꝓfiteri cū pacto ꝙ ſtet ex̄ monaſteriū ſm Inno. in. d. c. inſinuāte. ⁊ Bar. in aut. ingreſſi. C. de ſa. ſan. ec. ſeq̄t Pa. in. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiuga. ⁊ ad. c. monachū. xx. q. iiij. rn̄det ꝙ verū ſine cā fieri nō poſſe. Ex q̄ pꝫ ꝙ habitus nō ē de ſubſtātia regule ſꝫ de accidētalib⁹ vt no. idē Pa. in. d. c. porrectū.

PRomiſſio vide ſ. pollicitatio.

PRoprietas ꝓprie capit ꝑ dominio ⁊ idō idē eſt dicē cā ꝓprietatis ſicut cā dn̄ij. ⁊ idō in ſtatutis ſola poſſeſſio nō verificat ꝑ ꝓprietate. no. Pa. in. c. j. de cā poſ. et ꝓpr.

¶ Quare ſunt inuēta ꝓprietas. no. xij. q. j. dilectiſſimis vbi dicit ꝓpter iniq̄tatē. ſ. negligentie. ſm glo. ibidem.

PRoſoneta q̄ ꝯtractus faciūt vſurarios vide Inno. ⁊ Io. an. in. c. michael. de vſura. glo. ⁊ Archi. xlvj. di. c. ſicut n̄ ſuo. tu dic vt. j. reſtō. j. in verbo vſurarius. §. v.

PRoteſtatio vide. j. Recuſatio. §. ij.

PRouincia ꝓprie dr̄ q̄ hꝫ. x. vel. xj. ciuitates et vnū regeꝫ. vj. q. iij. ſcitote.

PRudentia ſm phm̄. vj. ethicoꝝ. eſt recta rō agibiliū.

¶ Quot ſunt act⁹ ei⁹? R. ꝯſiliari. de ꝯſiliatis ⁊ inuētis iudicare. Cōſiliata ⁊ iudicata ad opus applicari ꝑcipere. Et iſte. iij. actus

eſt pncipalis q̄r alij dnō ordinant̄ ad iſtū ſm phm vj. ethicoꝝ.
2 ¶ Quot ſunt eius ptes̄: R. q̄ v. Prima dr̄ monaſtica p quā quis regit ſeipſum. Secunda iconomica p quā quis regit vnā domū vel vnam familiā. Tercia militaris p quā q̄s regit exercitū. Quarta politica architectonica ſiue regnatiua vel legis poſitiua p quā q̄s regit ciuitatē vel regnū. Quinta politica .ſ. ſimplr̄ dicta ſubditoꝝ p quā bene ſe habēt ad cōſeruationē politice bene ordinate de q̄bꝫ. vj. ethicoꝝ. et. iij. politicoꝝ.
3 ¶ Que opponunt̄ prudētie: R. imprudētia q̄ q̄dem pōt dici pctū generale p ꝑticipationē inq̄ſtū ſcꝫ in q̄libet pctō eſt defect⁹ in aliq̄ actu rōnis dirigentis. ⁊ iō ſm pctā circa q̄ eſt tale pctū erit habet etiā īprudētia ſub ſe ſpēs .ſ. p̄cipitatio q̄ aliq̄s p impetū paſſionis vel volūtatis fert̄ ad aliq̄d agēdū ꝑtranſitis medijs p q̄ oꝫ ordinate deſcēdere recta conſiliando. Que media ſunt memoria p̄teritoꝝ. Intelligētia pn̄tiū. Solertia in ꝯſiderando futuros euētus. Rō ꝯferēs vnū cū alio. Et docilitas p quā q̄s acq̄ſcit alioꝝ ſentētijs. Hꝫ etiā temeritatē q̄ eſt ꝯtēptus regule dirigētis vnde temere dicunt̄ illa fieri q̄ rōne nō regunt̄ ex cōtēptu regule dirigētis. Habet ⁊ incōſiderationē q̄ in recte iudicando deficit. Eſt ⁊ incōſtantia q̄ deficit in p̄cipiēdo. Eſt et negligētia q̄ eſt p defectum volūtatis: ⁊ eſt ꝓprie in act⁹ interioris defectu ad quē ꝑtinet electio. Eſt ⁊ pigricia ⁊ torpor de q̄bꝫ s̄. Et qn̄ p̄dicta ſint pctū mortale. dicas q̄ ſolū qn̄ ſunt ꝯ aliq̄d neceſſariū ad ſalutē q̄d p̄cipit̄. vel q̄d eſt ꝓhibitū. al's cōiter ſunt peccata venialia.
4 ¶ Que ſunt vicia q̄ ſimilitudinē hn̄t cū prudētia. R. q̄ ſunt q̄tuor. Primū eſt prudētia carnis inq̄ntū ſtudiū rōnis ordinat ad finē q̄ nō eſt vere bon⁹ ⁊ q̄dē ſi ſumat̄ ſm abſolutā rōnē ita q̄ in cura carnis aut mūdanoꝝ finis totius vite ſit. ſic eſt pctū mortale. q̄r p hoc auertit̄ hō totalr̄ a deo. cū ipoſſibile ſit eſſe plures vltimos fines. ⁊ de hac dr̄ ad Ro. viij. prudētia carnis inimica eſt deo. Si autē ſumat̄ ſm rōnē ꝑticularis prudētie. ſic ē pctū veniale. q̄a ſicut affectio ad aliq̄d delectabile carnis vel mūdi inordinata ſine auerſione a deo eſt pctū veniale. ſic ē ſtudiū ad illā. Silr̄ dic de prudētia ſeculi. Si vō q̄s curā carnis ī finē ordinat honeſtū. puta comeſtionē ad carnis ſuſtētationē vt deo ſeruiat. ſic nō erit prudētia carnis. Silr̄ nec prudentia ſeculi. qn̄ vtitur rebꝫ mundi ad finē honeſtuꝫ. vide de hoc Tho. xxij. q. lv. Scdm ē aſtutia. Tercium dolus. Quartū fraus. ⁊ lꝫ hec tria ꝯueniant inq̄ntū q̄s p vias nō veras ⁊ ſimulatas vult ꝯſeq̄ aliquē finē. Tn̄ differūt int̄ ſe. q̄r ad aſtutiā ꝑtinet excogitatio hmōi viaꝝ. Ad dolū ⁊ fraudē vō ꝑtinet ꝓprie executio opis ſ; dolus ꝯſiſtit in verbis et factis. fraus vō ꝓprie in factis.

Pubes q̄s dicat̄. hēs. xx. q. j. §. cū ſ;. et. q. ij. c. ſi in q̄libet. ⁊ de deſpon. ipu. c. pubes. ibi dr̄ puberes ſunt vocati a pube .i. a pudētia corpoꝝ. quia hec loca pmo lanugine ducūt. ⁊ hodie dic q̄ ē maſculus. xiiij. anoꝝ. ⁊ femina. xij. vt. s̄. impubes.

Publicum dr̄ duplr̄ ſm Pa. in. c. ex lraꝝ. de tem. or. vide notoriū. ⁊ s̄. occultū.

Pudicus dꝫ eſſe ſacerdos vt verbis ⁊ moribꝫ pudorē indeſinēter exhibeat. xliij. di. §. j.

Pudicicia eſt aī v̄tus q̄ q̄s verecūdatur de actibꝫ de q̄bus hoīes magis verecūdant̄. vt ſunt act⁹ venerei. ſm Augu. xiiij. de ciui. dei. comitēq; dꝫ fortitudinē vt poti⁹ q̄libet mala toleret q̄ malo ꝯſentire decernat. xxxij. q. v. ita ne.

Punitio nō dꝫ eſſe ſine cā. licꝫ aliqn̄ ſine culpa. de regu. iur. ſine culpa. li. vj. de q̄ vide s̄. Correctio. ⁊ pena. et vbi debꝫ puniri. vide s̄. Pena. §. xxiiij. cum ſe.

Purgatio q̄druplex. Alia ſpūalis. ſcꝫ a pctis. ⁊ hec fit p baptiſmū ⁊ pniam. de ꝯſe. diſt. iiij. nō pōt. Et p ſacroꝝ receptionē. de ꝯſe. diſ. ij. cū omne. Et p fidei feruorē. xv. q. vlti. c. vlti. de cohab. cle. ⁊ mu. c. vīa. Et p q̄libet opa pietatis. xxij. q. ij. ſi q̄libet. Alia dr̄ ignis purgatorij. de q̄. s̄. purgatorium. Alia dr̄ vulgaris q̄ a vulgo ē inuēta ⁊ hec fit cū ferro candēte. aq̄ feruēti. aut cū duello ⁊ ſi euaſerit illeſus ſit imunis. ⁊ hoc ꝓhibet̄ ſub pena mortalis pcti. ij. q. v. mēnā. ⁊ c. cōſuluiſti. ⁊ de purga. vul. p totū. q̄r eſt ꝯ id Deutrono. vj. Nō tēptabis dnm̄. Alia dr̄ canonica a iure canonico inuēta. et hec fit p iuramēti p̄ſtationē corā ſuo iudice. ⁊ illis apud q̄s infamat⁹ eſt ſic iurādo ſup euāgelia. q̄ tale crimē nō cōmiſit ſup q̄ eſt infamatus. nec ad id operā dedit. ⁊ hmōi. ⁊ debꝫ hr̄e tot purgatores q̄t indicenti purgationē canonicā videbitur attenta enormitate criminis. q̄ ſint bone opinionis. et non ſit veriſile eos ꝑiurare. ⁊ q̄ ei⁹ ꝯuerſationē ſciant. ⁊ ſint eiuſdē ordinis ſi eſt poſſibile q̄ ſimul iurent q̄ credūt eū veꝝ iuraſſe vel q̄ bonū exhibuit iuramētū. hec ꝓbant̄. de purgatōe canonica p totū.
¶ Qn̄ dꝫ indici canonica purgatio: R. q̄ qn̄ apō iudicē ſuū q̄s eſt infamat⁹ ⁊ infamia publica laborat. ⁊ apud graues ⁊ bonos viros. ⁊ nō ſit orta ab inimicis. tūc iudex debꝫ p̄figere terminū vt ſi q̄s vult accuſare cōpeat. ⁊ ſi accuſator apparet audiatur canonice. Si vō nō apparet ⁊ īfamia mala crebreſcit tūc ꝓcedat iudex ad inq̄ſitionē. ⁊ ſi nullus apparet etiā denūciator nec cōuincit̄. tūc cōpellat eū ad purgationē canonicam hoc no. Jo. ij. q̄ō. v. p̄ſbyter. ⁊ p totū. ⁊ de purga. cano. p totū. p doc. 1
¶ Sed nunq̄d iudex ex ſola ſuſpitōe poterit purgationē canonicā indicere: R. q̄ ſi infamia nō laborat vt dixi nō poterit. niſi forte fuerit accuſatus. iij. q̄ōne. ij. placuit. vnde no. q̄ veriſimilis ſuſpitio ſufficit ad indicendā purgationē p̄dictā licet non ſit infamat⁹. ſ; temeraria ſuſpicio repellitur extra eo. c. ſi q̄s de gradu. ij. q. j. c. j. violenta autē ſufficit ad ſententiā. xxxj. q. j. dixit. no. Archi. ij. q. v. omnibus. Inno. et Hoſtiē. in. d. c. ſi quis de gradu. Limita hoc vt ſupra Preſumptio pmo: verum in talibus. 2

3 ¶ Vtrū ad dictū vniꝰ mulieris ſit indicēda? R. ꝙ ſic ſi infamia ex hoc apud graues reſultat. c. ſignificaſti. de adul.

4 ¶ Que pena deficiētis in purgatōe? R. ꝙ ſi accuſetur et indicat̄ ſibi purgatio ſi deficit punit̄ ac ſi fuiſſet cōuictꝰ. de ſimo. c. de hoc. Si vͦ per modū inq̄ſitōis agat̄. aut denūciatōis pena erit arbitraria. vt no. Go. Ho. ⁊ Pa. in. c. accedens de accu. Silr̄ dic ꝙ ſi nō ꝓceſſit aliq̄s modus agendi neqꝫ ꝑ accuſationē. inq̄ſitionē. aut denūciatōnē. ſꝫ ſolū ꝓpter infamiã iudex indicit purgationē. tunc ſilr̄ ſi deficit punit̄ extraordinarie. ⁊ ē caſus. c. ſignificaſti de adul. Et ſic eū intellige. Et aduerte quia dicit Inno. ꝙ cū iudex hoc caſu ꝓcedat ex p̄ſūptōne ꝙ dꝫ mitiꝰ ꝓferre ſniã. vt no. in. c. afferte. de p̄ſump.

PVrgatoriū eſt pena grauiſſima minor tn̄ ꝙ infernalis. vt pꝫ. xxv. di. §. q̄lis. de pe. di. vij. c. fina.

1 ¶ Qui ſunt q̄ purgant̄? R. ꝙ illi q̄ moriunt̄ ī charitate. q̄ tn̄ non ſatiſfecerūt ꝓ eoꝝ peccatis in hac vita. xxv. di. c. q̄lis. ⁊. c. ſe.

2 ¶ Quō iuuant̄ anime defunctorū. vide. ī. ſuffragia per totū.

PVrificatio poſt ptū mulieꝝ n̄ eſt neceſſaria vn̄ ſi voluerit intrare eccl̄iam vt grãs agant. nō peccāt. Si tn̄ ex veneratōe aliq̄ diu voluerint abſtinere deuotio eaꝝ nō eſt ꝓhibenda de purific. poſt par. c. vnico.

PVſillanimitas opponitur magnanimitati ꝑ defectū q꞉ deficit puſillanimus a ꝓportione ſue potētie. dū recuſat ī illō tēdere. qͦd ē cōmēſuratū ſue potētie. ⁊ ſic ē pctm̄. et tale q̄lis eſt obligatio ad illud in qͦd tēdere recuſat ſiue ſit p̄ceptū ſiue ſit ꝓhibitō. Secus ſi ſit circa cōſilia. vt intrādi religionē. audiēdi ꝯfeſſionē. vel p̄dicandi. quibꝫ ex officio nō incūbit de neceſſitate q꞉ ſic eſt pctm̄ veniale. hec ex Tho. xxij. q. cxxxiij. ⁊ eſt filia accidie.

QVadrageſima qn̄ et q̄mō fuit inſtituta no. in. c. q̄drageſima. de ꝯſe. di. v. vbi dr̄ ꝙ a xp̄o fuit īſtituta. ⁊ vt decimā annoꝝ deo reddamꝰ. qn̄ ē incipiēda ⁊ a q̄bꝫ abſtinēdū. et q̄ hora comedendū. vide ſ. ieiuniū.

QVarta falcidia vel trebellianica. vide legitima. Quarta funeralis. vide canonica portio.

Queſtuarij dicunt̄ q̄ diſcurrūt ꝓ eleēoſynis. q̄ nullo mō recipi debēt. niſi veras lr̄as aut aplícas. aut dyoceſani oſ̄dāt. ⁊ ponit̄ forma lr̄aꝝ. in. c. cū ex eo. de pe. ⁊ re. ⁊ ſi hn̄t lr̄as aplicas nō debent acceptari. niſi ꝑus ſint ꝑ ep̄m examiati cle. abuſionibꝫ de pe. ⁊ re.

1 ¶ Vtrū tales q̄ſtores ſint ꝑmittendi p̄dicare? R. ꝙ nō. niſi ſolūmodo qͦd in lr̄is ꝯtinet̄ populo ꝓponere. vt in. d. c. cū ex eo. ⁊ de here. vt officiū. li. vj. et d. cle. abuſionibus.

¶ Quid ſi cōtinet̄ in eoꝝ lr̄is ꝙ in locis religioſis 2
honeſte ⁊ charitatiue recipiāt̄. ⁊ ꝙ fideles ad eoꝝ exhortationē ꝯuocēt? R. ꝙ nihilominꝰ clerici ⁊ rectores eccl̄iaꝝ nō tenēt̄ inuiti p̄dicta facere. q꞉ tales lr̄e q̄tū ad hmōi cōuocatōnes ſunt reuocate ipſo iure. vt habet̄ in extrauaganti. cle. iiij.

¶ Quō nō debēt in tabernis. aut alijs locis incō- 3
gruis manere. aut inutiles expēſas facere. aut hītū falſe religionis portare. aut īdulgētias vel alia mēdatioſa ꝓponere. habent̄ in. d. cle. abuſionibꝫ. ⁊. d. c. cū ex eo.

¶ Sꝫ nūq̄d ſi publice delinquāt. tales poterūt ab 4
ordinarijs puniri. R. ꝙ ſic. lꝫ ſint exēpti. de ꝑu. c. tuarum.

Queſtus dr̄ om̄e qͦd ex op̄a cuiuſcunqꝫ deſcēdit. ff. ꝓ ſocō l. queſtus. glo. ·j· lucrū.

RAncor eſt diſplicētia ꝯ aliquē ꝑt quā deſiderat vel q̄rit q̄s malū alteri ⁊ ē filia accidie qn̄ ꝓcedit ꝯ aliquē. eo ꝙ īducit eū ad bene op̄andū. Aliqn̄ filia ire ⁊ eſt pctm̄ mortale. ſi malū qͦd alteri q̄rit vel optat. eſt q̄d alicuiꝰ īportantie ⁊ cū deliberatione volūtatis. vt elicio a Tho. xxij. q. xxxv. limita tn̄ vt ſ. odium.

RAtio hꝫ triplicē g̃dū ī hoīe ſm̄ ph̄m ·j· ethicoꝝ. Primꝰ ē an̄ cōpletū ſeptēniū. vbi nō intelligit nec ꝑ ſe. nec ab alio cape pōt. ⁊ iō illo tp̄e nulli p̄ctm̄ ē aptꝰ. Scd̄s gradꝰ eſt cū ab alijs cape pōt licꝫ īꝑfecte. ſꝫ ipſe ꝑ ſe nō ſufficit ad ītelligēdū. ⁊ iſtō ē in fine p̄mi ſeptennij regl̄r. ⁊ tūc pōt ꝓmittere aliq̄ ad q̄ natura inclinat nō tn̄ cū obligatōe ꝑpetua. Terciꝰ ē qn̄ ab alio cape pōt ⁊ ꝑ ſeipm̄ ꝯſiderare. ⁊ iſtud ē in ãno pubertatis. ⁊ tūc pōt ſe obligare q̄ ad ꝑſonā. ſ. aduotū religionis mr̄imoniū ⁊ hmōi. ſꝫ q̄ ad exteriora nō. niſi ī fi. xxv. ãnoꝝ. Rō finalis ē aīa legis. vide lex. §. iiij. Et quō cognoſcatur qn̄ rō eſt finalis vel impulſiua. vide ſ. cauſa.

RAtiocinia ſūt redditōes rōnū ad q̄s q̄s obligat̄ ex adminiſtratōe reipublice vel ꝑuate. nā ſt̄ q̄dā rōcinia publica. q̄bꝫ obligant̄ officiales curie ex adminiſtratōe aliq̄ꝝ ad rē publicā ꝑtinētiū. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. officiales. Quedā dicūt̄ ꝑuata q̄bꝫ obligant̄ hoīes ex adminiſtratōe reꝝ priuatarū. vt tutores. curatores. actores. ꝓcuratores executores. ex̄ de obliga. ad ratio. c. vnio.

¶ Vtrū obligatꝰ ad rōcinia poſſit ordinari? R. ꝙ 1
pꝰ dimiſſionē adminiſtratōis ſi ē obligatꝰ reipublice ex adminiſtratōe ꝓmoueri nō pōt an̄ reddita rōcinia. c. p̄terea. l. di. ſecꝰ ſi eſſet obligatꝰ ex mutuo. vel alia cā ex. l. reſcripto. ff. de mu. ⁊ ho. C. d epi. ⁊ cle. l. q̄ſq̄s emerſis. Si vͦ ē obligatꝰ ꝑſone ꝑuate. tūc ſi tenet̄ de dolo ⁊ fraude et cōſtat. repellit̄. Si vͦ ꝯſtare nō pōt. vel tenet̄ ex alia culpa ſic pōt ꝓmoueri. In officio aūt adminiſtrationis extͣs an poſſit ꝓmoueri. Mihi placet opi. Inno. in. d. c. vnico. vbi dicit ꝙ ſi q̄s gerat tutelā vel curā legitimā vel neceſſariā a legibꝫ ſibi impoſitā. vel etiã ſuſcipiat aut miſerabilium perſonaꝝ. aut eccleſie procura-